

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

20/2024. (XI. 28.) AB határozat	a nemzeti szuverenitás védelméről szóló 2023. évi LXXXVIII. törvény 6. § (1) bekezdése, 7. § (1)–(4) bekezdése, valamint 8. § (1)–(2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz elutasításáról	2530
21/2024. (XI. 28.) AB határozat	a Kúria Kfv.VI.37.725/2018/4. számú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panasz elutasításáról	2551
3443/2024. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2565
3444/2024. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2569
3445/2024. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2573
3446/2024. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2576
3447/2024. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2579
3448/2024. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2582
3449/2024. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2586
3450/2024. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2590
3451/2024. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2594
3452/2024. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2597
3453/2024. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2600
3454/2024. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2604
3455/2024. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2608
3456/2024. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2611
3457/2024. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2614
3458/2024. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2623
3459/2024. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2626
3460/2024. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2631
3461/2024. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2640
3462/2024. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2645
3463/2024. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2647
3464/2024. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2652
3465/2024. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2657
Helyesbítés		2660

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉTETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 20/2024. (XI. 28.) AB HATÁROZATA

a nemzeti szuverenitás védelméről szóló 2023. évi LXXXVIII. törvény 6. § (1) bekezdése, 7. § (1)–(4) bekezdése, valamint 8. § (1)–(2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Handó Tünde, dr. Márki Zoltán és dr. Patyi András* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó és dr. Schanda Balázs* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság a nemzeti szuverenitás védelméről szóló 2023. évi LXXXVIII. törvény 6. § (1) bekezdése, 7. § (1)–(4) bekezdése, 8. § (1)–(2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

2. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt egyebekben visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Transparency International Magyarország Alapítvány indítványozó önálló képviseleti joggal rendelkező képviselője (dr. Ligeti Miklós) útján, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben kérte a nemzeti szuverenitás védelméről szóló 2023. évi LXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Szuvtv.) 3. § a) pont *aa), ab)* és *ac)* alpontja, 6. § (1) bekezdése, 7. § (1)–(4) bekezdése, valamint 8. § (1)–(2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és hatálybalépésükre visszamenőlegesen való megsemmisítésüket.
- [2] 1.1. Az indítványozó szerint a Szuvtv. 3. § a) pont *aa), ab)* és *ac)* alpontja, 6. § (1) bekezdése, 7. § (1)–(4) bekezdése, valamint 8. § (1)–(2) bekezdése ellentétes az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében foglalt véleménynyilvánítás és tájékozódás szabadságával, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal, az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt hatékony jogorvoslathoz való joggal, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való joggal.
- [3] 1.2. Az indítványozó előadása szerint olyan Magyarországon működő, közhasznú jogállású civil szervezet, amely alapítványi formában működik, és független, szakmai szervezetként elősegíti a korrupció megfékezését, ösztönözi az átláthatóságot és számonkérhetőséget a közhatalmi döntéshozatalban és a közpénzeket érintő folyamatokban, valamint javítja a közérdekű információk elérhetőségét. Az indítványozó szerint olyan ún. *public watchdog*, amelynek a tevékenységét közvetlenül veszélyeztetik a jelen alkotmányjogi panasszal támadott törvényi rendelkezések, mivel az indítványozó a működéséhez külföldről is elfogad adományokat.
- [4] Álláspontja szerint a Szuvtv. olyan jogosítványokkal ruházza fel a Szuverenitásvédelmi Hivatalt (a továbbiakban: Hivatal), amelyek birtokában és amelyekkel élve az indítványozó és a vele kapcsolatba kerülő bármely személy vagy szervezet összes adatához korlátozás és indokolás nélkül hozzáférést igényelhet. A Hivatal vizsgálati eljárás-

sához nem szükséges semmilyen konkrét bizonyíték vagy gyanú észlelése vagy igazolása, elegendő a szuverenitás sérelmének feltételezése. A Szuvtv. továbbá az adatkérelem terjedelmét sem határozza meg, akár a rendelkezésre álló összes adat kiadására is kötelezhető lenne az indítványozó.

- [5] Az indítványozó szerint ún. *public watchdog*-ként eljáró tevékenységi körében teljes körű ellenőrzés alá vonható a külföldről származó összegek tekintetében, ugyanakkor az ellenőrzés terjedelmének semmilyen törvényi korlátja nincs, ráadásul azzal szemben jogorvoslati út sincs biztosítva. Úgy véli, hogy a Szuvtv. előírásából nem ismerhető meg a vizsgálati eljárások tényleges célja és terjedelme, a jogalkotó olyan tág körben határozta meg a Hivatal eljárásindítási jogosultságait, hogy gyakorlatilag bármelyik szervezet ellen, bármilyen okból és bármilyen adatkör vizsgálatára megindíthatja az eljárását. Kifogásolja azt is, hogy a Szuvtv. hatálybalépése óta a Hivatal feladatkörei továbbra sem nyertek pontosítást.
- [6] 1.3. A véleménynyilvánítás szabadsága sérelmének körében arra hivatkozik, hogy a Szuvtv. korlátozza az indítványozó azon jogát, hogy bármely társadalmi vagy politikai témában véleményét független szervezetként kifejtse, mivel e közhatalmat kritizáló véleményét a Hivatal olyannak minősítheti, amely befolyásolja a választások kimenetelét, így az indítványozóval szemben akár retorzióként is bármikor megindíthatja az eljárását.
- [7] Az indítványozó előadta, hogy megalakulása óta részt vesz a társadalmat érintő alapvető fontosságú ügyekre vonatkozó közbeszéd formálásában, amely alapvető jogának további zavartalan gyakorlása érdekében a lehető legszélesebb körben érvényesülnie kell a véleménynyilvánításhoz való jogának. Úgy véli, hogy a véleménye kinyilvánításáért nem érheti retorzió semmilyen szerv részéről, továbbá a véleménye kinyilvánításával összefüggésben ellene kizárólag garanciális, például büntető- vagy polgári eljárás indítható. Hangsúlyozta, hogy az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata alapján fokozott védelemben kell részesülnie az indítványozó azon közéleti megnyilvánulásának, amely a társadalom széles körét érintő problémákra reagál. E fokozott védelmet elsődlegesen az alapozza meg, ha a vélemény bármilyen módon a közügyek megvitatása során a közéleti vita részeként hangzott el.
- [8] Az indítványozó kiemelte, hogy civil szervezetként a létesítő okiratában meghatározott közjó érdekében látja el tevékenységeit, és a teljes elnémitását jelentené, amennyiben nem hozhatná nyilvánosságra azon álláspontját és eredményeit, amelyekben megjelenik a hazai politikai életre is kivetülő, elsőrendűen a közhatalom gyakorlására irányuló bírálata. Úgy véli, hogy a Hivatal vizsgálati eljárása olyan korlátozásnak teheti ki, amelynek következtében a véleménynyilvánításhoz való joga olyan mértékben sérül, amely nem áll összhangban más jog érvényesülésének biztosításával.
- [9] 1.4. Az indítványozó szerint a Hivatal vizsgálati eljárása során olyan vizsgálati cselekményeket végezhet, amelyek nem felelnek meg az Alaptörvényben lefektetett tisztességes hatósági eljáráshoz való jog követelményeinek. Úgy véli, hogy a Szuvtv.-ben foglalt vizsgálati jogok olyan általánosságban megfogalmazott jogosultságokkal ruházzák fel a Hivatalt, amelyeknek a gyakorlatban való érvényesülése a vizsgálat alá vont jogalanyok szempontjából értelmezhetetlen. Kifogásolta, hogy sem a tájékoztatás, sem pedig az adatszolgáltatás nincsen korlátok közé szorítva.
- [10] Az Alaptörvény rendelkezéseivel teljes mértékben ellentétesnek tartja azokat a törvényi rendelkezéseket, amelyek a Hivatalt teljes körű betekintési joggal ruházzák fel a vizsgált szerv kezelésében lévő valamennyi adat tekintetében, és ezzel szemben semmilyen érdemi védekezést nem tud előterjeszteni az indítványozó.
- [11] Az indítványozó kiemelte, hogy a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog tartalmaként az Alkotmánybíróság számos olyan részjogosítványra mutatott rá a gyakorlatában, amelyek az ügyfelet helyezik a középpontba, és amelyek érvényesítése a vizsgálati típusú hatósági eljárás alaki és anyagi hatékonyságát, összességében a jognak való alárendeltségét hivatottak szolgálni. E részjogosítványok – mint például a fegyveregyenlőség – a korlátozhatóság szempontjából az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti rezsím alá tartoznak. A Szuvtv. az indítványozó szerint mégsem rendelkezett egyetlen olyan jogosultságról sem, ami őt megilletné, és nemcsak a jogorvoslat opcionális lehetőségét lehetetleníti el, hanem az ágazati törvényekben megfogalmazást nyert törvényi biztosítékok sem garantáltak az eljárásban. Úgy véli, hogy mivel a Hivatal egyoldalú döntésével szemben érdemi nyilatkozattételi vagy jogorvoslati lehetősége sincs, így védekezéshez való joga nem biztosított, mindez pedig sérti a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogát.
- [12] 1.5. A hatékony jogorvoslatihoz való jog és a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének körében az indítványozó azt sérelmezi, hogy a Hivatal által lefolytatott vizsgálati eljárás ellen a jogorvoslati út nem biztosított, holott a Hivatal semmilyen eljárási szabályhoz nincs kötve, így ezáltal potenciális jogsértések elkövetése ellen biztosítani kellene megfelelő és hatékony jogorvoslatot.

- [13] Az indítványozó sérelmezi, hogy a vizsgálati eljárás során a Hivatal bizonyítási jellegű cselekményeivel szemben nem áll rendelkezésre az indítványozó oldalán egyetlen olyan jogosítvány sem, amely biztosítaná a jogorvoslat-hoz való jog érvényesülését, ezen keresztül pedig a fegyverek egyenlőségét. A Hivatal feltérképezési és vizsgálati tevékenysége során a vizsgálat alá vont összes adatába betekinthez, ezzel szemben az indítványozó nem jogosult az adatok kiadásának megtagadására.
- [14] Az indítványozó kifogásolja, hogy konkrét jogsérelem hiányában is megindítható a vizsgálat, ha az megfeleltethető a Hivatal feltételezéseinek. A Szuvtv. felruházta jogosultságokkal a Hivatalt, azok gyakorlatban való alkalmazhatóságáról azonban nem rendelkezik. A vizsgálati eljárás annak értelmezhetetlensége következtében az indítványozó szerint sérti a tisztességes eljáráshoz való jogát.
- [15] Az indítványozó szerint a Szuvtv. megalkotásakor az általános alapjogvédelmi teszt alkalmazására lett volna szükség. A tisztességes eljáráshoz való jognak része az önvádra kötelezés tilalma is, amely sérül annak következtében, hogy az indítványozónak minden, számára hátrányos adatot is át kell adnia a Hivatal részére.
- [16] Azáltal, hogy a Hivatal eljárásával szemben semmilyen jogorvoslati út nem biztosított az indítványozó számára, úgy véli, hogy súlyosan sérült a jogorvoslat-hoz való alapvető joga; illetve azáltal, hogy a Hivatal megállapításait bíróság nem vizsgálhatja felül, a Szuvtv. ab ovo megfosztja a tisztességes bírósági eljárástól.
- [17] Az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat az Abtv. 52. § (2) bekezdésére tekintettel, az indítványhoz kötöttség okán csak az indítványban megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik.

II.

- [18] 1. Az Alaptörvénynek az indítvány által felhívott rendelkezései:

„IX. cikk (1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

- [19] 2. A Szuvtv.-nek az indítvánnyal érintett rendelkezései:

„3. § A Hivatal vizsgálati tevékenységével összefüggésben

a) feltárja és vizsgálja a más állam, valamint – jogi státuszától függetlenül – külföldi szerv vagy szervezet és természetes személy érdekében végzett

aa) érdekképviselési tevékenységeket – ide nem értve a diplomáciai, illetve a külképviseletek, valamint a szakmai érdekképviselési szervezetek által végzett tevékenységeket –,

ab) információk manipulálására irányuló és dezinformációs tevékenységeket,

ac) a demokratikus vita, valamint az állami és társadalmi döntéshozatali folyamatok befolyásolására irányuló tevékenységeket, ideértve az állam közhatalmi feladatait gyakorló személyek döntéshozatali eljárását befolyásoló tevékenységet, ha azok Magyarország szuverenitását sérthetik vagy veszélyeztethetik;”

„6. § (1) A Hivatal a 3. § szerinti feladataival összefüggésben egyedi ügyeket vizsgál, és az általa lefolytatott eseti vizsgálatok eredményét közzéteszi honlapján, amely tartalmazza a vizsgálatok során feltárt tényeket, az ezeken alapuló megállapításokat és következtetéseket.”

„7. § (1) A Hivatal a 3. § szerinti vizsgálattal összefüggésben – a 8. §-ban meghatározottak szerint – az általa vizsgált szervezettől tájékoztatást, adatszolgáltatást kérhet.

(2) A Hivatal az általa lefolytatott vizsgálatok során – a 8. §-ban meghatározottak szerint – bármely, az adott ügyben érintett állami vagy önkormányzati szervtől, továbbá bármely más, az adott ügyben érintett szervezettől vagy személytől tájékoztatást, adatszolgáltatást kérhet.

(3) A Hivatal megkeresésének a vizsgált szervezet, valamint a megkeresett állami, önkormányzati szerv, szervezet vagy személy (a továbbiakban együtt: közreműködésre kötelezett) a Hivatal által megállapított határidőn belül köteles eleget tenni. A határidő nem lehet rövidebb a megkereséstől számított tizenöt napnál.

(4) Ha a közreműködésre kötelezett a közreműködéssel kapcsolatos kötelezettségét megalapozott indok nélkül nem vagy késedelmesen teljesíti, a Hivatal e tény vizsgálatára során rögzíti, és azt az éves jelentésében külön kiemeli.”

„8. § (1) A Hivatal az ezen alcím szerinti vizsgálati eljárása során bizonyítási jellegű cselekményként – törvényben meghatározottak szerint –

a) a vizsgált szervezet, valamint az adott ügyben érintett állami vagy önkormányzati szerv kezelésében levő, a vizsgált ügygel összefüggésbe hozható összes adatot megismerheti, arról másolatot készíthet, és az összes ilyen iratba – ideértve az elektronikus adathordozón tárolt iratokat is – betekinthet, illetve azokról másolatot kérhet,

b) a vizsgált szervezettől, a vizsgált szervezet bármely munkatársától, illetve az adott ügyben érintett állami vagy önkormányzati szervtől írásbeli és szóbeli felvilágosítást kérhet,

c) a vizsgált ügygel összefüggésbe hozható bármely szervezettől vagy személytől írásbeli, illetve szóbeli felvilágosítást, továbbá a vizsgált ügygel összefüggésbe hozható adatról, iratról – ideértve az elektronikus adathordozón tárolt iratokat is – másolatot kérhet.

(2) A Hivatal ezen alcím szerinti vizsgálati eljárása nem minősül közigazgatási hatósági eljárásnak, ezen alcím szerinti tevékenységével kapcsolatban közigazgatási pernek nincs helye.”

III.

- [20] 1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Abtv. 30. § (4) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy a 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcvan nap elteltével alkotmánybírósi eljárás megindításának nincs helye. A Szuvtv. sérelmezett rendelkezései 2023. december 22-én léptek hatályba, ezért a 2024. június 19-én előterjesztett alkotmányjogi panasz határidőben benyújtottnak minősül.
- [21] 2. A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek eleget tesz: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozói jogosultságot megalapozza [Abtv. 26. § (2) bekezdése]; b) az eljárás megindításának indokait (az indítványozóval szemben a Hivatal eljárást indított); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezéseket [Szuvtv. 3. § a) pont aa), ab) és ac) alpontja, 6. § (1) bekezdése, 7. § (1)–(4) bekezdése, valamint 8. § (1)–(2) bekezdése]; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (7) bekezdése]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel; valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Szuvtv. sérelmezett rendelkezései alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azokat.
- [22] 3. Az indítványozói jogosultság Abtv. 51. § (1) bekezdése szerinti vizsgálata az ügy érdemi vizsgálatának előkérdése. Az Alkotmánybíróság ezért elsőként az indítványozói jogosultság kérdését vizsgálta.
- [23] Az indítványozó alapítványi formában működő közhasznú jogállású civil szervezet, alkotmányjogi panasz benyújtására jogosult.
- [24] 4. Az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság mérlegeléssel állapítja meg, hogy az indítványozó teljesítette-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, így különösen az Abtv. 26–27. §-a szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint az Abtv. 29–31. §-a szerinti feltételeket.

- [25] 4.1. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján akkor terjeszthető elő alkotmányjogi panasz, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.
- [26] Megállapítható, hogy a Szuvtv. támadott rendelkezései vonatkozásában a közvetlen alkalmazás Abtv. 26. § (2) bekezdésében írt feltételei fennállnak. A támadott szabályok ugyanis minden más állami aktus közbejötté nélkül érvényesülnek, az indítványozó által állított jogsérelmet maguk a Hivatal által lefolytatható vizsgálat megindítására és annak eljárásrendjére, valamint vizsgálati eszközeire vonatkozó előírások okozzák, tehát azok az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti panasszal támadhatók {vö. 33/2015. (XII. 3.) AB határozat, Indokolás [14]; 3103/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [10]; 3299/2021. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [18]; 3442/2023. (X. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}. A Szuvtv. rendelkezéseinek értelmében a Hivatal által lefolytatott eljárás ellen jogorvoslati eljárás nem vehető igénybe, jogorvoslati igény nem érvényesíthető.
- [27] 4.2. A kivételes panasz esetében, mivel az közvetlenül a norma ellen irányul, különös jelentősége van az érintettség vizsgálatának, mert az indítványozó alapjogában való személyes, közvetlen és aktuális sérelme különbözteti meg a kivételes panaszt az *actio popularis*-tól. A személyes érintettség az indítványozó saját alapjogában való sérelmét jelenti, ám az indítványozó nem csak akkor személyesen érintett, ha ő a norma címzettje. Ha a norma címzettje harmadik személy, a személyes érintettség követelménye akkor teljesül, ha az indítványozó alapjogi pozíciója és a norma között szoros kapcsolat áll fenn. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése által kifejezetten nevesített közvetlenség követelménye szempontjából az a meghatározó, hogy a kifogásolt jogszabály maga érinti-e az indítványozó alapjogát; végül az aktuális érintettség követelménye azt jelenti, hogy az érintettségnek az alkotmányjogi panasz benyújtásakor fenn kellett állnia. Azt, hogy az indítványozó aktuális sérelme fennáll-e, csak a konkrét esetben lehet eldönteni {vö. 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]–[31]}.
- [28] Az indítványozó igazolt hivatkozása szerint a Hivatal 2024. június 18-án kelt, SZH-0193/2024 számú, „tájékoztatás egyedi vizsgálat indításáról és adatbekérés” elnevezésű irattal a Szuvtv. 3. § c) pontja alapján eljárást indított, és az indítványozót a Szuvtv. 7. § (1)–(2) bekezdése alapján különféle adatok átadására és tájékoztatásadásra hívta fel. Az indítványozóval szemben a Hivatal tehát nem az általa alaptörvény-ellenesnek vélt Szuvtv. 3. § a) pont *aa)*, *ab)* vagy *ac)* alpontja alapján indított eljárást, így e rendelkezéseket illetően az indítványozó személyes és aktuális érintettsége hiányzik, a Szuvtv. 3. § c) pontjának sérelmére pedig az indítványozó nem hivatkozott. Az indítványozó a Szuvtv. rendelkezéseit azonban nemcsak a vizsgálat megindításának lehetősége miatt, hanem a vizsgálatra vonatkozó eljárásrend és a vizsgálati eszközök miatt is támadja, ezért az indítványozó személyes és aktuális érintettsége a Szuvtv. 6. § (1) bekezdése, 7. § (1)–(4) bekezdése, valamint 8. § (1)–(2) bekezdése rendelkezéseit illetően fennáll.
- [29] 4.3. Az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogainak [a IX. cikk (1) bekezdésében foglalt véleménynyilvánításhoz való jog, a XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jog, a XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt hatékony jogorvoslathoz való jog, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog] sérelmére hivatkozott.
- [30] 4.4. Az Abtv. 29. §-a alapján az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján benyújtott panaszok esetében a befogadhatóság tartalmi feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [31] Az Alkotmánybíróság alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tekinti, hogy egyrészt a Hivatal Szuvtv.-ben foglalt eljárása és az általa alkalmazható vizsgálati eszközök önmagukban megalapozzák-e az indítványozó véleménynyilvánításhoz való jogának sérelmét, másrészt, hogy e tekintetben érvényesülnie kell-e a tisztességes hatósági eljáráshoz és a tisztességes bírósági eljáráshoz való jognak, továbbá a Hivatal eljárásával szembeni jogorvoslat hiánya alapjogsértő helyzetet eredményez-e.
- [32] 5. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján a panaszt – az Ügyrend 31. § (6) bekezdését alkalmazva, külön befogadási eljárás mellőzésével – érdemben bírálta el.

IV.

- [33] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [34] 1. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az indítványozónak a véleménynyilvánítás szabadságának korlátozásával kapcsolatos érvei megalapozottak-e.

- [35] 1.1. Az Alkotmánybíróság e körben mindenekelőtt a Hivatalnak az alkotmányos jogrendben elfoglalt helyét és szerepét vizsgálta meg, valamint hogy azonosítható-e olyan, az Alaptörvényből fakadó legitim jogalkotói cél, amely a Hivatal tevékenységét megalapozza.
- [36] 1.1.1. A Szuvtv. 1. § (1) bekezdése szerint a Hivatal az alkotmányos önazonosság védelme érdekében az Alaptörvény R) cikk (4) bekezdése alapján létrehozott, elemző, értékelő, javaslattevő és vizsgálati tevékenységet folytató autonóm államigazgatási szerv.
- [37] A Szuvtv. preambuluma ugyanakkor a szuverenitás védelmét jelöli meg jogalkotói célként, elsősorban a külföldi beavatkozási kísérletekkel, a választások befolyásolásával összefüggésben. Ennek megfelelően a Szuvtv. 2. §-a szerint a Hivatal egyrészt elemző, értékelő és javaslattevő tevékenységet végez. Az elemző, értékelő tevékenység keretében a Hivatal kidolgoz a maga számára egy szuverenitáskockázat-értékelési módszertant, amelynek alkalmazásával a vizsgálati eljárás során beszerzett adatok és információk értékelésével elemzi a nemzeti szuverenitás érvényesülését. Az elemző-értékelő tevékenység alapján leszűrt tapasztalatokról évente nemzeti szuverenitásjelentés készül. A Hivatal továbbá finanszíroz olyan kutatási tevékenységeket, amelyek javítják a nemzeti szuverenitás érvényesülésének feltételrendszerét, sőt maga is végez ilyen célú kutatási tevékenységet. A kutatási eredmények, illetve az elemző-értékelő munka révén szerzett tapasztalatok alapján a Hivatal Magyarország szuverenitásának védelme érdekében intézkedési javaslatokat tesz, ajánlásokat ad ki, továbbá javaslatot tesz a nemzeti szuverenitást érintő jogszabályok megalkotására, módosítására.
- [38] Másrészt a Szuvtv. 3. §-a szerint a Hivatal vizsgálati feladatokat is végez, ezek közé tartozik: 1. annak vizsgálata, hogy a) más állam, külföldi szerv, szervezet vagy természetes személy érdekében végzett érdekképviselői tevékenység, b) az információk manipulálására irányuló és dezinformációs tevékenység, c) a demokratikus, illetve az állami döntéshozatali folyamatok befolyásolására irányuló tevékenység sértheti vagy veszélyeztetheti-e Magyarország szuverenitását; 2. azon szervezetek feltérképezése és vizsgálata, amelyek külföldről származó támogatás felhasználásával befolyást gyakorolhatnak a választások kimenetelére, illetve a választói akarat befolyásolására irányuló tevékenységet folytatnak vagy támogatnak.
- [39] A fentiek alapján mind nyelvtani, mind teleológiai értelmezéssel az állapítható meg, hogy a Hivatal elsősorban Magyarország szuverenitásával, a szuverenitás védelmével kapcsolatos feladatokat lát el, amely lehet tudományos, elemző vagy vizsgálati tevékenység. E körben beazonosíthatóan kiemelt védelmet élvez a választások befolyásmentességének biztosítása, valamint a dezinformációs tevékenységek elleni fellépés.
- [40] 1.1.2. Mindazonáltal az Alkotmánybíróság szükségesnek találta az alkotmányos önazonosság és a szuverenitás fogalmának tisztázását, valamint hogy e fogalmak milyen kapcsolatban állnak egymással, és hogy hozhatók összefüggésbe a Hivatal működésével.
- [41] A szuverenitás egy politikai és jogi értelemben is használt komplex fogalom. A jogi szuverenitásfogalom maga is többszörösen összetett, használja ugyanis a nemzetközi jog, az alkotmányjog és államtan is. Alkotmánytani értelemben megkülönböztetjük a népszuverenitást, a jogszuverenitást és az állami szuverenitást.
- [42] A népszuverenitás lényege, hogy hatalom forrása maga a nép, amely szabadon dönt az államhatalom konstituálásáról, az államszervezet felépítéséről, az alkotmányos berendezkedésről. A jogszuverenitás – a jogirodalomban nem egységesen elfogadott – tana szerint a főhatalom alapja a jog, e felfogás szerint az államhatalom minden megnyilvánulásának alkotmányosnak kell lennie, azaz érvényesülnie kell az alkotmány szupremáciájának. Az Alaptörvénybe foglalt intézményi garanciák biztosítják az államhatalom korlátozását, az államhatalom joghoz kötését, lényegében magát a jogállamot. E felfogás szerint a szuverenitás nem az államhatalom, hanem a jog, a jogrendszer egyik tulajdonsága. Az állami szuverenitás pedig felfogható az államiság egyik lényegi ismérveként is. Aszerint, hogy az állam milyen döntéséhez, tevékenységéhez kapcsolódik a szuverenitás, megkülönböztetjük annak belső és külső oldalát. A szuverenitás belső oldala az állam önállóságát és azt a képességét fejezi ki, hogy alkotmányát és arra épülő jogrendjét, alkotmányos intézményeit maga alkotja meg és tartja fenn, valamint hogy főhatalmat gyakorol a területén élő személyek felett. A szuverenitás külső oldalát az állam függetlensége, teljes nemzetközi jog- és cselekvőképessége jelenti, vagyis, hogy más államokkal való kapcsolatában szabadon, önállóan dönt. Az alkotmányos önazonosság vagy identitás ugyan rokon fogalom a szuverenitással, de nem azonosítható vele. Az alkotmányos önazonosság az adott állam alkotmányos berendezkedésének sajátos, történelmileg és kulturálisan kialakult alapelveit és értékeit jelenti, amelyek megkülönböztetik az adott állam alkotmányát más országokétól. Az alkotmányos önazonosság arra összpontosít, hogy az adott állam alkotmányában rögzített alapelvek és jogi struktúrák miként fejezik ki az állam politikai közösségének egyedi jellegét. Ez magában foglalhatja az adott nemzet történelmét, hagyományait, kultúráját és az állami intézmények működését.

- [43] 1.1.3. A népszuverenitást az Alaptörvény B) cikk (3) és (4) bekezdése fogalmazza meg, amikor rögzíti, hogy a közhatalom forrása a nép, amelyet választott képviselői útján – kivételesen közvetlenül – gyakorol. A 22/2020. (VIII. 4.) AB határozat bontja ki bővebben a népszuverenitás fogalmát, amikor megállapítja, hogy: „[a] demokratikus politikai berendezkedés alapja az, hogy a közhatalom forrása a nép, amely a hatalmát a jog által szabályozott módon, főszabály szerint választott képviselői útján, tehát közvetett módon, kivételesen pedig közvetlenül gyakorolja [Alaptörvény B) cikk (3)–(4) bekezdés]. A hatalomgyakorlásnak – közvetlen döntések révén, illetve választások és kinevezések megszakítatlan láncolata útján – minden formája visszavezethető a népre mint politikai közösségre; legitim közhatalom a népszuverenitás követelménye nyomán csak a néptől származhat” {22/2020. (VIII. 4.) AB határozat, Indokolás [21]}. Hasonlóképpen fogalmaz a 4/2023. (V. 16.) AB határozat, megállapítva, hogy: „[a]z Alkotmánybíróság a népszuverenitás elve és az Országgyűlés általános működése egymáshoz való viszonyával összefüggésben rögzítette, hogy »[a]z Alaptörvény B) cikke értelmében Magyarország független, demokratikus jogállam; a közhatalom forrása pedig a nép, ami a hatalmát elsődlegesen választott képviselői útján gyakorolja. Magyarország államformája köztársaság, kormányformája pedig parlamentáris demokrácia« [...] {15/2019. (IV. 17.) AB határozat (a továbbiakban: Abh1.), Indokolás [29]}” {4/2023. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [19]}.
- [44] A jogállamot mint a jogszuverenitás kifejeződési formáját határozza meg az alkotmányozó azzal, hogy az Alaptörvényt tételezi a jogrendszer alapjaként [R) cikk (1) bekezdés], amely a jogszabályokkal együtt mindenre nézve kötelező [R) cikk (2) bekezdés]. A fenti alaptörvényi rendelkezéseket együtt értelmezve az Alaptörvény azon előírásával, amely egyértelműen rögzíti, hogy az Alaptörvénnyel egyetlen jogszabály sem lehet ellenétes [T) cikk (3) bekezdés], illetve az Alkotmánybíróság feladatává teszi az ilyen normák megsemmisítését, megállapítható az Alaptörvény szupremáciája.
- [45] Az állami szuverenitás három alaptörvényi rendelkezésben is megjelenik: egyrészt az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében, amely szerint Magyarország független, demokratikus jogállam, másrészt a Q) cikkben, amely szerint Magyarország elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait, illetve biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját. Harmadrészt az E) cikkben, amely az Európai Unióval való közös hatáskörgyakorlást szabályozza.
- [46] A szuverenitás az önálló állami létet – működési oldalról elsősorban az állam önálló, oktrojált külső kötöttségektől mentes döntéshozatalát – jelenti. Ebbe beletartozik az is, hogy az önálló állami döntéshozatalnak csak olyan külső kötöttségei lehetnek, amelyeket szabad akaratából az adott állam elfogadott.
- [47] Ebbe a körbe tartozik a belső jogrend szabad meghatározása, ennek útján az államrend kialakítása, illetve a külső jogrend szabályainak belső elismerése (nemzetközi szerződések megkötése, annak részeként nemzetközi szervezetek és szervek joghatóságának elismerése) és mindennek végrehajtása.
- [48] A szuverenitás nemzetközi jogi megközelítését illetően az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az Állandó Nemzetközi Választott Bíróság már az 1927-es Lotus-ügyben is úgy fogalmazott, hogy „[a] nemzetközi jog a független államok közötti kapcsolatokat szabályozza. Ezért az államokra kötelező jogi szabályok saját szabad akaratukból származnak, ahogy az az egyezményekben vagy a jogelveket kifejező általánosan elismert gyakorlataikban megjelenik, annak érdekében, hogy az egymás mellett létező független közösségek kapcsolatait szabályozzák általa, vagy hogy közös céljaikat valósítsák meg. Ezért az államok függetlenségének korlátozása nem vélelmezhető” (PCIJ, SS Lotus, Series A, No. 70, 7 September 1927, 18). A mai nemzetközi jog talán legfontosabb alapelve az államok szuverén egyenlőségének elve, az ENSZ Alapokmánya 2. cikk 1. pontjának megfelelően. Az ENSZ Közgyűlésének 2625. (XXV.) számú határozata értelmében „minden állam rendelkezik a szuverenitásból eredő jogok teljességével”.
- [49] 1.1.4. Az Alkotmánybíróság a 22/2016. (XII. 5.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh1.) fontos megállapításokat tett a szuverenitás és az alkotmányos identitás kapcsán. Az Abh1. elsőként rögzíti, hogy az Alaptörvény a népszuverenitás talaján áll, amelyre az Alkotmánybíróság az államot megillető hatáskörök végső forrásaként tekint. Szuverenitás nélkül nem léteznek állami hatáskörök, hiányzik az államiség maga, ugyanakkor e hatáskörök gyakorlása jelzi a szuverenitás létét.
- [50] Az alkotmányos önazonosság a szuverenitáshoz hasonlóan „[...] olyan alapvető érték, amelyet nem az Alaptörvény hoz létre, azt az Alaptörvény csak elismeri. Az alkotmányos önazonosságról ezért nemzetközi szerződéssel sem lehet lemondani, attól csak a szuverenitás, az önálló államiség végleges megszűnése foszthatja meg Magyarországot” (Abh1., Indokolás [67]).
- [51] Az alkotmányos önazonosság az adott állam alkotmányának sajátos, történelmileg és kulturálisan kialakult alapelveit és értékeit jelenti, amelyek megkülönböztetik az adott állam alkotmányát más országokétól. Mint arra az Alkotmánybíróság rámutatott: „Magyarország alkotmányos önazonossága nem statikus és zárt értékek jegyzéke,

ugyanakkor több olyan fontos összetevője kiemelhető példálódzó jelleggel, amelyek azonosak a ma általánosan elfogadott alkotmányos értékekkel: a szabadságjogok, a hatalommegosztás, a köztársasági államforma, a közjogi autonómiák tisztelete, a vallásszabadság, a törvényes hatalomgyakorlás, a parlamentarizmus, a jogegyenlőség, a bírói hatalom elismerése, a velünk élő nemzetiségek védelme. Egyebek mellett ezek történeti alkotmányunk olyan vívmányai, amelyeken az Alaptörvény és általa a magyar jogrendszer nyugszik. [...] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy Magyarország alkotmányos önazonossága olyan alapvető érték, amelyet nem az Alaptörvény hoz létre, azt az Alaptörvény csak elismeri. Az alkotmányos önazonosságról ezért nemzetközi szerződéssel sem lehet lemondani, attól csak a szuverenitás, az önálló államiság végleges megszűnése foszthatja meg Magyarországot. Az alkotmányos önazonosság védelme ennek megfelelően mindaddig az Alkotmánybíróság feladata marad, amíg Magyarország szuverenitással rendelkezik. Ebből következően a szuverenitás és az alkotmányos önazonosság számos ponton érintkezik egymással, így a rájuk vonatkozó két kontrollt egyes esetekben egymásra tekintettel kell elvégezni.” (Abh1., Indokolás [65]–[67]) Az Alkotmánybíróság – példálódzó jelleggel – az alkotmányos identitás védelmi körébe sorolta még az egyének életfeltételeit, főként az alapjogok által védett magánszférájukat, személyi és szociális biztonságukat, továbbá mindazokat az eseteket, amikor felmerül Magyarország nyelvi, történelmi és kulturális hagyományainak érintettsége. Az Alkotmánybíróság jelen határozatában is megerősíti, hogy az Abh1.-ben felsorolt alkotmányos értékekre a történeti alkotmány vívmányaiként tekint.

[52] Az Alkotmánybíróság megerősíti a nemzeti szuverenitás és az alkotmányos önazonosság kapcsán – a 32/2021. (XII. 20.) AB határozatában – tett megállapításait, amelyek szerint:

„Magyarország alkotmányos önazonosságát alkotó értékek a történeti alkotmányfejlődés során jöttek létre, azok olyan jogi tényeknek minősülnek, amelyekről nemcsak nemzetközi szerződéssel, de még az Alaptörvény módosításával sem lehetne lemondani, mivel jogi tények jogalkotás útján nem változtathatók meg.

Az államalapítástól kezdődően a szuverenitás megszilárdítása az államszervezet kiépítésével vette kezdetét, majd az 1222-es Aranybullával a szabadságjogok és a királyi hatalom korlátozásával folytatódott. Ezt követően I. Ulászló 1440. március 8-án Krakkóban kelt oklevelében kinyilvánította, hogy Magyarország és Lengyelország erejét egyesítve kíván fellépni a törökökkel szemben, ettől kezdve Magyarország évszázadokig viselte a »*propugnaculum Christianitatis*, azaz a „kereszténység védőbástyája” címet [...]

Történeti alkotmányunk vívmánya [...] az 1790/91. évi XII. tc. is, amely kimondta, hogy »törvények alkotásának, eltörlésének s magyarázásának hatalma Magyarországon és a hozzá kapcsolt részekben, az 1741:VIII. törvénycikk rendeletének sérelme nélkül, a törvényesen megkoronázott fejedelmet és az országgyűlésre törvényesen egybegyűlt országos karokat és rendeket közösen illeti, s rajtuk kívül nem gyakorolható«.

Mindazonáltal Magyarország nemzeti identitásának megnyilvánulásával összefüggésben a nyelvi, történelmi és kulturális hagyományok védelme, mint a történeti alkotmány vívmánya, ekként az alkotmányos önazonosság része már az 1790/91. évi XVI. törvénycikkben is megjelent.

Ezt követően az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc a szabadságjogok kiterjesztését, centralizált államszervezetet és az Országgyűlésnek felelős nemzeti kormányt eredményezett. A szabadságharc bukását követően Magyarország szuverenitása az 1867-es kiegyezés következtében állt helyre. Az 1867. évi XII. törvénycikk 13. §-a tartalmazza, hogy »a védelmi rendszernek megállapítása vagy átalakítása Magyarországra nézve mindenkor csak a magyar törvényhozás beleegyezésével történhetik«.

A történeti alkotmány felsorolt, szuverenitással, népességgel, nyelvi, történelmi és kulturális hagyományokkal összefüggő elemei Magyarország alkotmányos önazonossága tekintetében – az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdése alapján – vívmánynak minősülnek” (Indokolás [101]–[106]).

[53] Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy a Magyarország és a hozzákapcsolt részek függetlenségéről szóló 1790/91. évi X. törvénycikk – amely minden kétséget kizáróan történeti alkotmányunk vívmányai közé tartozik – is deklarálta, hogy „Magyarország, a hozzá kapcsolt részekkel együtt, szabad és kormányzatának egész törvényes módját illetőleg (bele értve mindenféle kormányzóiakat) független, azaz semmi más országnak vagy résznek alá nem vetett, hanem saját állami léttel és alkotmányával bíró, s ennél fogva az 1715:III. tc., valamint az 1741:VIII. tc. és XI. cikkelyek rendelkezésének megfelelően, törvényesen megkoronázott örökös királyától, és így Ő szent felségétől s örökösaitől, Magyarország királyaitól, tulajdon törvényei és szokásai szerint, nem pedig más tartományok módjára igazgatandó és kormányozandó ország.”

[54] A fentiek alapján megállapítható, hogy a szuverenitás és az alkotmányos önazonosság ugyan szorosan összefüggő fogalmak, de eltérő jogi jelentéssel bírnak. Míg a szuverenitás egy állam teljes függetlenségére és autonómiájára vonatkozik, addig az alkotmányos önazonosság specifikusabb, az állam alkotmányának belső, egyedi jellegét védi.

[55] Ez a szoros összefüggés különösen érthetővé válik az Alaptörvény Nemzeti Hitvallásának azon kitételéből, miszerint „[b]üszkék vagyunk az országunk megmaradásáért, szabadságáért és függetlenségéért küzdő őseinkre.”

A szuverenitás és az alkotmányos önazonosság védelme iránti elkötelezettség a magyarság minden korábbi honvédelmi harca és szabadságküzdeme középpontjában együttesen jelent meg, és az e küzdelmekben részt vett, egykoron élt hőseink vonatkozásában érzett büszkeség pedig a Nemzeti Hitvallásban rögzített pozitív értékítélet megnyilvánulása.

- [56] Az Európai Unióval közösen gyakorolt hatáskörökkel összefüggésben az Abh1. rámutatott, hogy az E) cikk szerinti uniós klauzula nem üresítheti ki Magyarország szuverenitását (Abh1., Indokolás [59]). Ennek érdekében az Alkotmánybíróság kettős korlátot állított a közös hatáskörgyakorlás elé, az ugyanis nem sértheti egyrészt Magyarország szuverenitását (szuverenitáskontroll), másrészt alkotmányos önazonosságát (identitáskontroll). A határozat szerint e két alkotmányos érték védelme Magyarországon mindenkinek a kötelezettsége, de a védelmének legfőbb letéteményese – az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdése alapján – az Alkotmánybíróság.
- [57] Az alkotmányozó a hetedik alaptörvény-módosítással – tekintettel az Abh1.-re is – módosította az Alaptörvény E) cikkét, kimondva, hogy a közös hatáskörgyakorlásnak összhangban kell állnia az Alaptörvényben foglalt alapvető jogokkal és szabadságokkal, továbbá az nem korlátozhatja Magyarország területi egységére, népességére, államformájára és állami berendezkedésére vonatkozó elidegeníthetetlen rendelkezési jogát. Ezzel párhuzamosan az is rögzítésre került az Alaptörvényben, hogy az állam minden szervének kötelessége Magyarország alkotmányos önazonosságának és keresztény kultúrájának védelme [Alaptörvény R) cikk (4) bekezdés]. Az Alaptörvény tizenkettedik módosítása pedig kimondja, hogy az alkotmányos önazonosság védelme érdekében sarkalatos törvénnyel létrehozott, független szerv működik.
- [58] A fentiekből az állapítható meg, hogy a Szuvtv. 1. § (1) bekezdése ugyan az alkotmányos önazonosság védelmét jelöli meg a Hivatal fő feladataként, azonban ez nem kizárólagosan csak a Hivatal, hanem valójában minden állami szerv feladata is egyben. „Az Alaptörvény már hatálybalépésekor – az értelmezési keretét biztosító Nemzeti hitvallás szerint (így különösen annak második, ötödik, hatodik és tizennyolcadik fordulatában) – tartalmazta azokat a sajátosságokat, amelyek a szuverenitás védelmét és megóvását szolgálták. [...] Magyarország a hetedik alaptörvény-módosítással a Nemzeti hitvallás jelenleg tizenkilencedik fordulatában a magyar szuverenitás és alkotmányos identitás védelmét egyértelmű és meghivatkozandó követelménnyé tette. Kimondta ugyanis: »[v] alljuk, hogy a történeti alkotmányunkban gyökerező önazonosságunk védelmezése az állam alapvető kötelessége«” {3/2019. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [46]}.
- [59] 1.1.5. Mint fentebb rögzítésre került, az alkotmányos önazonosság feltételezi a szuverenitás létét, az előbbi nem létezhet utóbbi nélkül. A Szuvtv. 4. §-a szerint a Hivatal együttműködik minden állami szervvel a nemzeti szuverenitás védelmének előmozdítása érdekében. A Szuvtv. pedig egyértelműen meghatározza a Hivatal feladatait [Szuvtv. 2. és 3. §-a], amelyek mindegyikének elsődleges célja a szuverenitás védelme. Ha összevetjük a Hivatal feladatait a szuverenitás és az alkotmányos önazonosság fogalmával, nyilvánvalóvá válik, hogy az alkotmányos önazonosság védelme a Hivatal eljárásában elsődlegesen a szuverenitás védelmén keresztül manifesztálódik.
- [60] A Szuvtv. az Alaptörvény R) cikk (4) bekezdését jelöli meg mint a Hivatal létrehozatalának jogalapját, mindazonáltal az a szuverenitásvédelem keretében védi Magyarország alkotmányos önazonosságát. Ebből viszont az is következik, hogy a Hivatal nem léphet túl a törvényben rögzített feladatkörén, szigorúan csak az ott meghatározott keretek között (szuverenitásvédelem) és módon (kutatás, javaslattétel, jelentéstétel, kockázatelemzés, feltérképezés és vizsgálat) végezheti tevékenységét.
- [61] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a szuverenitás mint a történeti alkotmányunk vívmányának minősülő alkotmányos érték védelme olyan, az Alaptörvényből fakadó legitim jogalkotói cél, amely a Hivatalnak a Szuvtv. által a fentiek szerint szabályozott tevékenységét megalapozza.
- [62] 1.2. Az indítványozó arra hivatkozott, hogy a közügyeket érintő közleményein és közlésein keresztül fejezi ki a közéleti témákat érintő álláspontját. Ezen közéleti megnyilvánulások nem járhatnak retorziókkal, ugyanakkor ezen megnyilvánulásai folytán hátrány érheti, ami a véleménynyilvánításhoz való jogának szükségtelen és aránytalan korlátozásaként értékelhető.
- [63] Az Alaptörvény a véleménynyilvánítás szabadságát a sajtó szabadságához, sokszínűségéhez, a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatáshoz köti. A Szuvtv. célja szerint nem a közéleti vitákra tartalmaz korlátozást. A törvény általános indokolása értelmében „az Európai Unió több tagállamában működnek olyan állami szervezetek, hatóságok, amelyek célja a külföldi országok általi befolyásolási kísérletek, dezinformációs tevékenységek feltérképezése, valamint a demokratikus vita és a politikai döntések befolyásolása kapcsán támasztott transzparencia követelményének érvényre juttatása. [...] Mindezen megfontolások figyelembevételével indokolt egy olyan szervezet létrehozása, amelynek elsődleges feladata, hogy átláthatóvá tegye a különböző választási és társadalmi döntéshozatali folyamatokat, beazonosíthatóvá tegye azon szereplőket, akik részt vesznek ezek, valamint a választói akarat befolyásolásában.” Fentiekből következően a Szuvtv. általános

indokolása alapján a Hivatal célja nem a közéleti vita korlátozása, hanem annak átláthatóvá tétele, az információk manipulálására irányuló és dezinformációs tevékenységek kiszűrése, valamint a demokratikus vita, illetve az állami és társadalmi döntéshozatali folyamatok befolyásolására irányuló tevékenységek feltérképezése és vizsgálata.

- [64] 1.3. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban azt vizsgálta, hogy a Szuvtv. támadott rendelkezései valóban korlátozó-e az indítványozó véleménynyilvánításhoz való szabadságát. Az indítványozó ugyanis azt állította, hogy a törvényi rendelkezések dermesztő hatást (*chilling effect*) gyakorolnak rá, azok alkalmazása révén sérül a véleménynyilvánításhoz való joga, mivel ellehetetlenítik a tényfeltáró (*public watchdog*) tevékenységét.
- [65] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a véleménynyilvánítási, illetve a sajtószabadság tekintetében akkor állapítható meg kétségtől egy norma dermesztő hatása, ha az kriminalizálja, büntetőjogi szankcióval sújtja az ezen alapjogot gyakorló jogalanyokat {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [66] A Szuvtv. azonban a Hivatal számára nem teszi lehetővé semmilyen – különösen nem büntetőjogi jellegűnek minősülő – jogkövetkezmény, szankció alkalmazását. Az általa végzett vizsgálatok, elemzések alapján jelentéseket készít, javaslatokat tesz a szuverenitás védelme érdekében, amelyek ugyan alapul szolgálhatnak későbbi állami intézkedések megtételére, jogszabályalkotásra, de önmagukban nem minősülnek joghátránynak.
- [67] A Szuvtv. 32. § (1) bekezdése a Szuvtv. hatálybalépésének napján ugyanakkor módosította a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényt (a továbbiakban: Btk.), és kiegészítette a választói akarat tiltott befolyásolása tényállással (Btk. 350/A. §). A törvényi tényállás szerint: „[a] választási eljárásról szóló törvény szerinti jelölt szervezet azon tagja, felelős személye vagy vezető tisztségviselője, valamint a választási eljárásról szóló törvény szerinti jelölt, aki tiltott külföldi támogatást, vagy e tilalom kijátszása érdekében a tiltott külföldi támogatás eredetét leplező megállapodásból származó vagyoni előnyt használ fel, büntetett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő”. E büntetőjogi fenyegetettség azonban egyrészt a jelölt szervezetekre és a jelöltekre terjed ki, másrészt a támogatás, illetve vagyoni előny felhasználójára vonatkozik, nem pedig az információk manipulálására, dezinformációs tevékenységre vagy a közéleti vita körébe tartozó vélemény kifejtésére. Ez is megerősíti azt a megállapítást, hogy amennyiben a jogalkotó szankcionálni kíván valamely magatartást, akkor erre megvan a törvényes lehetősége. A véleménynyilvánítással kapcsolatban azonban – miként arra az Alkotmánybíróság a fentiekben rámutatott – ilyen törvényi jogkövetkezmény a Hivatal eljárásával kapcsolatban nem került szabályozásra.
- [68] 1.4. Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy a Szuvtv.-nek a Hivatal tevékenységére vonatkozó, támadott rendelkezései nem hozhatók összefüggésbe a véleménynyilvánítás szabadságával, azok nem korlátozzák az indítványozó véleménynyilvánítás szabadságához való jogát, ezért az Alkotmánybíróság az ennek megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszszöveget elutasította.
- [69] 2. Az indítványozó azt is sérelmezte, hogy a Hivatal vizsgálati eljárása során olyan vizsgálati cselekményeket véggezhet, amelyek nem felelnek meg az Alaptörvényben lefektetett tisztességes hatósági eljáráshoz való jog követelményeinek, valamint hogy a Hivatal által lefolytatott vizsgálati eljárás ellen a jogorvoslati út nem biztosított, és így a Szuvtv. *ab ovo* megfosztja a tisztességes bírósági eljárástól.
- [70] 2.1. Az Alkotmánybíróság e körben mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a Hivatal vizsgálati eljárása a Szuvtv. kifejezett rendelkezése [8. § (2) bekezdés] ellenére tartalmilag, alkotmányjogi értelemben hatósági eljárásnak minősül-e.
- [71] 2.1.1. A Hivatal jogállását illetően a Szuvtv. 1. §-a rögzíti, hogy a Hivatal az alkotmányos önazonosság védelme érdekében az Alaptörvény R) cikk (4) bekezdése alapján létrehozott, a Szuvtv.-ben meghatározottak szerint működő, elemző, értékelő, javaslattevő és vizsgálati tevékenységet folytató autonóm államigazgatási szerv. A Hivatal független, csak jogszabályoknak van alárendelve, feladatkörében más személy vagy szerv által nem utasítható, feladatát más szervektől elkülönülten és minden más intézmény, szerv, politikai párt, társaság, egyesület, jogi vagy természetes személy általi befolyásolástól mentesen látja el. A Hivatal számára feladatot csak törvény írhat elő.
- [72] 2.1.2. A Hivatal vizsgálati tevékenységével összefüggő feladatairól a jogalkotó a Szuvtv. 3. §-ában rendelkezett, ami egyrészt célhoz kötött vizsgálati tevékenységet határoz meg, amely alapján a Hivatal a Magyarország szuverenitását sértő és veszélyeztető egyes, a törvényben meghatározott tevékenységek feltárására, valamint e tevékenységek vizsgálatára jogosult, másrészt a Szuvtv.-ben meghatározott, tevékenységet folytató szervezetek feltérképezésére és vizsgálatára kapott felhatalmazást.

- [73] A Szuvtv. 6. § (1) bekezdése szerint a Hivatal a 3. § szerinti feladataival összefüggésben egyedi ügyeket vizsgál, és az általa lefolytatott eseti vizsgálatok eredményét közzéteszi honlapján, amely tartalmazza a vizsgálatok során feltárt tényeket, az ezeken alapuló megállapításokat és következtetéseket. A Szuvtv. azt is tartalmazza [6. § (8) bekezdés], hogy e jelentés nyilvánosságra hozatalát megelőzően a Hivatal megküldi a vizsgálati megállapításait azon szervezetek részére, amelyek tevékenysége a lefolytatott vizsgálat alapján megalapozza, hogy a szervezet szerepeljen a Hivatal nyilvános jelentésében. A vizsgált szervezet a Hivatal megállapításaira a kézbesítéstől számított tizenöt napon belül észrevételt tehet. A Hivatal az észrevételre a beérkezésétől számított harminc napon belül írásban válaszol. A Hivatal köteles megindokolni, hogy a figyelembe nem vett észrevételeket miért nem fogadta el.
- [74] 2.1.3. A Szuvtv. 7. §-a határozza meg a Hivatal vizsgálati eljárására vonatkozó szabályokat. Ez alapján a Hivatal az általa vizsgált szervezettől tájékoztatást, adatszolgáltatást kérhet, továbbá az általa lefolytatott vizsgálatok során bármely, az adott ügyben érintett állami vagy önkormányzati szervtől, továbbá bármely más, az adott ügyben érintett szervezettől vagy személytől tájékoztatást, adatszolgáltatást kérhet.
- [75] A Hivatal a Szuvtv. 8. §-a alapján a vizsgálati eljárása során bizonyítási jellegű cselekményként – törvényben meghatározottak szerint – bizonyos adatokat megismerhet, azokról másolatot készíthet, iratokba tekinthet be, és azokról másolatot készíthet, írásbeli és szóbeli felvilágosítást kérhet.
- [76] 2.1.4. A Hivatal vizsgálati eljárásával összefüggő jogkövetkezményeket illetően a Szuvtv. azt rögzíti [7. § (3) és (4) bekezdés], hogy a Hivatal megkeresésének a vizsgált szervezet, valamint a megkeresett állami, önkormányzati szerv, szervezet vagy személy (a továbbiakban együtt: közreműködésre kötelezett) a Hivatal által megállapított határidőn belül köteles eleget tenni. Ha a közreműködésre kötelezett a közreműködéssel kapcsolatos kötelezettségét megalapozott indok nélkül nem vagy késedelmesen teljesíti, a Hivatal e tény vizsgálati eljárása során rögzíti, és azt az éves jelentésében külön kiemeli.
- [77] A Szuvtv. 11. §-a szerint pedig, ha a Hivatal olyan tényt állapít meg, vagy körülményt észlel, amely miatt szabálysértési eljárás, büntetőeljárás, közigazgatási hatósági eljárás vagy más eljárás kezdeményezésének vagy lefolytatásának lehet helye, e célból az eljárás lefolytatására jogosult szervet a tudomására jutott adatokról, tényekről tájékoztatja.
- [78] A Szuvtv. 12. §-a alapján a Hivatal elnöke kezdeményezheti továbbá, hogy az Országgyűlés nemzetbiztonsággal foglalkozó állandó bizottsága tárgyalja meg a 6. § (1) bekezdése szerinti jelentését, valamint hallgassa meg a vizsgált szervezet vezetőjét, ha a) a vizsgált szervezet a 7. § (3) bekezdése szerinti határidőn belül nem ad tájékoztatást, illetve b) az adott ügy jellege, súlya egyébként indokolja.
- [79] 2.1.5. A Hivatal jogállását, vizsgálati tevékenységével összefüggő feladatait, a vizsgálati eljárására vonatkozó rendelkezéseket és különösen a vizsgálati eljárással összefüggő jogkövetkezményeket áttekintve az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a Hivatal olyan független, autonóm államigazgatási szerv, amelyet sem a Szuvtv., sem más jogszabály az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 9. §-a szerinti hatósági jogkör gyakorlására nem jogosít fel, ezért az az Ákr. fogalomrendszerében hatóságnak nem minősül, és nem folytat közigazgatási jogi értelemben vett hatósági ellenőrzést sem.
- [80] Az Alkotmánybíróság a hatósági jogkör megállapíthatóságát illetően – korábbi, más állami szerv tevékenysége vizsgálatánál kialakított joggyakorlatának megfelelően {vö. 32/2019. (XI. 15.) AB határozat, Indokolás [52]; 3304/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [50]} – most is annak tulajdonított meghatározó jelentőséget, hogy a Hivatal a Szuvtv. alapján nem rendelkezik a vizsgálati eljárásával összefüggésben közvetlen szankcionálási lehetőséggel, csupán nyilvánosságra hozhatja a vizsgálatok során általa feltárt, Magyarország szuverenitását sértő és veszélyeztető tényeket, az ezeken alapuló megállapításokat és következtetéseket, valamint kezdeményezheti a jogkövetkezmények érvényesítésére vonatkozó eljárásokat az arra jogosult szervnél. A vizsgálati eljárást követő jelentésben tett megállapítások önmagukban nem minősülnek szankciónak, azok jogi kényszerítőerővel közvetlenül nem rendelkeznek. A Hivatal közvetlenül nem jogosult jogkövetkezmények alkalmazására, mivel a jelentéseiben szereplő vizsgálati megállapításai vonatkozásában kizárólag arra jogosult, hogy a bűncselekmény vagy egyéb jogsértések gyanújára utaló tényekről az arra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságot tájékoztassa.
- [81] A Szuvtv. korábban idézett rendelkezései alapján ugyan a Hivatal vizsgálati eljárása során a Hivatal megkeresésének a közreműködésre kötelezettek kötelesek eleget tenni, ugyanakkor e kötelezettség megalapozott indok nélküli elmulasztása vagy késedelmes teljesítése a Hivatal által alkalmazható szankciót szintén nem von maga után. Ebben az esetben a Hivatal mindössze arra jogosult, hogy a nemteljesítés vagy a késedelmes teljesítés tényét a vizsgálati eljárása során rögzítse, és azt az éves jelentésében külön kiemelve.

- [82] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Hivatal eljárására az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jog védelmi köre nem terjed ki.
- [83] Az Alkotmánybíróság mindazonáltal megjegyzi, hogy a Szuvtv. korábban már idézett 6. § (8) bekezdése alapján a Hivatal jelentésének nyilvánosságra hozatalát megelőzően a törvény lehetőséget biztosít a vizsgálat alá vont szervezet és a Hivatal közti, esetlegesen eltérő álláspontok ismertetésére. A Szuvtv. alapján ugyanis a Hivatal megküldi a vizsgálati megállapításait azon szervezetek részére, amelyek tevékenysége a lefolytatott vizsgálat alapján megalapozza, hogy a szervezet szerepeljen a Hivatal nyilvános jelentésében. A vizsgált szervezet a Hivatal megállapításaira észrevételt tehet, a Hivatal pedig az észrevételre határidőben, írásban köteles válaszolni. A Hivatal továbbá köteles megindokolni, hogy a figyelembe nem vett észrevételeket miért nem fogadta el. Ennek esetleges elmulasztása esetén – feltéve, hogy a személyiségi jog védelme tekintetében kereshetőségének egyéb feltételei is fennállnak – a vizsgált szervezet, jó hírnevének védelme érdekében, bírósághoz fordulhat.
- [84] 2.2. Az Alkotmánybíróság azt is megvizsgálta, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog szempontjából alkotmányjogi értelemben közigazgatási döntésnek minősül-e a Hivatal által nyilvánosságra hozott jelentés.
- [85] Ahogy azt az Alkotmánybíróság már kifejtette: „[a] jogorvoslathoz való jog tehát olyan alkotmányos alapjog, amely tárgyát tekintve a bírói, illetőleg a hatósági (más közigazgatási) döntésekre terjed ki, tartalmát tekintve azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló érdemi határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni” [3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]; legutóbb megerősítette: 3029/2024. (I. 24.) AB határozat, Indokolás [57]].
- [86] Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy eddigi gyakorlatában nem tekintette közigazgatási döntésnek például az Országgyűlés fegyelmi döntését [3206/2013. (XI. 18.) AB határozat], a Nemzeti Választási Bizottság mentelmi jog felfüggesztéséről szóló döntését [3093/2018. (III. 26.) AB határozat], az Állami Számvevőszék pártok gazdálkodását vizsgáló jelentését [32/2019. (XI. 15.) AB határozat], valamint az egyetem etikai bizottságának döntését sem [3364/2024. (X. 8.) AB végzés].
- [87] Ahogy az az előzőekben kifejtésre került, a Hivatal olyan független, autonóm államigazgatási szerv, amely közigazgatási hatóságnak nem minősül, jogszabály hatósági jogkör gyakorlására nem jogosítja fel, a vizsgálati eljárását lezáró vagy a közreműködésre kötelezett mulasztását megállapító jelentése az érintett szerv szankcionálását közvetlenül nem teszi lehetővé.
- [88] A Szuvtv. közigazgatási értelemben vett döntéshozatalt nem tesz lehetővé, a Hivatal eljárása a vizsgálat alá vont szervezet jogi helyzetét nem változtatja meg, azt nem eredményezi, a jelentésben foglaltaknak a Hivatal nem jogosult érvényt szerezni. Tekintettel arra, hogy a Hivatal vizsgálati eljárása kizárólag jelentés elfogadásával zárulhat, amely jelentés a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) szerinti közigazgatási tevékenységnek nem tekinthető, ekként a Kp. 4. §-a értelmében közigazgatási jogvita tárgyát sem képezheti.
- [89] Az Alkotmánybíróság a Hivatal eljárásának tartalmi vizsgálatát követően arra a megállapításra jutott, hogy mivel a Hivatal jelentései nem minősülnek sem hatósági, sem más közigazgatási döntésnek, ezért azokkal szemben jogorvoslatot sem szükséges biztosítani. Mivel közigazgatási jogvita hiányában a Hivatal jelentéseivel szemben bírói út nem áll rendelkezésre, ezért a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme sem merülhet fel.
- [90] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a Szuvtv.-nek a Hivatal eljárását szabályozó rendelkezései hasonlítanak a nemzetközi szervezetek által használt kontrollmechanizmusok egyes lényegi elemeihez. Ebből adódóan a Hivatal tevékenységével kapcsolatban általánosságban rögzíthető, hogy az alkalmazott eljárás és módszer nem ismeretlen a nemzetközi és európai uniós jog területén sem. A nemzetközi kapcsolatokban is léteznek ugyanis olyan szervezetek, amelyek alapvető feladata az ellenőrzés, ajánlások kidolgozása, javaslatok tétele. Példaként említhetők az Európa Tanács bizottságai, amelyek a hozzájuk tartozó területen monitorozzák a tagállamok jogrendszerét, és országjelentéseikben javaslatokat fogalmaznak meg, amelyek azonban nem kényszeríthetők ki. Ide sorolhatjuk továbbá az FRA (EU Alapjogi Ügynöksége) ez irányú tevékenységét is. Új jelenséggént kétségtelenül érzékelhető a törekvés – különösen európai uniós szinten – e jelentések felhasználásával történő, de jellemzően elkülönült szervezetek által és elkülönült eljárások során alkalmazott szankcionálás iránt.
- [91] Összegzésképp megállapítható, hogy a Hivatal jelentései, valamint a más szervek eljárásának kezdeményezésére irányuló intézkedései nem kötik sem a vizsgálat alá vont, sem az eljáró szervezetet, azok nem minősülnek közigazgatási hatósági döntésnek, így értelemszerűen azokkal szemben bírósági felülvizsgálatnak sincs helye.
- [92] 2.3. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a szuverenitás védelme elsősorban állami feladat, amely meghatározott szervezeti kereteket igényel [lásd R cikk (4) bekezdés], és amelynek kialakítása szintén állami felelősség. Az Alaptörvényen alapuló felhatalmazás alapján, a Szuvtv.-ből következően a szuverenitás védelmének egyik kiemelt szerve a Hivatal.

- [93] A Szuvtv., illetve a Hivatal a szuverenitásvédelem keretében az információk értékelésében segíti a választópolgárt, ezzel is fenntartva a demokratikus közéleti vitát és annak sokszínűségét.
- [94] A Hivatal munkájának egyik jellemzője kell, hogy legyen a transzparens működés, azaz a nyilvánosság és az átláthatóság, amely kiterjed úgy az adatgyűjtésre, mint a vizsgálati tevékenységre is. Ez a transzparencia azonban nem csak az állam szervével szembeni elvárás, hanem – működésük forrásait is ideértve – azon civil szervezetekkel szemben is, amelyek önként látnak el adatgyűjtő és elemző tevékenységeket. A Hivatal állami szerv, ebből következően a tevékenységével összefüggő adatok egyrészt közérdekű adatok, másrészt az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése szerint a gazdálkodása nyilvános, mivel közpénzből működik. A fenti előírásoknak nem alanyai a civil szervezetek, azonban miután gyakran egyesületi, alapítványi formában működnek, így e minőségük okán felettük törvényességi felügyeletet gyakorol az állam, másrészt, amennyiben közhasznú tevékenységet folytatnak, anyagi forrásaikról kötelesek beszámolót készíteni, azt honlapjukon közzétenni, azaz az ő működésüknek is transzparensnek kell lennie.
- [95] 2.4. Az Alkotmánybíróság – a fentiek alapján – az alkotmányjogi panasznak az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmét állító indítványi elemeit is elutasítja.

V.

- [96] Az Alkotmánybíróság e határozatának a Magyar Közlönyben történő közzétételét az Abtv. 44. § (1) bekezdés második mondata alapján rendelte el.

Budapest, 2024. november 15.

Dr. Juhász Imre s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az ülésen online részt vett,
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az ülésen online részt vett,
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Réka
alkotmánybíró helyett

Dr. Márki Zoltán alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [97] 1. A határozattal egyetértek. A határozat esetében a szuverenitás fogalma természetes alapja és kiindulópontja a levezetésnek és következtetésnek. A szuverenitás mint fogalom jelentéstartalmára vonatkozó felfogásom és ál-

lászpontom változatlan [vö. 32/2021. (XII. 20.) AB határozathoz fűzött párhuzamos indokolásom]; aminek lényege párhuzamos indokolásba fogalmazva a következő [Abtv. 66. § (3) bekezdés].

- [98] 2. Az alkotmányos fogalmak, az Alaptörvény szavainak értelme megkerülhetetlen, kikerülhetetlen, kikezdzhetetlen. Az Alaptörvény nem használja a szuverenitás fogalmát, viszont egyértelműen akként rendelkezik, miszerint Magyarország független [B] cikk (1) bekezdés]; Magyarország területi egységére, népességére, államformájára és állami berendezkedésére vonatkozó rendelkezési joga elidegeníthetetlen [E] cikk (2) bekezdés második mondat zárófordulat].
- [99] A függetlenség és a sajátjaként rendelkezés elidegeníthetetlen joga (öntörvényűség) – és ezek természetes eredője a szabadság – egyszerűbb igazságra már vissza nem vezethető sarktétel, mérlegelésen átesett konzekvencia, vitát nem tűrő legitimációs alap, posztulátum.
- [100] Az Alaptörvény e két rendelkezése valójában a leginkább normatív megnyilvánulása a történeti alkotmányban gyökerező alkotmányosságnak, ugyanis nem más, mint a függetlenség kinyilatkozása, az állami autonómia autonóm megfogalmazása.
- [101] A szuverenitás akaratmegnyilvánulás, egyik eleme a függetlenség akarása (aminek történeti, történelmi előzménye mindig a szabadságért való küzdelem, a szabadság kivívása), másik pedig, ami a szabadságnak, függetlenségnek értelmet ad, a saját rendelkezés szerinti élés akarása (öntörvényűség).
- [102] A szuverenitás az állam (a közösségi kötelék) kinyilatkoztatott – és a nemzetközi (nemzetek közötti) jog által elismert – alanyi joga, és mint minden alanyiban, benne rejlik a megvédéshez való jog (alanyi jog nem lehet prédának kitett, nem lehet szabad préda).
- [103] A szuverenitás mibenlétének nem lényege a korlátlanág, azonban korlátozása nem az állam(ok) feletti jogrend általi korlátozás, hanem magának a szuverénnek az önkorlátozása. Ami tehát nem szünteti meg a szuverenitás tárgyát, ekként a szuverenitást sem, s nem jelenti a szuverenitás csorbulását, sőt ez a természetes feltétele a többi szuverénvaló együttműködésnek. Nincs kibékíthetetlen ellentét a szuverenitás és az együttműködés között.
- [104] 3. A szuverenitás (függetlenség és öntörvényűség) iránti akarat valójában nem más, mint az államalkotó akarat. És ebből fakad az (akár írott, akár íratlan) alkotmányosság iránti igény.
- [105] A függetlenség és öntörvényűség igénye egyidős az ember társadalmi pályafutásával. A szuverenitás fogalmának megjelenése ennek természetes következménye. Amint természetes következmény – az államok együttműködésével, szövetségével egyidejűen – a szuverenitás fogalmának gazdagodása. Szövetségek esetében, egyenlő jogú szövetség esetén is régóta meglévő dilemma, s korabeli történelemkönyvekben felhozott, miszerint vezető helyzetben lévő szövetséggel kapcsolatban a „parancsolás”, az alacsonyabb helyzetben lévővel kapcsolatban pedig az „engedelmesség” szó használatos. „A rómaiak a szövetség vezető tagjának ezt a tevékenységét az „imperare” (parancsolni) szóval, a görögök szerényebben az elrendezni szóval fejezték ki.” [vö. Hugo Grotius: A háború és a béke jogáról, Akadémiai Kiadó Budapest, 1960. I. k. 283. o.].
- [106] A szuverenitás fogalmának történeti gazdagodása nyilvánul meg az alkotmányos önazonosság fogalmának megjelenésében is. E fogalomgazdagodás azonban – nyilvánvalóan – nem a fogalom eredetiségében lévő alapjainak csorbítása; viszont kétségtelen magyarázatok, újabb magyarázatok kiindulópontja. A magyarázat mindig analízis (felbontás), ami pedig árnyaláshoz vezet.
- [107] Ezért indokolt időről időre megerősíteni, hogy mi a posztulátum, a tovább nem osztható alapigazság. Ez a függetlenség és az öntörvényűség.
- [108] 4. Az alkotmányos önazonosság fogalmának [R] cikk (4) bekezdés] rendeltetése, hivatása, hogy a szuverenitás (függetlenség és öntörvényűség) alkotmányos alapján rögzíti azt a minimumot, ami sem államon belül, sem más állam előtt nem feladható; védelme az állam minden szervének kötelessége.
- [109] Az alkotmányos önazonosság magában hord némi tautológiát. Mert lehet-e alkotmányosság önazonosság nélkül? Lehet, de akkor az nem öntörvényű, azaz nem szuverén, nem független. Szuverenitás, alkotmányosság és önazonosság tehát valójában egymást feltételező.
- [110] 5. Az állami szuverenitás záloga az egyén jogainak. Az állami intézményeket terhelő védelmi köteleesség pedig éppen ennek biztosítója. Ehhez képest egy új – szuverenitásvédelmet célzó – intézmény eleve nem gyengítő, hanem e biztosítékot erősítő.
- [111] Nyilvánvaló a különbözőség az állami autonómia (szuverenitás) elidegeníthetlensége és az egyéni autonómia (emberi méltóság) sérthetlensége között. Utóbbi kétségtelen univerzális és fogalmilag elidegeníthetetlen, viszont sérthető; előbbi pedig soha nem egyetemes (mindig határok közötti), és egyaránt sérthető és elidegeníthető.

- [112] Az állam a nemzetben kifejezésre jutó összességnek (polgárok összességének) olyan törvényes szervezete, amely a közösség akaratát – alkotmányának megfelelő szervek útján – képes és köteles is érvényre juttatni.
- [113] A szuverenitás védelme nem az állam önmagában vett védelme. Nem önmagában az állami, társadalmi, gazdasági rend, hanem mindennek alkotmányos úton hozott törvényeken nyugvó rendje a maga egészében, illetőleg oly részeiben esik védelmi körbe, amely nélkül e rend tovább nem állna fenn.
- [114] Végül kétségtelen van a szuverenitásnak, illetve védelmének büntetőjogi vetülete, kiváltképp mert a büntetőjog rendeltetése, hogy válasz a társadalomra veszélyes magatartásra. A kémkedés bűncselekménye – általam helyesnek tartott felfogás alapján – nem esett a semmisségi törvények tárgykörébe. E bűncselekmény esetében (soha és sehol) nem az a kérdés az idegen szervezet részére kifejtett magatartás kapcsán, hogy az idegen szervezet kizárólag erre szakosodott lehet. Ilyen idegen szervezet bármely cél megvalósítására alkalmas, illetve létrehozott szervezet lehet.

Budapest, 2024. november 15.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [115] A határozat rendelkező részében foglaltakkal és az indokolás jelentős részével egyetérték.
- [116] Ugyanakkor az Abtv. 66. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a határozat indokolásához az alábbi párhuzamos indokolást csatolom.
- [117] 1. A szuverenitás jelentéséhez és védelmének jelentőségéhez a többségi döntésben leírtakhoz a következő kiegészítéseket tartom szükségesnek.
- [118] 1.1. Az alkotmányos önazonosságában teljes, szuverén állam döntéshozatali rendjének és a döntéseinek önállósága azt is jelenti, hogy a döntés (mint egyaránt lehetséges megoldások közötti választás) maga is az, és a döntés körülményei is azok. Így egyáltalán a döntési helyzet (dönteni kell vagy lehet) felismerése, az egyes eltérő megoldások – válaszok – felismerése, kialakítása, a döntés következményeinek mérlegelése és legfőképp annak kiválasztása, hogy milyen döntés illeszkedik leginkább az ország érdekeihez.
- [119] Az ország (az állam, a társadalom, a gazdaság) érdekeinek kiválasztása, megválasztása az állami döntéshozatal során az arra az Alaptörvénynek megfelelően felhatalmazott magyar alkotmányos szervek hatáskörébe (jogkörébe) tartozik.
- [120] Minden olyan kísérlet, szándék, tevékenység, mely ebben a folyamatban idegen – azaz nem magyar, nem magyarországi – érdek vagy cél megjelenítését, előnyben részesítését vagy döntési alappá tételét szolgálja, a szuverenitást sértő befolyásolásnak tekinthető.
- [121] 1.2. Az Alaptörvényen nyugvó felhatalmazás létrejötté (választások vagy népszavazás útján) már önmagában ki lehet téve befolyásolásnak. A felhatalmazás útján kialakult állami szervezetrendszer legkülönbözőbb közhatalmi (törvényhozói, végrehajtó hatalmi, ezen belül kormányzati és bírósági) döntéshozatali lépései is ugyanígy.
- [122] Az államok természetes módon veszik figyelembe azt, hogy döntéseiknek milyen hatása lehet más államok viselkedésére, illetve fordítva, más államok viselkedésére miként reagálnak saját döntéseikkel.
- [123] A mai világrendben multi- és transznacionális (több országot vagy éppen minden országot érintő) gazdasági szereplők, nagy nemzetközi szervezetek, regionális nemzetközi szerveződések, esetünkben az Európai Unió vagy a NATO létező jogi és politikai entitások. Ezért az is természetes, hogy a szuverén államok döntéseit jelentősen befolyásolják külső tényezők. Ezek a külső tényezők nemcsak egy másik államhoz, annak érdekeihez vagy több állam közös érdekéhez, hanem értelemszerűen gazdasági szereplők érdekeihez is kapcsolódnak, ahogyan transznacionális nem kormányzati (nem állami) szervezetek is érdekek megjelenítőiként, érvényesítőiként lépnek föl.
- [124] 1.3. A szuverenitás lényegéhez (meglétéhez) tartozik az, hogy az idegen érdekek megjelenését az állam észlelje, és azokat értékelhesse. Ugyanígy az is, hogy a nem magyar érdekek értékelése, azoknak a magyar érdekekkel és célokkal való összevetése a magyar állami döntéshozóknak az alkotmányos identitásunk magját képező elven [„Magyarország független, demokratikus jogállam.”; Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés] nyugvó szabad tevékeny-

sége legyen. (Ebben az értelemben tehát minden magyar állami közhatalomgyakorló tevékenysége egyben „szuverenitásvédelem” vagy, ha úgy tetszik, „jogállamvédelem” is). Erről az érdekmérlegelésről, a hazai és külföldi, idegen állambeli vagy éppen nemzetközi gazdasági szereplői érdekekről, célokról és azok mozgatóiról a közvélemény tájékoztatása elengedhetetlen.

- [125] A szuverenitás végső hordozója a nép, ebből fakad, hogy az állami döntéshozatalra, a közhatalomgyakorlásra – szintén az alkotmányos identitás elidegeníthetetlen belső magját jelentő jogállam-klauzula követelményeként – minden egyes állami szervnek, sőt közhatalomgyakorlónak demokratikus legitimációval kell rendelkeznie, melynek visszavezethetőnek kell lennie a szuverén népre, a választópolgárok közösségére {lásd: 38/1993. (VI. 11.) AB határozat, ABH 1993, 256, 262.; 16/1998. (I. 8.) AB határozat, ABH 1998, 140, 146.; megerősítette: 3436/2022. (X. 28.) AB végzés, Indokolás [17], illetve a többségi döntés által is hivatkozott 22/2020. (VIII. 4.) AB határozat, Indokolás [21]}.
- [126] A demokratikus legitimáció alkotmányjogi felhatalmazást jelent, de ennek megadásakor a választópolgárok akaratának szabad kialakításához az ő magatartásuk idegen (külső) befolyástól való mentességét is biztosítani kell, pontosabban a szabad választói akarat kialakításához a közügyekről szóló információk szabad áramlását, azok széles körű és szabad megismerését kell biztosítani.
- [127] Demokratikus társadalomban a közügyek szabad megvitatásával nemhogy nem ellentétes, hanem egyenesen hozzá tartozik a közügyekről szóló tudás, információk szándékolt torzításoktól, tudatosan hamissá tett hírektől való védelmének – lehetőség szerinti – biztosítása.
- [128] 1.4. A szuverenitásvédelem nemcsak a szuverenitásból fakadó egyes állami jogkörök gyakorlóinak idegen befolyástól való védelmét jelentheti, hanem a szuverenitás végső, kollektív alanyának, a népnek (különösen a közügyek iránt érdeklődő választópolgárok) a rejtett külső befolyásoktól mentes, szabad döntéshozatali képessége védelmét, lehetőség szerinti biztosítását is jelenti.
- [129] A választópolgárok – a szintén a magyar alkotmányos önazonosság alkotóelemét képező alapjogok érvényesülése nyomán – szabadon alakíthatják ki véleményüket, döntéseik meghozatalához onnan tájékozódnak, ahonnan szeretnének és tudnak, az informálódásuk során szabadon választhatják ki annak forrását, és a megszerzett információk alapján szabadon alakítják ki és át a gondolataikat, meggyőződésüket és szabadon nyilváníthatják ki azt. Az információforrás kiválasztása, az információ tartalmának értékelése és befogadása természetes és szabad emberi kognitív tevékenység. A Szuvtv., illetve a Hivatalnak a törvényen alapuló tevékenysége az információk értékelésében segíti a közügyek iránt érdeklődő, a híreket fogyasztó választópolgárt – de ahogyan más információt, a Hivatal jelentését is szabadon értékelheti, ennek során elvetheti vagy akár figyelmen kívül is hagyhatja, ignorálhatja is a polgár, a jelentés ugyanis nem minősül állami döntésnek.
- [130] Az állami döntések ugyanis tartalmukban igen, de a létükben nem ignorálhatók. A meghozott és kihirdetett jogszabályok, a bírói ítéletek, a hatósági döntések a normatív valóság részévé válnak, joghatás kiváltására törekszenek, természetesen a közbeszéd tárgyává tehetők, értékelhetők, kritizálhatók, de jogi létezésük ettől még tény marad.
- [131] 2. A szuverenitás fogalmának jelentőségéhez – megítélésem szerint – a külön jogszuverenitás nem tesz hozzá, ilyen fogalom nem feltétlenül azonosítható. Amit a többségi döntés az indokolás IV/1.1.2. pontjában (Indokolás [40] és köv.) annak tekint, az a szuverenitás jogi oldala (jogi eszközökben, azok útján való megnyilvánulása). Az indokolás maga is helyesen utal arra, hogy a jogirodalomban nem egységesen elfogadott ez a fogalom, ezért meglátásom szerint nem volt célszerű az Alkotmánybíróságnak ilyen, a szakirodalomban sem egyértelmű fogalmat az indokolásba belevenni. A szuverenitást főhatalomnak tekintve, a jogállam lényegét pedig egyfelől a közhatalom jog alá rendeltségében, másfelől a jog uralmában látva sem jelenthető ki, hogy a jog maga is szuverén lenne, hiszen a jog önmagában nem gyakorolhatja a főhatalmat. Tehát, bár mindenki alá van vetve a jognak, ez nem jelent(het)i azt, hogy a jog maga lenne a szuverenitás.
- [132] 3. Annak megítélésében, hogy a Hivatal egyes cselekményei közigazgatási vagy más hatósági döntésnek, és így a Hivatal hatóságnak minősül-e, a többségi döntés indokolásában egyszerre van jelen az egyébként releváns törvényi és az alaptörvényi szintű érvelés, melyek nem válnak el egymástól, és viszonyuk sem egyértelműen tisztázott.
- [133] 3.1. Az indokolás a Hivatal jogállását, vizsgálati tevékenységével összefüggő feladatait, a vizsgálati eljárására vonatkozó rendelkezéseket és különösen a vizsgálati eljárással összefüggő jogkövetkezményeket áttekintve arra a következtetésre jutott, hogy a Hivaltalt mint autonóm államigazgatási szervet sem a Szuvtv., sem más jogszabály az Ákr. szerinti hatósági jogkör gyakorlására nem jogosítja fel, ezért az az Ákr. fogalomrendszerében ható-

ságnak nem minősül, és nem folytat közigazgatási jogi értelemben vett hatósági ellenőrzést sem. Ezért nem terjed ki rá az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében írt tisztességes hatósági ügyintézéshez való alapjog védelmi köre. A többségi indokolás szerint továbbá a Hivatal jelentése nem tekinthető a Kp. szerinti közigazgatási tevékenységnek, ekként a Kp. értelmében közigazgatási jogvita tárgyát sem képezheti. Mivel pedig a jelentés nem minősül sem hatósági, sem más közigazgatási döntésnek, ezért azzal szemben jogorvoslatot sem szükséges biztosítani.

- [134] Az indítvány erre vonatkozó része elutasításához azonban nem elegendő annak kijelentése, hogy a Hivatal tevékenysége nem tartozik az Ákr. és a Kp. tárgyi hatálya alá, hanem azt is ki kellett volna mutatni, hogy nem vonatkoznak rá az Alaptörvény – indítványozó által hivatkozott – XXIV. cikk (1) bekezdésében, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében szereplő alapjogok követelményei.
- [135] Az Ákr. eleve nem szabályoz minden közigazgatási hatósági tevékenységet (elegendő az Ákr. hatálya alól kivett eljárásokra vagy a teljesen külön törvényben szabályozott pénzügyi hatósági eljárásrendre gondolni), a Kp. pedig csak a saját alkalmazása szempontjából rögzíti a közigazgatási tevékenység és cselekmény fogalmát (mint a közigazgatási jogvita központi elemét). Amint azt maga az Alkotmánybíróság is hangsúlyozta, az Alaptörvény által védett jogok körét és tartalmát ugyanakkor az Alaptörvény alapján kell megállapítani {25/2015. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [55]; lásd még a bírók fegyelmi ügyében eljáró szolgálati bíróságok tekintetében a 21/2014. (VII. 15.) AB határozatot, Indokolás [38]}.
- [136] 3.2. A törvényi fogalmak nem helyettesíthetik az alaptörvényi fogalomhasználatot, nem helyezkedhetnek az alaptörvényi fogalmi kultúra szintjére, még akkor sem, ha hasonló jogintézményeket érintenek. Ahhoz, hogy az alkotmányos önazonosság meghatározó elemét adó jogállam valósággá váljon, az Alaptörvény fogalmi rendjének kell áthatnia az egész jogrendszert és nem fordítva, hiszen ez, az Alaptörvény a magyar jogrendszer alapja, az Ákr. és a Kp., valamint más eljárási törvények „csak” végrehajtják azt.
- [137] 3.3. Az Alkotmánybíróságnak az indítványban felhívott, említett alapjogokkal összefüggésben kiforrott gyakorlata van. A határozat indokolása viszont nem mutatta be kellő részletességgel azokat az alkotmányossági szempontokat, amelyeket a hivatkozott alapjogok értelmezése körében az Alaptörvényből fakadóan az Alkotmánybíróságnak figyelembe kell vennie.
- [138] Bár a határozat többségi indokolása hivatkozik a testület egyes korábbi döntéseire, azoknak a jelen ügyre vonatkozó relevanciáját meglátásom szerint nem bontotta ki megfelelő mértékben, ezért ezt az alábbiakban kívánom pótolni.
- [139] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és észszerű határidőn belül intézzék, a hatóságok továbbá törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni. Az Alaptörvény XXIV. cikkében szereplő „hatóság” önálló alaptörvényi fogalom, amely szorosan kötődik az „ügyek intézéséhez” (azaz nem hatóság az, amely nem intézi a polgárok ügyeit).
- [140] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a hatóságok részrehajlás nélküli, tisztességes és észszerű határidőn belüli ügyintézése, valamint az indokolt hatósági döntések vonatkozásában biztosítanak alapjogot a hatósági eljárás alanyai számára {32/2019. (XI. 15.) AB határozat, Indokolás [58]}.
- [141] „Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti alapjog alanya [...] az ügyfél [...]. E jog kötelezettje a közigazgatási hatóság [...]. Az alapjog rendeltetése, hogy ügyfélközpontú megközelítésben biztosítsa a közérdek és a szubjektív jogvédelem közötti egyensúlyt, az anyagi jog érvényesülését, végső fokon a hatóság jogszerű működését. Tartalmát tekintve a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog magában foglalja azokat a részjogosítványokat, amelyek az ügyfél részvételi jogainak biztosítása megkövetel. Összetevői közé tartozik ezért egyebek mellett a nyilatkozattétel és a szankció-megállapítással végződő közigazgatási eljárásokban a hatékony védekezéshez való jog” {3223/2018. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [57]; 7/2019. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [142] 3.4. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.
- [143] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése alanyi jogot keletkeztet a jogorvoslat igénybevételére mindenki számára, aki a döntés folytán jogát vagy jogos érdekét sértve érzi.
- [144] A jogorvoslatihoz való alapjog tartalmát érintően az Alkotmánybíróság rámutatott arra, hogy az Alaptörvény valamely személy jogát, jogos érdekét érintő bírósági, hatósági és más közigazgatási döntések ellen teszi lehetővé a jogorvoslatot. Az Alkotmánybíróság értelmezésében a jogorvoslatihoz való jog nem terjed ki az állami, de nem

hatósági döntésekre. Azt, hogy valamely állami vagy nem állami szerv döntése hatóságának minősül-e a jogorvoslathoz való jog szempontjából, csak a konkrét szabályozási környezetre tekintettel lehet eldönteni. A jogorvoslathoz való jog lényegi tartalma a jogalkotótól azt követeli meg, hogy a hatóságok érdemi, ügydöntő határozatai tekintetében tegye lehetővé a valamely más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulást.

- [145] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozta, hogy az alkotmánybírói eljárásban a jogorvoslathoz való alapvető jog szempontjából valamely döntés érdemi, ügydöntő volta a tételes jogok által ilyenek tartott döntésekhez képest viszonylagos: a vizsgált döntés tárgya és személyekre gyakorolt hatása által meghatározott {17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [84]–[85]}.
- [146] Az érdemi, ügydöntő döntések fogalma értelmezésekor tehát a döntés tárgya és a személyre gyakorolt hatása a meghatározó, vagyis az, hogy az érintett helyzetét, jogait a döntés lényegesen befolyásolta-e {3223/2018. VII. 2.) AB határozat, Indokolás [66]}.
- [147] 4. A többségi döntésnek mindenekelőtt abból kellett volna kiindulnia, hogy az Alaptörvény XXIV. cikkében szereplő „hatóság” önálló alaptörvényi fogalom, amely szorosan kötődik az „ügyek intézéséhez”, azaz nem tekinthető hatóságnak az, amely nem intézi a polgárok ügyeit.
- [148] 4.1. A Hivatal jogszabály az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében említett hatósági döntés meghozatalára és hatósági ügy intézésére (azaz hatósági jogkör gyakorlására) nem jogosítja fel, nem folytat közigazgatási jogi értelemben vett hatósági ellenőrzést sem, függetlenül attól, hogy autonóm államigazgatási szervként a 2010. évi XLIII. törvényben olyan szervek között szerepel a felsorolásban, amelyek hatósági jogkört gyakorolnak.
- [149] A Hivatal tehát azért nem minősül az Ákr. szerinti hatóságnak sem, mert nem végez hatósági tevékenységet. A többségi döntés érvelési logikája ehhez képest fordított, amikor azt rögzíti, hogy a Hivatal tevékenysége azért nem minősül hatósági tevékenységnek, és jelentése döntésnek, mert nem minősül az Ákr. szerinti hatóságnak.
- [150] Az indokolás helyesen utal arra, hogy a Hivatal a vizsgálati eljárásával összefüggésben nem rendelkezik közvetlen szankcionálási lehetőséggel, csupán nyilvánosságra hozhatja a vizsgálatok során általa feltárt tényeket, valamint eljárásokat kezdeményezhet, a Hivatal azonban közvetlenül nem jogosult jogkövetkezmények alkalmazására; a Hivatal vizsgálati eljárása során pedig a közreműködési kötelezettség elmulasztása szankciót ugyancsak nem von maga után.
- [151] 4.2. Mindezekből a többségi döntésnek azt a következtetést kellett volna levonnia, hogy mivel a Hivatal hatósági aktust nem bocsát ki, eljárásának közigazgatási jogi következménye nincs, hatósági eszközrendszer (bírságozás) pedig nem áll mögötte, így a Hivatal vizsgálati tevékenysége, illetve jelentése az Alaptörvény XXIV. cikke alapján nem tekinthető hatósági tevékenységnek, illetve döntésnek; a Hivatal pedig így nem minősül az Alaptörvény XXIV. cikke szerinti hatóságnak. Ezt az alapjogi érvelést pedig legfeljebb csak alátámaszthatja a Kp.-re és az Ákr.-re történő utalás, de az alkotmánybírói vizsgálat mércéje az alaptörvényi és nem a törvényi szintű szabályozás kell legyen.
- [152] A többségi döntésnek továbbá a jogorvoslathoz való jogra vonatkozó alkotmánybírói gyakorlattal összefüggésben arra az – alapjogi szempontból releváns – kérdésre is rá kellett volna mutatnia, hogy a Hivatal jelentése érdemi tárgykörre vonatkozik-e, érdemi, ügydöntő jogi aktusnak tekinthető-e.
- [153] Annak vizsgálata során, hogy mely közhatalmi döntés minősül ilyenek, az alkotmánybírói gyakorlat alapján a döntés személyre gyakorolt hatása és a tárgya meghatározó, vagyis az, hogy a döntés lényegesen befolyásolta-e az érintett helyzetét, jogait {35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}.
- [154] 4.3. A többségi döntés a konkrét szabályozási környezetre tekintettel helytállóan mutat rá arra, hogy a közigazgatási hatóságnak nem minősülő Hivatal jogszabály hatósági jogkör gyakorlására nem jogosítja fel, a vizsgálati eljárását lezáró vagy a közreműködésre kötelezett mulasztását megállapító jelentése az érintett szerv szankcionálását közvetlenül nem teszi lehetővé; a vizsgálati eljárást követő jelentésben tett megállapítások jogi kényszerítőerővel közvetlenül nem rendelkeznek. Az ismertetett alkotmánybírói gyakorlat fényében a többségi döntésnek mindebből azt a következtetést kellett volna levonnia, hogy mivel a Hivatal nem hatósági jogkörben jár el, jelentése ezért az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése tükrében egyrészt nem értelmezhető sem érdeminek, sem nem érdeminek, másrészt a jogorvoslathoz való joggal összefüggésben nem vizsgálható. Erre tekintettel nem következik az Alaptörvényből (és így a jogalkotónak nem is áll fenn olyan, Alaptörvényből származó kötelezettsége), hogy a Hivatal jelentéseinek bírói úton felülvizsgálhatónak kellene lennie, illetve a jelentéssel szemben jogorvoslatot kellene biztosítani. Az indokolásban egyébként megjelenő helyes érvek alapján tehát a több-

ségi döntésben konklúzióként le kellett volna vonni azt a következtetést (is), hogy azért nincs közigazgatási bírói út, mert a Hivatal tevékenységének jellege folytán ezt az Alaptörvény nem is kíváná meg.

- [155] 5. Végezetül megjegyzem, hogy az indítvány tekintetében már akár a közvetlen érintettség/alkalmazhatóság – mint az az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti panasz befogadhatósági feltételének – teljesülése is részben eleve vitássá tehető. A közvetlen alkalmazás ugyanis az alkotmánybírósági gyakorlatban elsősorban azt jelenti, hogy a jogszabályok „a panaszosokkal szemben minden más állami aktus közbejötte nélkül hatnak: mindenkinek magának kell alkalmaznia önmagára (tehát ő köteles végrehajtani; a hatóság csak ellenőrzi)”, az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti közvetlen érintettség Abtv. szerinti feltétele, hogy a jogsérelem hatósági vagy bírói jogalkalmazás nélkül következzen be {3208/2013. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [28]}.
- [156] Az indítványozó a támadott rendelkezésekkel összefüggésben maga hivatkozik az Alaptörvény XXIV. cikkének sérelmére, vagyis ezáltal maga érvel azzal, hogy az érintett rendelkezések hatósági eljárással összefüggő rendelkezéseknek minősülnek, ami viszont azt jelentené, hogy hatósági jogalkalmazó tevékenység zajlik, vagyis a Szuvtv. nem közvetlenül, hanem jogalkalmazás útján, azaz közvetetten érvényesül.
- [157] Ez az indítványban rejlő önellentmondás tehát akár még a visszautasítást is megalapozhatta volna, ugyanakkor a kérdés jelentősége miatt végső soron támogattam az Alkotmánybíróság érdemi elutasító döntését az indítvány tárgyában.

Budapest, 2024. november 15.

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

A párhuzamos indokolás 1–4. pontjához csatlakozom.

Budapest, 2024. november 15.

Dr. Juhász Imre s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az ülésen online részt vett,
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró különvéleménye

- [158] 1. Az alkotmányjogi panasz elutasításával egyetértettem, de véleményem szerint hivatalból meg kellett volna alapítani, hogy a törvényalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség áll fenn a Szuvtv. vonatkozásában. Alaptörvényen alapuló álláspontomat a következők határozták meg.
- [159] 1.1. Kétségbevonhatatlan az Alaptörvény R) cikk (4) bekezdése – különösen annak második mondata – alapján, hogy a magyar jogrendszerben és államszervezetben kitüntetett helye van a Hivatalnak. Küldetése nemzeti szempontból alapvető jelentőségű korunk viszonyai és viszállyai között. Az Alaptörvény előbb hivatkozott bekezdése alapvetésként határozza meg, hogy a Hivatalnak működnie kell Magyarországon hazánk alkotmányos önazonossága, továbbá szuverenitása védelme érdekében. A Hivatal tevékenysége által előmozdítandó azon célt is kiemelkedően fontosnak tartom, hogy a polgárok kiegyensúlyozott tájékoztatás révén vehessenek részt a közjogi, alkotmányos döntések meghozatalában. Egyetértettem a többségi indokolással a tekintetben is, hogy a véleménynyilvánítás szabadságát, a bírósághoz fordulás jogát és a jogorvoslathoz való jogot a Szuvtv. alkotmányjogi panasszal támadott, érdemben elbírált szabályai nem sértik.
- [160] 2. Mindazonáltal azt gondolom, hogy a Szuvtv.-ből hiányoznak azok a garanciális rendelkezések, amelyek a Hivatal eljárását a szakjogi szabályozás szintjén összhangba hozzák a tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés]. Ez a szabályozási hiátus a megjelölt alapjog alaptörvényi tartalmából kö-

vetkezik, tehát abból kell kiindulni. Nem pedig fordítva: a szakjogi szabályokból nem következhet az alkotmányjogi kérdések megválaszolása.

- [161] Ebben a megközelítésben az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének funkcionális értelme az irányadó. Nem az a kérdés tehát, hogy a Szuvtv. hatóságnak nevezi-e a Hivatalt, nem is az, hogy az általa végzett tevékenységet hatósági eljárásnak tételezi-e, de még az sem, hogy *expressis verbis* kimondja-e, hogy a Hivatal hatósági ügyet intéz. Ezekkel szemben az Alkotmánybíróság Alaptörvényen alapuló állandó gyakorlata szolgáltatja a kiindulási pontot. „Jogállami keretek között a „tisztesseges” karakter minden közhatalom erejével felruházott eljárással szemben követelmény. Ezért a sajátosságok figyelembe vétele mellett, de a hatósági eljárásban is meg kell jelennie a *fair* eljárás követelményeinek, amely követelményeket az alapjogi jogalanyisággal rendelkező ügyfeleknek alanyi jogként, végső fokon alapjogként ki kell tudni kényszeríteni. E jogok érvényesíthetősége a hatóság működésének korlátja, jogszerű eljárásnak pedig mércéje” (lásd először: 3223/2018. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [28]; lásd még például 28/2019. (XI. 4.) AB határozat, Indokolás [74]; 25/2020. (XII. 2.) AB határozat, Indokolás [23]; 3344/2023. (VII. 5.) AB határozat, Indokolás [29]).
- [162] Mivel a Hivatal, amely a végrehajtó hatalomba tartozó autonóm államigazgatási szerv, eljárása lefolytatásához közhatalommal felruházott a bizonyítási jellegű cselekmények egyedi ügyekben való foganatosításához, véleményem szerint vonatkozik rá az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése. Nem azért, mert a Hivatal elnevezése hatóság lenne, hanem azért, mert a státusza és a tevékenysége azt kívánja meg, hogy az eljárásában közreműködésre kötelezett, alapjogi jogalanyisággal rendelkező személyek – legyenek azok akár természetes személyek, akár például gazdasági társaságok vagy éppen egyházak – alapjogi jogvédelemben részesüljenek. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése hivatott ugyanis azt szolgálni, hogy a Hivatal működése feltétlenül a tisztességes – *fair*, méltányos, kiegyensúlyozott – keretek között maradjon. Ez az alapjog adja a Hivatal eljárásának mindenkori mércéjét.
- [163] Természetesen az Alaptörvényben elismert, hivatkozotti alapjogból fakadó elvárások úgy tölthetők meg tartalommal, hogy a Hivatal eljárásának sajátos jellegét senki sem téveszti szem elől. Az Alkotmánybíróság fentebb idézett állandó gyakorlatának ugyanis az is a részét képezi, hogy az eljárás sajátosságait figyelembe kell venni. A Hivatal eljárása esetében különösen arra a sajátosságra kell rámutatni, hogy a Hivatal eljárását nem jogalakító döntéssel fejezi be, hanem jelentés közzétételével, és nem fenyegeti közigazgatási szankció azt a közreműködésre kötelezett személyt, aki nem tesz eleget kötelezettségének. Ezen sajátosságokból azonban nem az következik, hogy a Hivatal eljárása nem áll az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének hatálya alatt, hanem az, hogy e sajátosságokkal összhangban áll annak hatálya alatt.
- [164] 3. A sérelmezett szabályok önmagukban nem ellentétesek az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével, figyelemmel az előbb jelzett eljárási sajátosságokra. Az azonban megállapítható, hogy a Hivatal eljárását szabályozó törvényi szabályokból garanciális jellegű rendelkezések hiányoznak, amelyeknek azért kellene a Szuvtv.-ben szerepelniük, mert a Hivatal a közhatalom erejénél fogva egyedi ügyeket vizsgál, bizonyítási jellegű cselekményeket végez, amelyek során az érintett személyek közreműködésre kötelezettek. Az eljárási alapjogi jogvédelmet számukra biztosítani szükséges. Ez pedig a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog funkciója.
- [165] A jelen helyzetben a Hivatal által kötelezett (magán)személynek nincs törvényben rögzített joga arra, hogy mikor tagadhatja meg a közreműködést; nincsen törvényben szabályozott joga arra, hogy miként kérhet másolatot (saját) szóbeli nyilatkozatáról, vagy miként tekinthet be a – nyilatkozatával összefüggésben – keletkezett iratokba. Az azonban biztos, hogy ha a Hivatal szerint megalapozott indok nélkül nem tesz eleget kötelezettségének, az internet nyilvánossága tudomást szerez a (magán)személy mulasztásáról. A Hivatal ezen minősítésével és cselekményével szemben a (magán)személy védekezni nem tud, jogorvoslati lehetőség nem áll a rendelkezésére [lásd: Szuvtv. 8. § (2) bekezdés]. Ugyanez történik akkor, ha a közreműködésre kötelezett nem egy gazdasági társaság, magán személy, hanem például egy egyház.
- [166] A fenti példák azt támasztják alá, hogy a Hivatal vizsgálati eljárása során, amikor bizonyítási jellegű cselekményeket végez, keletkezhetnek olyan ellentmondásos helyzetek, amelyeket a Szuvtv. nem rendez. Ilyen különösen a vizsgálat megindításáról a tájékoztatás, a közreműködésre kötelezéssel szembeni védekezés, az iratokba való betekintés és annak megítélése, hogy megalapozott indok nélkül nem tett eleget közreműködési kötelezettségének az arra kötelezett személy.
- [167] Ezek a helyzetek azért tartoznak az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése körébe, mert az Alkotmánybíróság a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog számos részjogosítványára mutatott már rá gyakorlatában, amelyek összességében az eljárás jognak alárendeltségét hivatottak szolgálni. Ilyennek minősülnek például a következő releváns részjogosítványok: az iratbetekintéshez való jog, az eljárás megindulásáról való értesítés joga, illetve a nyilatkozattételhez és a védekezéshez való jog {ezeket lásd: 3223/2018. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [36];

3311/2018. (X. 16.) AB határozat, Indokolás [33]; 8/2020. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [40]; 25/2020. (XII. 2.) AB határozat, Indokolás [24]}.

Budapest, 2024. november 15.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs alkotmánybíró különvéleménye

- [168] A többségi határozatban az állami szuverenitásról és annak történelmi háttéréről megfogalmazott elvi jelentőségű tételeket osztom. Ugyanakkor a szuverenitás elvi kérdéseinek mélyreható elméleti és történeti elemzését az adott ügy keretei között nem tartottam volna indokoltnak. A határozat többségi indokolása nem bontja ki, hogy az „influenzser-szervezetek” tevékenysége mennyiben érinti az állam szuverenitását, még abban az esetben is, ha tevékenységük közéleti, politikai, sőt akár a választói akarat befolyásolását célozza.
- [169] Épp ezért álláspontom szerint az indítványban felvetett alapjogi sérelem szükségességét és arányosságát nem az állam szuverenitása, hanem a demokratikus közvélemény igénye felől kellett volna megközelíteni: a választópolgárok jogos igénye, hogy a közvéleményt formáló szervezetek minél átláthatóbban működjenek.
- [170] A versengő „influenzser-szervezetek” civil szervezetekként alapjogi jogosultak. Amennyiben az állam egy államigazgatási szervet hoz létre átláthatóságuk erősítésére, a létrehozott hivatal alapjogi kötelezett, melyet kötnék az állam jogállami működésének követelményéből fakadó szabályok, kötik az alapvető jogok (így a tisztességes eljárás követelménye), és működése nem lehet önkényes.
- [171] Míg a véleménynyilvánítás szabadsága és a jogorvoslathoz való jog tekintetében a többségi határozattal egyetértve magam is úgy ítélem meg, hogy a Hivatal közigazgatási hatósági döntésnek nem minősülő jelentései érdemben nem érintik az indítványozó jogait, a tisztességes eljáráshoz való jog megsértése tekintetében osztom a *dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó* alkotmánybíró különvéleményében megfogalmazottakat.
- [172] Bár hasonlóság valóban fennáll, félreérthetőnek tartom a Hivatal tevékenysége vonatkozásában a nemzetközi szervezetek kontrollmechanizmusaira történő utalást: az érintett szervezetek államokat (alapjogi kötelezettek) vizsgálhatnak, míg a Hivatal esetében egy állami szerv (alapjogi kötelezett) nem állami szerveket (alapjogi jogosultakat) vizsgálhat. Ezen szervek köre tekintetében indokoltnak tartottam volna annak hivatalbóli vizsgálatát, hogy összhangban áll-e az Alaptörvény VII. cikk (3) bekezdésével, hogy a Szuvtv. nem vette ki a vizsgálat alá vonható szervezetek közül az államtól különváltan működő vallási közösségeket.

Budapest, 2024. november 15.

Dr. Juhász Imre s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2551/2024.

Megjelent a Magyar Közlöny 2024. évi 119. számában.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉTETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 21/2024. (XI. 28.) AB HATÁROZATA

a Kúria Kfv.VI.37.725/2018/4. számú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Szabó Marcel* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.VI.37.725/2018/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

Az Alkotmánybíróság e határozatát a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük (dr. Nehéz-Posony Katinka ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő, amelyben a Kúria Kfv.VI.37.725/2018/4. számú ítélete, valamint a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: KMB) 12.K.28.329/2017/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték. Az indítványozók panaszukban az Alaptörvény II. cikk, valamint XVI. cikk (1)–(3) bekezdése sérelmére hivatkoztak.
- [2] 2. Az ügy előzményeit az Alkotmánybíróság – a rendelkezésére álló bírósági és közigazgatási érdemi döntések és egyéb dokumentumok alapján – a következők szerint összegezte.
- [3] 2.1. Az indítványozók kiskorú gyermeke évek óta fennálló, súlyos betegsége miatt összetett kórházi kezelésre szorult. Ennek során az indítványozók (a kezelés alatt álló kiskorú gyermek szülei) között, valamint az indítványozók és a Heim Pál Gyermekkorház (a továbbiakban: Kórház) között több alkalommal szóban és írásban egyeztetés történt a gyermek kezelésével kapcsolatban, különös tekintettel a kemoterápiás kezeléssorozatra, amelynek szükségességét a szülők megkérdőjelezték. Ennek következtében 2016. november 30-án a Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatala Hatósági Főosztály Gyámügyi Osztály (a továbbiakban: elsőfokú hatóság) PE-06/ÜZ12/025/2016. számú határozatával (a továbbiakban: elsőfokú határozat I.) a gyermek védelembe vételéről döntött, tekintettel arra, hogy a szülők nem működtek együtt a gyermek gyógykezelésével kapcsolatban. A Pest Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztálya (a továbbiakban: másodfokú hatóság) 2017. március 17-én kelt, PE/GYAM/262-3/2017. számú döntésével (a továbbiakban: másodfokú határozat I.) az elsőfokú hatóság döntését helybenhagyta.
- [4] Az elsőfokú hatóság a Kórház jelzése alapján, hivatalból eljárva, 2017. január 11-én újabb eljárást indított a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezése iránt. Az elsőfokú hatóság megkeresésére a gyermek kezelőorvosa összefoglalójában kitért arra, hogy a gyermek kezelésének folytatását 2017. január 10-től tervezték, ennek elmaradása „súlyos, életveszélyes állapotot idézhet elő, mint ahogy az alapbetegség első jelentkezésekor szükséges kezelés megszakítása után is történt”. A Kórházzal kontroll vizsgálatokra, valamint a kezelés további menetének megállapítására előre egyeztetett időpontban, előzetes lemondás nélkül, az indítványozók nem jelentek meg gyermekükkel, valamint ezt megelőzően a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat sem tudta az indítványozókkal felvenni a kapcsolatot.

- [5] Ilyen előzményeket követően az elsőfokú hatóság 2017. január 20-án PE-06/GYÁM/231-18/2017. számú határozatával elrendelte a kezelés alatt álló kiskorú ideiglenes hatályú elhelyezését, vagyis a hatóság a gyermek családból való kiemelése mellett döntött.
- [6] 2.2. Az indítványozók fellebbezése alapján eljáró másodfokú hatóság 2017. április 28-án kelt PE/GYAM/262-7/2017. számú határozatával (a továbbiakban: másodfokú határozat II.) megsemmisítette az elsőfokú hatóság határozatát. Döntésének indokolásában a másodfokú hatóság hangsúlyozta, hogy az elsőfokú gyámhivatalnak azt kellett vizsgálnia, hogy a gyermek családi környezetében fennáll-e olyan súlyos veszélyeztetettség, amely a gyermek azonnali elhelyezését indokolja. A másodfokú hatóság érdemi döntésében arra a következtetésre jutott, hogy a gyermek családból történő azonnali kiemelése nem indokolt, bár a Kórház jelzése alapján veszélyeztetettsége fennáll, ám nevelőszülőnél való elhelyezése, vagyis a családból történő azonnali kiemelése nem szükséges [vö.: a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 72. § (1)–(2) bekezdésével]. Tekintettel arra, hogy az elsőfokú hatóság 2016. november 30-án kelt, elsőfokú határozat I.-gyel a gyermek védelembe vételét már korábban elrendelte, a másodfokú hatóság ezt az intézkedést elegendőnek ítélte, döntésének indokolása szerint ugyanis a gyermek veszélyeztettségének megszüntetéséhez nem szükséges családból való azonnali kiemelése. A másodfokú hatóság arra is kitért érdemi döntésének indokolásában, hogy a kiskorú elsődleges érdeke, hogy „a gyermekek védelmét ellátó rendszer tagjaitól a lehetséges összes segítséget megkapja annak érdekében, hogy a számára legmegfelelőbb környezetben tudja leküzdeni a betegséget” (lásd: a másodfokú határozat II. 8. oldal második bekezdését). Az ideiglenes hatályú elhelyezés megszüntetése során a másodfokú hatóság figyelembe vette egyrészt, hogy indítványozók jogi képviselője közreműködésével a kínai (alternatív) terápiás terv folytatását magyar orvos nyilatkozattal vállalta; másrészt a szülők vállalták, hogy együttműködnek a Család- és Gyermejkölési Központtal, valamint a Család- és Gyermejkölési Szolgálattal; harmadrészt lényeges körülményként értékelte, hogy nem a gyermek otthoni környezete jelenti a veszélyeztetést.
- [7] A Kúria által megküldött iratok alapján megállapítható volt, hogy 2017. március 24-én a szülők írásban nyilatkoztak arról, hogy vállalják a családsegítő szolgálattal való együttműködést, majd ezt követően a kínai akupunktúrás gyógykezelést végző magyar orvos is befogadó nyilatkozatot állított ki a gyermek kezelésének folytatásáról. Továbbá a rendelkezésre álló iratok alapján megállapítható, hogy a gyermek 2017. január 20-a és 2017. április 28-a között Kínában akupunktúrás kezeléseket kapott, amelyet nem a hazai ellátást kiegészítő, hanem azt helyettesítő kezelésként alkalmaztak.
- [8] 2.3. Az indítványozók azon kérelme alapján, amelyben kétségbe vonták a gyámhatóság hatáskörét az ügyben, a KMB 12.K.28.329/2017/3. számú ítéletében az indítványozók keresetét elutasította.
- [9] A KMB ítéletének indokolása szerint a Kórház összefoglalója alapján – utalva a Gyvt. 72. § (1) és (2) bekezdésre – a gyermek veszélyeztetése fennáll, ám az azonnali elhelyezés szükségessége – a másodfokú hatóság határozatában foglaltakkal egyezően – nem igazolt. Kiemelte a KMB ítéletének indokolásában azt is, hogy a kezelés visszautasítása jogszerűségének megítélése nem tartozik általában a gyámügyi igazgatás keretein belül tevékenykedő szakigazgatási szervek hatáskörébe, az ügyben eljáró gyámhivatalok a gyermek veszélyeztetettsége ügyében döntöttek, önmagában a visszautasítható kezelések körének meghatározása, annak több előkérdésével orvosszakértői kérdés. Ezen indokoknál fogva a KMB tévesnek ítélte azt az indítványozói álláspontot, miszerint szakértő bevonására lett volna szükség. Összességében a KMB vizsgálata során megállapította, hogy jogszabálysértés nem történt a hatósági eljárás során [vö.: a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339. §-ával]; nem igazolt továbbá a gyermek családból történő azonnali kiemelésének szükségessége, ezért elegendő védelembe vétele.
- [10] 2.4. Az indítványozók felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria Kfv.VI.37.725/2018/4. számú ítéletében a KMB 12.K.28.329/2017/3. számú ítéletét hatályában fenntartotta. Tekintettel arra, hogy indítványozók felülvizsgálati kérelmükben a szakértő kirendelésének elmaradása miatt hivatkoztak jogszabálysértésre (Pp. 336/A. §), a Kúria döntésének indokolásában kitért arra, hogy a gyermek veszélyeztettségét az ügyben eljáró jogalkalmazó szervek a szükséges kezelés elmaradásának következményére alapozták, amely a Kórház összefoglalója alapján a gyermek halálához is vezethetett volna. Ezt a bizonyítékot az indítványozók nem döntötték meg, nem igazolták ugyanis, hogy rendelkezésükre áll olyan orvosszakértői vélemény, amely a Kórház álláspontját cáfolná.
- [11] Mindezek alapján a Kúria döntésének elvi tartalmát a következőkben összegezte: „[a] bizonyítási teher megfordításához nem elegendő a felperesek részéről a közigazgatási eljárásban lefolytatott bizonyítási eljárás megfelelőségét vitatni, az egyes tényeket cáfoló állításukat legalább valószínűsíteni kell. A Kórház orvosszakmai véleményét orvosszakértői szakvéleménnyel lehet cáfolni. A szakértői bizonyítás indítványozásának elmulasztásának következményét a bizonyításra köteles félnek kell viselnie”.

- [12] 3. A Kúria Kfv.VI.37.725/2018/4. számú ítélete, valamint a KMB 12.K.28.329/2017/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességét állítva az indítványozók alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő, amelyben egyrészt azt állították, hogy a támadott ítéletek az alapügyben érintett kiskorú gyermekük Alaptörvény II. cikkében biztosított emberi méltósághoz való jogát, illetve a XVI. cikk (1) bekezdésében biztosított védelemhez és gondoskodáshoz való jogát sértik; másrészt állították, hogy a támadott ítéletek az Alaptörvény XVI. cikk (2) és (3) bekezdésében deklarált és őket mint szülőket megillető nevelési szabadságukat is sértik. Mindezek alapján kérték a támadott ítéletek megsemmisítését.
- [13] 3.1. Az indítványozók az ítéletek alaptörvény-ellenességének magjaként, amiből tehát a megjelölt alaptörvényi rendelkezések sérelme következik, az egészségügyi ellátás visszautasításához fűződő jog jogalkalmazói értelmezését jelölték meg. Az indítvány szerint a bírói jogértelmezés kiüresítette az ellátás visszautasításának törvényi lehetőségét, ezzel sértve az indítványban megjelölt alapjogokat.
- [14] 3.1.1. Az indítványozók elsősorban kiskorú gyermekük emberi méltósághoz való jogának sérelmére hivatkoztak, amelyet az önrendelkezési joggal hoztak szoros összefüggésbe a következők szerint.
- [15] Tekintettel arra – szól az indítvány érvelése –, hogy az alapügy tárgya egészségügyi ellátás igénybevételéhez történő hozzájárulás volt, e kérdés kihat az önrendelkezési jogra. Annak sérelme pedig abból következett, hogy a szülők nem tudták gyermekük nevében az ellátás igénybevételéhez szükséges döntést szabadon meghozni. Az önrendelkezéshez való jog sérelméhez az indítványozók szerint a szülői döntéshozatal lehetőségének kizárása vezetett, alaptörvény-ellenes az a bírói jogértelmezés, amely a gyermek önrendelkezéshez való jogát nem a szülők döntési szabadsága elősegítésével, hanem annak elvonásával igyekszik biztosítani, az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyásával.
- [16] 3.1.2. Az indítványozók szerint mind a KMB, mind pedig a Kúria „helytelenül” értelmezte az Eütv. 20. §-ának az ellátások visszautasítására vonatkozó rendelkezéseit. Az indítványozók értelmezése szerint az alapügyben érintett eljárás az Eütv. 20. §-a alapján visszautasítható beavatkozásnak minősül, az indítványozók szerint továbbá az ügyben eljáró jogalkalmazó szervek (hatóságok és bíróságok) alaptörvény-ellenesen értelmezték az Eütv. és a Gyvt. szabályait. A gyámhatóságok hatáskörének (eljárási jogosultságuk) megállapítása jelen ügyben ugyanis kiüresítette a gyermek szülők által gyakorolt önrendelkezési jogát, amely garanciális szabály az érintett alapjogok érvényesüléséhez. Ez az alaptörvény-ellenes jogértelmezés vezetett egyben – az indítvány szerint – a gyermek önrendelkezési joga és védelemhez való joga [Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdés] sérelméhez, valamint az indítványozók nevelési szabadságát is kizárta [Alaptörvény XVI. cikk (2) bekezdés]. A Gyvt. és az Eütv. Alaptörvénynek megfelelő értelmezéséből nem következik – az indítványozók érvelése szerint –, hogy a gyámhivatal az ilyen típusú jogviszonyba beavatkozzon. Az indítvány szerint jelen ügyben a Gyvt. lex generalis-ként, míg az Eütv. lex specialis-ként értelmezhető, az Eütv. 16. § (2) bekezdés a) pontja alapján a beteg törvényes képviselője dönthet az ellátások igénybevételéről vagy azok visszautasításáról, amely rendelkezés alól csupán az Eütv. 21. § (2) bekezdése szerint lehet eltérni, jelen ügyben azonban nem erről volt szó, hiszen a visszautasított ellátás az Eütv. 20. § (3) bekezdése szerint nem minősül életmentő vagy életfenntartó beavatkozásnak.
- [17] 4. Összefoglalva: az indítvány szerint az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseit az ügyben eljáró bíróságok döntései azért sértik, mert a Gyvt. és az Eütv. irányadó rendelkezéseit az Alaptörvény 28. cikkébe foglalt rendelkezéstől eltérően nem az Alaptörvénnyel összhangban értelmezték, vagyis a kiskorú gyermek kezeléséhez szükséges ellátás minősítése és ennek következtében a gyámhivatal hatáskörének megállapítása alaptörvény-ellenesen történt.

II.

- [18] Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„II. cikk Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”

„XVI. cikk (1) Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.

(2) A szülőknek joguk van megválasztani a gyermeküknek adandó nevelést.

(3) A szülők kötelesek kiskorú gyermekükről gondoskodni. E kötelezettség magában foglalja gyermekük taníttatását.”

[19] A Gyvt. ügyben érintett rendelkezései:

„17. § (1) Az e törvényben szabályozott gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látnak el – a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében – a törvényben meghatározott alaptervekenység keretében

a) az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a házi orvos, a házi gyermekorvos. [...]

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott intézmények és személyek kötelesek

a) jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltatónál,

b) hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek ön maga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.”

„68. § (3) A védelembé vétellel egyidejűleg a gyermek gondozásának folyamatos segítése és ellátásának megszervezése, a szülői nevelés támogatása érdekében a gyámhatóság felhívja a gyermekjóléti központot a védelembé vételhez kapcsolódó gyermekjóléti szolgáltatási feladatok esetenedzselésének ellátására és a veszélyeztetettség okának megszüntetése érdekében intézkedést tesz, így különösen

a) kötelezi a szülőt, hogy folyamatosan vegye igénybe a gyermekek napközbeni ellátását, a gyermekek átmeneti gondozását, az Nktv. hatálya alá tartozó iskolaotthonos nevelést-oktatást, illetve kollégiumi ellátást,

b) kötelezi a szülőt, hogy gyermekével keressen fel valamely családvédelemmel foglalkozó személyt vagy szervezetet,

c) kötelezi a szülőt arra, hogy gyermeke vegye igénybe az egészségügyi szolgáltatásokat,

d) kezdeményezi a házi orvosnál – súlyos veszélyeztetettség esetén bármely orvosnál – a betegsége, illetve szenvedélybetegsége következtében állandóan vagy időszakosan kóros elmeállapotú szülő, illetve a gyermekkel együtt élő más hozzátartozó orvosi vizsgálatát,

e) intézkedik – az illetékes szervek bevonásával a gyermek egészségét veszélyeztető körülmények megszüntetéséről,

f) magatartási szabályokat állapít meg a gyermek számára a kifogásolt magatartás megszüntetése érdekében,

g) figyelmezteti a szülőt helytelen életvezetésének, magatartásának következményére, és felszólítja annak megváltoztatására, figyelmezteti továbbá a szülőt az (5) bekezdés szerinti jogkövetkezményre,

h) kötelezheti a szülőt és a gyermeket, illetve felkérheti a konfliktusban érintett más személyt arra, hogy a nevelési-oktatási intézményben előforduló erőszak miatt kialakult helyzet vagy más súlyos konfliktushelyzet kezelése érdekében jelenjen meg iskolapszichológusi vizsgálaton, illetve vegye igénybe a konfliktuskezelést segítő szolgáltatást,

i) kötelezi a kapcsolattartásra jogosult szülőt, hogy keressen fel valamely családvédelemmel foglalkozó személyt vagy szervezetet,

j) figyelmezteti a kapcsolattartásra jogosult szülőt helytelen életvezetésének, magatartásának következményére, felszólítja annak megváltoztatására, valamint tájékoztatja a kapcsolattartás korlátozásának, szüneteltetésének és megvonásának jogszabályi feltételeiről,

k) figyelmezteti a kapcsolattartást akadályozó, a gyermeket gondozó szülőt, hogy a gyámhatóság a szülői felügyelet rendezése, illetve a gyermek harmadik személynél történő elhelyezése érdekében pert indíthat,

l) figyelmezteti a szülőt, hogy eredménytelen védelembé vétel esetén a gyámhatóság feljelentéssel élhet kiskorú veszélyeztetése bűncselekmény miatt.”

[20] Az Eütv. ügyben érintett rendelkezése:

„42. § (5) Az egészségügyi alapellátás és szakellátás területén működő egészségügyi szolgáltatók feladataik ellátása során kiemelt figyelmet fordítanak a gyermekek egészségét veszélyeztető tényezők megelőzésére, felismerésére és megszüntetésére, amelynek során a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 11. § (1a) bekezdésében és 17. § (2)–(3a) bekezdésében foglaltak alkalmazásával járnak el.”

III.

- [21] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg, és azt az Alkotmánybíróság tanácsa befogadta. Az alkotmányjogi panasz alapján ugyanis felmerült a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kétélye (lásd: Abtv. 29. §-a). A bírói döntések alaptörvény-konformitása tükrében, érdemben kell az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia egyrészt, hogy a gyermek egészségügyi szolgáltatás igénybevételére/visszautasítására vonatkozó önrendelkezési jogát az adott ügyben milyen módon érintette az állami beavatkozás (a gyámhatósági és bírói döntésekben megnyilvánuló jogértelmezés). Másrészt érdemi vizsgálatot igényelt, hogy a jelen ténybeli körülmények között az állami beavatkozás/fellépés korlátozta-e, és ha igen, alaptörvénykonform módon korlátozta-e a gyermek védelemhez való jogát [Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdés] és a szülők neveléshez való jogát [Alaptörvény XVI. cikk (2)–(3) bekezdés].
- [22] Másképpen megfogalmazva: kiskorú gyermek esetében ki dönt az egészségügyi ellátás visszautasításáról: a szülő és/vagy az állam; avagy mi a szerepe a szülőnek és az államnak a döntés meghozatalában.
- [23] Mindezek alapján az érdemi vizsgálatnak nincs akadálya, amelyet az Alkotmánybíróság az alábbiak szerint folytatott le.

IV.

- [24] Az indítvány nem megalapozott.
- [25] 1. Az indítványozók azt állították, hogy az Eütv. és a Gyvt. figyelmen kívül hagyása következtében sérült a megjelölt alapjoguk, hiszen a gyámhatósági hatáskör aktiválódásának köszönhetően egy hatáskörrel nem rendelkező állami szerv avatkozott be a gyermeknek választható gyógykezelés eldöntésébe. Az indítvány érvelése szerint az Eütv. 21. § (2) bekezdése szerinti gyógykezelésbe beleegyező nyilatkozatot a szülők teheték meg jogszerűen, annak pótlására pedig kizárólag bíróság, nem pedig a végrehajtó hatalom (gyámhatóság) lett volna felhatalmazva.
- [26] Az Alkotmánybíróság elsőként áttekintette a szabályozási környezetet, ennek keretében az Eütv. kiskorúra vonatkozó gyógykezelés visszautasítása és megválasztása jogintézményét (IV.2.), majd a Gyvt. gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó hatósági intézkedése rendszerének szabályozását tárta fel (IV.3.).
- [27] 2. Az állam egészségüggyel kapcsolatos feladatai és így e területre való beavatkozása két körre terjed ki: egyrészt állami feladat a közösség, állampolgárok védelme a közegészségügyi kockázatokkal járó helyzetekben (lásd: járványhelyzet); másrészt az államnak a betegségek gyógyításával összefüggésben is vannak szabályozási feladatai. Utóbbi körbe sorolható az úgynevezett orvos-beteg közötti jogviszony elemeinek kidolgozása. Az egészségügyi ellátórendszer és az ahhoz kapcsolódó közigazgatási (szakigazgatási) szervek működtetése pedig mindkét szabályozási területre jellemző tárgykör. Az Eütv. az egészségügyi igazgatás kódexe, az Alkotmánybíróság az úgynevezett „élő végrendelet” jogintézményét vizsgáló 24/2014. (VII. 22.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) részletesen bemutatta az Eütv. karakterét: „[a]z Eütv. 1997-ben jelentős, a betegjogok terén komoly előrelépést jelentő változásokat vezetett be a korábbi szabályozáshoz képest. A törvény általános indokolása utalt azokra a folyamatokra, melyek Európa-szerte már korábban szemléletváltást hoztak az egészségügy területén, így többek között a megelőzés, az egészséges életmód, az alternatív gyógymódok előtérbe kerülése, a fertőző betegségek visszaszorulása, a lakosság elöregedése, a betegek és hozzátartozóik tájékoztatás iránti igénye, a már megszerzett tájékozottsága stb., amelyeket a jogalkotó igyekezett beépíteni az Eütv.-be is. [...] Nagyon fontos előrelépést jelentett a korábbi törvényhez képest a betegek jogainak rendezése. [...] Az Eütv. további jelentős vonása a betegjogok erősítése, ami részben abban fejeződik ki, hogy »[a]z államnak biztosítania kell a betegek általános emberi és állampolgári jogainak, valamint az egészségügyi ellátás nyújtása során releváns betegjogainak érvényre juttatását« (Általános Indokolás 4. pont)” (Indokolás [88]).
- [28] Az orvos-beteg közötti jogviszony alapvetően polgári jogi jogviszony, azon belül is megbízási jellegű, ám sajátosságából fakadóan számos alapjogi vetülete van. Ilyen a jogviszony egyik alanya, vagyis a beteg alapjogainak deklarálása. Az Eütv. önálló (II.) fejezetben rendelkezik az egyes betegeket megillető jogokról, valamint azok érvényesítéséről. A jelen ügy ezek közül az ellátás visszautasításának jogát érinti, amely szoros összefüggésben áll az emberi méltóságból levezetett önrendelkezési joggal. A betegjogok rendszerében mindkettő döntéssel kapcsolatos jogként jelenik meg, vagyis az egészségügyi ellátással összefüggő folyamatban való teljes jogú részvételt garantálják. Az önrendelkezési jog egyrészt arra vonatkozó döntés meghozásában jelent kompetenciát, hogy a beteg kíván-e egészségügyi ellátást igénybe venni, másrészt, hogy ezen belül pontosan milyen beavatkozások

elvégzésébe egyezik bele. Részt vehet tehát a kivizsgálására és kezelésére vonatkozó döntések meghozatalában, méghozzá úgy, hogy – szűk körű törvényi kivételtől eltekintve – a beavatkozások elvégzésének előfeltétele a beteg megtévesztéstől, fenyegetéstől és kényszerből mentes, tájékozott hozzájárulása. Ha a beteg előzőek közül valamelyik esetben nem adja beleegyezését, azt a visszautasításhoz való jog keretein belül teheti meg. A beteg önrendelkezéshez való joga végül arra is kiterjed, hogy megnevezheti azt a cselekvőképes személyt, aki jogosult helyette a beleegyezés, illetve a visszautasítás jogát gyakorolni, és akit helyette – annak érdekében, hogy megalapozottan dönthessen – tájékoztatni kell.

- [29] 2.1. Az Eütv. az önrendelkezési jog keretében szabályozza az ellátáshoz szükséges beleegyezés kereteit (kik gyakorolhatják és milyen beavatkozások esetében), míg az ellátás visszautasításához fűződő jog szabályozási keretében tartalmaz arra irányuló rendelkezéseket, hogy mire vonatkozhat a visszautasító nyilatkozat és milyen tartalommal tehető. Az Alkotmánybíróság mindkét jogintézmény esetében – illeszkedve az ügy tárgyához – a cselekvőképtelen személyek önrendelkezéshez való jogának és abból következő ellátás visszautasításához való jogának szabályozását vizsgálta a továbbiakban.
- [30] Az önrendelkezéshez való jogból következő visszautasítás – mint jognyilatkozat formájában való megjelenés – érvényességéhez számos feltételnek kell eleget tenni. Az ehhez szükséges, az emberi méltóságból következő, legalapvetőbb követelmény törvényi leképeződése a jogképesség és cselekvőképesség jogintézménye. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:9. § (1) bekezdése szerint „[s]emmis annak a személynek a jognyilatkozata, aki a jognyilatkozat megtételekor olyan állapotban van, hogy az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége teljesen hiányzik”. A polgári jog szabályai szerint az életkor meghatározza az adott személy cselekvőképességét, így a 14. év alatti fiatalokat cselekvőképtelennek tekinti (vö.: Ptk. 2:13. §-ával), az ilyen korúak törvényes képviselői a szülő vagy a gyám. Ebben a korban tehát – mint jelen ügyben érintett kiskorú esetében is – a bagatell ügyletektől eltekintve a kiskorú helyett a döntést törvényes képviselője hozza meg. A Ptk. 2:15. §-a szerint, főként vagyoni kérdésekben a fentiekől eltérően ugyanakkor nem elegendő a törvényes képviselő nyilatkozata, az csupán a gyámhatóság jóváhagyásával lehet érvényes. Az állam tehát – a gyámhatóságon keresztül – vagyoni jogi kérdésekben a Ptk. rendelkezései szerint kontrollálja, hogy a törvényes képviselő a cselekvőképtelen kiskorú érdekeinek megfelelően hozott-e döntést. Az Eütv. 16. § (2) bekezdése szerint cselekvőképtelen beteg esetében is – összhangban a Ptk. előzőekben ismertetett szabályaival – a nyilatkozattételi jogot (beleegyezés vagy visszautasítás) főszabály szerint a beteg törvényes képviselője gyakorolja. E döntési jogkörnek kettős korlátja az Eütv. 16. § (4) bekezdése szerint egyrészt, hogy csak invazív beavatkozásokra [lásd: Eütv. 3. § m) pont] terjed ki, másrészt nem terjedhet ki olyan döntésekre, amely az orvos megítélése szerint a betegre nézve hátrányos, vagyis nem vezethet súlyos vagy maradandó egészségkárosodáshoz.
- [31] Az Eütv. 16. § (5) bekezdése továbbá úgy rendelkezik, hogy a kiskorú véleményét a szakmailag lehetséges mértékig figyelembe kell venni akkor is, ha más dönthet helyette.
- [32] Az egészségügyi ellátás visszautasítása részletszabályainak meghatározása során a jogalkotó a kérdés rendezését elkülönülten kezeli a cselekvőképes és cselekvőképtelen betegek esetén. Cselekvőképes beteg esetében az Abh. bemutatta a rendszert, amelyet az Eütv.-n kívül az egyes egészségügyi ellátások visszautasításának részletes szabályairól szóló 117/1998. (VI. 16.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) szabályoz.
- [33] Az Eütv. a cselekvőképtelen betegek ellátás visszautasításához való jogát a főszabálytól eltérően rendezi. Az Eütv. 21. § (1) bekezdése alapján cselekvőképtelen beteg nem utasíthat vissza olyan ellátást, amelynek elmaradása esetén egészségi állapotában várhatóan súlyos vagy maradandó károsodás következne be.
- [34] 2.2. További garanciális szabály is szerepel az Eütv.-ben arra az esetre, ha a visszautasítás a kiskorú cselekvőképtelen személy életét érinti. Ha ugyanis a cselekvőképtelen és korlátozottan cselekvőképes beteg olyan súlyos betegségben szenved, amely az orvostudomány mindenkori állása szerint rövid időn belül – megfelelő egészségügyi ellátás mellett is – halálhoz vezet és gyógyíthatatlan, és ezt az ellátást (életmentő beavatkozást) kívánják visszautasítani, akkor az egészségügyi szolgáltató – közvetlen életveszély esetén – a beavatkozást elvégzi [21. § (2) bekezdés], egyéb súlyos helyzetben keresetet indít a beleegyezés bíróság általi pótlása iránt. A bíróság ebben az esetben az Eütv. 21. § (4) bekezdése szerint soron kívül jár el nemperes eljárásban. A kezelőorvos a bíróság jogerős határozatának meghozataláig köteles a beteg egészségi állapota által indokolt ellátások megtételére, ennek végrehajtására az Eütv. 21. § (3) bekezdése szerint rendőrhatalóság közreműködését is igénybe veheti. Közvetlen életveszély esetén a szükséges beavatkozások elvégzéséhez bírósági nyilatkozat pótlására nincs szükség.
- [35] 2.3. Összefoglalva: az Eütv. egyértelművé teszi azt, hogy a szabályozás szintjén a kiskorút megközelítően azonos alapjogok illetik meg, mint a cselekvőképes betegeket. Ugyanakkor a cselekvőképtelen gyermek jogainak gyakorlására a törvényes képviselőt hatalmazza fel a jogszabály. Ezen túlmenően az Eütv. az egyedi esetekre vonatkozó garanciákat tartalmaz azzal a céllal, hogy a kiskorú érdeke minden esetben érvényesüljön.

- [36] 3. Az állami (jogalkalmazói, hatósági) beavatkozás másik formája a Gyvt.-ben található, mivel a 17. § (1) bekezdése szerint az egészségügyi szolgáltatást nyújtók a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot (is) ellátnak. A jogalkotó az Eütv. 42. § (5) bekezdésében teremti meg az egészségügyi intézmények ilyen irányú kötelezettségét, és kapcsolja össze az egészségügyi intézményeket a gyermekvédelmi ellátás rendszerével. Az egészségügyi alapellátás és szakellátás területén működő egészségügyi szolgáltatók feladataik ellátása során ugyanis kiemelt figyelmet kell, hogy fordítsanak a gyermekek egészségét veszélyeztető tényezők megelőzésére, felismerésére és megszüntetésére, e tevékenységük során a Gyvt. 17. § (2)–(3a) bekezdésében foglaltak alkalmazásával járnak el. Ennek keretében a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében az egészségügyi intézmények kötelezettsége kettős: kötelesek egyrészt jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltatónál; másrészt kötelesek hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén [Gyvt. 17. § (2) bekezdés].
- [37] A veszélyeztetettség fogalmát a Gyvt. 5. § n) pontja a következőképpen határozza meg: „olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza”. Az egészségügyi intézmények feladatkörük ellátása során a gyermekek keresztül a család életével összefüggő olyan információkat is megjelölhetnek, amelyek igazolhatják adott esetben azt, hogy a gyermek veszélyben van. Súlyos, veszélyeztető ok fennállása esetén az egészségügyi szolgáltató fentiek alapján köteles hatósági eljárást kezdeményezni. E jelzés alapján a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásokról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 8. §-a alapján a hatóság köteles megindítani az eljárást, ha azt a gyermek veszélyeztetettsége esetén a család- és gyermekjóléti szolgálat, a család- és gyermekjóléti központ vagy a Gyvt. 17. § (1) bekezdésében meghatározott szerv, személy (vagyis valamely egészségügyi szolgáltató) kezdeményezte. Ekkor aktiválódik a gyermekvédelmi gondoskodás jogintézménye, amely a Gyvt. szabályozási rendszerében [Gyvt. 15. §] hatósági intézkedésen alapuló ellátást és/vagy védelmet jelenthet. A Gyvt.-ben nevesített hatósági intézkedések közül mérlegelési jogkörben dönti el a hatóság, hogy az egyedi ügyben melyik alkalmas a gyermeket érintő, fennálló veszélyeztetés megszüntetésére.
- [38] A hatósági intézkedések egyike az ügyben alkalmazott védelembé vétel jogintézménye, amely e rendszerben védő-óvó intézkedés (szociális segítő munka), ennek keretében a gyermek családban történő megtartása mellett, a gyámhatóság a fennálló veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a szülői felügyeleti jog korlátozása nélkül támogatja a családot.
- [39] A Kúria Kfv.II.38.071/2015/4. számú ítéletében megjelenő bírói gyakorlat szerint a gyámhatóság feladata a védelembé vételi eljárás során annak tisztázása, hogy a gyermek veszélyeztetettsége fennáll-e, és ha igen, az megszüntethető-e a gyermekjóléti alapellátás igénybevételével. Ezen túl a gyámhatóság a védelembé vétel elrendeléséről döntő határozatában a fennálló veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a Gyvt. 68. § (3) bekezdésében (nem taxatívén) felsorolt intézkedést is tehet, ezek között szerepel a c) pont szerinti kötelezés az egészségügyi szolgáltatások igénybevételére.
- [40] 3.1. Összefoglalva: tehát a gyámhatósági eljárás célja nem az elmaradt törvényes képviselői/szülői hozzájáruló nyilatkozat pótlása, hanem a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetése. A cselekvőképtelen kiskorú érdekében az egészségügyi szolgáltatók és gyermekvédelmi hatóságok feladatai a törvényi szabályok szintjén összekapcsolódnak. Az egészségügyi szolgáltatók kötelesek jelzéssel élni a gyermekvédelmi hatóságoknál, ha a betegségben szenvedő, egészségügyi beavatkozás előtt álló cselekvőképtelen kiskorú egészségét, gyógyulását veszélyeztető körülményt tapasztalnak. A gyermekvédelmi hatóságok pedig kötelesek a jelzés alapján eljárni, és megalapozottság esetén az intézkedések valamelyikét alkalmazni.
- [41] 4. Jelen ügyben az indítványozók amellet, hogy az úgynevezett konvencionális orvoslás adta eszközöket (ellátást) vissza kívánták utasítani, az úgynevezett nem konvencionális eljárások körébe tartozó egészségügyi ellátást választottak gyermekük betegségének kezelésére. A természetgyógyászati tevékenység gyakorlásának egyes kérdéseiről szóló 11/1997. (V. 28.) NM rendelet (a továbbiakban: R.), valamint a természetgyógyászati tevékenységről szóló 40/1997. (III. 5.) Korm. rendelet határozzák meg az úgynevezett nem konvencionális gyógymódokat és azok igénybevételi feltételeit. Az R. 1. számú melléklete az 1. pontban felsorolja a nem konvencionális tevékenységek közül azokat, amelyeket csak orvos végezhet, jelen ügyben a szülők által választott hagyományos kínai orvoslás ezek között szerepel. Az R. 2. § (1) bekezdése szerint továbbá a betegség megállapítása és a terápiás terv elkészítése, a beteg egészségi állapotának figyelemmel kísérése orvosi feladat. A szakorvos gyógyító szabadsága szintén az R. 2. § (1) bekezdése értelmében arra vonatkozik, hogy saját szakterületén belül megválaszthatja, hogy

azon nem konvencionális tevékenységek közül, amelyek elvégzésére jogosult, melyiket alkalmazza kiegészítő, és melyiket helyettesítő gyógymódként.

- [42] Végül, ha a beteg saját gyógykezelésébe természetgyógyászt kíván bevonni, azt az R. szerint a kezelőorvos nem akadályozhatja meg. Mindezek alapján az alternatív gyógymód kiegészítő jellegű igénybevétele nem kizárt a hazai egészségügyi szabályok értelmében, annak törvényes kereteit a fentiek szerint a jogalkotó meghatározta.

V.

- [43] 1. Az Alkotmánybíróság az indítvány alapján elsőként azt vizsgálta meg, hogy a gyámhatósági eljárás mennyiben érintette a gyermek Alaptörvény II. cikkében elismert emberi méltósághoz való jogát. Ebben a körben elsőként összefoglalta az Alaptörvény II. cikkéből levezetett önrendelkezési jog tartalmát, ezen belül az egészségügyi szolgáltatások visszautasítására vonatkozó alkotmánybírósági gyakorlatot (V.2. pont, Indokolás [45] és köv.). Ezt követően kitért a kiskorú gyermek alapjogi helyzetének sajátosságaira (V.3. pont, Indokolás [52] és köv.). Végül arra, hogy mi következik mindebből a konkrét ügyben támadott kúriai ítéletre nézve (V.4. pont, Indokolás [72] és köv.).
- [44] Az Alkotmánybíróság előre bocsátja, hogy a gyermek önrendelkezési jogának korlátozását, tekintettel arra, hogy azt jelen esetben a szülők gyakorolták, nem önmagában, hanem az Alaptörvény XVI. cikkében gyökerező sajátos (gyermek-szülők-állam között fennálló) jogviszony tükrében értelmezte. A kiskorú önrendelkezési joga ugyanis abban a mellőzhetetlen alkotmányos környezetben értelmezhető, amelyet az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XVI. cikkével összefüggésben kialakított.
- [45] 2. Az egészségügyi önrendelkezési jog – az Alkotmánybíróság Alaptörvény hatálya alatt meghozott határozatai alapján is – az emberi méltósághoz való jogból levezethető alapjog. Az Alkotmánybíróság 30/2013. (X. 28.) AB határozatában a tárgykörben, az Alaptörvény hatálybalépése előtt született döntések felhasználhatóságával kapcsolatban a következőképp foglalt állást: „[u]gyan az emberi méltóságra vonatkozó rendelkezés szövege némiképp módosult, megállapítható, hogy az Alaptörvény (II. cikk: »Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.«) az Alkotmánnyal [54. § (1) bekezdés: »A Magyar Köztársaságban minden embernek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelyektől senkit nem lehet önkényesen megfosztani.] egyezően rögzíti minden ember jogát az emberi méltósághoz. Az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége alapján, figyelembe véve az Alaptörvény értelmezési szabályait és a konkrét ügy sajátosságait is, a testület úgy ítélte meg, hogy az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban szereplő érvek és megállapítások alkalmazhatóságának az emberi méltóság és az abból levezethető önrendelkezési jog értelmezése tekintetében nincs akadálya” (Indokolás [16]).
- [46] Fentiek alapján az Alkotmánybíróság a korábbi alkotmánybírósági határozatokban foglaltak felhasználhatóságát illetően rögzített szempontok figyelembevételével járt el, és az Alaptörvény II. cikkével összefüggésben az Alkotmány hatálya alatt kialakított gyakorlatát is figyelembe vette.
- [47] Az Alkotmánybíróság az emberi méltósághoz való jogot az ún. „általános személyiségi jog” egyik megfogalmazásának tekinti, amelynek része többek között a személyiség szabad kibontakoztatásához való jog, az önazonossághoz, az önrendelkezési szabadsághoz való jog és az általános cselekvési szabadsághoz való jog. Egyes részjogai, így az önrendelkezéshez való jog és a személy testi integritásához való joga is más alapjoghoz hasonlóan korlátozhatók.
- [48] Az emberi méltósághoz való jogot érvényre juttató garanciális rendelkezéseket a betegek önrendelkezési joga tekintetében az Eütv. tartalmazza. Az Alkotmánybíróság az önrendelkezési jogot az általános személyiségi jogból vezette le, amelynek érvényesüléséhez – többek között – az Eütv. rendelkezései teremtenek garanciát.
- [49] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az egészségügyi önrendelkezési jog elemei (részjogosítványai) például az egészségügyi beavatkozásokba való beleegyezés, az ellátás visszautasításának joga, valamint meghatározott körülmények között ilyennek tekinthető a nem konvencionális orvoslás választása is. (Utóbbiból azonban nem következik, hogy az államnak ezt az egészségbiztosítás keretében biztosítania kellene).
- [50] Bár az Alkotmánybíróság gyakorlatában a beteg önrendelkezési joga az emberi méltósághoz való jog egyik aspektusaként jelenik meg, nem azt a tartalmat hordozza, hogy az egyén a gyógyító eljárásokra vonatkozó szakmai szabályoktól teljesen függetlenül, maga diktálja gyógykezelésének mikéntjét. Így például az önrendelkezési jog korlátozását jelenti, hogy orvosi vizsgálat elvégzése nélkül természetgyógyászati kezelésnek nem veheti alá magát.

- [51] Az Alkotmánybíróság az egészségügyi önrendelkezéshez való jogot az emberi méltósághoz való jog (korlátozható) részjogosítványának tekinti, amely minden embert megillet. Az egészségügyi önrendelkezéshez való jogot, annak korlátozhatóságát az Alkotmánybíróság több aspektusban is vizsgálta: egyrészt az egyes ellátások visszautasítása; másrészt annak élet végén való érvényesülése (lásd: Abh.) esetén. Jelen ügyben az egészségügyi önrendelkezési jog ellátás visszautasításához való részjogosítványát kell az Alkotmánybíróságnak kibontania, egy speciális esetben, mégpedig a(z) indítványozó) szülők vonatkozásában. Ezen a ponton találkozunk a gyermek vele született (*sui generis*) önrendelkezési joga, a szülők származtatott (vagyis *sui generis*nek nem tekinthető), gyermek feletti egészségügyi rendelkezéshez való joga [Alaptörvény XVI. cikk (2) bekezdés], valamint az állam gyermekekkel szembeni kötelezettsége az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése alapján.
- [52] 3. Az Alkotmánybíróság a kiskorúak alapjogi jogalanyiségének jogkérdésével a 3440/2022. (X. 28.) AB határozatában foglalkozott. E szerint „[a]z Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése elismeri, hogy »minden ember jogképes«, így a kiskorú is lehet jogok alanya, amelyek gyakorlása kapcsán különböző jogviszonyok alanyává válhat. Az Alaptörvény e rendelkezése részben absztrakció, részben pedig (alap)jogként kikényszeríthető jogosultság. A jogképeség absztrakt fogalom, amely az emberi minőségtől elválaszthatatlan. De nem minden ember minden jognak (és kötelezettségnek) alanya és nem kizárólagosan csak az ember lehet jogoknak (és kötelezettségeknek) az alanya. Az ember számára feltétlenül elismert (alapjogi) jogképeséget bizonyos jogok tekintetében, meghatározott személyi körben maga az Alaptörvény diverzifikálja. Bár az alapjogok »mindenkit« megilletnek, mégis például egyes állampolgársághoz kapcsolódó jogoknak értelemszerűen csak a magyar állampolgárok lehetnek alanyai, más elismert jogoknál pedig az Alaptörvény határozza meg a sajátos jogosult körét (menedékjog, választójog). Ehhez hasonlóan az Alaptörvényben elismert egyes jogosultságok jogalanyisága meghatározott státushoz, személyállapothoz avagy bizonyos életkorhoz kötött. A gyermekek alapjogi jogalanyisága kétségtelenül elismert az Alaptörvényben, amely alkotmányjogi tény azonban életkorukhoz mérten jelent többletet, egyben korlátot a számukra. Többletjogosultságként értékelhető esetükben a XVI. cikk (1) bekezdése szerinti védelemhez és gondoskodáshoz való alapjog, amely egyben maga a korlát is az életkorból fakadó döntési képesség behatároltságára tekintettel. A kiskorú gyermek XVI. cikk (1) bekezdésére visszavezethető fokozott védelemhez való joga nem csak az állami intézményekkel, a gyermek tágabb környezetével, de adott esetben rokonaival, saját szüleivel szembeni védelmet, avagy önmagával szembeni védelmet jelent. Ez a védelem a gyermek esetében tehát az alapjogi jogalanyiság korlátja is. A fokozott védelem – és korlát – indoka az életkorra visszavezethető döntési felkészületlenség, a felelősségvállalás képességének korlátozott volta” (Indokolás [28]–[30]).
- [53] A gyermek fentiek szerinti, speciális alapjogi jogalanyiségéből adódóan, az Alkotmánybíróság a továbbiakban az Alaptörvény XVI. cikkével összefüggésben született gyakorlatának ismertetésével folytatta a vizsgálatot.
- [54] Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában különböző tárgykörű ügyekben értelmezte az Alaptörvény XVI. cikkét. Az értelmezés minden esetben valamely szülői kötelezettség betartásához fűződött, többnyire azok elmulasztása miatti állami beavatkozás alkotmányosságának vizsgálatához kötődően. Így vizsgálta már a testület ezen alaptörvényi rendelkezés érvényesülését a tankötelezettség betartásával összefüggésben [például: 3046/2013. (II. 28.) AB határozat, 9/2021. (III. 17.) AB határozat, 17/2021. (V. 13.) AB határozat]; értelmezte továbbá e rendelkezést a kötelező védőoltás elmulasztása esetén [például: 3080/2019. (IV. 17.) AB határozat]; kitért továbbá a gyermek ideiglenes elhelyezése mint hatósági intézkedés alkotmányossági megítélésére [3018/2016. (II. 2.) AB határozat]; valamint értelmezte ennek érvényesülését a külön élő szülővel történő kapcsolattartás elmaradása esetében [3067/2021. (II. 24.) AB határozat].
- [55] Az Alkotmánybíróság a következőkben azon korábbi főbb megállapításait mutatja be, amelyek egyrészt a gyermekvédelem mögött húzódó alapjogi jogviszonyt és annak tartalmát értelmezték.
- [56] „Az Alkotmánybíróság a 14/2014. (V. 13.) AB határozatban rámutatott, hogy az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésében biztosított alapjog, a gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz való joga speciális szerkezetű és többpólusú: jogosultja a gyermek, míg kötelezettje elsődlegesen a család (a szülők), másodlagosan pedig – kiegészítő, illetve bizonyos esetekben pótló jelleggel – az állam. Az államnak – ebben a szerepkörében – a gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz való jogát aktív, tevőleges, támogató (nem pusztán passzív) magatartással kell érvényre juttatnia. A család (a szülők) XVI. cikk (1) bekezdéséből fakadó kötelezettsége elsősorban a magánszférában, a gyermek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges tartás, gondozás, nevelés, oktatás és az ezeket elősegítő családi légkör kialakításának kötelezettségeként értelmezhető. Ezzel szemben az állami kötelezettség a családokon keresztül a gyermekek támogatását, a fejlődésükre károsan ható kockázatvállalásoktól való megóvását, és az önálló, felelős és tájékozott döntéshozatalra történő felkészítés lehetővé tételét jelenti, akár a gyermekek jogainak az Alaptörvénnyel összhangban álló korlátozásának eszközével is. Az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban rámutatott, hogy az állam intézményvédelmi kötelezettsége a legkülönbözőbb állami

kötelezettség-teljesítésekben nyilvánul meg. Ezek formája, módja, mértéke az alkotmányi rendelkezésből nem következik {3047/2013. (II. 28.) AB határozat, Indokolás [56]; 731/B/1995. AB határozat, ABH 1995, 801, 807}. Az Alkotmánybíróság korábban azt is leszögezte, hogy a szóban forgó rendelkezés »a gyermek oldaláról közélítve deklarálja a védelemhez és gondoskodáshoz való jogot, amely jog egyben kötelezettséget keletkeztet a családnak, a társadalom és az állam oldalán. A kötelezettség alanyainak ezzel kapcsolatos konkrét magatartását, feladatait, a velük szemben megfogalmazott elvárásokat számos törvény és a hozzájuk kapcsolódó végrehajtási szabály-együttes tartalmazza. [...] Az állam oldalán a gyermeki jogok érvényesítése jogi aktivizmust kíván meg, vagyis a jogrendszer alakítása során tekintettel kell lenni a különböző jogágak [...] normatív és intézményes összefüggéseire« [1091/B/1999. AB határozat, ABH 2002, 1081, 1085–1086]” {3080/2019. (IV. 17.) AB határozat, Indokolás [48]–[49]}.

- [57] Az Alkotmánybíróság – 9/2021. (III. 17.) AB határozatára visszautalva – a 17/2021. (V. 13.) AB határozatában így foglalta össze az Alaptörvény XVI. cikk (1), (2) és (3) bekezdésére vonatkozó értelmezését: „Az Alaptörvény XVI. cikk (1), (2) és (3) bekezdései egymással összefüggő egységet alkotnak, melynek középpontjában a gyermek legjobb érdeke áll, a XVI. cikk (1) bekezdésének megfelelően. Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz, melynek biztosítása a XVI. cikk (2) bekezdése értelmében elsődlegesen a szülők kötelezettsége. A szülők neveléshez való joga két irányból is korlátozott: egyfelől, a gyermeküknek adandó nevelés megválasztása során a szülők nem élveznek korlátlan szabadságot, és a nevelés keretében kizárólag olyan döntések meghozatalát védi és támogatja az Alaptörvény, amely a gyermek legjobb érdekével összhangban áll, azaz a XVI. cikk (2) bekezdése szerinti szülői jogosultságok tartalmi korlátja a gyermek XVI. cikk (1) bekezdése szerinti legjobb érdeke (...). Az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdése értelmében Magyarország külön intézkedésekkel védi egyebek között a gyermekeket is, akik (a nőkhöz, idősekhez és fogyatékosággal élőkhez hasonlóan) különleges gondoskodásra szorulnak, és külön védelmet igényelnek. A részben a XV. cikk (5) bekezdésén, részben a XVI. cikk (1) bekezdésén alapuló állami intézményvédelmi kötelezettség ugyanakkor csak másodlagos a szülő elsődleges kötelezettségéhez képest. Az állam feladata egyfelől a megfelelő intézményrendszer kialakítása és működtetése (ideértve a bölcsődei, óvodai, iskolai intézményeket éppúgy, mint a megfelelő egészségügyi ellátórendszert), másfelől a szülők a gyermek legjobb érdekének megfelelő nevelési döntéseinek meghozatalához szükséges szakmai támogatás biztosítása (például a pedagógiai szakszolgálatok szakértői vizsgálatai és más hasonló intézmények révén), harmadfelől pedig annak biztosítása, hogy amennyiben a szülő egyedi esetekben elmulasztja a neveléshez való jogának gyakorlását, vagy azt nyilvánvalóan nem az Alaptörvény XVI. cikk (1) és (3) bekezdése szerinti korlátokra tekintettel gyakorolja, a szülő helyébe lépve megtegye azokat az egyedi ügyekben szükséges intézkedéseket, melyek nélkülözhetetlenek ahhoz, hogy a gyermek legjobb érdeke megfelelően érvényesüljön” (Indokolás [33]–[34]).
- [58] Összességében az Alkotmánybíróság hivatkozott gyakorlatából az következik, hogy a gyermek jogai, a gyermekkel kapcsolatos jogok és kötelezettségek tartalma, a jogok érvényesítésének, a kötelezettségek teljesítésének „*sui generis*” alkotmányos értéként tételezett mércéje „a gyermek legjobb érdeke”. A szülők Alaptörvényben elismert nevelési jogai elsődlegesek, de nem korlátlanok a gyermek sorsát illetően. Az állam szerepe ezzel szemben másodlagos, kiegészítő és bizonyos esetekben pótló jellegű. Alapvetően az intézményi háttér megteremtésére terjed ki, és csak az akaratlagos vagy vétkes szülői mulasztás esetében jelenthet aktív fellépést. Az állam csak a gyermek fejlődésének súlyos és konkrét sérelme vagy veszélyeztetése esetén avatkozik be {3018/2016. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [34]; 21/1996. (V. 17.) AB határozat, ABH 1996, 74, 80}.
- [59] 3.1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt utal arra, hogy a bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény. Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes [lásd: 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [17]–[18]; legutóbb lásd: 3279/2024. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [26]].
- [60] A Kúria arra hivatkozott jelen panasszal támadott ítéletének indokolásában, hogy az indítványozók nem döntöttek meg a Kórház szakmai véleményében foglaltakat. Ehhez az indokolási elemhez kötődően az indítványozók azt is kifogásolták, hogy a Kúria nem rendelt ki szakértőt eljárása során. Erre vonatkozóan az Alkotmánybíróság jelen döntésében utal arra is, hogy a hatósági/bírósági eljárásokra jellemző „szabad bizonyítás elve [...] nem az indítványozó joga: a vonatkozó eljárási törvények éppen a bíróságokat jogosítják fel a szabad bizonyítás elvének gyakorlására, a bíróságok mérlegelési jogkörébe (bizonyítandó tények, bizonyítási eszközök igénybevétele)

tartozó döntések felülbírálatára pedig az Alkotmánybíróságnak nincs lehetősége [lásd például: 3155/2021. (IV. 22.) AB végzés, Indokolás [16]]” {3329/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [30]}.

- [61] Annak megítélése, hogy egy konkrét peres eljárásban mely esetben tekinthető egy szakvélemény megfelelőnek, az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül eső tényállás-megállapítási, bizonyítékértékelési kérdés. Mindazonáltal és az általánosság szintjén megjegyzendő az, hogy a gyermek szülői döntés általi veszélyeztetésének a tisztázása – hivatalból indult hatósági eljárásban – a hatóság terhére esik. A veszélyeztetettséget a hatóságnak kell bizonyítania [például igazságügyi szakértő bevonásával az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény 71. § (1) bekezdése és az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény alapján], ellenkező esetben azt kell vélelmezni, hogy a szülő a gyermek legjobb érdekének megfelelően járt el.
- [62] 3.2. Az Alkotmánybíróság ezt követően megvizsgálta, hogy a konkrét ügyben a gyámhatósági védelemben vételben megnyilvánuló beavatkozás miként érintette a gyermek önrendelkezési jogát és azt hogyan értékelték az eljáró bíróságok.
- [63] Az indítvány érvelése szerint az Alaptörvény II. cikkének sérelméhez az vezetett, hogy a szülők nem tudták gyermekük nevében az ellátás igénybeviteléhez szükséges döntést meghozni, vagyis értelmezésükben a hatósági intézkedés elrendelésével az állam kizárta a szülői döntéshozatal lehetőségét. Az indítvány érvelése szerint „éppen a szülői döntéshozatal lehetőségének hiánya az, amely a gyermek testi integritásához való joga sérelméhez vezet”. Az alaptörvény-ellenes ítéleti eredményre az eljáró bíróságok – szól az indítványozói érvelés – az Eütv. rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyásával juthattak.
- [64] Az Alkotmánybíróság elsőként utal arra, hogy a rendelkezésre álló iratanyag, azon belül a másodfokú határozat I. indokolása (második oldal második bekezdése) szerint az elsőfokú hatóság egy másik hatósági eljárásban, a 2016. november 30-án jogerőre emelkedett elsőfokú határozat I.-gyel rendelte el a gyermek védelemben vételét, egyben kötelezte a törvényes képviselőket (szülőket), hogy vegyék igénybe a gyermekük gyógyulásához szükséges egészségügyi szolgáltatásokat, működjenek együtt az egészségügyi intézménnyel, kezelőorvosokkal, valamint működjenek együtt a Gyermekjóléti Központtal (vö.: jelen határozat indokolásának 1.2.1. és 1.2.2. pontjában foglaltakkal, Indokolás [3]–[7]). E döntést a másodfokú hatóság 2017. március 17-én helybenhagyta. A közigazgatási döntés nem került végrehajtásra.
- [65] A felülvizsgált bírói döntésnek azonban nem az elsőfokú határozat I. képezi az alapját, hanem az a másodfokú határozat II., amely a gyermek védelemben vételéről rendelkezik, ugyanakkor az egészségügyi szolgáltatás igénybevitelére vonatkozó kötelezést már nem tartalmazza.
- [66] Az Alkotmánybíróság jelen döntésében utalt (IV.3. pont, Indokolás [36] és köv.) arra, hogy a védelemben vétel jogintézménye olyan állami kontrollt jelent, amely nem érinti a szülők szülői felügyeleti jogát, vagyis azt a jogot, hogy döntsenek a gyermek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelem és gondoskodás kérdéseiben. Ezzel szemben a jogintézmény célja, hogy az állam megfelelő szakigazgatási szerve révén figyelemmel kísérelje a gyermek sorsát, és amennyiben az szükséges – mert a szülők nem tudják, vagy elmulasztják a gyermek legjobb érdekének megfelelő döntéseket meghozni –, úgy garantálja a gyermek védelmét.
- [67] A kiskorúakat megillető védelemhez való jog érvényesítése érdekében az államnak kötelezettsége, hogy lehetőség szerint elhárítsa az őket fenyegető veszélyeket, valamint szükség esetén gondoskodást nyújtson. A testi és lelki egészséghez való jogból következően az állam alkotmányos kötelezettsége, hogy aktívan cselekedjen is, ne csupán e jog megsértésétől tartózkodjon. Intézményvédelmi kötelezettsége körébe tartozik tehát, hogy a gyermekeket megóvja a visszafordíthatatlan egészségügyi kockázatoktól.
- [68] A másodfokú határozat II.-ben foglalt állami fellépés tehát – figyelemmel a Gyvt. 68. §-ában foglalt intézkedésekre is – az állami beavatkozás legenyhébb megnyilvánulása, amely tehát nem korlátozta a szülők döntési jogosultságát gyermekük gyógykezelése kapcsán. A konkrét ügy tényállása is ezt igazolja: a szülők az egészségügyi szolgáltató és a hatóság tájékoztatása nélkül vettek igénybe gyermekük számára alternatív kezelést, amelyet követően a hatóságok nem kötelezték őket és gyermeküket a fenntartó kemoterápiás kezelés lefolytatására. A kiegészítő alternatív kezelést pedig már az egészségügyi szolgáltatóval és a hatóságokkal együttműködve alkalmazták.
- [69] Az önrendelkezés részét képező döntési jogosultság gyakorlása, a jogérvényesítés garanciája nem a döntés tárgyától függ, hanem attól, hogy az arra jogosult hozta-e meg. A gyámhatósági fellépés, a védelemben vétel jogintézményén keresztül voltaképpen a döntés meghozatalának szakmai támogatását jelentette, nem pedig a konkrét orvosi beavatkozásról való döntést magát. Utóbbi akkor következett volna be, ha a másodfokú határozat II.-ben a szülői felügyeletet kizáró ideiglenes hatályú elhelyezés hatályban marad.
- [70] Összességében az elrendelt védelemben vétel jogintézményének tartalmából, az állami fellépés ahhoz mért súlyából kiindulva az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a támadott bírói döntések nem érintették, és így nem is korlátozták a gyermek törvényes képviselői által gyakorolt önrendelkezési jogát. A bírói felül-

vizsgálat tárgyát képező közigazgatási határozat nem rendelkezett a fenntartó kemoterápiás kezelés igénybevételére vonatkozó kötelezettségről, amely felülírta volna a szülői döntést a kezeléseket illetően. Ez utóbbi kérdéskört a másodfokú hatóságnak a gyermek személyes körülményeihez illeszkedő – az alapjogi helyzetben is értelmezhető – mérlegelése igazította helyre.

- [71] Arra a kérdésre tehát, hogy érintette-e az állami beavatkozás, illetve a támadott ítéletbeli bírói döntés a gyermek önrendelkezési jogát, nemleges választ kell adni. Ezért az Alkotmánybíróság az indítványt az Alaptörvény II. cikke vonatkozásában elutasította.
- [72] 4. Az Alkotmánybíróság a következőkben azt az indítványi elemet vizsgálta, amely szerint a bírói jogértelmezés – az állami beavatkozás – a gyermek Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésében elismert védelemhez való jogát, valamint a szülők (2) és (3) bekezdésben elismert neveléshez való jogát sértette. Az indítványozók álláspontja szerint az állam neveléshez való joguk korlátozása nélkül, a „szülői döntéshozatal támogatásával” működhet közre a gyermek védelmében.
- [73] 4.1. Az Alkotmánybíróságnak következetes gyakorlata van a gyermek védelemhez fűződő jogának tartalmát illetően, amelyet a jelen határozat indokolásának V.3. pontjában idézett fel (Indokolás [52] és köv.). Eszerint a gyermek védelme, a gyermek sorsának befolyásolása, a legjobb érdekének azonosítása, az ebbe a körbe tartozó döntések meghozatala a szülők joga – egyben kötelezettsége. A szülők ezen determináló pozíciója az Alaptörvény alapján megkérdőjelezhetetlen.
- [74] Amennyiben ennek a szülők nem akarnak, adott esetben – menthető okból – nem tudnak eleget tenni és mindez a „gyermek fejlődésének súlyos és konkrét sérelmére vagy veszélyeztetésére” vezet, úgy az állam köteles a szülők támogatására, avagy helyettesítésére. Indokolt, hogy a releváns élethelyzetek „leválogatásával” az állam a gyermek szempontjából ezekben a gyermek életére, fejlődése szempontjából mérőldkőnek számító kérdések esetében – feltételezve természetesen azt, hogy a szülők jellemzően gyermekük javát akarják – olyan kontrollmechanizmusokat épít be a döntéshozatalba, ami képes kiszűrni a gyermek érdekeivel ellentétes megoldásokat, és szükség esetén meg is tudja akadályozni azt.
- [75] A gyermek védelemhez való jogának érvényesülése összefügg a szülők neveléshez való jogával – egyben a szülői kötelezettségek teljesítésével és kiegészítő, „mögöttes” jelleggel az állami gondoskodás kötelezettségével.
- [76] Az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése tehát – az Alkotmánybíróság fenti döntései [14/2014. (V. 13.) AB határozat, 9/2021. (III. 17.) AB határozat, valamint 3018/2016. (II. 2.) AB határozat] értelmében – az állam számára intézményvédelmi, valamint tevőleges fellépési kötelezettséget ír elő a gyermek érdekében. A gyermek XVI. cikk (1) bekezdésének sérelme ezen állami kötelezettségek elmulasztásával állhat elő, akkor, ha az állam(i szerv) a szülői képesség, avagy szülői akarat hiányában sem intézkedik a gyermek legjobb érdekének érvényesítéséért. Figyelemmel a jelen esetben a gyámhatósági fellépés jogszerűségét elbíráló bírói döntések ténybeli alapjaira, az ügyben ilyen gyámhatósági mulasztást nem lehetett megállapítani.
- [77] 4.2. Az azonban kétségtelen, hogy a gyermekről való gondoskodás fogalmi körébe tartozó hatósági intézkedések elrendelésével az állam – a gyámhatósági aktuson keresztül – *ab ovo* beavatkozik a család életébe, hiszen egyes esetekben törvényi keretek között ugyan, de felülírhatja, más esetekben legalábbis kontroll alá veheti a szülők gyermekkel kapcsolatos egyes döntéseit. Megállapítható tehát, hogy az indítványozók XVI. cikk (2) bekezdésében foglalt jogát a hatósági döntések korlátozták.
- [78] Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. „Az alapjog-korlátozásnak ez a tesztje mindekenélőtt a jogalkotót kötelezi, ugyanakkor hatáskörükhöz igazodva a jogalkalmazókkal szemben is alkotmányos követelményt fogalmaz meg. E követelményből – az Alaptörvény 28. cikkére is tekintettel – a bíróságoknak az a kötelezettsége adódik, hogy ha olyan jogszabályt értelmeznek, amely valamely alapjog gyakorlását korlátozza, akkor a jogszabály engedte értelmezési mozgástér keretein belül az érintett alapjog korlátozását kizárólag a szükséges és arányos mértékű beavatkozás szintjére szorítsák” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [21]}.
- [79] Mivel az eddigiekben kifejtettek értelmében az állami fellépés alkotmányos indoka a gyermek védelme lehet csupán, ezért a továbbiakban azt kellett vizsgálni, hogy az ügyben a hatóságok a szükséges mértékben és az arányosság követelményének megtartása mellett korlátozták-e a szülők alapjogait.

- [80] 4.2.1. A szükségesség körében értékelhető körülménynek minősül, hogy a gyermek veszélyeztetettségét – a kórházi jelzésre alapozottan – úgy a hatóságok, mint a bíróságok is megállapították. Ennek alapjaként a szülői együttműködés hiánya szolgált, amelyet a gyámhatóság több alkalommal is megtapasztalt. Emellett a család a fenntartó kezelés idején ki is került a családvédelmi intézményrendszer látóköréből, mivel a kínai gyógykezelés igénybevétele céljából elhagyták az országot. A gyámhatósági hatáskör aktiválódása tehát elkerülhetetlen volt. Annak oka pedig nem önmagában az egészségügyi szolgáltató által javasolt kezelés visszautasítása volt, hanem az, hogy az indítványozók és a gyermekjóléti intézmények között teljesen megszűnt a kommunikáció. Az indítványozó szülők nem tájékoztatták szándékaikról, meghozott döntéseikről sem a kezelő orvost, sem a gyámhatóságot. Megszűnt tehát az az informálódási lehetőség, amely szükség esetén a gyermek érdekében megteremthette volna az állami védelmet.
- [81] A neveléshez való jog korlátozásának szükségessége körében volt értékelhető továbbá az is, hogy a védelembé vétel célja – nem érintve a szülői felügyeleti jogot – a gyermek családban való nevelkedésének megőrzése mellett a szülők támogatása krízishelyzetben, amelyet a gyermek súlyos, adott esetben életét is veszélyeztető (IV.2.2. pont, Indokolás [34]) megbetegedése jelentett. Az állami kontroll szükségességét megalapozza az az információs aszimmetria, ami a gyermek helyett döntést hozó, általában laikus szülők ismeretei és az orvostudomány által megalapozott orvosi tudás között feszülő különbségből fakad. Megjegyzendő, hogy ennek a „dilemmának” az egyoldalú feloldására tettek kísérletet az ügyben az indítványozó szülők is.
- [82] Mindezen indokok mentén az a következtetés volt levonható, hogy a gyámhatóság döntésében megnyilvánuló alapjogi korlátozás szükségessége fennállt.
- [83] 4.2.2. Az arányosság körében azt a körülményt kell hangsúlyozni, hogy a gyámhatóság végleges döntéséből csak a védelembé vétel intézménye következett. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az eljáró másodfokú hatóság és ezzel egyező módon a KMB és a Kúria is egy olyan hatósági intézkedés (védelembé vétel) mellett döntöttek, amely az elsőként elrendelt családból történő kiemeléshez képest jóval enyhébb súlyú intézkedésnek minősül. Az intézkedés – ahogy arra már a jelen határozat indokolásában is történt utalás (IV.3. pont, Indokolás [36] és köv.) nem érinti a szülők szülői felügyeleti jogát. Ugyanakkor az elrendelésének idejére egyéni gondozási-nevelési tervet készíthet a család- és gyermekjóléti központ munkatársa, ennek során bevonhatja az érintett intézményt (jelen ügyben egészségügyi intézményt) is. A hatóság határidő tűzésével e dokumentumba foglalhatja azokat a lépéseket, amelyek véghezvitelével megszüntethető a gyermek veszélyeztetése [lásd: Gyvt. 68. § (4) bekezdését]. Az alapperbeli intézkedés célja tehát éppen a szülői döntéshozatal támogatása, nem a döntés meghozatala maga.
- [84] Az arányosság körében az Alkotmánybíróság fentiekben túl azt is értékelte, hogy a védelembé vétel időben is korlátozott jogintézmény, ugyanis annak felülvizsgálatát a szülő is bármikor kezdeményezheti, valamint annak éves vizsgálata jogszabályi kötelezettség [Gyer. 90. §].
- [85] A kifejtettek értelmében az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a szülői jogok korlátozása az arányosság követelményének tiszteletben tartása mellett valósult meg.
- [86] Összességében és figyelemmel a fentiekben részletezett indokokra is, arra a kérdésre, hogy sérült-e az állami fellépést törvényesnek ítéelő bírói jogértelmezés folytán a gyermek emberi méltóságából levezethető önrendelkezési, valamint védelemhez való joga, nemleges választ kell adni. Az indítványozó törvényes képviselők neveléshez való alapjoga az egészségügyi szolgáltató tájékoztatása, a gyámhatóság eljárása és végleges határozata miatt korlátozást szenvedett, de a korlátozás megmaradt a szükségesség/arányosság alaptörvényi keretei között. A gyermek gyógyulása, egészségessé válása kapcsán tehát a döntés joga a szülőké. Ugyanakkor a közösség egészségének érdeke, hogy a szülők ne maradjanak egyedül a döntés súlyával, felelősségével, a gyermek pedig megvédhető legyen minden bajtól, de leginkább a mentális és fizikai szenvedésektől.
- [87] Az eljáró bíróságok tehát az Alaptörvény 28. cikkével összhangban az alkotmányos szempontok alapján is értelmezhető indokolás mentén hozták meg döntéseiket.
- [88] Ezért az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította.
- [89] 5. Az Alkotmánybíróság az ügy társadalmi jelentőségére tekintettel az Abtv. 44. § (1) bekezdés második mondata alapján elrendelte e határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [90] Az alkotmányjogi panasz elutasításával egyetértettem.
- [91] Azzal is egyetértek, hogy az egészségügyi intézményeknek a gyermek legjobb érdekére mindenkor tekintettel kell lenniük. Az Alaptörvény XVI. cikke szerinti állami intézményvédelmi kötelezettségből egyenesen következik, hogy a szülő nem megfelelő, a gyermek legjobb érdekével nyilvánvalóan ellentétes magatartása (vagy mulasztása) esetén az állami intézményrendszer nem csupán a szülő helyébe léphet, hanem a gyermek érdekében kifejezetten köteles is erre. Különösen igaz ez akkor, amikor a szülői hanyagság a gyermek életét veszélyezteti.
- [92] Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben ugyanakkor a szülők részletesen indokolták (és ráadásul kifejezetten a gyermek legjobb érdekére hivatkozással indokolták) azon álláspontjukat, amellyel a kérdéses kezeléshez nem járultak hozzá (lásd a Pest Megyei Kormányhivatal másodfokú határozatának 3–4. oldalát), miközben egyéb egészségügyi ellátások igénybevételéhez hozzájárultak (lásd az indokolás IV.3. pontját, Indokolás [68]), mely eset éppen ezért nem azonosítható azzal az esettel, mint amikor a szülők a gyermek legjobb érdekével nyilvánvalóan ellentétes magatartása vagy mulasztása miatt az állami intézményrendszer a szülő helyébe lép. Álláspontom szerint ez egy olyan speciális helyzet, melyben érdemi alkotmányossági vizsgálatot igényel az Alaptörvény XVI. cikkéből fakadó szülői jogok és az ugyancsak a XVI. cikkből fakadó állami intézményvédelmi kötelezettség egymáshoz való viszonya a vonatkozó jogszabályi környezetben (Eütv., Gyvt.). Ilyen esetekben pedig a jogalkalmazónak alapvetően az Alaptörvény XVI. cikke alapján, az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlatának megfelelően {lásd például: 9/2021. (III. 17.) AB határozat, Indokolás [69]} mindig abból kell kiindulnia, hogy a gyermek legjobb érdekének meghatározásánál első helyen a szülők álláspontját kell figyelembe venni.

Budapest, 2024. november 5.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1243/2019.
Megjelent a Magyar Közlöny 2024. évi 119. számában.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3443/2024. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VI.30.182/2023/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (Dr. Tamás Olivér Ügyvédi Iroda, dr. Tamás Olivér Viktor ügyvéd) útján eljárva alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.220/2022/8-II. számú ítélete és a Kúria Gfv.VI.30.182/2023/9. számú ítélete ellen, azok alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó álláspontja szerint az ítéletek ellentétesek az Alaptörvény M) cikkével, XII. cikkével, XIII. cikkével, XXVIII. cikkével és 28. cikkével.
- [2] 1.1. A 3 000 000 forint törzstőkéjű perbeli alperes indítványozó gazdasági társaságnak két tagja van, a perbeli felperes 1 470 000 forint összegű törzsbetétnek megfelelő, 49 % mértékű szavazati jogot biztosító részesedéssel, másik tagja 1 530 000 forint összegű törzsbetétnek megfelelő, 51 % mértékű szavazati jogot biztosító részesedéssel. Az indítványozó társasági szerződésének 8. pontja szerint a taggyűlés a veszteségek fedezésére a tagok számára pótbefizetést írhat elő, annak legnagyobb összege 5 000 000 forint, módja pénzbeli hozzájárulás. A pótbefizetési kötelezettség a tagokat törzsbetéteik arányában terheli. Pótbefizetés legfeljebb üzleti évenként egy alkalommal, a számviteli törvény szerinti éves beszámolót jóváhagyó taggyűlésen írható elő. Az indítványozó ügyvezetője meghívóval taggyűlést hívott össze, amelyen a felperes nem vett részt. A másik tag jelenlétében megtartott taggyűlésen a jelenlévő tag támogató szavazatával a taggyűlés az alábbi határozatokat hozta: elfogadta az indítványozó 2018. évi mérlegét és eredmény-beszámolóját a következő számadatokkal: a mérleg főösszege 145 736 000 forint, 2018. évi adózott eredménye mínusz 1 812 000 forint, saját tőkéje 143 938 000 forint, a lekötött tartalék 5 000 000 forint. A taggyűlés úgy határozott, hogy a társaság a 2018. évi adózott eredmény negatív összegét az eredménytartalékba helyezi, valamint a taggyűlés 1 811 915 forint pótbefizetési kötelezettséget írt elő a társaság tagjai számára, pénzbeli hozzájárulással azzal, hogy a pótbefizetési kötelezettség a tagokat törzsbetéteik arányában terheli: felperes 887 838 forint, a másik tag 924 077 forint befizetésére köteles.
- [3] A felperes a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 3:35–36. §-ai alapján előterjesztett keresetében az indítványozó taggyűlésén hozott taggyűlési határozatainak hatályon kívül helyezését kérte. A taggyűlési határozatok jogszabálysértését arra hivatkozással állította, hogy nem álltak fenn a pótbefizetés elrendelésének törvényi feltételei. Az indítványozó ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint, mivel a cég veszteséggel zárta a 2018. évet, így megállapítható, hogy volt olyan vesztesége, amelynek a fedezésére a taggyűlés jogszerűen rendelte el a pótbefizetést.
- [4] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Döntését azzal indokolta, hogy az indítványozó társasági szerződése megfelel a Ptk. 3:183. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek. A veszteség fogalmát a Ptk. nem határozza meg. Mivel az indítványozó 2018. évi adózott eredménye negatív előjelű volt, így vesztesége keletkezett, ezért annak a fedezésére jogszerűen írta elő a taggyűlés a pótbefizetést.

- [5] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését megváltoztatta, és az indítványozó pótbefizetésről rendelkező határozatát hatályon kívül helyezte. A másodfokú bíróság az ügy érdemében kifejtette, helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a határozat felülvizsgálata során csupán az indítványozó határozatának jogszabályba vagy társasági szerződésbe ütköző voltát vizsgálhatja, nincs helye a támadott határozat gazdasági és célszerűségi vizsgálatának. A gazdasági-célszerűségi vizsgálat kizártsága azonban nem jelenti azt, hogy a jogszabály által a pótbefizetés feltételeként megkívánt veszteség megléte értékelésekor ne lenne figyelembe vehető a cég vagyoni helyzete, likviditása, fizetőképessége, hanem elegendő lenne pusztán az adott adóévben elért negatív eredmény ahhoz, hogy a pótbefizetés feltételül szolgáló veszteség fennállta szükségképpen megállapításra kerüljön. Annak megítélése során, hogy mi minősül a pótbefizetés előírását lehetővé tevő veszteségnek – az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően –, nem csupán az előző adóévre vonatkozó éves beszámoló szerinti negatív adózott eredmény veendő figyelembe, hanem mérlegelendő a pótbefizetés jogintézményének célja, rendeltetése és annak kivételes jellege is. Mindezekből pedig levezethető, hogy pótbefizetés előírására csak akkor kerülhet sor, ha a társaság üzletszerű gazdasági tevékenységét veszélyeztető veszteség másként nem küszöbölhető ki. A felperes ezért helytállóan hivatkozott arra, hogy amennyiben az indítványozó rendelkezik olyan szabad eredménytartalékkal, amelynek terhére a veszteség elszámolható, úgy nem áll fenn a pótbefizetés előírásának azon feltétele, miszerint a veszteség máshogyan nem fedezhető, a cég működőképessége másként nem biztosítható. A másodfokú bíróság megállapította, hogy az indítványozó elfogadott mérlegadataihoz képest a negatív előjelű adózott eredmény az indítványozó pénzügyi stabilitását, fizetőképességét nem veszélyezteti, az nem kizárólag pótbefizetés útján fedezhető, nem minősül tehát olyan veszteségnek, amelynek fedezetére a pótbefizetés a Ptk. 3:183. §-a alapján jogszerűen előírható lett volna. Ezért az indítványozó keresettel támadott taggyűlési határozatát hatályon kívül helyezte.
- [6] A jogerős ítélet ellen az indítványozó terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Az indítványozó álláspontja szerint önmagának mond ellent a jogerős ítélet, amikor egyrészt rögzíti, hogy a bíróság a taggyűlési döntések gazdasági-célszerűségi szempontú vizsgálatára nem jogosult, majd a pótbefizetést előíró taggyűlési határozat felülvizsgálata eredményeként mégis arra a következtetésre jut, hogy a társaság a megelőző év veszteségét más módon is fedezhette volna. Ezzel a másodfokú bíróság az indítványozó működési és döntési szabadságába szökött bele. Az indítványozó hangsúlyozta, a felperes végeredményében elismerte, hogy az indítványozó a gazdasági évet veszteséggel zárta, ennek alapján tehát volt olyan veszteség, amelynek a fedezésére a taggyűlés jogszerűen pótbefizetést rendelhetett el. Az indítványozó álláspontja szerint tévesen értékelte a másodfokú bíróság a veszteség fogalmát, amikor azt egy gazdasági év helyett kiterjesztette a társaság teljes élettartamára. Ez az értelmezés azt eredményezné, hogy mindaddig nem lehetne egy társaságnál a veszteségből beszélni, amíg a társaság „fel nem éli” a korábbi években megtermelt nyereséget. A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Előadta, a másodfokú bíróság helyesen észlelte, hogy az indítványozó az átmeneti veszteség ellenére sem működött veszteségesen, nem kerültek veszélybe a hitelezői igények.
- [7] A Kúria a jogerős ítéletet az előterjesztett felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és az abban megjelölt okokból nem találta azt jogszabálysértőnek. Helytállóan indult ki a másodfokú bíróság a pótbefizetés jogintézményének a céljából és rendeltetéséből, ami nem minősül a társasági határozat gazdasági, célszerűségi szempontból való vizsgálatának. A korlátolt felelősségű társaság tartozásai, az üzletszerű gazdasági tevékenysége folytatásával összefüggésben felmerülő kiadásai fedezetül főszabályként a társaság vagyona szolgál, amely a tagok által törzsbetétként rendelkezésére bocsátott vagyonból (törzstőkéből), valamint a társaság üzletszerű gazdasági tevékenységének folytatása során képződő, az üzleti évek adózott eredményéből felhalmozott, a tagok részére ki nem fizetett nyereségből tevődik össze. Veszteséges működés esetén a tag legfeljebb a törzsbetétként a társaság rendelkezésére bocsátott vagyoni hozzájárulását kockáztatja, azt meghaladóan további vagyoni hozzájárulás teljesítésére főszabályként nem köteles, erre csak kivételesen, a törvényben meghatározott esetben kötelezhető. A pótbefizetés célja egyértelműen az, hogy a korlátolt felelősségű társaság üzletszerű gazdasági tevékenységének a folytatását veszélyeztető tőkevesztést eredményező veszteséges működés esetén lehetőséget biztosítson arra, hogy a társaság tovább működésének finanszírozásához szükséges hiányzó tőkét a tagok átmenetileg a társaság rendelkezésére bocsássák anélkül, hogy a pótbefizetesként teljesített vagyoni hozzájárulásuk növelné a törzsbetétként a társaság rendelkezésére bocsátott vagyoni hozzájárulásuk összegét. Kivételes jellegéből fakad, hogy taggyűlési határozattal történő elrendelésére – a társasági szerződés Ptk. 3:183. § (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelelő felhatalmazása esetén is – csak akkor kerülhet sor, ha a társaság vagyona, saját tőkéje nem nyújt fedezetet a veszteségeire, ha a saját tőke olyan mértékben csökken, amely veszélyezteti a társaság fizetőképességét, üzletszerű gazdasági tevékenysége folytatását, további működését. Önmagában az éves beszámoló mérlegében kimutatott veszteség a pótbefizetés elrendelését nem alapozza meg.

- [8] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, és az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint az ítéletek ellentétesek az Alaptörvény M) cikkével, XII. cikkével, XIII. cikkével, XXVIII. cikkével és 28. cikkével.
- [9] Az indítványozó szerint az Alaptörvény M) cikkének és XII. cikkének sérelmét jelentette az, hogy az eljáró bíróságok döntésükkel és jogértelmezésükkel alapvetően korlátozták az indítványozó mint gazdasági társaság vállalkozási szabadságát, azon belül is a vállalkozás szabad folytatásának a jogát. Tették ezt azért, hogy a megelőző üzleti év veszteségének a finanszírozási módja vonatkozásában jogértelmezésükkel indokolatlanul beleszóltak a társaság és azok tagjai szerződéskötési és döntési szabadságába.
- [10] Az Alaptörvény XIII. cikkének sérelmét okozta az indítványozó álláspontja szerint az, hogy olyan korlátozást, mint amit a sérelmezett döntésekben a bíróságok jogértelmezésük során kifejtettek, a pótbefizetés Ptk.-beli szabályai nem tartalmaznak, azaz a bíróságok a kifejtett jogi érvelés mellett törvényi felhatalmazás nélkül korlátozták az indítványozónak az eredménytartalék feletti szabad rendelkezési jogát, alaptörvény-ellenesen szorították rá arra, hogy „felhasználja” az eredménytartalék összegét a veszteségek fedezésére.
- [11] Az Alaptörvény XXVIII. cikkének és 28. cikkének sérelmét állította az indítványozó abban a tekintetben, hogy az eljáró bíróságok a sérelmezett döntéseikben a tényleges jogszabályszöveggel ellentétben az indokolásukat a „korábbi”, de valójában nem létező „joggyakorlatra” alapították, konkrét eseti döntést határozatuk indokolásában nem jelöltek meg, így valójában az indokolási kötelezettségüket sem teljesítették, mivel az indítványozó számára nem rekonstruálható, és nem állapítható meg, hogy milyen korábban eseti döntésben kifejtett jogi érvelést tettek magukévá az eljáró tanács tagjai. Az eljáró bíróságok az ügyben még nem hatályos, így nem alkalmazandó törvényszöveg indokolására, és a jövőben alkalmazandó jogszabályszöveg álláspontjuk szerinti jogalkotói céljára hivatkoztak, ráadásul azt is tévesen értelmezték, valamint az irányadó jogszabályi rendelkezéseket, értve ez alatt mind a Ptk. szövegét, mind pedig a számviteli törvény rendelkezéseit, teljes mértékben figyelmen kívül hagyták. Az indítványozó álláspontja szerint mindezek miatt olyan jogalkalmazói önkény állapítható meg a jelen ügyben, amely már kimeríti az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának a megsértését.
- [12] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [13] Az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt az indítványozó határidőben nyújtotta be. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozó jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [M) cikk, XII. cikk, XIII. cikk, XXVIII. cikk és 28. cikk], a támadott bírói döntéseket, (a Fővárosi Ítéletábrla 16.Gf.40.220/2022/8-II. számú ítélete és a Kúria Gfv.VI.30.182/2023/9. számú ítélete), továbbá kifejezett kérelmet a bírói döntések megsemmisítésére. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, valamint jogosultsága és érintettsége egyértelmű, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [14] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott az Alaptörvény 28. cikkének sérelmére. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segédszabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani [3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]].
- [15] Az Alaptörvény M) cikkével összefüggésben az Alkotmánybíróság utal arra, hogy az Alaptörvény e rendelkezéséből levezethető szerződési szabadság nem alapvető jog, azonban önálló alkotmányos jogként élvezzi az Alaptörvény védelmét, és olyan, Alaptörvényben biztosított jognak minősül, amelynek sérelmére az Abtv. szerinti alkotmányjogi panasz alapítható. Az Alkotmánybíróság ennek alapján az M) cikkből levezetett szerződési szabadságra alapított alkotmányjogi panaszokat értékeli úgy, hogy azok az Abtv. által előírt, Alaptörvényben biztosított jogra hivatkoznak és ezért érdemben vizsgálhatók [33/2015. (XII. 3.) AB határozat, Indokolás [26]–[27]].
- [16] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].

- [17] Az Alaptörvény M) cikkének, XII. cikkének, XIII. cikkének és XXVIII. cikkének állított sérelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság felhívja a figyelmet arra a következetes gyakorlatára, hogy „[a]z Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, nincs hatásköre azonban a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára” {3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]}. Az Alkotmánybíróság ugyancsak hangsúlyozza, hogy „[a] tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. Az alkotmányjogi panaszban az indítványozó valójában egyet nem értését fejezte ki a bíróságok döntésével, azok érvelésével, indokolásával kapcsolatban. „Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróság döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [18] Az előbbieket mellett az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Jelen ügyben megállapítható, hogy az eljáró bíróságok a döntés szempontjából releváns kérdéseket vizsgálatuk tárgyává tették, és követhetően számot adtak döntésük indokairól. A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az indítványozó ezzel összefüggésben bírói mérlegelési, jogalkalmazási kérdéseket kifogásol. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint viszont nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e {lásd például: 3095/2021. (III. 12.) AB végzés, Indokolás [26]}. „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. Az alkotmányjogi panaszban felhívott érvek alapján a panaszban megjelölt alapjogok megsértésének kételye nem merül fel.
- [19] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény M) cikkének, XII. cikkének, XIII. cikkének és XXVIII. cikkének állított sérelme vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, így az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [20] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 27. §-a és 29. §-a, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2024. november 26.

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Hörchermé dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2191/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3444/2024. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VI.30.183/2023/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (Dr. Tamás Olivér Ügyvédi Iroda, dr. Tamás Olivér Viktor ügyvéd) útján eljárva alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.219/2022/9-II. számú ítélete és a Kúria Gfv.VI.30.183/2023/9. számú ítélete ellen, azok alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó álláspontja szerint az ítéletek ellentétesek az Alaptörvény M) cikkével, XII. cikkével, XIII. cikkével, XXVIII. cikkével és 28. cikkével.
- [2] 1.1. A 3 000 000 forint törzstőkéjű perbeli alperes indítványozó gazdasági társaságnak két tagja van, a perbeli felperes 1 470 000 forint összegű törzsbetétnak megfelelő, 49 % mértékű szavazati jogot biztosító részesedéssel, másik tagja 1 530 000 forint összegű törzsbetétnak megfelelő, 51 % mértékű szavazati jogot biztosító részesedéssel. Az indítványozó társasági szerződésének 8. pontja szerint a taggyűlés a veszteségek fedezésére a tagok számára pótbefizetést írhat elő, annak legnagyobb összege 5 000 000 forint, módja pénzbeli hozzájárulás. A pótbefizetési kötelezettség a tagokat törzsbeteik arányában terheli. Pótbefizetés legfeljebb üzleti évenként egy alkalommal, a számviteli törvény szerinti éves beszámolót jóváhagyó taggyűlésen írható elő. Az indítványozó ügyvezetője taggyűlés tartása nélküli döntéshozatalt kezdeményezett a következő határozattervezetek megküldésével: 1. A taggyűlés elfogadja társaság 2020. évi egyszerűsített éves beszámolóját a melléklet szerint; 2. A taggyűlés a társaság 2020. évi egyszerűsített éves beszámolója szerinti -3 457 125 forint veszteséget eredménytartalékba helyezi; 3. A taggyűlés elrendeli a társaság tagjai számára törzsbeteik arányában a társaság 2020. évi egyszerűsített éves beszámolója szerinti 3 457 125 forint veszteség fedezésére pótbefizetés teljesítését az alábbi módon: a) a felperes kötelezettsége 1 693 991 forint, b) a másik tag kötelezettsége 1 763 134 forint, c) módja banki utalással vagy készpénzben a társaság számlájára, d) ütemezése egy összegben, e) határideje a döntéshozatal eredményének megállapításától és annak közlésétől számított 30 napon belül; 4. A taggyűlés elfogadja a társaság ügyvezetőjének 2020. évi munkáját és számára a felmentvényt megadja. Az indítványozó ügyvezetője tájékoztatta felperest a szavazás eredményéről, mely szerint a határozattervezetek 153 „igen” és 147 „nem” szavazattal elfogadottnak minősülnek.
- [3] A felperes a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 3:35–36. §-ai alapján előterjesztett keresetében az indítványozó ülés tartása nélkül megtartott döntéshozatal során hozott, a pótbefizetés elrendelésére vonatkozó taggyűlési határozatának hatályon kívül helyezését kérte. Többek között arra hivatkozott, hogy nem álltak fenn a pótbefizetés elrendelésének törvényi feltételei. Az indítványozó ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint, mivel a cég 3 457 125 forint veszteséggel zárta a 2020. évet, így megállapítható, hogy volt olyan vesztesége, amelynek a fedezésére a taggyűlés jogszerűen rendelte el a pótbefizetést.
- [4] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Döntését azzal indokolta, hogy az indítványozó társasági szerződése megfelel a Ptk. 3:183. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek. A veszteség fogalmát a Ptk. nem határozza meg. Mivel az indítványozó 2020. évi adózott eredménye negatív előjelű volt, így vesztesége keletkezett, ezért annak a fedezésére jogszerűen írta elő a taggyűlés a pótbefizetést. Nem tartozik a bíróság kompetenciájába a keresettel támadott határozatnak a gazdasági és célszerűségi vizsgálata.
- [5] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését megváltoztatta, és az indítványozó ülés tartása nélkül meghozott, pótbefizetésről rendelkező határozatát hatályon kívül helyezte. A másodfokú bíróság az ügy érdemében kifejtette, helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a határozat felülvizsgálata során csupán az indítványozó határozatának jogszabályba vagy társasági szerző-

désbe ütköző voltát vizsgálhatja, nincs helye a támadott határozat gazdasági és célszerűségi vizsgálatának. A gazdasági-célszerűségi vizsgálat kizártsága azonban nem jelenti azt, hogy a jogszabály által a pótbefizetés feltételként megkívánt veszteség megléte értékelésekor ne lenne figyelembe vehető a cég vagyoni helyzete, likviditása, fizetőképessége, hanem elegendő lenne pusztán az adott adóévben elért negatív eredmény ahhoz, hogy a pótbefizetés feltételül szolgáló veszteség fennállta szükségképpen megállapításra kerüljön. Annak megítélése során, hogy mi minősül a pótbefizetés előírását lehetővé tevő veszteségnek – az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően –, nem csupán az előző adóévre vonatkozó éves beszámoló szerinti negatív adózott eredmény veendő figyelembe, hanem mérlegelendő a pótbefizetés jogintézményének célja, rendeltetése és annak kivételes jellege is. Mindezekből pedig levezethető, hogy pótbefizetés előírására csak akkor kerülhet sor, ha a társaság üzletszerű gazdasági tevékenységét veszélyeztető veszteség másként nem küszöbölhető ki. A felperes ezért helytállóan hivatkozott arra, hogy amennyiben az indítványozó rendelkezik olyan szabad eredménytartalékkal, amelynek terhére a veszteség elszámolható, úgy nem áll fenn a pótbefizetés előírásának azon feltétele, miszerint a veszteség máshogyan nem fedezhető, a cég működőképessége másként nem biztosítható. A másodfokú bíróság megállapította, hogy az indítványozó elfogadott mérlegadataihoz képest a negatív előjelű adózott eredmény az indítványozó pénzügyi stabilitását, fizetőképességét nem veszélyezteti, az nem kizárólag pótbefizetés útján fedezhető, nem minősül tehát olyan veszteségnek, amelynek fedezetére a pótbefizetés a Ptk. 3:183. §-a alapján jogszerűen előírható lett volna. Ezért az indítványozó keresettel támadott taggyűlési határozatát hatályon kívül helyezte.

- [6] A jogerős ítélet ellen az indítványozó terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Az indítványozó álláspontja szerint önmagának mond ellent a jogerős ítélet, amikor egyrészt rögzíti, hogy a bíróság a taggyűlési döntések gazdasági-célszerűségi szempontú vizsgálatára nem jogosult, majd a pótbefizetést előíró taggyűlési határozat felülvizsgálata eredményeként mégis arra a következtetésre jut, hogy a társaság a megelőző év veszteségét más módon is fedezhette volna. Ezzel a másodfokú bíróság az indítványozó működési és döntési szabadságába szökött bele. Az indítványozó hangsúlyozta, a felperes végeredményében elismerte, hogy az indítványozó a gazdasági évet veszteséggel zárta, ennek alapján tehát volt olyan veszteség, amelynek a fedezésére a taggyűlés jogszerűen pótbefizetést rendelhetett el. Az indítványozó álláspontja szerint tévesen értékelte a másodfokú bíróság a veszteség fogalmát, amikor azt egy gazdasági év helyett kiterjesztette a társaság teljes élettartamára. Ez az értelmezés azt eredményezné, hogy mindaddig nem lehetne egy társaságnál a veszteségből beszélni, amíg a társaság „fel nem éli” a korábbi években megtermelt nyereséget. A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Előadta, a másodfokú bíróság helyesen észlelte, hogy az indítványozó az átmeneti veszteség ellenére sem működött veszteségesen, nem kerültek veszélybe a hitelezői igények.
- [7] A Kúria a jogerős ítéletet az előterjesztett felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és az abban megjelölt okokból nem találta azt jogszabálysértőnek. Helytállóan indult ki a másodfokú bíróság a pótbefizetés jogintézményének a céljából és rendeltetéséből, ami nem minősül a társasági határozat gazdasági, célszerűségi szempontból való vizsgálatának. A korlátolt felelősségű társaság tartozásai, az üzletszerű gazdasági tevékenysége folytatásával összefüggésben felmerülő kiadásai fedezetül főszabályként a társaság vagyona szolgál, amely a tagok által törzsbetétként rendelkezésére bocsátott vagyonból (törzstőkéből), valamint a társaság üzletszerű gazdasági tevékenységének folytatása során képződő, az üzleti évek adózott eredményéből felhalmozott, a tagok részére ki nem fizetett nyereségből tevődik össze. Veszteséges működés esetén a tag legfeljebb a törzsbetétként a társaság rendelkezésére bocsátott vagyoni hozzájárulását kockáztatja, azt meghaladóan további vagyoni hozzájárulás teljesítésére főszabályként nem köteles, erre csak kivételesen, a törvényben meghatározott esetben kötelezhető.
- [8] A pótbefizetés célja egyértelműen az, hogy a korlátolt felelősségű társaság üzletszerű gazdasági tevékenységének a folytatását veszélyeztető tőkevesztést eredményező veszteséges működés esetén lehetőséget biztosítson arra, hogy a társaság tovább működésének finanszírozásához szükséges hiányzó tőkét a tagok átmenetileg a társaság rendelkezésére bocsássák anélkül, hogy a pótbefizetesként teljesített vagyoni hozzájárulásuk növelné a törzsbetétként a társaság rendelkezésére bocsátott vagyoni hozzájárulásuk összegét. Kivételes jellegéből fakad, hogy taggyűlési határozattal történő elrendelésére – a társasági szerződés Ptk. 3:183. § (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelelő felhatalmazása esetén is – csak akkor kerülhet sor, ha a társaság vagyona, saját tőkéje nem nyújt fedezetet a veszteségeire, ha a saját tőke olyan mértékben csökken, amely veszélyezteti a társaság fizetőképességét, üzletszerű gazdasági tevékenysége folytatását, további működését. Önmagában az éves beszámoló mérlegében kimutatott veszteség a pótbefizetés elrendelését nem alapozza meg.
- [9] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, és az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint az ítéletek ellentétesek az Alaptörvény M) cikkével, XII. cikkével, XIII. cikkével, XXVIII. cikkével és 28. cikkével.

- [10] Az indítványozó szerint az Alaptörvény M) cikkének és XII. cikkének sérelmét jelentette az, hogy az eljáró bíróságok döntésükkel és jogértelmezésükkel alapvetően korlátozták az indítványozó mint gazdasági társaság vállalkozási szabadságát, azon belül is a vállalkozás szabad folytatásának a jogát. Tették ezt azért, hogy a megelőző üzleti év veszteségének a finanszírozási módja vonatkozásában jogértelmezésükkel indokolatlanul beleszóltak a társaság és azok tagjai szerződés-kötési és döntési szabadságába.
- [11] Az Alaptörvény XIII. cikkének sérelmét okozta az indítványozó álláspontja szerint az, hogy olyan korlátozást, mint amit a sérelmezett döntésekben a bíróságok jogértelmezésük során kifejtettek, a pótbefizetés Ptk.-beli szabályai nem tartalmaznak, azaz a bíróságok a kifejtett jogi érvelés mellett törvényi felhatalmazás nélkül korlátozták az indítványozónak az eredménytartalék feletti szabad rendelkezési jogát, alaptörvény-ellenesen szorították rá arra, hogy „felhasználja” az eredménytartalék összegét a veszteségek fedezésére.
- [12] Az Alaptörvény XXVIII. cikkének és 28. cikkének sérelmét állította az indítványozó abban a tekintetben, hogy az eljáró bíróságok a sérelmezett döntéseikben a tényleges jogszabálysöveggel ellentétben az indokolásukat a „korábbi”, de valójában nem létező „joggyakorlatra” alapították, konkrét eseti döntést határozatuk indokolásában nem jelöltek meg, így valójában az indokolási kötelezettségüket sem teljesítették, mivel az indítványozó számára nem rekonstruálható, és nem állapítható meg, hogy milyen korábban eseti döntésben kifejtett jogi érvelést tettek magukévá az eljáró tanács tagjai. Az eljáró bíróságok az ügyben még nem hatályos, így nem alkalmazandó törvényszöveg indokolására, és a jövőben alkalmazandó jogszabálysöveg álláspontjuk szerinti jogalkotói céljára hivatkoztak, ráadásul azt is tévesen értelmezték, valamint az irányadó jogszabályi rendelkezéseket, értve ez alatt mind a Ptk. szövegét, mind pedig a számviteli törvény rendelkezéseit, teljes mértékben figyelmen kívül hagyták. Az indítványozó álláspontja szerint mindezek miatt olyan jogalkalmazói önkény állapítható meg a jelen ügyben, amely már kimeríti az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának a megsértését.
- [13] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [14] Az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt az indítványozó határidőben nyújtotta be. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozó jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [M) cikk, XII. cikk, XIII. cikk, XXVIII. cikk és 28. cikk], a támadott bírói döntéseket, (a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.219/2022/9-II. számú ítélete és a Kúria Gfv.VI.30.183/2023/9. számú ítélete), továbbá kifejezett kérelmet a bírói döntések megsemmisítésére. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, valamint jogosultsága és érintettsége egyértelmű, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [15] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott az Alaptörvény 28. cikkének sérelmére. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segédszabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani [3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]].
- [16] Az Alaptörvény M) cikkével összefüggésben az Alkotmánybíróság utal arra, hogy az Alaptörvény e rendelkezéséből levezethető szerződési szabadság nem alapvető jog, azonban önálló alkotmányos jogként élvezzi az Alaptörvény védelmét, és olyan, Alaptörvényben biztosított jognak minősül, amelynek sérelmére az Abtv. szerinti alkotmányjogi panasz alapítható. Az Alkotmánybíróság ennek alapján az M) cikkből levezetett szerződési szabadságra alapított alkotmányjogi panaszokat értékeli úgy, hogy azok az Abtv. által előírt, Alaptörvényben biztosított jogra hivatkoznak és ezért érdemben vizsgálhatók [33/2015. (XII. 3.) AB határozat, Indokolás [26]–[27]].
- [17] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [18] Az Alaptörvény M) cikkének, XII. cikkének, XIII. cikkének és XXVIII. cikkének állított sérelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság felhívja a figyelmet arra a következetes gyakorlatára, hogy „[a]z Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-el-

lenesség kiküszöbölésére, nincs hatásköre azonban a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára” {3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]}. Az Alkotmánybíróság ugyancsak hangsúlyozza, hogy „[a] tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. Az alkotmányjogi panaszban az indítványozó valójában egyet nem értését fejezte ki a bíróságok döntésével, azok érvelésével, indokolásával kapcsolatban. „Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróság döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.

- [19] Az előbbieket mellett az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Jelen ügyben megállapítható, hogy az eljáró bíróságok a döntés szempontjából releváns kérdéseket vizsgálatuk tárgyává tették, és követhetően számot adtak döntésük indokairól. A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az indítványozó ezzel összefüggésben bírói mérlegelési, jogalkalmazási kérdéseket kifogásol. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint viszont nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e {lásd például: 3095/2021. (III. 12.) AB végzés, Indokolás [26]}. „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. Az alkotmányjogi panaszban felhívott érvek alapján a panaszban megjelölt alapjogok megsértésének kételye nem merül fel.
- [20] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény M) cikkének, XII. cikkének, XIII. cikkének és XXVIII. cikkének állított sérelme vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, így az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [21] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 27. §-a és 29. §-a, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2024. november 26.

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2190/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3445/2024. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.20.752/2023/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Biró Gergely ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé a Kúria Pfv.V.20.752/2023/12. számú ítélete, a Győri Törvényszék 1.Pf.20.501/2022/9. számú ítélete és a Soproni Járásbíróság P.20.543/2021/54. számú ítélete ellen, azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó szerint a kifogásolt ítéletek sértik az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) bekezdését és a 28. cikket. Az indítványozó indítványkiegészítésében nem tartotta fenn az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére és az R) cikk megsértésére hivatkozó alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó az indítványában egyidejűleg kérte az elsőfokú bíróságot az ítélet végrehajtásának felfüggesztésére, amely kérelemnek az elsőfokú bíróság nem adott helyt. Az indítványozó az Alkotmánybíróságnál is előterjesztett végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet.
- [2] Az indítványozó által támadott bírósági ítéletek alapjául szolgáló ügyben az indítványozó tulajdonát képező ingatlant első- és másodfokú perköltség és eljárási illeték tartozás miatt folyó végrehajtási eljárásban foglalta le a végrehajtó, amely végrehajtási eljárásba utóbb bekapcsolódott az ingatlanra jelzálogjoggal rendelkező pénztétel. A végrehajtási eljárásban a végrehajtó az adóhatóság kérelmére az indítványozó ingatlanára árverést tűzött ki azzal, hogy a becsérték 50%-kal csökkenthető. Az árverési vevő az ingatlant a becsértéknél alacsonyabb vételárért vásárolta meg, amely kifogás hiányában jogerőre emelkedett. Az indítványozó az árverési hirdetésménnyel szemben végrehajtási kifogást nyújtott be, amelyet a végrehajtást foganatosító bíróság jogerősen elutasított. Időközben a felperesi beavatkozó által indított végrehajtási igényperben eljáró bíróság a végrehajtást felfüggesztette. Az árverési vevő tulajdonjogát bejegyző földhivatali határozat elleni indítványozói fellebbezést jogerősen elutasította az ingatlanügyi hatóság. A végrehajtási igényperben eljáró bíróság jogerősen elutasította a keresetet. Ezt követően a végrehajtó intézkedett a vételár felosztása és az ingatlan birtokba adása iránt. Az indítványozó ezt követően indított pert az alperesek tulajdonjogának törlését és az eredeti állapot helyreállítását kérve az ingatlannylávtartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Inytv.) 62. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjai alapján.
- [3] Az első fokon eljáró Soproni Járásbíróság P.20.543/2021/54. számú ítéletében elutasította az indítványozó keresetét. Ítélete indokolásában kifejtette, hogy az árverési vevő tulajdonszerzése alapjául szolgáló árverési jegyzőkönyvet az indítványozó nem támadta végrehajtási kifogással, az árverés megsemmisítésére a végrehajtási eljárásban nem került sor, a bank zálogjogosulti bekapcsolódásával összefüggő hivatkozásokat nem vizsgálta, mert az ezt engedélyező végzéssel szemben az indítványozó nem élt jogorvoslással.
- [4] A másodfokon eljáró Győri Törvényszék 1.Pf.20.501/2022/9. számú ítéletében helybenhagyta az elsőfokú ítéletet, pontosítva az elsőfokú ítélet indokolását, amely során kiemelte, hogy a törlési per nem a végrehajtási eljárás kontrollja, ezért nem pótolható általa a végrehajtási kifogás és a zálogjogosulti bekapcsolódását engedélyező végzéssel szembeni fellebbezés.
- [5] A felülvizsgálati eljárásban eljáró Kúria Pfv.V.20.752/2023/12. számú ítéletével hatályában fenntartotta a jogerős ítéletet.
- [6] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Abtv. 27. §-a alapján alapvetően azt sérelmezte, hogy álláspontja szerint a bíróságok az ügyben alkalmazandó jogszabályokat nem azok tartalma szerint alkalmazták, így módon a bírósági végrehajtási eljárásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 149. §-ában foglaltakat annak céljával ellentétesen alkalmazták, amelynek következtében az árverési vevő teljesítési határideje annak ellenére hosszabbodott meg, hogy a Vht. alapján benyújtott kifogás nem volt halasztó hatályú. Az indít-

ványozó kifogásolta, hogy a tulajdonjogát annak ellenére vesztette el az ingatlan felett, hogy az árverési vevő határidőn túl teljesített.

- [7] Az indítványozó szerint a Vht. rendelkezéseinek be nem tartása sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát és a tulajdonhoz való jogát. Az indítványozó álláspontja szerint az árverési eljárás jogszabálysértő és indokolatlan volt, ez okozta az indítványozó alkotmányjogi sérelmeket okozó tulajdonvesztését. Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságok nem tettek eleget az Alaptörvényből fakadó kötelezettségeiknek, ezért sérült a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga.
- [8] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [9] Az Abtv. 27. §-a *a)* és *b)* pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvényellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [10] A testület megállapította, hogy az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [11] Az indítványozó az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezésként az Abtv. 27. §-át jelölte meg.
- [12] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseként az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) bekezdését és a 28. cikket jelölte meg.
- [13] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [14] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése előírja, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a)–f)* pontjaiban foglaltakat. Az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat az indítványban megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik.
- [15] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja szerint a kérelem akkor tekinthető határozottnak, ha alkotmányjogi panasz esetén egyértelműen megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, illetve az *e)* pont szerint egyértelműen indokolni kell, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével, valamint az *f)* pont szerint kifejezett kérelmet kell előterjeszteni a jogszabály, jogszabályi rendelkezés vagy a bírói döntés megsemmisítésére, illetve az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára.
- [16] Az indítványozónak az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatos kifogása kapcsán az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy „nem vonható az alkotmányos tulajdonvédelem alá minden olyan ügy, melyben az indítványozó állítása szerint jogsértő bírósági határozatok eredményeként pervesztes lett, és ezért vagyonvesztést szenvedett el (vagyon követeléséhez nem jutott hozzá). Az alkotmányjogi panasz a tulajdonjog sérelméről kevesztül nem lehet eszköze vagyoni jogi perekben a bíróságok által elkövetett, egyéb alkotmányossági kérdést fel nem vető, egyszerű törvénysértések orvoslásának” {3120/2017. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [40], 3007/2015. (I. 12.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [17] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában tartalmaz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e)* pontja szerinti indokolást.
- [18] 4. Az Abtv. 29. §-a értelmében alapvető feltétel, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [19] Az Alkotmánybíróság előjáróban kiemeli, hogy feladata az Alaptörvényben biztosított jogok védelme, és nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazását felülbírálni, hiszen a bírósági joggyakorlat egységének biztosítása a bíróságok, elsősorban a Kúria feladata {3119/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [30]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [20] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével kapcsolatosan az alábbiakat állapította meg.
- [21] Az indítványozó által állított alapjogi sérelemmel összefüggésben előadott érvek valójában az ügyben meghozott, az indítványozó által támadott – az indítványozó keresetét elutasító és azt helybenhagyó – bírói döntések megállapításainak tartalmi és nem alkotmányossági kritikáján alapulnak, és nem ezen ítéletek alaptörvény-ellenességének alátámasztására irányulnak.

- [22] Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy a Kúria támadott ítéletében részletesen megindokolta, hogy „az árverés érvényességére, illetve sikerére vonatkozó indokolásbeli megállapítások a bizonyítékokon, ezen belül a végrehajtási eljárás adatait alapulnak, amelyeket a bíróságok akként értelmeztek, hogy az árverés a felperes által előadott fogyatékoságban nem szenved, ezért az azon alapuló tulajdonjogi bejegyzés sem érvénytelen. A felperes kereseti jogállítása valóban az árverés érvénytelenségére vonatkozott, csupán annak jogilag értékelhető indokát nem adta, ami értelemszerűen a kereset elutasítására vezetett” {kúriai ítélet, Indokolás [50]}.
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó valamennyi általa megjelölt alapjog sérelmét kizárólag a saját és az eljáró bíróságok álláspontjának eltéréseiből, értelmezésének különbözőségéből vezette le.
- [24] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének megsértését állító indítványi résszel összefüggésben az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy nem foglalhat állást a bíróság döntési jogkörébe tartozó bizonyítékértékelési, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben. {3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]}
- [25] Az Alkotmánybíróság szerint az ügyben eljáró bíróságok ítéleteikben az indítványozóval ellentétes jogi álláspontra helyezkedtek, a döntésüket alátámasztó érveikről számot adtak. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érrendszer bemutatása. A jogszabályok végső soron és kötelező erővel történő értelmezése egyébiránt a bíróságok feladata” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}.
- [26] Az indítványozó a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességét egyebekben nem indokolta, az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet a tisztességes bírói eljáráshoz való joggal összefüggésben, alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok érvényesülését érintő, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni.
- [27] 5. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1) és (2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdése alapján eljárva – az Abtv. 27. § (1) bekezdésére, 52. § (1b) bekezdésére és 29. §-ára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a* és *h* pontjaira tekintettel visszautasította.
- [28] Mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt visszautasította, ezért az indítványozók azon kéréséről, hogy az Abtv. 61. § (1) bekezdés *b* pontja alapján hívja fel a bíróságot a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére, nem kellett döntenie {3328/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [23]; 3356/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [24]; 3117/2023. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [24]; 3475/2023. (XI. 7.) AB végzés, Indokolás [38]}.

Budapest, 2024. november 26.

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2840/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3446/2024. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 22.Beüf.5151/2024/4. számú végzése; valamint a pártfogó ügyvéd, az ügygondnok és a kirendelt védő részére megállapítható díjról szóló 32/2017. (XII. 27.) IM rendelet 7. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó (a továbbiakban: indítványozó1.), valamint az indítványozó ügyvédi iroda az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és a 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé a pártfogó ügyvéd, az ügygondnok és a kirendelt védő részére megállapítható díjról szóló 32/2017. (XII. 27.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 7. § (4) bekezdése és a Fővárosi Törvényszék 22.Beüf.5151/2024/4. számú végzése, valamint a Pesti Központi Kerületi Bíróság 8.B.10.712/2021/63-I. számú végzése ellen, azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Megjegyzendő, hogy az indítványozók alkotmányjogi panaszuk tárgyában a 27/2017. (XII. 27.) IM rendelet 7. § (4) bekezdésének megsemmisítését kérték, azonban tartalmilag és az indítvány későbbi tartalma alapján megállapítható, hogy az alkotmányjogi panasz a 32/2017. (XII. 27.) IM rendelet 7. § (4) bekezdésére vonatkozik. Az indítványozók szerint a kifogásolt végzések és az IM rendelet 7. § (4) bekezdése sértik az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdését, a IV. cikk (1) bekezdését, a XIII. cikk (1) bekezdését, a XXIV. cikk (1)–(2) bekezdéseit, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit és a 28. cikket.
- [2] Az indítványozók által támadott bírósági végzések alapjául szolgáló ügyben a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2023. november 14. napjára kitűzött és a vádlott szabályszerű idézés ellenére való meg nem jelenése okán elhalasztott nyilvános előkészítő ülésen a vádlott védelmében eljáró indítványozók mint kirendelt védők díját 3000 Ft jelenléti díjban és 1200 Ft felkészülési díjban határozta meg. Az indítványozó1. fellebbezést jelentett be az elsőfokú végzés ellen.
- [3] A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 22.Beüf.5151/2024/4. számú végzésével helybenhagyta az elsőfokú végzést. Indokolásában az IM rendelet 7. § (4) bekezdése alapján megállapította, hogy az elsőfokú bíróság indokoltan és megfelelő összegben állapította meg védőnek járó díját.
- [4] 2. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban az Abtv. 27. §-a alapján alapvetően azt sérelmezték, hogy az eljáró bíróságok 4200 Ft kirendelt védői óradíjat állapítottak meg a részükre 7200 Ft helyett.
- [5] Az indítványozók az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésének sérelmét abban látták, hogy az eljáró bíróságok nem észlelték az IM rendelet 7. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességét és nem fordultak bírói kezdeményezéssel az Alkotmánybíróság felé.
- [6] Az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdésének sérelmét az indítványozók azzal indokolták, hogy az eljáró bíróságoknak kellő időt kellett volna biztosítaniuk a fellebbezéssel kapcsolatos ügyészi észrevétel megismerésére.
- [7] Az indítványozók az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének a megsértését szintén azon okból kifolyólag állították, hogy a másodfokú bíróság végzése előtt nem ismerhették meg az ügyészi észrevételt, amelyet az indítványozó1. fellebbezése vonatkozásában nyújtottak be.
- [8] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek a megsértését arra hivatkozással kifogásolták az indítványozók, hogy a kirendelt védő óradíja tárgyában benyújtott fellebbezés elbírálása nem tárgyaláson vagy nyilvános ülésen történik, valamint nem kézbesítették a részére a fellebbezésére tett ügyészi észrevételt.
- [9] Az indítványozók az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján előterjesztett indítványelem keretében előadták, hogy álláspontjuk szerint az IM rendelet 7. § (4) bekezdése sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, mert az eljáró bíróságok ezen jogszabályhely alapján állapítottak meg csökkentett összegű díjazást a kirendelt védő részére. Az indítványozók szerint a kirendelt védő megjelenésével kapcsolatos tevékenység független attól, hogy a bíróság megtartja-e az eljárási cselekményt, illetve az mennyi ideig tart. Az indítványozók szerint az IM ren-

delet 7. § (4) bekezdése azért sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, mert nem teljesíti a kirendelt védő tevékenységének elismerését.

- [10] Az indítványozók az IM rendelet 7. § (4) bekezdésének az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésébe, a IV. cikk (1) bekezdésébe és a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseibe ütközését azzal indokolták, hogy az igazságügyi miniszter nem kapott felhatalmazást a törvényben megállapított óradíj 50%-kal történő csökkentésére.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [12] Az Abtv. 26. § (1) bekezdésének *a)* és *b)* pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *c)* pontja alapján az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [13] Az Abtv. 27. §-a *a)* és *b)* pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [14] A testület megállapította, hogy az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [15] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezésként az Abtv. 26. § (1) bekezdését és a 27. §-át.
- [16] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseként az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdését, IV. cikk (1) bekezdését, a XIII. cikk (1) bekezdését, a XXIV. cikk (1)–(2) bekezdéseit, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit és a 28. cikket jelölte meg.
- [17] Az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett indítványelem vonatkozásában az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panasznak {lásd például: 3090/2014. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [22]; 3131/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [10]; 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [6]; 3152/2018. (V. 7.) AB végzés Indokolás [18]; 3091/2020. (IV. 23.) AB végzés, Indokolás [42]; 3413/2021. (X. 15.) AB végzés, Indokolás [51]}.
- [18] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint minden esetben egyedileg, az ügy jellegétől függően vizsgálja azt, hogy mi tekinthető az ügy érdemében hozott határozatnak, illetve eljárást befejező döntésnek, mivel az Abtv. 27. §-a nem határozza meg tételesen, hogy milyen döntések tartoznak e körbe {3078/2022. (II. 25.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [19] Az Alkotmánybíróság utal azon gyakorlatára, amely szerint „[a]z Abtv. rendszertani értelmezéséből – a jogalkotói szándékra is tekintettel – az következik, hogy a jelenlegi jogszabályi környezetben az eljárás folyamán hozott bírósági határozatokkal szemben nincs lehetőség alkotmányjogi panasz benyújtására” {3078/2022. (II. 25.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [20] A jelen ügyben nem a büntetőeljárás terheltje, hanem a védői feladatokat ellátó ügyvéd, illetve ügyvédi iroda élt alkotmányjogi panasszal a kirendelt védői díjazást megállapító bírósági végzésekkel szemben.
- [21] Az Alkotmánybíróság az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés jelen ügyre vonatkoztatható értelmezése kapcsán gyakorlata szerint az alábbi szempontokat vizsgálja: *a)* az indítványozó eljárásban betöltött szerepét; *b)* a támadott döntés tartalmát; *c)* hatását arra az eljárásra nézve, amelyben az indítványozó alkotmányjogi panaszt nyújtott be {3060/2019. (III. 25.) AB végzés, 3377/2023. (VII. 27.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [22] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a kirendelt védő díjazását megállapító bírósági végzések az Abtv. 27. §-a alapján nem minősülnek az ügy érdemében hozott illetve az eljárást befejező bírósági döntésnek sem a terhelt, sem a kirendelt védő vonatkozásában, mivel az eljárás során hozott közbenső végzésnek minősülnek, ezért az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal nem támadhatók.
- [23] Tekintettel arra, hogy az Abtv. 27. §-a alapján nem támadhatók alkotmányjogi panasszal a kirendelt védő díjazása tárgyában hozott bírósági végzések, az Alkotmánybíróság a továbbiakban nem vizsgálta ezen indítványelem tekintetében a befogadási feltételek teljesülését.
- [24] Az indítványozók az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint előterjesztett alkotmányjogi panaszukban az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése, a IV. cikk (1) bekezdése, a XIII. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései megsértését kifogásolták az IM rendelet 7. § (4) bekezdése vonatkozásában.

- [25] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti indítványelem tekintetében megállapította, hogy az indítványozók az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése, a IV. cikk (1) bekezdése, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései megsértését ugyanazon indokolás mentén arra hivatkozással kifogásolták, hogy az igazságügyi miniszter nem kapott felhatalmazást a kirendelt védő óradíjának rendelettel történő csökkentésének megállapítására.
- [26] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése előírja, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglaltakat. Az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat az indítványban megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik.
- [27] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja szerint a kérelem akkor tekinthető határozottnak, ha alkotmányjogi panasz esetén egyértelműen megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, illetve az e) pont szerint egyértelműen indokolni kell, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével, valamint az f) pont szerint kifejezett kérelmet kell előterjeszteni a jogszabály, jogszabályi rendelkezés vagy a bírói döntés megsemmisítésére, illetve az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára.
- [28] Az Alkotmánybíróság előjáróban hangsúlyozza, hogy „az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}. Ezen túlmenően az IM rendelet vonatkozásában a jogalkotói felhatalmazás hiányára történő hivatkozás tartalmilag az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével illetve a T) cikkel áll összefüggésben, azonban ezen alaptörvényi cikkek megsértése alkotmányjogi panasszal nem támadható, mert nem tekinthetők Alaptörvényben biztosított jogoknak. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy következetes gyakorlata szerint a B) cikk (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt csak két kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében – vizsgálja érdemben. {3033/2013. (II. 12.) AB határozat, Indokolás [7]}. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukat tartalmilag nem ezen esetekre alapították, ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz e vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 26. §-a szerinti befogadhatósági feltételeknek.
- [29] Az indítványozóknak az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatos kifogása kapcsán az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy „nem vonható az alkotmányos tulajdonvédelem alá minden olyan ügy, melyben az indítványozó állítása szerint jogsértő bírósági határozatok eredményeként pervesztes lett, és ezért vagyonvesztést szenvedett el (vagyoni követeléséhez nem jutott hozzá). Az alkotmányjogi panasz a tulajdonjog sérelmén keresztül nem lehet eszköze vagyoni perekben a bíróságok által elkövetett, egyéb alkotmányossági kérdést fel nem vető, egyszerű törvénysértések orvoslásának.” {3120/2017. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [40], 3007/2015. (I. 12.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [30] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozott kérelem követelményének.
- [31] Az indítványozók a támadott jogszabályhely alaptörvény-ellenességét egyebekben nem indokolta, az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni.
- [32] 4. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1) és (2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdése alapján eljárva – az Abtv. 27. § (1) bekezdésére, 26. § (1) bekezdésére, 52. § (1b) bekezdésére, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontjára tekintettel visszautasította.

Budapest, 2024. november 26.

*Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró*

*Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett*

*Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1876/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3447/2024. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Ítéltábla Bpfk.II.88/2024/6. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Dr. Farkas Flóra (a továbbiakban: indítványozó) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] A Szolnoki Törvényszék 2023. november 15-én meghozott 6.B.243/2022/531-XIV. számú végzésével a meghatalmazott védőként eljáró indítványozót a folyamatban lévő büntetőügyből kizárta. A büntetőeljárásban az indítványozó védő öt terhelt védelmét látta el. A törvényszék a kizárási okok közül egyrészt a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 43. § (1) bekezdés c) pontjának első fordulatában foglalt (a terhelt érdekével ellentétes magatartás), valamint a Be. 43. § (2) bekezdése szerinti okot (a terheltek közötti érdekellentét) látta megállapíthatónak. A terheltek érdekével ellentétes magatartásként értelmezte a bíróság az indítványozó védő távolléte miatt kirendelt helyettes védő jogszerű munkájának akadályozását. Az indítványozó ugyanis olyan tartalmú üzenetet küldött a helyettes védőnek, amelynek eredményeképpen a helyettes védő felmentését kérte, és így az eljárást nem lehetett folytatni. A terheltek közötti érdekellentét vizsgálata során a bíróság – figyelemmel a terheltek vallomásaira – azt állapította meg, hogy a terheltek érdekei ellentétesek, így védelmüket ugyanaz a védő nem láthatja el. Mindezekre tekintettel a törvényszék az indítványozó büntetőeljárásból történő kizárásáról határozott.
- [3] A végzés ellen az indítványozó, valamint azok a terheltek jelentettek be fellebbezést, akiknek a védelmét az indítványozó ellátta. Az indítványozó véleménye szerint a törvényszék egyoldalúan állapította meg a tényeket, mert ugyan azért került sor helyettes védő kirendelésére, mert nem jelent meg a tárgyalási napokon, azonban a tárgyalásokra nem idézték szabályszerűen, ezért nem is lett volna lehetőség helyettes védő kirendelésére. A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség átiratában kifejtette, hogy álláspontja szerint mindkét kizárási ok megállapítható a védővel szemben. A másodfokon eljáró Szegedi Ítéltábla egyetértett az elsőfokú, védőt kizáró döntéssel, azonban több ponton helyesbítette a törvényszék határozatának indokolását. Megalapozottnak találta az ítéltábla a terhelt érdekével ellentétes magatartás tanúsítására vonatkozó indokolást, mert a meghatalmazott védő a helyettes védőre meg nem engedett nyomást, burkolt fenyegetést gyakorolt, hogy törvényben foglalt kötelezettségét, a vádlottak védelmét ne teljesítse. Nem értett egyet azonban a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság terheltek között fennálló ellentétre vonatkozó érvelésével. Mindezekkel együtt azonban a Szegedi Ítéltábla 2024. február 20-án meghozott Bpfk.II.88/2024/6. számú végzésével helybenhagyta az elsőfokú bíróság döntését.
- [4] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, és kérte a Szolnoki Törvényszék 6.B.243/2022/531-XIV. számú végzése, valamint a Szegedi Ítéltábla Bpfk.II.88/2024/6. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdésének, valamint a XV. cikk (2) bekezdésének sérelmére hivatkozott. Álláspontja szerint a kifogásolt bírói döntések sértik a tisztességes eljáráshoz való jogot és a védelemhez való jogot, mert a (meghatalmazott) védő kizárása sérti azon terheltek garanciális jogait, akiknek a védelmét ellátta. Hivatkozik a fegyverek egyenlőségének sérelmére is azzal összefüggésben, hogy a védőtől való megfosztás következtében a terhelti jogok megfelelő érvényesülése csorbát szenved. Kifejtette továbbá, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog a védőt is megilleti, mert ennek hiányában a védelem kiüresedne. Hivatkozott továbbá arra is, hogy a védelemből való kizárása diszkriminatív módon történt.
- [5] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.

- [6] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve, amely jelen ügyben teljesült. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az alkotmányjogi panasz részben tesz eleget az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdésében foglalt formai követelményeknek. Az indítvány megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (az Abtv. 27. §-át), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XXVIII. cikk (1), (3) bekezdése és XV. cikk (2) bekezdése], valamint a támadott bírói döntéseket. Tartalmaz – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdésével összefüggésben – indokolást arra nézve, hogy a támadott bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, továbbá rögzíti a kifejezett kérelmet a bírósági döntések megsemmisítésére.
- [7] Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdéséhez alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást nem fűzött, nem fejtette ki, hogy a támadott, a védő kizárásáról szóló bírói döntések miért sértik az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az ilyen indokolás hiánya az indítványi elem érdemi elbírálásának az akadályá [pl.: 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]; 3228/2024. (VI. 25.) AB végzés, Indokolás [14]].
- [8] 3.2. Az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen lehet benyújtani. Az Alkotmánybíróság 3078/2022. (II. 25.) végzésében kimondta, hogy „védő szempontjából a kizárást kimondó határozat lezárja az eljárást, mert a továbbiakban a védő nem vehet részt a büntetőeljárásban, amely alapjaiban befolyásolja jogi helyzetét. Az Abtv. 27. §-a értelmezésében a kizárást kimondó határozat érdemi határozatnak tekinthető, amely az érintett személy, a védő alapvető jogait érinti, így alkotmányjogi panasz tárgya lehet.” Ezért az alkotmányjogi panasz teljesíti az Abtv. 27. §-ban foglalt követelményt is.
- [9] 3.3. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az Alkotmánybíróság eljárása jelen esetben tehát annak vizsgálatára irányult, hogy az indítványozó által a kizárást kimondó határozattal összefüggésben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdésével kapcsolatos vélt alapjogsérelmek felvetnek-e alapvető alkotmányjogi kérdést vagy érdemben befolyásolják-e a bírói döntést.
- [10] Az Alkotmánybíróság az indítványozó érvelésével kapcsolatban a következőkre mutat rá. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti [lásd pl.: 5/2020. (I. 29.) AB határozat, Indokolás [47]; 6/2019. (III. 20.) AB határozat, Indokolás [31]; 3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [24]]. Az Alkotmánybíróság döntéseiben esetről esetre határozta meg a tisztességes eljárás konkrét ismérveit, következetes gyakorlata alapján így nevesíteni lehet azokat a követelményeket, részjogosítványokat, amelyek ezen alapjog alkotmányos tartalmát jelentik, amelyeknek megfelelően minősül, minősíthető tisztességesnek egy bírósági eljárás [lásd bővebben: 3257/2020. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [33]].
- [11] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmére hivatkozott azzal kapcsolatban, hogy kizárták a büntetőeljárásból. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jog állított sérelméről keresztül valójában a számára kedvezőtlen bírói döntés tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját adta. Az indítványozónak a támadott bírói döntésekkel szemben felhozott kifogásai alapvetően törvényességi, szakjogi jellegűek, amelyek a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság által még nem vizsgált alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vetettek fel.
- [12] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamilyen jogsérelem orvoslása eszközének”. Az Alkotmánybíróság „az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi” [elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]]. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot

- arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [13] A kizárási okok fennállásának vizsgálata az eljáró bíróságok, és nem az Alkotmánybíróság feladata. Következésképpen az Alkotmánybíróság nem bocsátkozhat annak érdemi vizsgálatába, hogy a védő kizárása tárgyában hozott bírósági döntés helyes volt-e. Az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül ugyanis nem értékelhető alkotmányossági kérdésnek önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntéseket tévesnek, magára nézve sérelmesnek tartja {lásd pl.: 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14], legutóbb: 3215/2021. (V. 28.) AB végzés}.
- [14] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hosszasan fejti ki, hogy az ő kizárásával összefüggésben védencének a tisztességes eljáráshoz való joga, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésben foglalt védelemhez való joga is sérült, ezért kérte az Alkotmánybíróságot, hogy azt az ő alapjogainak sérülésével összhangban vizsgálja. Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az indítványozó védencének tisztességes eljáráshoz és védelemhez való joga nem képezheti jelen alkotmányjogi panasz tárgyát, ugyanis az indítványozó azt alkotmányjogi panaszában érintettség híján nem sérelmezheti {3175/2024. (V. 17.) AB határozat, Indokolás [16]}.
- [15] Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, valamint az indítvány nem támasztotta alá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét sem.
- [16] 4. Az Alkotmánybíróság mindezen érvek alapul vételével az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdések alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2024. november 26.

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2258/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3448/2024. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.III.37.078/2024/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Bagossy Attila ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján – a Debreceni Törvényszék 104.K.701.651/2023/7. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal – a Kúria Kfv.III.37.078/2024/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az indítvány és a bírósági határozatok alapján a következőképpen foglalható össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó (az alapügy felperese) tulajdonában álló ingatlanon felhalmozott hulladék miatti lakossági bejelentések alapján a kormányhivatal (a továbbiakban: kormányhivatal vagy alperes) eljárást indított a hulladékgazdálkodási előírások megsértése miatt.
- [4] Az alperes a 2021. december 3-án kelt, HB/17-KTF/08228-4/2021. számú határozatával kötelezte az indítványozót, hogy a hulladékgazdálkodási engedély nélkül végzett tevékenységet a határozat véglegessé válását követően azonnal szüntesse meg, és gondoskodjon az ingatlanon felhalmozott hulladék kezeléséről és a kezelést igazoló dokumentumok másolatát a határozat véglegessé válását követő 15 napon belül küldje meg részére.
- [5] Az indítványozó a határozattal szemben keresetet nem terjesztett elő, a hulladék elszállításáról a teljesítési határidőben nem gondoskodott, ezért a kormányhivatal a 2022. március 23-án kelt, HB/17-KTF/00039-7/2022. számú végzésével elrendelte a HB/17-KTF/08228-4/2021. számú határozatában foglaltak végrehajtását, és az önkéntes teljesítésre határidőt állapított meg. Felhívta az indítványozó figyelmét arra, hogy az önkéntes teljesítésre nyitva álló határidő elteltét követően az ingatlanról a hulladékot az indítványozó költségére elszállíttatja.
- [6] Az indítványozó az alperes e végzését sem támadta meg a bíróság előtt, az önkéntes teljesítésre megállapított határidő szintén eredménytelenül telt el. A hulladék elszállítását és kezelését a kormányhivatal által nyílt közbeszerzési eljárás keretében kiválasztott nyertes ajánlattevő cég végezte el az alperessel kötött nyilvánosan elérhető vállalkozási keretszerződés alapján. A végrehajtás foganatosításakor az indítványozó is az ingatlanon tartózkodott, a jegyzőkönyvben foglaltakkal egyetértett, végrehajtási kifogást nem terjesztett elő.
- [7] Az alperes a 2023. március 31-én kelt, HB/17-HGO/655-1/2023. számú végzésével – a hulladék elszállítását végző cég által benyújtott számla, mérési jegyzőkönyvek és szállítási menetlevelek alapján – 27 249 120 forint végrehajtási költséget állapított meg, amelynek megfizetésére az indítványozót kötelezte.
- [8] Az indítványozó az alperes határozata ellen közigazgatási pert indított. Keresetében a végzés megsemmisítését és az alperes új eljárásra kötelezését kérte. Sérelmezte, hogy a nyílt közbeszerzési eljárásban nem vett részt, a szállítási költség összegéről csupán a támadott végzésből értesült. Álláspontja szerint az alperes határozata sérti az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 129. §-át, mert az indokolatlanul magas eljárási költséget alacsonyabb összegben kellett volna megállapítania.
- [9] A Debreceni Törvényszék a 2023. november 13-án kelt, 104.K.701.651/2023/7. számú jogerős ítéletével a keresetet elutasította. A bíróság hangsúlyozta, hogy a jogvita tárgya kizárólag a végrehajtási költségről rendelkező végzés jogszerűsége, így a kereseti kérelem korlátai között a bíróság csak ezt vizsgálhatta, a közbeszerzési eljárás szabályosságát nem.
- [10] Hangsúlyozta a bíróság, hogy a végrehajtási eljárás során hosszabb idő állt az indítványozó számára rendelkezésre az önkéntes teljesítésre, annak nem tett eleget, emiatt került sor a végrehajtás foganatosítására. Az Ákr. 129. § (3) bekezdése csupán az indokolatlanul magas költség esetében biztosít a hatóságnak mérlegelési lehetőséget.

tőséget, de egy keretszerződésben rögzített ár alapján kimunkált végrehajtási költség felülbírálatát, a szerződéssel kapcsolatos kifogások elbírálását nem teszi lehetővé.

- [11] Az indítványozó a jogerős ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontjára és b) pontjára hivatkozással.
- [12] A Kúria megállapította, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelme felsőbb bírósági iránymutatást igénylő kérdést nem vet fel, ezért a 2024. február 7-én meghozott Kfv.III.37.078/2024/2. számú végzésével a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadta.
- [13] 2.2. Az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmét állította.
- [14] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmét az indítványozó a közbeszerzési eljárás lebonyolításának szabálytalanságában látja. Sérelmezi, hogy a közbeszerzési eljárásról tájékoztatást nem kapott, annak eredményét nem befolyásolhatta, nem kifogásolhatta. A jelen panasszal támadott döntésekkel kapcsolatosan a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmét nem indokolta.
- [15] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jogorvoslathoz való jog sérelmét ugyancsak a közbeszerzési eljárás szabálytalanságára vezeti vissza, amely miatt nem volt módja a végrehajtási költség összezszerűségének vitatására, az eltúlzott összeg által okozott sérelem orvoslására. A bíróságok döntései következtében egy általa nem befolyásolható és jogorvoslással nem támadható közbeszerzési eljárás eredményeként megállapított végrehajtási költséget kellett megfizetnie, amelyet sem a hatóság, sem a bíróság nem volt jogosult a jelen panasz alapjául szolgáló eljárásban felülbírálni, ezáltal sérült a jogorvoslathoz való joga.
- [16] 3. Az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóság törvényi feltételeinek.
- [17] 3.1. Az indítványozó panaszát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőben terjesztette elő.
- [18] Az indítványozó meghatalmazással eljáró jogi képviselője útján terjesztette elő az alkotmányjogi panaszt, amelynek benyújtására jogosult, mivel az alapügyben felperes volt, ami érintettségét megalapozza.
- [19] Az Alkotmánybíróság korábban már állást foglalt a tekintetben, hogy a Kúria felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzése a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, így a Kúria döntése megfelel az Abtv. 27. § (1) bekezdésben foglaltaknak, ezért alkotmányjogi panasszal támadható {lásd: 3245/2019. (X. 17.) AB végzés, Indokolás [14]; 3188/2020. (V. 27.) AB végzés (a továbbiakban: Abv1.), Indokolás [11]}.
- [20] Az indítványozó panaszában a Kúria felülvizsgálat befogadását megtagadó végzését és a jogerős ítéletet is támadta. Az Ügyrend 32. § (5) bekezdése alapján a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott határozata alkotmányjogi panasszal az általános szabályok szerint önállóan is támadható. Ilyen esetben az Alkotmánybíróság a Kúriának a felülvizsgálati eljárásban hozott nem érdemi döntésén keresztül csak akkor vizsgálja az alapügyben hozott bírói döntést, ha a Kúria az alkotmányjogi panaszban sérelmezett, nem érdemi döntését mérlegelési jogkörben hozta meg. Az indítványozó a jogerős döntést külön alkotmányjogi panasszal nem támadta meg, ugyanakkor a Kúria a Kp. 118. § (1) bekezdésére alapított döntése mérlegelési jogkörben hozott döntésnek minősül. Minderre tekintettel a Kúria végzése és azon keresztül a jogerős döntés állított alaptörvény-ellenessége is vizsgálható jelen eljárásban.
- [21] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság végzésével szemben nincs helye jogorvoslatnak. Erre figyelemmel az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.
- [22] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerint alkotmányjogi panasz az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának megsértése esetén nyújtható be.
- [23] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (7) bekezdése az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaznak, így az indítvány e körben teljesítette a törvényi feltételt.
- [24] 3.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia.
- [25] 3.3. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panasz a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek csak részben felel meg. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, a sérelmezett bírói döntéseket, és kifejezetten kéri a megsemmisítésüket.

- [26] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja alapján a kérelem akkor határozott, ha megfelelő indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a kifogásolt bírói döntés miért és mennyiben ellentétes az Alaptörvény indítványban megjelölt rendelkezéseivel.
- [27] 3.4. Ezen feltétel teljesülésének vizsgálata kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást a támadott bírói döntésekkel kapcsolatosan az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglaltakat illetően. Ezen alaptörvényi rendelkezéssel összefüggésben előadott indítványozói érvek kizárólag a közbeszerzési eljárás szabálytalanságával kapcsolatosak, amelyek nem képeztek az alapügy tárgyát, ezért ezek vizsgálata jelen panasz eljárás tárgyát sem képezheti. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint megfelelő indokolás hiányában az indítvány nem alkalmas érdemi elbírálásra [lásd: 3272/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [34]; 3201/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [16]].
- [28] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek megfelel.
- [29] 4. Az Abtv. 29. §-a alapján az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét támasztja alá vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [pl.: 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [30] 4.1. A jogorvoslathoz való jog kapcsán az Alkotmánybíróság gyakorlata nem követeli meg a rendkívüli perorvoslati rendszer létét, a jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslatokra vonatkozik. A felülvizsgálat – mint rendkívüli jogorvoslat – az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt rendelkezéssel tehát nem hozható összefüggésbe [lásd pl.: 3233/2016. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [16]; 3221/2020. (VI. 19.) AB végzés (a továbbiakban: Abv2.), Indokolás [40]]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata abban a kérdésben is kiforrott, hogy a felülvizsgálat mint rendkívüli jogorvoslat szabályozása során a jogalkotó meghatározhatja a felülvizsgálat alá eső jogerős döntések körét. Az a körülmény pedig, hogy nem minden végzés ellen van helye felülvizsgálatnak, összhangban van a jogintézmény rendkívüli jogorvoslati jellegével [lásd például: 3019/2014. (II. 11.) AB végzés, Indokolás [27]; Abv2., Indokolás [41]].
- [31] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint: „Annak megítélése, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadásának feltételei fennállnak-e vagy sem, nem alkotmányossági, hanem szakjogi-törvényértelmezési kérdés, melyben az Alkotmánybíróság – következetes gyakorlatának megfelelően – a Kúria döntését nem bírálhatja felül” [3365/2019. (XII. 16.) AB végzés, Indokolás [21]; utóbb megerősítette: Abv1., Indokolás [22]].
- [32] Az indítványozó jelen ügyben a közigazgatási határozatot bíróság előtt megtámadta, majd a jogerős ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet is benyújtott, így megállapítható: nem volt elzárva attól, hogy a jogorvoslati jogával éljen, ezt meg is tette, a „valamely más szervhez, vagy ugyanazon szervezetben belüli magasabb fórumhoz fordulás” [35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]] lehetősége számára biztosított volt. Az indítványozó valójában a jogorvoslathoz való jog állított sérelmén keresztül a bírói törvényértelmezés helyességét, a bíróságok ezekből levont következtetéseit sérelmezi, és az alkotmányjogi panasz a számára kedvezőtlen bírói döntések tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját jelenti. Az indítvány azt célozza, hogy a bíróságok által eldöntött tény- és jogkérdéseket felülbírálati bíróságként vizsgálja felül az Alkotmánybíróság, és a támadott döntésektől eltérően értékelje. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint azonban „[ö]nmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” [3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]].
- [33] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezetben belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós

jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {lásd hasonlóan: 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]; legutóbb megerősítette: 3262/2022. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [53]–[54]}.

- [34] 5. Az Alkotmánybíróság a fentiek szerint arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek egyikét sem, ezért azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2024. november 26.

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2266/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3449/2024. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SzfÉ.8/2023/7. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Szepesházi Péter ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SzfÉ.8/2023/7. számú határozata ellen az elsőfokú határozatra kiterjedő hatállyal, azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó szerint a kifogásolt határozatok sértik az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit és a 26. cikk (1) bekezdését.
- [2] Az indítványozó 2018-ban határozott idejű bírói kinevezést kapott, az indítványozó kérelmezte határozatlan időre történő bírói kinevezését, ezért az érintett bíróság elnöke elrendelte az indítványozó bírói munkájának értékelését megalapozó vizsgálatot. A határozatlan idejű bírói kinevezést megelőző értékelési eljárás alkalmatlan minősítéssel zárult a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) 76. § (1) bekezdés e) pontja alapján, amely okán a Fővárosi Törvényszék elnöke a Bjt. 81. § (1) bekezdése alapján az értékelés közlésével egyidejűleg felszólította az indítványozót, hogy bírói tisztségéről 30 napon belül mondjon le.
- [3] Az indítványozó a bírói tisztségéről a rendelkezésére állt időtartam alatt nem mondott le. Az értékelés eredményét vitatva az indítványozó 2021. március 23-án a Budapest területén működő elsőfokú szolgálati bíróságon a Bjt. 79. §-ára alapítottan jogorvoslati eljárást kezdeményezett. E jogorvoslati eljárásban született, SzfÉ.9/2021/14. számú másodfokú határozat ellen az indítványozó alkotmányjogi panasszal élt, amelyet az Alkotmánybíróság 3239/2022. (V. 18.) AB végzésben visszautasított.
- [4] Az indítványozó felszólítás ellenére nem mondott le bírói tisztségéről, ezért az érintett bíróság elnöke a szakmai alkalmatlansági eljárás lefolytatása érdekében a szolgálati bírósághoz fordult. Az elsőfokú szolgálati bíróság SZÉ.11/2021/17. számú határozatával megállapította az indítványozó szakmai alkalmatlanságát és a felmentési ok fennállását. A másodfokon eljáró Kúria SzfÉ.6/2022/28. számú határozatával az elsőfokú határozatot hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.
- [5] A megismételt eljárásban az első fokon eljáró szolgálati bíróság SZÉ.1/2023/30/I. számú határozatában elutasította az indítványozó eljárás megszüntetése iránti kérelmét, megállapította az indítványozó szakmai alkalmatlanságát és a felmentési ok fennállását.
- [6] A Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SzfÉ.8/2023/7. számú határozatával helybenhagyta az elsőfokú határozatot és elutasította az indítványozó előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmét.
- [7] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Abtv. 27. §-a alapján azt kifogásolta, hogy a támadott szolgálati bírósági határozatok sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján a tisztességes tárgyaláshoz való jogot, a törvényes bíróhoz való jogot, az önkényes mérlegelés tilalmát és az észszerű határidőn belüli elbírálást, a XXVIII. cikk (7) bekezdése alapján az érdemi hatékony jogorvoslathoz való jogot, valamint a XV. cikk alapján a törvény előtti egyenlőséget, a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, illetve a 26. cikk (1) bekezdése alapján a bírói függetlenséget.
- [8] Az indítványozó álláspontja szerint bírói tevékenységében nem volt fellelhető olyan kirívó vagy gyakori súlyos hiba, amely alkalmatlanságát igazolná. Az indítványozó kifogásolta, hogy a szolgálati jogviszonyának megszűnése után került sor szakmai alkalmatlansága és felmentési ok fennállása megállapítására.
- [9] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kifogásolta, hogy az eljárás során nem kerültek meghallgatásra az általa indítványozott tanúk, illetve elutasították az ismételt tanúmeghallgatásra valamint szembesítésre vonatkozó

- zó bizonyítási indítványait. Az indítványozó sérelmezte, hogy nem tekinthetett be az eljárás során vizsgált bírósági perek a Bírósági Integrált Informatikai Rendszer (a továbbiakban: BIIR) adataiba.
- [10] Az indítványozó álláspontja szerint felmentésének indoka az volt, hogy az Európai Bírósághoz fordult előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel, valamint előadta, hogy megismerési engedélyt kért az Országos Bírósági Hivatal elnökétől az ún. Schadl-jelentés teljes iratanyagára vonatkozóan, amelyre azóta sem kapott választ.
- [11] Az indítványozó kifogásolta továbbá, hogy az ügyében első fokon eljáró tanács egyik bírása egyidejűleg a bíróság sajtószóvivője is, amely álláspontja szerint sérti a pártatlanság követelményét.
- [12] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján azt is sérelmezte, hogy az elsőfokú eljárásban nem volt lehetősége közvetlenül kérdést intézni a vizsgáló biztoshoz, illetve nem bírálták el az eljárási kifogásait sem.
- [13] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [14] Az Abtv. 27. §-a *a)* és *b)* pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvényellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [15] A testület megállapította, hogy az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [16] Az indítványozó az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezésként az Abtv. 27. §-át jelölte meg.
- [17] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseként az Alaptörvény XV. cikkét, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit valamint a 26. cikk (1) bekezdését jelölte meg.
- [18] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése előírja, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a)–f)* pontjaiban foglaltakat. Az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat az indítványban megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik.
- [19] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja szerint a kérelem akkor tekinthető határozottnak, ha alkotmányjogi panasz esetén egyértelműen megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, illetve az *e)* pont szerint egyértelműen indokolni kell, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével, valamint az *f)* pont szerint kifejezett kérelmet kell előterjeszteni a jogszabály, jogszabályi rendelkezés vagy a bírói döntés megsemmisítésére, illetve az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára.
- [20] Az Alkotmánybíróság előjáróban hangsúlyozza, hogy „az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}. Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikkének megsértését egyáltalán nem indokolta, ily módon az indítvány e tekintetben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e)* pontja szerinti követelménynek.
- [21] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésének sérelmét tartalmilag a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmével összefüggésben előterjesztett indokolása keretében kifogásolta, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései megsértését ugyanazon indokolás mentén sérelmezte, ezért az Alkotmánybíróság ezen indítványelemeket az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti indítvány keretében bírálta el.
- [22] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában tartalmaz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e)* pontja szerinti indokolást.
- [23] 4. Az Abtv. 29. §-a értelmében alapvető feltétel, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [24] Az Alkotmánybíróság előjáróban kiemeli, hogy feladata az Alaptörvényben biztosított jogok védelme, és nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazását felülbírálni, hiszen a bírósági joggyakorlat egységének biztosítása a bíróságok, elsősorban a Kúria feladata. {3119/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [30], 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}
- [25] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével kapcsolatosan az alábbiakat állapította meg.
- [26] Az indítványozó által állított alapjogi sérelemmel összefüggésben előadott érvek valójában az ügyben meghozott, az indítványozó által támadott – az indítványozó kérelmeit, indítványait elutasító és azt helybenhagyó –

bírósági döntések megállapításainak tartalmi és nem alkotmányossági kritikáján alapulnak, és nem ezen határozatok alaptörvény-ellenességének alátámasztására irányulnak.

- [27] Az Alkotmánybíróság rámutat arra, a Kúria határozatában kifejezetten kitért arra, hogy az eljárás során számos tanúmeghallgatásra került sor, amelyek alapján „az nyert bizonyítást, hogy a volt bírót az Európai Unió Bíróságánál (a továbbiakban: EUB) kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárás miatt a munkavégzésben hátrány nem érte, negatív megjegyzést sem törvényszéki vezetőtől, sem bírókollégától nem kapott és emiatt senki nem nyilvánította alkalmatlannak, illetve fegyelmi eljárást nem akartak vele szemben indítani” {Kúria SzfÉ.8/2023/7. számú határozat, Indokolás [94]}. Ezzel összefüggésben megemlíthető, hogy a kúriai határozat által is idézett módon a vizsgálati jelentés az EUB előtt kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárást pozitívként értékelte {Kúria SzfÉ.8/2023/7. számú határozat, Indokolás [109]}.
- [28] A Kúria határozatának indokolása arra is utalt, hogy a vizsgálat megállapításai szerint az indítványozó esetében „az átlagot meghaladó volt a határozat hirdetésre halasztás, illetve a berekesztett tárgyalások ismételt megnyitása, pl. jogkérdéssel érintett ügyben előfordult, hogy 6–7 tárgyalást tartott, amelyek a volt bírót felkészületlenségére és döntésképtelenségére utaltak, szemben a vizsgált többi új bíróval, ahol hasonló tárgyalásvezetési technikák nem fordultak elő” {Kúria SzfÉ.8/2023/7. számú határozat, Indokolás [98]}.
- [29] Az indítványozó azon kifogása vonatkozásában, miszerint nem tekinthetett be a bírósági ügyek BIIR adatlapjaiba, a Kúria határozatának indokolása kifejezetten tartalmazza, hogy „[j]ogviszonyának megszűnését követően a felek hozzájárulása nélkül a bírósági ügyek irataiba sem papír alapon, sem elektronikus úton betekinteni már nem volt jogosult.” {Kúria SzfÉ.8/2023/7. számú határozat, Indokolás [116]}. Az indítványozó által meghallgatni indítványozott, azonban nem teljesített tanúbizonyítási indítványok vonatkozásában a Kúria határozatának indokolása szerint azokra azért nem került sor, mert az indítványozó a bíróság felhívása ellenére nem jelentette be a tanúk idézhetőségi címét {Kúria SzfÉ.8/2023/7. számú határozat, Indokolás [117]}.
- [30] Az Alkotmánybíróság előjáróban rögzíti, hogy a szolgálati bíróságok előtti eljárásnak nem volt tárgya a Schadl-jelentés, illetve az eljáró bíróság egyik tagjának sajtószóvivői minőségére tekintettel előterjesztett kizárási indítvány vizsgálata. Következésképpen a Schadl-jelentésbe való betekintés engedélyezésének hiánya nem befolyásolja az indítványozó ügyét, hiszen az indítványozó ügyével nem hozható összefüggésbe ezen büntetőügy. Ezen túlmenően az indítványozó ügyében eljáró bíróság egyik tagjának sajtószóvivői feladatai vonatkozásában sem adott elő az indítványozó olyan indokolást, amely az indítványozó ügyével történő összefüggést megalapozta volna.
- [31] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó ügyében eljáró bíróságok határozataikat részletesen, a megállapításaikat tételesen alátámasztó bizonyítékok megjelölésével megindokolták. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó valamennyi általa megjelölt alapjog sérelmét kizárólag a saját és az eljáró bíróságok álláspontjának eltéréseiből, értelmezésének különbözőségéből vezette le.
- [32] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének megsértését állító indítványi résszel összefüggésben az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy nem foglalhat állást a bíróság döntési jogkörébe tartozó bizonyítékértékelési, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben {3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [33] Az Alkotmánybíróság szerint az ügyben eljáró bíróságok határozataikban az indítványozóval ellentétes jogi álláspontra helyezkedtek, a döntésüket alátámasztó érveikről számot adtak. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása. A jogszabályok végső soron és kötelező erővel történő értelmezése egyébiránt a bíróságok feladata” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}.
- [34] Az indítványozó a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességét egyebekben nem indokolta, az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben, alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok érvényesülését érintő, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni.
- [35] 5. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1) és (2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdése alapján eljárva – az Abtv. 52. § (1b) bekezdésére és 29. §-ára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjaira tekintettel visszautasította.

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1955/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3450/2024. (XII. 13.) AB VÉGGÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 25.Bf.6546/2023/11. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (Dr. Szalai Adrienn Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Szalai Adrienn ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben kérte a Fővárosi Törvényszék 25.Bf.6546/2023/11. számú végzése alaptörvény-ellenessége megállapítását, és a Pesti Központi Kerületi Bíróság 25.B.11.124/2021/35. számú ítéletére kiterjedő megsemmisítését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló büntetőügyben megállapított tényállás szerint a magánvádló a 2021. október 31-én kelt beadványában – joghatályos magánindítvány előterjesztése mellett – feljelentést tett az indítványozó ellen a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 226. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés *b*) és *c*) pontja szerint minősülő rágalmozás vétsége miatt.
- [3] Az indítványozó a Magyarországi Görögök Országos Önkormányzatának a tagja, míg a magánvádló a nemzetiségi önkormányzat elnöke. Az indítványozó 2021. október 4. napján a nemzetiségi önkormányzat tizenöt tagjának megküldött elektronikus levelében általa is tudottan valótlanul az alábbi tényállításokat fogalmazta meg: „A Magyarországi Görögök Országos Önkormányzatának jelenlegi elnöke az Önkormányzatot felhasználva próbál megszabadulni az általa éveken át elkövetett adócsalás terhétől, melyet most feleségére próbál áthárítani. A hölgy kiemelkedő sportteljesítményére való tekintettel a Görög Államtól kapott egy olyan lehetőséget, amelyet csak kevesen kapnak meg: nevezetesen egy szerencsejáték iroda működtetésének jogát. [A magánvádló neve] éveken át dicsekedett, milyen jó árbevétel, nyereséget, pénzt hoz a jól működő iroda, ennek ellenére megkárosította a Görög Államot. Jövedelme jelentős részét nem vallotta be, nem fizette tisztességesen az adót. Jelentős köztartozást halmozott fel, és mulasztását most alkalmazottaira akarja fogni. (...) A görög adóhatóság által kiadott kimutatásból kitűnik, hogy 2021. szeptemberben 170.688,04 euró adóelmaradás mutatható ki, melynek összege minden hónapban nagyjából 1360 euróval növekszik. Elnök úr szószóló szeretne lenni. Nyilván átgondolta, hogy ehhez a tisztséghez mentelmi jog kapcsolódik, és nagyon magas fizetés párosul, tehát megtalálhatja a módját annak, hogy komoly érvágás nélkül, lassan, de biztosan törlessze az adósságát. Megítélesem szerint az, aki ilyen súlyos pénzügyi szabálytalanságot követ el, méltatlan a magyarországi görögösek vezetésére és parlamenti képviseletére.”
- [4] Az elsőfokú bíróság a 25.B.11.124/2021/35. számú ítéletében az indítványozót bűnösnek mondta ki a Btk. 226. § (1) bekezdésébe ütköző rágalmozás vétségében, melyért őt 2 évre próbára bocsátotta.
- [5] Az elsőfokú bíróság elsőként rámutatott, hogy a rágalmozás vétségének tényállási eleme a tény állítása. Az adócsalás terhétől való megszabadulásra irányuló törekvésre, valamint a Görög Állam megkárosításával, és a nem tisztességes adófizetéssel kapcsolatos magatartásra hivatkozó vádlotti kijelentések egyaránt a múltban történt események, tények állítását fogalmazzák meg, így azok tényállításoknak minősülnek, és azok tizenöt címzett részére történő megküldésével a „más előtti kifejtés – mint törvényi tényállási” elem – is teljesült. Ezt követően az elsőfokú bíróság azt vizsgálta, hogy e fenti kijelentések alkalmasak-e a magánvádló becsületének csorbítására. Ennek keretében a bíróság figyelemmel volt a BH 2001.462. sz. alatt közzétett határozatban rögzített azon bírói gyakorlatra, amely szerint e kritériumot nem a sértett szubjektív érzékenysége alapján, hanem a társadalomban kialakult általános megítélés alapján kell elbírálni. Figyelemmel arra, hogy a sérelmezett kijelentések – bizonyítottság esetén – konkrét bűncselekmény elkövetését róják a magánvádló terhére, azok a sértett társadalmi megbecsülésének csorbítására objektív szempontból egyértelműen alkalmasak.
- [6] Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy a rágalmozás vétségének tényállásszerűsége szempontjából irreleváns, hogy az állított tény valós vagy valótlan, azonban a Btk. 229. § (1) bekezdése értelmében nem büntethető az

elkövető, ha a becsület csorbítására alkalmas tény valónak bizonyul. Ennek ugyanakkor a Btk. 229. § (2) bekezdése értelmében csak akkor van helye, ha a tény állítását, híresztelését, illetve az arra utaló kifejezés használatát a közérdek, vagy bárkinek a jogos magánérdeke indokolta. Tekintettel arra, hogy közérdek alapozta meg a sérelmezett e-mail elküldését, a vádlottnak lehetősége nyílt a valóság bizonyítására, az ugyanakkor nem vezetett eredményre. Az elsőfokú bíróság ugyanis megállapította, hogy a kihallgatott tanúk vallomása és a beszerzett okirati bizonyítékok alapján tényként volt rögzíthető, hogy a magánvádlónak pénzügyi kötődése nincs Görögországhoz, vele szemben sem költségvetési csalás büntette, sem más bűncselekmény miatt nincs folyamatban büntetőeljárás. E mellett a magánvádló házastársa az őt saját személyében terhelő fizetési kötelezettségét is rendszeresen, az állammal kötött megállapodás alapján, szabályosan törleszti. A vádlott a fenti okirati bizonyítékok tartalmát nem vitatta, saját állításainak állítólagos forrását pedig nem kívánta megnevezni, a fenti igazolásokkal szemben álló egyéb bizonyítékok az eljárás során nem mutatott fel. Ezzel összefüggésben hangsúlyozta az elsőfokú bíróság – figyelemmel az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI. 24.) AB határozatában és a Kúria EBH 2018.B.19. sz. alatt közzétett elvi határozatban foglaltakra –, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága nem korlátlan és nem élveznek védelmet a gyalázkodó, bűncselekmény elkövetésére utaló, valótlan tartalmú tényállítások. Az olyan, a közszereplő működésével kapcsolatos tényállítások, amelyek a közszereplő ellen büntető-, szabálysértési vagy fegyelmi eljárás megindításának alapjául szolgálhatnak, meghaladják a szabad véleménynyilvánítás alkotmányos határait, és alkalmasak a sértett jó hírének, becsületének megsértésére.

- [7] Mindezekon túlmenően az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a magánvádló álláspontjával szemben a bűncselekmény Btk. 226. § (2) bekezdés *b)* és *c)* pontjaiban rögzített minősített esete nem valósult meg. Nem volt igazolható ugyanis annak reális lehetősége, hogy a sérelmezett kijelentés nagyobb számú címzetthez jusson el, figyelemmel arra, hogy a zárt elektronikus levelezési rendszer közvetlenül a megjelölt tizenöt címzett részére küldi meg az üzeneteket. A jelentős érdeksérelem ugyancsak nem nyert bizonyítást az eljárásban, mert a magánvádló semmilyen olyan körülményről nem tudott beszámolni, amely a bűncselekménnyel okozott szükség-szerű sérelmen túlmutat: a cselekmény sem fegyelmi, sem egyéb eljárás megindításával, illetve anyagi, személyi vagy egyéb jellegű jogkövetkezménnyel nem járt, ezzel kapcsolatos megkeresés a jelen bírósági ügyön kívül nem történt.
- [8] A másodfokú bíróság a 25.Bf.6546/2023/11. számú végzésében az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Megállapította, hogy elsőfokú bíróság az általa a szükséges körben beszerzett, és kellő részletességgel, irathíven bemutatott bizonyítékok körütekintő és logikus mérlegelésével megállapított hiánytalan tényállás alapján okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére. Az elsőfokú ítéletben megfogalmazott mindenre kiterjedő jogi indokolás szerint helyes a vádlott által elkövetett bűncselekmény minősítése is. A másodfokú bíróság e mellett kiemelte, hogy elsőfokú ítélet a vádlott saját nyilatkozataiban rejlő ellentmondásokra is rámutatva jutott arra a helytálló következtetésre, hogy a nemzetközi bűnügyi jogsegély keretében Görögországból beszerzett információk nemcsak a vádlott állításait hiteltelenítették el, hanem arra is bizonyítékul szolgáltak, hogy a vádlott tisztában volt azzal, hogy az e-mail útján megküldött tájékoztatásában a magánvádló által elkövetett bűncselekményre utaló valótlan tényállításokat tett.
- [9] 1.2. Az indítványozó álláspontja szerint – a hiánypótlási eljárás során pontosított alkotmányjogi panasa alapján – a másodfokú bíróság végzése sérti az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdését.
- [10] Az indítványozó utalt arra, hogy álláspontja szerint az ügyben vizsgált nyilatkozat tartalmából kitűnik, hogy annak célja a magánvádló hitelességének és szószólói pozícióra való alkalmasságának a megkérdőjelezése, így e nyilatkozat politikai vélemény és nem tényállítás. Az indítványozó e mellett utalt arra, hogy véleménye szerint az eljáró bíróságok nem vették figyelembe a 13/2014. (IV. 18) AB határozatban foglalt alkotmányos szempontokat. Így nem vizsgálták, hogy a nyilatkozat közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. Ezzel összefüggésben utalt arra, hogy a magánvádló az érintett nemzetiségi önkormányzat elnöke volt a tárgybeli időszakban, aki szószólói kampánytevékenységet folytatott és a tényállítás arra próbált rávilágítani, hogy annak, akinek ilyen jellegű köztartozása van, az méltatlan a nemzetiségi önkormányzat elnöki és szószólói pozíciójának betöltésére.
- [11] Nem értékelték a bíróságok azt sem, hogy a nyilatkozat súlyosan becsmérőnek minősül-e. Az indítványozó álláspontja szerint ennek kapcsán nemleges válasz adható, hiszen annak stílusa nem minősíthető becsmérőnek, és célja a magánvádló elnöki és szószólói pozícióra való érdemességének a vizsgálata volt.
- [12] Az indítványozó utalt továbbá arra is, hogy a nyilatkozatának alapjául szolgáló adatok beszerzése végett görögországi szakembereket bízott meg, így ezen körülmény alapján nem lehet arra a következtetésre jutni, hogy az indítványozó tudottan állított valótlant. Ennek alapján pedig megállapítható, hogy az indítványozó a tőle elvárható körütekintést megtette és jóhiszeműen eljárva tette meg nyilatkozatát, így azért nem büntethető.

- [13] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenképp azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek, így különösen az Abtv. 27. § (1) bekezdésében, 29–30. §-ában és 52. § (1b) bekezdésében fogalt törvényi feltételeknek eleget tesz-e.
- [14] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-ában meghatározott esetben az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az indítványozó jogi képviselője a másodfokú bíróság végzését 2023. december 8-án vette át, míg az alkotmányjogi panaszt 2024. február 6-án nyújtotta be, ezért megállapítható, hogy az alkotmányjogi panasz határidőben került előterjesztésre. A határidőben benyújtott indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek eleget tesz.
- [15] 2.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [16] Az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a másodfokú bíróságnak az ügydöntő végzését támadta, és az eljárás folyamán jogorvoslati lehetőségét kimerítette. Az indítványozó a bírósági eljárásban vádlottként vett részt, ezért érintettsége fennáll.
- [17] 3. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [18] Az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panasz eljárás keretében az a feladata, hogy vizsgálja, a döntést hozó bíróságok figyelembe vették-e az Alaptörvény megsértettnek vélt rendelkezésének a követelményeit. Ha az Alkotmánybíróság azt állapítja meg, hogy az eljáró bíróságok eleget tettek ezen követelménynek, azaz az Alaptörvény adott cikkéből fakadó szempontokat figyelembe vették, az irányadó tesztet elvégezték, és ez alapján hoztak döntést, akkor az Alkotmánybíróság pusztán az alapján, hogy az indítványozó nem ért egyet a meghozott döntéssel, nem állapíthatja meg az alaptörvény-ellenességet {3448/2023. (X. 25.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [19] Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságok megsértették a véleménynyilvánításhoz való jogát azzal, hogy nem vették figyelembe az Alkotmánybíróság által kialakított gyakorlatot.
- [20] A jelen ügyben megállapítható, hogy a másodfokú bíróság döntésének minden elemét – így a közlés közérdekűségét, annak jellegét és becsületcsorbításra való alkalmasságát – megindokolta, azokat jogszabályi hivatkozásokkal és bírósági gyakorlattal alátámasztotta. A másodfokú bíróság kiemelte, hogy „a Magyarországon élő görög közösség szempontjából közérdekű kérdés, hogy ne olyan személy lássa el a képviseletüket szószólóként, aki külföldön bűncselekmény elkövetésével vádolható”. Rámutatott arra is, hogy az indítványozó által küldött „e-mailben számokkal alátámasztott tényként közölte, hogy [a magánvádló] bűncselekményt követett el, és a büntetőjogi felelősséget a feleségére, illetőleg az alkalmazottjaira igyekszik hárítani. Ily módon [az indítványozó] kijelentései tartalmazzák a tényállítás minden ismervét, az nem tekinthető értékítéletet megfogalmazó véleménynyilvánításnak”. Végül a másodfokú bíróság – e körben is egyetértve az elsőfokú ítéletben foglaltakkal – kiemelte azt is, hogy „a töretlen ítélezési gyakorlat szerint becsületcsorbításra alkalmasak azok a tényállítások, amelyek valóságuk esetén büntetőeljárás megindításának alapjául szolgálhatnak”.
- [21] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság arra a megállapításra jutott, hogy az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadási feltételek nem állnak fenn, mert az alkotmányjogi panaszban felvetett kérdésekben az Alkotmánybíróságnak egységes, kialakult gyakorlata van, és ezen alkotmányos szempontokra az eljáró bíróságok figyelemmel voltak. Az indítvány ezért nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [22] 4. A kifejtettek szerint az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felelt meg a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/495/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3451/2024. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.II.10.133/2023/4. számú ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Frank Evelyn ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Kúria Mfv.II.10.133/2023/4. sorszámú ítéletével szemben, és kérte az ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozó – az alapul fekvő eljárásban felperes – az átadó munkáltató alkalmazásában HR asszisztensként, majd HR generalista munkakörben dolgozott. Az átadó munkáltató és a perbeli alperes logisztikai szolgáltatási szerződést kötött egymással három évre, amely alapján az indítványozó az alperes részére különböző logisztikai szolgáltatásokat végzett. Az alperes és az átadó munkáltató együttműködése később olyan módon változott, hogy a logisztikai tevékenységhez kapcsolódó valamennyi költség – így a személyzeti költség is – az alperest terhelte. 2020 januárjában az alperes és az átadó munkáltató arról tájékoztatta a munkavállalókat, hogy az alperes a munkáltató személyében bekövetkezett változásra tekintettel átveszi az átadó munkáltató munkavállalóit. Az átadó munkáltató HR vezetője felajánlotta az indítványozónak, hogy az átadó munkáltató bérszámfejtésén tovább dolgozhat, azonban az indítványozó ezt nem fogadta el, bízva abban, hogy a jogutódlásra tekintettel átveszik. Az alperes a jogutódlással érintett munkavállalókkal megbeszéléseket tartott, majd felhívta őket egy módosított munkaszerződés előzetes aláírására. Az indítványozó ilyen megbeszéléseken nem vett részt, és munkaszerződés módosítására nem kapott ajánlatot. Az alperes ezt követően az indítványozó munkaviszonyát felmondás útján megszüntette. A felmondás indokolása szerint az alperes a humán erőforrás területen zajló átszervezések nyomán a generalista munkakörben lévő munkavállalók számát csökkentette. Az indítványozó a döntés ellen keresetet nyújtott be, mert álláspontja szerint a jogviszonyát jogellenes módon szüntette meg az alperes. Az elsőfokú bíróság az alperest kártérítés és kamata megfizetésére kötelezte. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A Kúria felülvizsgálati eljárásban a másodfokú ítéletet hatályon kívül helyezte, az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, és a keresetet elutasította.
- [3] Alkotmányjogi panaszában az indítványozó a Kúria döntését kifogásolta. Álláspontja szerint a Kúria döntése az Alaptörvény XVII. cikk (1) bekezdésében foglalt munkaadók és munkavállalók együttműködésének követelményét sérti. Azzal érvelt, hogy az alperes őt a továbbfoglalkoztatásról tájékoztatta, kommunikációja során erről biztosította, valójában azonban nem állt a szándékában az indítványozó átvétele. Az indítványozó sérelmezte, hogy a Kúria az Alaptörvényben lefektetett együttműködési szabály, és az azt részletező munkajogi rendelkezések megsértését mégsem állapította meg, hanem az indítványozó keresetét elutasította. Ezt az indítványozó egyúttal az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmébe ütközőnek tartotta.
- [4] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendben meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [5] Alkotmányjogi panaszában az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezését, az Alaptörvény XVII. cikk (1) bekezdését, illetve XXVIII. cikk (1) bekezdését [Abtv.

52. § (1b) bekezdés d) pont]. Indítványának benyújtását indokolta, kifejtve az érintett Alaptörvényben foglalt rendelkezés sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványozó kifejezett kérelmet fogalmazott meg a támadott bírói döntés megsemmisítésére nézve [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [6] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett kúriai ítélettel zárult ügyben felperes volt, és a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A magánszemély kérelmező ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [7] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben előterjesztett panaszában (a Kúria ítéletét az indítványozó jogi képviselője 2024. február 26-án vette kézhez, az alkotmányjogi panaszt 2024. április 26-án nyújtotta be) a bírósági eljárást befejező, rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai ítéletet támadta.
- [8] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [lásd pl.: 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [9] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a kúriai ítéletet az Alaptörvény XVII. cikk (1) bekezdésébe ütközőnek tartotta, és az Alaptörvény XVII. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozással az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való joga sérelmét is állította. Az Alaptörvény XVII. cikk (1) bekezdése alapján: „A munkavállalók és a munkaadók – a munkahelyek biztosítására, a nemzetgazdaság fenntarthatóságára és más közösségi célokra is figyelemmel – együttműködnek egymással.” Az indítványozó a támadott bírói döntés kapcsán azt kifogásolta, hogy a Kúria a munkavállalók és munkaadók együttműködését deklaráló rendelkezés sérelmét nem állapította meg, annak ellenére, hogy megítélése szerint is felróható volt az alperesnek a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvényben (a továbbiakban: Mt.) foglalt konzultációs kötelezettség megsértése.
- [10] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését el kell ismernie [lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]; 3014/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [27]]. A testület gyakorlata következetes abban, hogy „[a]z Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel” [3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]]. „Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon” [3137/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [9]].
- [11] Az Alaptörvény XVII. cikk (1) bekezdésére alapított indítványi érvekkel szemben az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben alkotmányjogi panasz terjeszthető elő, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az Alaptörvénynek az indítványozó által felhívott XVII. cikk (1) bekezdése nem Alaptörvényben biztosított jogot rögzít, az indítványozó természetes személy munkavállaló Alaptörvényben biztosított jogait illetően nem tartalmaz közvetlen rendelkezést. Az Alkotmánybíróság utal továbbá arra, hogy a bíróságok jogkörébe tartozó – így nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó alkotmányossági – kérdésnek tekinti a releváns munkajogi jogszabályok értelmezését, alkalmazását. Tartalma szerint az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz valójában a kúriai döntés felülbírálatára irányult a tekintetben, hogy ha az alperesnek felróható volt az Mt.-ben foglalt konzultációs kötelezettség megsértése, akkor az miként hat ki a munkaviszony megszüntetésének megítélésére. Az indítványozó erre hivatkozással állította az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való joga sérelmét is.
- [12] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint: „[ö]nmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének

alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XVII. cikk (1) bekezdése, illetve XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelme tekintetében az indítványi kérelem tartalmát illetően arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel, hanem az eljáró bíróság jogértelmezését, a bírói jogalkalmazói tevékenység körébe tartozó törvényességi kérdést vitatott. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján ezért nem állapítható meg, hogy a munkajogi jogviszonnal kapcsolatos jogvita tárgyában hozott támadott bírói döntéssel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.

- [13] 3. Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz nem tett eleget a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2024. november 26.

*Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró*

*Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2163/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3452/2024. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Székesfehérvári Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Pf.70/2023/51. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró természetes személy indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Székesfehérvári Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Pf.70/2023/51. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Székesfehérvári Járásbíróság 10.P.21.039/2021/125. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló jogvita lényege az alábbiak szerint foglalható össze. Az indítványozó (az alapügyben felperes), valamint az alperes édesanya házasságából egy gyermek született 2020 decemberében. Utóbb a házasság felbontása és járulékai iránt indult perben az elsőfokú bíróság a házasságot felbontotta (Székesfehérvári Járásbíróság 10.P.21.039/2021/125. számú ítélete), a gyermek felett a szülői felügyelet gyakorlására az alperest jogosította fel, továbbá szabályozta a felperes és a gyermek között a kapcsolattartást, valamint döntött a tartásdíjról. A járásbíróság egyúttal a Székesfehérvári Törvényszék mint másodfokú bíróság által meghozott, 2.Pkf.601/2021/3. számú végzésében megváltoztatott, majd a járásbíróság 10.P.21.039/2021/83. számú végzésében módosított, 10.P.21.039/2021/28. számú ideiglenes intézkedést hatályon kívül helyezte (a végzés a szülői felügyelet és a kapcsolattartás körében tartalmazott rendelkezéseket).
- [3] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az indítványozó (felperes) terjesztett elő fellebbezést; ebben egyebek között kérte, hogy a bíróság a felperest jogosítsa fel a szülői felügyelet gyakorlására. Másodlagos fellebbezési kérelmében az időszakos kapcsolattartásra vonatkozó ítéleti rendelkezés megváltoztatását kérte. A törvényszék az elsőfokú ítélet fellebbezett részét részben megváltoztatta, és szabályozta a felperesnek a gyermekkel való időszakos kapcsolattartását; a másodfokú bíróság ítélete rendelkezést tartalmazott a gyermektartásdíj hátralék körében is (Székesfehérvári Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Pf.70/2023/51. számú ítélete).
- [4] 1.2. Ezt követően nyújtotta be az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszát az indítványozó, amelyben a törvényszék ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a járásbíróság ítéletére is kiterjedő hatállyal. Az Alkotmánybíróság főtítkárnak felhívására kiegészített indítványában a VI. cikk (1) bekezdésének (magán- és családi élet tisztelgetben tartásához való jog), a XVI. cikk (1) és (2) bekezdéseinek (a gyermekek kiemelt védelméhez és a szülők gyermekük nevelésének és jogainak biztosításához való jog), a XXIV. cikk (1) bekezdésének (tisztességes hatósági eljáráshoz való jog), valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésének (tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog) sérelmét állította. Az alkotmányjogi panasz idézi az Alaptörvény XV. cikk (1)–(3) bekezdéseit is, további indokolás nélkül. Az eredeti indítvány az Alaptörvény 28. cikke kapcsán érvelést tartalmazott arról, hogy a bíróság az ügy alapjogi vonatkozásait nem ismerte fel, nem vizsgálta, a gyermek mindenképp felett álló érdekét és jogait figyelmen kívül hagyta; a bírói döntés ezért nem alkotmány-konform. Az indítvány idéz több alkotmánybírósági határozatot és az általános hatáskörű bíróság egyes döntéseit, továbbá a bizonyítás körében tartalmazott érvelést a konkrét bírói döntéseket illetően.
- [5] A panasz és a kiegészítése az Abtv. 29. §-a szerinti kérdést nem jelölte meg szövegszerűen. Évelése lényeges tartalma szerint a tisztességes eljáráshoz való alapjoga sérült azzal, hogy a jogkérdés és tényállás tisztázása a másodfokra maradt – ezáltal az esetleges hibák kijavítására rendelkezésre álló fellebbezési jogától megfosztották, hiszen, ha a jogkérdést és a tényállást az elsőfokú bíróság teljeskörűen megvizsgálja, akkor a másodfokú bíróságnak elég lett volna azokat javítania. Azt sérelmezte a másodfokú döntéssel kapcsolatban, hogy nincs jogorvoslata a tisztességtelen eljárás következtében. A panasz *contra legem* jogalkalmazás tilalmára hivatkozva azt is állította, hogy a törvényszék nem adott semmiféle, nemhogy érdemi magyarázatot arra, hogy az adott

jogkérdésekben mi okból nem vette figyelembe a jogi normát, és annak sem adta okát, hogy a precedensképes kúriai határozatokban foglaltaktól miért tért el.

- [6] Az alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság a tartalma szerint bírálta el.
- [7] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [8] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó a jogerős ítéletet 2024. március 6-án vette át, a beadványt pedig május 2-án, határidőben adta postára és azt május 6-án érkezett az elsőfokú bíróság.
- [9] 2.2. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó mint az alkotmányjogi panaszra okot adó eljárásban fél, a jelen esetben jogosultnak és érintettnek is tekinthető.
- [10] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) és (2) bekezdései, XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése az alkotmányjogi panasz szempontjából Alaptörvényben biztosított jogoknak tekinthetőek, ekként azokra (az egyéb feltételek teljesülése esetén) alapozható alkotmányjogi panasz.
- [11] 2.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti követelményeknek megfelelő alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az e) pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indoklást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [12] Az indítványnak az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, továbbá XVI. cikk (1) és (2) bekezdései, valamint a XV. cikk (1)–(3) bekezdései sérelmét állító eleme tekintetében az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető érveléssel nem fejtette ki, hogy szerinte mi és mennyiben okozza ezeknek az alapjogoknak az általa vélt sérelmét. A megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezések megjelölése önmagában nem alapozza meg az érdemi alkotmányossági vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezések tartalma közötti ellentétet, azaz a támadott döntés által okozott konkrét alapjogi sérelmet.
- [13] Alkotmányossági összefüggéseket bemutató, érdemi vizsgálatot megalapozó indokolást az említett, hivatkozott alapjogok tekintetében az indítvány ugyanakkor nem tartalmaz, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában ezen indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelménynek, és ekként nem alkalmasak érdemi elbírálásra {lásd például: 3022/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [14] Az indítványozó beadványában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot is megjelölte. Tekintettel arra, hogy közigazgatási eljárás az ügyben nem volt folyamatban, továbbá az indítvány tartalmából egyértelműen megállapítható, hogy az indítványozó tartalmilag az eljáró bíróságok eljárásával összefüggésben a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog sérelmét állítja, ezért az Alkotmánybíróság ezen indítványi elemet a tartalma szerint bírálta el és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése keretében vizsgálta.
- [15] Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének a XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben formai szempontból eleget tesz.
- [16] 2.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [17] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét arra vezeti vissza, ahogyan a bíróságok a konkrét esetben az egyes bizonyítékokat értékelték, a hatályos jog, a gyermek mindenképp felett álló érdekei figyelembe vétele körében. Az indítványozó meggyőződése szerint ugyanis a gyermek jogainak és érdekeinek védelme más döntést indokolta volna. Az indítványozó, utalva a 2.Pkf.601/2021/3. számú végzésre (ideiglenes intézkedés), már ezt is *contra legem* jellegű döntésnek tartja, mert szerinte a bíróság a gyermeket kiemelte a bizonyítottan alkalmas helyről, a gyermek érdekeit nem figyelembe véve, másrészt egyoldalúan, elfogultan értékelt a bizonyítékokat, és a tényállás teljeskörű tisztázására sem első fokon, sem másodfokon nem került sor.

- [18] Az alkotmányjogi panasz a tartalma szerint, a konkrét esetben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, tekintettel az Alkotmánybíróság tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos, kimunkált gyakorlatára.
- [19] Az indítványozó panaszával összefüggésben az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az indítványozó olyan szakjogi, törvényességi, jogszabály-értelmezési, illetve tényállás-megállapítási, bizonyítási, szakértői kérdéseket illetően adott elő érvelést a panaszában, amelyeknek a vizsgálata nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe, a jelen panaszban foglaltak alapján.
- [20] „Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogszelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. Önmagában az a tény, hogy az indítványozó valamely kérdésben nem osztja az ügyben eljáró bíróság jogi álláspontját, még nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, függetlenül az indítványozó érveinek helytállóságától vagy azok esetleges helytelenségétől.
- [21] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványnak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító eleme sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, ezért az indítvány ebben a vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos követelmények egyikének sem.
- [22] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra, visszautasította.

Budapest, 2024. november 26.

*Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró*

*Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2204/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3453/2024. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.362/2023/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az ABAÚJ-ABAÚJBAN EGTC indítványozó képviselőjében eljáró dr. Szepesházi Péter ügyvéd az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszban kezdeményezte a Kúria Pfv.V.20.362/2023/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz indítványozója az ABAÚJ-ABAÚJBAN Korlátolt Felelősségű Európai Területi Együttműködési Csoportosulás (EGTC), melynek tagjai magyar és szlovák települések önkormányzatai. Az ABAÚJ-ABAÚJBAN EGTC-t elsődlegesen területfejlesztés terén való együttműködés céljából hozták létre. Az ABAÚJ-ABAÚJBAN EGTC adminisztratív feladatainak ellátását – szerződéses úton megbízott munkaszervezetként – a Vidék- és Területfejlesztést Elősegítő Alapítvány (a továbbiakban: VITEA Alapítvány) látja el.
- [3] 2.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium mint támogató nevében eljáró Közigazgatási és Igazságügyi Hivatal mint pályázatkezelő és az ABAÚJ-ABAÚJBAN EGTC mint kedvezményezett között 2012-ben, 2013-ban és 2014-ben több pénzügyi támogatási szerződés jött létre. A támogatási szerződések mindegyikében szerepelt az a kitétel, miszerint a kedvezményezett a szerződések aláírásával kijelenti, hogy a jogosulatlanul igénybe vett támogatás összegét és annak kamatait az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendeletben foglaltak szerint visszafizeti.
- [4] A Kormányzati Ellenőrzési Hivatal (a továbbiakban: KEHI) 2016 augusztusában készült ellenőrzési jelentésében a pályázati támogatások felhasználását illetően több szabálytalanságot állapított meg. Közöttük rögzítette azt is, hogy a VITEA Alapítvány az indítványozó részére nem számlát, hanem számlát helyettesítő számviteli bizonylatot állított ki, ami nem felelt meg az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) előírásainak, így ezen költségeknek a támogatások terhére való elszámolása szabálytalan volt.
- [5] A Külgazdasági és Külügyminisztérium 2016. október 6. napján kelt felszólító levelében tájékoztatta az indítványozót, hogy a KEHI ellenőrzési jelentésében foglaltak alapján megállapította, az indítványozó a 2012–2014. évi támogatások terhére szabálytalanul számolt el és előírta a szabálytalanul felhasznált támogatások kamattal növelt összegének 30 napon belül történő visszafizetését. A felszólítás ellen az indítványozó kifogással élt. A külgazdasági és külügyminiszter a kifogást 2016. december 22. napján elutasította.
- [6] 2.2. A VITEA Alapítvány ellen az adóhatóság vizsgálatot folytatott le, melynek eredményeként a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) Fellebbviteli Igazgatósága a 2017. november 15. napján kelt határozatával az alapítvány terhére áfa adónemben adóhiánynak minősülő adókülönbözetet állapított meg, azzal egyező összegű áfát, adóbírságot, valamint késedelmi pótlékot szabott ki. Az alapítvány felügyeleti intézkedés iránti kérelmére a NAV vezetője – méltányosságból – a kiszabott adóbírságot törölte, a másodfokú határozat egyéb rendelkezéseit hatályában fenntartotta.
- [7] A jogerős határozat elleni közigazgatási perben a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 8.K.27.621/2018/5. számú, 2018. november 8. napján kelt ítéletével a VITEA Alapítvány keresetét elutasította. A bíróság kifejtette, hogy a VITEA Alapítvány az általa végzett közhasznú tevékenység ellenére az áfát illetően adóalannak minősült, mivel az Áfa tv. 6. § (1) bekezdése értelmében az adminisztratív szolgáltatási tevékenysége gazdasági tevékenység, amelyet az alapítvány szerződéses úton, a saját nevében, független formában végzett.

- [8] 2.3. A Külgazdasági és Külügyminisztérium az indítványozó ellen pert indított, keresetében az indítványozó alperes jogosulatlanul elszámolt támogatás és járuléki megfizetésére kötelezését kérte. Követelését a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseken túl a szerződések támogatással kapcsolatos kötelezettségvállalásaira és a jogosulatlanul igénybe vett támogatás visszafizetésének kötelezettségére alapította.
- [9] Az első fokon eljáró Budai Központi Kerületi Bíróság a 8.P/G.21.188/2021/37. számú ítéletében a keresetet elutasította.
- [10] A felperes fellebbezése folytán másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék az elsőfokú ítéletet – részben eltérő és kiegészített indokolással – a 2.Gf.75.485/2022/6/II. számú ítéletével helyben hagyta. A VITEA Alapítvány által kiállított bizonylatokkal való elszámolás kérdését úgy ítélte meg, hogy a NAV megállapításai a per elbírálása szempontjából nem bírtak jelentőséggel. A támogatási szerződésekben a kedvezményezett az alperes indítványozó és nem a munkaszervezete, a VITEA Alapítvány, ezért ebben a körben az alperes szerződésszegését nem állapította meg.
- [11] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Kérelmét a támogatási szerződések elszámolási szabályaira alapította. A VITEA Alapítvány áfa nélküli számviteli bizonylataival kapcsolatban vitatta a másodfokú bíróság indokolását és hangsúlyozta, hogy fellebbezésében az alperes jogsértésére hivatkozott, miszerint nem áfás számlákat fogadott be és számolt el a támogatások terhére.
- [12] A Kúria rögzítette, hogy az alperes indítványozó az ellenkérelem előterjesztésére számára biztosított 15 napos határidőt elmulasztotta és igazolási kérelmet nem terjesztett elő, ezért a Kúria kizárólag a felülvizsgálati kérelem visszautasításával kapcsolatos hivatkozására térhetett ki.
- [13] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét – a rendkívüli jogorvoslat keretei között – kizárólag a VITEA Alapítvány elszámolási bizonylatait illetően vizsgálta érdemben. Megállapította, hogy a jogerős ítélet a VITEA Alapítvány bizonylatai szabálytalan elszámolására alapított kereseti kérelmet elutasító részében jogszabálysértő. A támogatási szerződések szerint – az alperes indítványozó által sem vitatottan – az alperest a támogatások felhasználása során a vonatkozó számviteli, adóügyi, közbeszerzési és társadalombiztosítási jogszabályok előírásai érvényesítésének kötelezettsége terhelte. Ezt a kötelezettségét szegte meg az alperes indítványozó a VITEA Alapítvány áfát nem tartalmazó (a szabályosan kiállított számlák feltételeinek nem megfelelő) elszámolási bizonylatainak befogadásával és azoknak a támogató felé történt elszámolásával. A Kúria kiemelte, nem önmagában a számviteli, adóügyi stb. jogszabályoknak meg nem felelő bizonylatolt költségek befogadása, hanem azoknak a támogató felé történő elszámolása minősült szabálytalannak és vonta maga után – a szerződésekben foglaltak szerint – a jogosulatlanul igénybe vett (ebben az értelemben jogszabálysértően elszámolt) támogatási összeg és kamatai visszafizetésének kötelezettségét. Az eljáró bíróságok indokolásaira utalva a Kúria hangsúlyozta, hogy a támogatási szerződések megszegésével jogosulatlanul elszámolt támogatási összeg visszafizetésének kötelezettsége objektív alapú jogkövetkezmény (szankció) volt. Az alperes indítványozó visszafizetési kötelezettségét önmagában megalapozta a bizonyított szerződésszegése. Minderre tekintettel a Kúria a Pfv.V.20.362/2023/8. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatásával az alperes indítványozót a VITEA Alapítvány elszámolási bizonylatainak jogosulatlan elszámolására figyelemmel visszafizetendő támogatások, valamint ügyleti és késedelmi kamatok megfizetésére kötelezte.
- [14] 3. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára hivatkozással az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdés első mondata, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései, valamint a XIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állítva kérte a Kúria határozata alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. A megállapított tényállást, a hatósági és bírósági eljárásokat és döntéseket részletesen bemutató és kifogásoló beadványa szerint a támadott kúriai határozat alaptörvény-ellenessége a Kúria önkényes mérlegeléséből származik, ennek eredményeként sérültek a hivatkozott alaptörvényi rendelkezések. Indítványában – konkrét összefüggés megjelölése nélkül – további alaptörvénybeli rendelkezéseket [O) cikk, R) cikk (2) és (3) bekezdései, XXIV. cikk (1) bekezdése, a 25. cikk (1) bekezdése és a 28. cikk] is idézett. Hivatkozott nemzetközi szerződésekre és nemzetközi, valamint uniós bírósági döntésekre.
- [15] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése előírja, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt dönteni kell annak befogadásáról. Az alkotmányjogi panasz befogadásáról az Alkotmánybíróság – figyelemmel az Abtv. 47. § (1) bekezdésére, 50. § (1) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1) és (2) bekezdéseire – tanácsban eljárva dönt. A panasz akkor fogadható be, ha az megfelel a törvényben előírt követelményeknek, különösen az Abtv. 26–27. és 29–31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezekon kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (3) bekezdés értelmében a be-

fogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.

- [16] 4.1. Az alkotmányjogi panasz a törvényi feltételeknek az alábbiak szerint felel meg.
- [17] Az indítványozó által 2024. január 21. napján kézhez vett kúriai ítélet ellen 2024. március 20. napján elektronikus úton a bírósághoz benyújtott alkotmányjogi panasz – az Abtv. 30. § (1) bekezdésére és az Ügyrend 28. § (1) bekezdésére figyelemmel – határidőben érkezett. Az Ügyrend 28. § (2) bekezdésére figyelemmel ugyancsak határidőben érkezettnek minősül a 2024. április 22. napján kézhez vett hiánypótlási felhívásra 2024. május 22. napján érkezett kiegészített alkotmányjogi panasz.
- [18] A jogi képviselő a meghatalmazását csatolta.
- [19] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek eleget tesz. Tartalmazza: a) a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvénybe foglalt törvény előtti egyenlőséghez, valamint a tisztességes bírósági eljáráshoz és érdemi jogorvoslathoz fűződő jogait sértette a támadott kúriai határozat, melyek következtében sérült a tulajdonhoz való joga is); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést (a Kúria Pfv.20.362/2023/8. számú ítélete); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1) bekezdés első mondata, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel; valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a bírói döntést.
- [20] Az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.
- [21] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz benyújtására az Abtv. 27. § (1) bekezdésében meghatározott indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettség fennáll, tekintettel arra, hogy az alapügy alperese volt.
- [22] 4.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg továbbá, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását. A feltételek meglétét az Alkotmánybíróság mérlegeli [lásd: 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]].
- [23] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria jogszabálysértő önkényes mérlegeléssel hozott döntést, megsértve ezzel a törvény előtti egyenlőség, a tisztességes eljáráshoz és a jogorvoslathoz való jogait és ennek eredményeként sérült a tulajdonhoz való alapjoga is. Az Alkotmánybíróság az indítványban foglaltak alapján először is azt állapította meg, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszában lényegében a Kúria eljárásával és döntésével, annak érvelésével, indokolásával való egyet nem értését fejtette ki, a Kúria döntését önkényes mérlegelésen alapulónak és jogszabálysértőnek ítélve. Az Alkotmánybíróság szerint az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a Kúria eljárásával, döntésével és annak indokolásával, önmagában nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására.
- [24] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is utal arra a következetes gyakorlatára, amely szerint lehetőleg tartózkodik a törvényértelmezési kérdésekben történő állásfoglalástól, annak vizsgálatától, hogy a bírósági döntésekben megjelölt bizonyítékok és érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e azokat, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás valóban megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis a jogalkalmazó feladata. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a alapján a támadott döntéseket kizárólag alkotmányossági szempontból vizsgálja felül, nincs hatásköre a bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára, így a bizonyítékok felülmérlegelésére, a tényállás megállapítására vagy a jogvitát lezáró határozat nem alkotmányossági szempontú kritikájára [lásd: 3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]].
- [25] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítvány az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében garantált tulajdonhoz való jog, a XV. cikk (1) bekezdés első mondatában deklarált törvény előtti egyenlőség és a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tekintetében nem tartalmaz megfelelő indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett kúriai határozat miért ellentétes az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel. Az alkotmányjogi panasz részletesen ismerteti a kúriai döntést és indokolást, valamint az alapul szolgáló ügyet, az alaptörvény-ellenességet azonban kizárólag a Kúria önkényesnek ítélt mérlegelésében látja. Az indítványozó a Kúria által megjelölt, a felülvizsgálati kérelem elbírálása jogszabályi korlátaira tekintet nélkül idézi és kifogásolja a kúriai döntést megelőző hatósági és bírósági eljárásokat, határozatokat is, amely kifogások nem hozhatók összefüggésbe a támadott kúriai ítéletbe foglalt döntéssel. Az Alkotmánybíróság szerint nem tekinthető megal-

pozottnak az az érvelés, amely azon alapul, hogy valamely – egyébként törvényes keretek között, bizonyítási eljárások lefolytatásával megállapított tényállás alapján hozott – döntés a panaszosra nézve kedvezőtlen {lásd: 3183/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [23]}.

- [26] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog kapcsán pedig megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozó az ügyben élhetett és élt is – rendes és rendkívüli – perorvoslattal, ekként jogorvoslathoz való jogának sérelme fel sem merülhet.
- [27] 5. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasza az Alaptörvény felhívott rendelkezései tekintetében nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem fogalmaz meg, ekként nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek egyikét sem, ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2024. november 26.

*Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró*

*Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1888/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3454/2024. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kpkf.IV.39.005/2024/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (dr. Szepesi Dóra ügyvéd) útján eljárva, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Kúria Kpkf. IV.39.005/2024/2. végzése ellen. Álláspontja szerint a támadott bírósági végzés sérti az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügy tényállása szerint az indítványozó a Magyar Nemzeti Bank egy végzése ellen peres eljárást kezdeményezett a Fővárosi Törvényszék előtt, amelyben a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 27. § (1) bekezdés *b*) pontja, és a 13. § (3) bekezdés *a*) pont *ad*) alpontja alapján kötelező a jogi képviselet.
- [3] A Fővárosi Törvényszék a keresetet ítéletében elutasította, amellyel szemben az indítványozó fellebbezést és igazolási kérelmet terjesztett elő a Fővárosi Ítéltáblához, amely 2023. március 21-én kelt végzésével az indítványozó által személyesen benyújtott, az akkori jogi képviselője által fenntartott igazolási kérelmét elutasította, és egyúttal az ítélettel szembeni fellebbezését visszautasította.
- [4] Az indítványozó akkori jogi képviselője 2023. március 14-én elhunyt, amelyet az indítványozó (csak) 2023. május 11-én jelentett be a Fővárosi Ítéltáblának, előadva ugyanakkor azt is, hogy már 2023. március 18-án értesült a jogi képviselője haláláról. A 2023. március 21-én meghozott végzést a Fővárosi Ítéltábla az elhunyt jogi képviselőnek elektronikus úton kézbesítette, amelynek sikertelensége miatt kézbesítési fikció beállt állapotba. Miután a Fővárosi Ítéltábla értesült a korábbi jogi képviselő haláláról, saját hatáskörében hatályon kívül helyezte a kézbesítési fikciót megállapító döntését, és a – kötelező jogi képviseletre tekintettel – azt az irodagondnoknak megküldte (aki azt 2023. június 1-jén vette át), egyúttal pedig tájékoztatta az indítványozót, hogy a rá irányadó perorvoslati határidők az ismételt kézbesítés napjától számítandók. A Fővárosi Ítéltábla a kézbesítési fikciót megállapító végzését hatályon kívül helyező döntését az indítványozó részére 2023. május 18-án külön is kézbesítette. A 2023. március 21-én meghozott végzés (jogorvoslati kérelem hiányában) 2023. június 20-án jogerőre emelkedett.
- [5] Az indítványozó 2023. november 17-én új jogi képviselőt hatalmazott meg, amely útján 2023. november 20-án, a 2023. március 21-én meghozott végzés ellen kézbesítési kifogást és kijavítás iránti kérelmet terjesztett elő. Érvelése szerint a végzés meghozatalának időpontjában jogi képviselettel (a korábbi képviselőjének 2023. március 14-én bekövetkezett halála miatt) nem rendelkezett, így a végzésnek téves az a része, amely arról szól, hogy ki az ő jogi képviselője. Álláspontja szerint – mivel ő bejelentette a bíróságnak a korábbi jogi képviselője halálát – ezért az irodagondnoknak való kézbesítés szabálytalan volt.
- [6] A Fővárosi Ítéltábla a kijavítási kérelmet elutasította, a kézbesítési kifogást pedig visszautasította. A Fővárosi Ítéltábla szerint a kijavítás esetköre az elhunyt jogi képviselő feltüntetésére nem alkalmazható, már csak azért sem, mivel a bíróságnak a 2023. március 21-én hozott végzése meghozatalakor nem volt tudomása a korábbi jogi képviselő haláláról (mivel azt az indítványozó csak 2023. május 11-én jelentette be). A kézbesítési kifogás tekintetében a Fővárosi Ítéltábla kifejtette, hogy a szabályszerű elektronikus kézbesítést követően beállt kézbesítési fikciót megállapító végzését hivatalból hatályon kívül helyezte, amikor tudomást szerzett a korábbi jogi képviselő haláláról, és a 2023. március 21-én hozott végzést, az irányadó jogszabályok szerint kézbesítette az irodagondnoknak. Ugyanakkor az erről szóló döntést közvetlenül az indítványozónak is kézbesítette. E körben a Fővárosi Ítéltábla kiemelte, hogy a kézbesítési kifogás benyújtására a jogszabályok szerint a kézbesítés napjától számított 3 hónap elteltével nincs lehetőség, amely határidő jogvesztőnek tekinthető. Mivel az indítványozó a kézbesítési kifogását ezen határidő után terjesztette elő, ezért a Fővárosi Ítéltábla a kifogást visszautasította.

- [7] 1.2. Az indítványozó a Fővárosi Ítéltábla végzésével szemben fellebbezéssel élt a Kúriához.
- [8] A Kúria végzésében a Fővárosi Ítéltábla végzését helybenhagyta. A kúriai végzés indokolása szerint a kijavítás alkalmazásának nem álltak fenn a törvényi szabályai, mivel a Fővárosi Ítéltábla a végzésének meghozatalakor még nem értesült a korábbi jogi képviselő haláláról, ezért a végzésben nem technikai jellegű elírás, vagy adminisztratív tévedés történt.
- [9] A Kúria a kézbesítési kifogás kapcsán az alábbiakra mutatott rá. Az indítványozó a korábbi jogi képviselőjének 2023. március 8-án adott megbízást. Az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény és a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény rendelkezései szerint egy ügyvéd megbízását annak halála megszünteti, de egy ügyvédi irodával kötött megbízás, az ügyvédi iroda valamely tagjának halálával nem szűnik meg (csak annak jogutód nélküli megszűnésekor, amely jelen esetben nem állt fenn). Így nem jelen ügyben nem volt annak jelentősége, hogy az indítványozót képviselő ügyvéd elhunyt, ugyanis az indítványozónak azzal az ügyvédi irodával volt megbízási szerződése, ahol az elhunyt ügyvéd is dolgozott. Az irányadó jogszabályok szerint azonban ebben az esetben az ügyvédi iroda részére irodagondnokot rendelnek ki, aki azonban jogosult a bírósági határozat átvételére. Emellett a Kúria azt is kiemelte, hogy a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) szabályai szerint egy meghatalmazás megszűnése a bírósággal szemben csak a bíróságnak történő bejelentéstől hatályos. Ha azonban egy félnek a per vitelére jogosult meghatalmazottja van, akkor a bírósági iratokat a fél helyett a meghatalmazottnak kell kézbesíteni (és ettől eltérni nem lehet). Mindezek alapján megállapítható, hogy a kézbesítés az Fővárosi Ítéltábla részéről szabályszerű volt. Kiemelte azt is a Kúria, hogy a Pp. szabályai szerint közvetlenül az indítványozó részére nem voltak kézbesíthetőek az iratok, valamint azt is, hogy a Fővárosi Ítéltábla tájékoztatta az indítványozót arról is, hogy az iratokat a bíróság az irodagondnoknak kézbesítette, és hogy az ismételt kézbesítéssel ismét megnyitlák a perorvoslati határidők. A Kúria azt is hangsúlyozta, hogy a kézbesítési fikció megdöntését, csak annak beálltától számított 3 hónapon belül lehet kérni, amelynek elmulasztása jogvesztő.
- [10] Mindezek alapján a Kúria elvi tartalomként megállapította, hogy a határozat kijavítására csak hibás névírás, szám- vagy számítási hiba, illetve más hasonló elírás esetén van lehetőség, illetve azt is, hogy a kézbesítési kifogás benyújtásának a kézbesítés napjától számított három hónappal elteltével nincs helye.
- [11] 1.3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában (érdemben csak) az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének a sérelmét állította.
- [12] Az alkotmányjogi panaszának indokolásában kifejtette, hogy álláspontja szerint a kúriai végzés sérti az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdését, mivel az irodagondnok részére történő kézbesítéssel olyan harmadik személyhez kerültek a személyes adatai, akivel nem állt jogviszonyban. Véleménye szerint a Fővárosi Ítéltáblának nem az irodagondnoknak, hanem személyesen neki kellett volna kézbesíteni az iratokat.
- [13] Az indítványozó arra is hivatkozott alkotmányjogi panaszában, hogy a kijavítási kérelmet a Fővárosi Ítéltáblának tárgyalni kellett volna értelmeznie, nem pedig a jogi elnevezés alapján. Azzal, hogy a Fővárosi Ítéltábla később sem korrigálta az elírást, megsértette a tisztességes eljáráshoz való jogát. A kézbesítési kifogás kapcsán az indítványozó szerint a Kúria törvénytörő módon hagyta helyben a Fővárosi Ítéltábla végzését, mivel álláspontja szerint úgy alkalmazta vele szemben a jogvesztő határidőt, hogy ő nem ismerhette meg határidőben az iratok tartalmát. Emellett, mivel álláspontja szerint az irodagondnok nem volt érintett a perben, így a részére történő kézbesítés nem volt törvényes. A fentiek mellett álláspontja szerint téves a Kúriának az az érvelése is, miszerint neki az ügyvédi irodával lett volna megbízási szerződése, mivel bár valóban az irodával kötött szerződést, de a peres képviseletre az iroda ügyvédjét hatalmazta meg. A korábbi jogi képviselője halálakor megszűnt a megbízási szerződés, azt nem kellett volna neki külön az ügyvédi irodával is megszüntetnie. Azt is kifogásolta az indítványozó, hogy nem kapott a Kúriától megfelelő kioktatást az irodagondnokkal kapcsolatban (csak a nevét és címét közölték vele). Állítása szerint a kézbesítési fikciót hatályon kívül helyező végzésben nem szerepelt az irodagondnok részére történő kézbesítés ténye (az indítványozó ezen állítását azonban a kúriai végzés kifejezetten cáfolta). Véleménye szerint a konkrét ügyben az érintett irodagondnok nem is rendelkezik olyan szakértelemmel, hogy ügyében megfelelő jogi segítséget tudott volna neki nyújtani.
- [14] A fentiek mellett az indítványozó azért is alaptörvény-ellenesnek véli a kúriai végzést, mivel ezáltal a jogorvoslati jog csorbult, hiszen kérelmét nem bírálták el érdemben.
- [15] Az Alkotmánybíróság főtítkárának hiánypótlási felhívására az indítványozó alkotmányjogi panaszát kiegészítette, és a fenti alaptörvényi rendelkezések tekintetében további (a fentiekhez kapcsolódó) érvelést adott elő. E körben kiemelte, hogy az irodagondnok külön meghatalmazás nélkül nem jogosult jogi képviseletet ellátni, és az részére történő kézbesítéssel a bíróságok a titoktartási kötelezettségüket is megszegték. Emellett indítvány-kiegészítésében számos alkotmánybírósági határozatot is citált.

- [16] Az indítványozó az első indítvány-kiegészítését követően később újabb kiegészítéssel élt, ebben azonban új, a korábbiakban elő nem adott érveket nem hozott fel (abban továbbra is a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állította és erre vonatkozóan hozott fel – már korábban ismertetett – érveket).
- [17] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának kérdésében dönt, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [18] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el, és az indítványozó panaszának vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okok miatt nem fogadható be.
- [19] 2.1. Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [20] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. §-a és az Ügyrend 28. § (1) bekezdése alapján határidőben érkezett.
- [21] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapul szolgáló eljárást kérelmező személy nyújtotta be az ügyet érdemben lezáró bírói végzéssel szemben, amely tekintetében további jogorvoslatnak nincs helye.
- [22] 2.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére hivatkozzon. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában ezen követelménynek eleget tett. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének a sérelmére hivatkozott.
- [23] Ezen alaptörvényi rendelkezések tekintetében megállapítható, hogy az indítvány megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek. Az indítvány megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés *a*) pont], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *c*) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *d*) pont]. Az indítvány benyújtását részletesen indokolta, kifejtve az Alaptörvényben foglalt jogok sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pont]. Az indítványozó kifejezett kérelmet fogalmazott meg a bírói döntés megsemmisítésére nézve [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *f*) pont].
- [24] 2.3. Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele azonban, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [25] Az indítványozó a támadott kúriai végzést azért tartotta az Alaptörvény idézett rendelkezéseibe ütközőnek, mivel álláspontja szerint az irodagondnoknak történő kézbesítés nem lett volna lehetséges. Fontos kiemelni, hogy Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében deklarált jogállamiság követelményével összefüggésben az egyik legfontosabb alkotmányos követelmény egy állam működésével összefüggésben a jogbiztonság, vagyis a kiszámíthatóság biztosítása. Ez a kiszámíthatóság a jogalkotás és a jogalkalmazás területére egyaránt vonatkozik. Ebből következően a hatóságoknak és bíróságoknak a jogszabályok keretei között, azokat alkalmazva kell a döntésüket meghozniuk. Ha ezen döntés *contra legem* jellegű, azaz a jogszabályokkal ellentétes, akkor sérül a jogbiztonság elve (és ezen keresztül a tisztességes eljáráshoz való jog is). Az azonban – az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz eljárásban – nem róható fel egy hatóságnak vagy bíróságnak, ha az a jogszabályok szerint jár el. Jelen ügyben megállapítható, hogy mind a Fővárosi Ítéletábla, mind pedig a Kúria az irányadó jogszabályok alapján járt el az eljárása során (ideértve az irodagondnok részére való kézbesítést is). Az alkotmányjogi panaszban támadott kúriai végzés indokát adta ugyanis annak, hogy miért és hogyan alkalmazta az indítványozó ügyében az irányadó jogszabályokat.
- [26] Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint nem vizsgálja a jogszabályok bíróságok általi alkalmazását, a jogszabályok értelmezését mindaddig, amíg azok nem vetik fel az alaptörvény-ellenesség kételyét. Jelen ügy-

ben megállapítható, hogy az indítványozó aggályait nem elsősorban a jogszabályok bíróság általi alkalmazása okozza, hanem az alkalmazandó jogszabályok természete és tartalma. Az indítvány azonban az érintett jogszabályok vizsgálatára nem tartalmaz kérelmet. Az Abtv. 28. §-a ugyan lehetőséget az Alkotmánybíróság számára, hogy az Abtv. 27. §-ban meghatározott bírói döntés felülvizsgálatára irányuló eljárásban az Abtv. 26. § szerinti, jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját illető vizsgálatot is lefolytathatja, azonban ez jelen ügyben nem alkalmazható, mivel az indítvány még érintőlegesen sem hoz fel érveket arra nézve, hogy az érintett jogszabályok miért lennének alaptörvény-ellenesek.

[27] Mindezek alapján megállapítható, hogy az eljáró bíróságok az irányadó jogszabályok alkalmazásával jutottak a támadott végzés szerinti eredményre, így a kúriai végzés sem az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése, sem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése tekintetében nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét (tekintettel arra, hogy annak kapcsán nem merül fel a *contra legem* jogalkalmazás kételye), és olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vet fel, amelynek tisztázását az Abtv. 27. -a szerinti eljárás keretében az Alkotmánybíróság indokoltnak tartana. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 27. §-ára alapított indítvány nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos követelmények egyikének sem.

[28] 3. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság – tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem tett eleget az Abtv. 29. §-ának, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is – az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2024. november 26.

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2465/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3455/2024. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 31.Bf.7515/2023/49. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Süveges Péter (a továbbiakban: indítványozó) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján kérte a Fővárosi Törvényszék 31.Bf.7515/2023/49. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását, és a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 6.B.1390/2020/82. számú ítéletére kiterjedő megsemmisítését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló büntetőügyben megállapított tényállás szerint az indítványozó mint magánvádló a 2018. szeptember 24-én kelt kérelmében büntetőeljárás lefolytatását kérte amiatt, hogy [NN] valótlan tényállításait tartalmazó, a Blikk című újságban megjelent cikket a Ripost és az NL Cafe teljes egészében átvette anélkül, hogy őt mint érintettet megkérdezték volna. A feljelentés alapján a Ripost és az NL Cafe főszerkesztői ellen rágalmazás vétsége [Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 226. § (1) bekezdés] miatt büntetőeljárás indult.
- [3] Az elsőfokú bíróság a 6.B.1390/2020/82. számú ítéletével az I. és II. rendű vádlottakat az ellenük rágalmazás vétsége miatt emelt vád alól felmentette.
- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában utalt arra, hogy a rágalmazás vétsége a Btk. 4. § (1) bekezdése szerinti szabályozást figyelembe véve kizárólag szándékosan – egyenes vagy eshetőleges szándékkal – követhető el. A bíróság figyelembe vette az I. rendű és a II. rendű vádlott azon előadását, amely szerint az I. rendű vádlott a cikket a megjelenés előtt nem olvasta, a II. rendű vádlott pedig még nem dolgozott, amikor a cikk megjelent. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint az I. rendű és a II. a rendű vádlott hanyagnak mondható magatartása a szándékosság körében semmiképp sem illeszthető. Az elsőfokú bíróság hivatkozott az EBH 2005.1289. számú eseti döntés II. pontjára, amely a bírói gyakorlatra irányadóként tartalmazza, hogy a rágalmazásnak sajtó útján való elkövetéséért a lap főszerkesztőjének felelősségét az írás ismeretének hiányában hanyagság, vagy a sajtó működését meghatározó törvény rendelkezéseinek esetleges megsértése nem alapozza meg. A hivatkozott eseti döntés kifejti „a főszerkesztői kötelezettségek gondatlanságból történt esetleges elmulasztása a cselekmény egyenes vagy eshetőleges szándékkal történt elkövetését nem alapozhatja meg.” Ez nem jelenti azt, hogy a feljelentő más jogorvoslati, vagy igényérvényesítő lehetőséget nem vehet igénybe a vádlottakkal szemben, a bíróság ítélete azt nyilvánítja ki, hogy az I. rendű és II. rendű vádlott magatartása bűnös, a Btk. különös részi törvényi tényállását kimerítő magatartásként nem értékelhető. A büntetőjog a jogok védelmének végső eszköze, annak megállapításához, hogy valaki bűncselekményt követett el, a törvényi szabályozás értelmében szándékos magatartások esetén minimum az eshetőleges szándék megléte szükséges. Mindezen okok miatt a bíróság úgy ítélte meg, hogy sem az I. rendű, sem pedig a II. rendű vádlott vonatkozásában nem merült fel olyan bizonyíték, amely nyilatkozatukat cáfolta volna, ezért mindkét vádlottat a Btk. 226. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő rágalmazás vétsége alól felmentette.
- [5] A másodfokú bíróság a 31.Bf.7515/2023/49. számú végzésével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Végzésének indokolásában kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy nem nyert kétséget kizáró bizonyosságot, hogy a vádlottak a cikkek tartalmát megjelenésük előtt ismerték. Ezért szándékos vádlotti magatartás megállapítására nem kerülhetett sor. A vádlottak tekintetében a szándékosság – mint szükségszerű tudati oldal – nem megállapítható.

- [6] 1.2. Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságok döntése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezményének (a továbbiakban: EJEE) 6. cikk (1) bekezdését és 13. cikkét.
- [7] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét egyrészt az indokolt bírói döntéshez való jog vonatkozásában állította, mert álláspontja szerint az eljáró bíróságok az indokolási kötelezettségüket megszegve, nem rendelkeztek az ítéletükben arról, hogy a vádiratban többször hivatkozott „többrendbeli rágalmazás híresztelése” vád alól milyen okok alapján mentik fel a vádlottakat.
- [8] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét másrészt a pártatlan bírósághoz való jog vonatkozásában állította, mert az eljáró bíróságok a vádlottak felmentése érdekében nem voltak hajlandók tudomást venni a konkrét, a vádiratban rögzített – a többrendbeli rágalmazás híresztelése vonatkozásában előadott – vádpontonról. Az indítványozó álláspontja szerint e körülmény az eljáró bírók elfogultságát támasztja alá.
- [9] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésén alapuló jogorvoslathoz való jog sérelmét azért állította, mert az ügyben lefolyt magánvádas eljárás sem fogalmilag, sem szubsztanciálisan nem biztosította a jogsérelem orvosolhatóságát.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági kritériumoknak.
- [11] Az indítványozó álláspontja szerint az EJEE 6. cikk 1. bekezdésében és 13. cikkében foglalt rendelkezésekkel és annak esetjogával nincsenek összhangban a bíróságok támadott döntései. Az Alkotmánybíróság az e körben előadott hivatkozásokat nem tekintette önálló, érdemi elbírálásra alkalmas indítványi elemeknek. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *f*) pontja alapján ugyanis kizárólag jogszabály (és nem bírói ítélet) nemzetközi szerződésbe ütközésének a vizsgálata kérhető, és az is csak az Abtv. 32. § (2) bekezdésében meghatározott indítványozói kör által, és nem alkotmányjogi panasz keretében {3327/2018. (X. 16.) AB végzés, Indokolás [22]}. Nincs hatásköre az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz alapján indult eljárásban a bírói döntés nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára {3258/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [16]; 3203/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [12] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontja szerint az alkotmányjogi panasz akkor tartalmaz határozott kérelmet, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének a lényegét, illetve egyértelmű indokolást ad elő arra nézve, hogy a bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény indítványban felhívott rendelkezéseivel.
- [13] Az indítvány ugyanakkor e törvényi feltételeknek nem felel meg. Az indítványozó ugyanis az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseivel összefüggésben önálló, alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem terjesztett elő. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem felel meg az alkotmányjogi panasszal szemben támasztott követelménynek az indítvány, ha az a támadott bírói döntéssel lezárt eljárások leírását és az indítványozó szerint az Alaptörvény sérülni vélt szabályainak idézését tartalmazza, azok tényleges összekapcsolása nélkül {3067/2016. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [13]; 3187/2017. (VII. 14.) AB végzés, Indokolás [9]; 3198/2017. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [9]; 3063/2018. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [14] Az indítványozó semmilyen konkrét – az állított jogsérelem és a hivatkozott alaptörvényi rendelkezések között alkotmányjogi összefüggést feltáró – alkotmányjogi érvelést nem adott elő, ezért az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése vonatkozásában sem felel meg a határozott kérelem feltételeinek.
- [15] A fentiek mellett az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a bíróságok jogkörébe tartozó – így nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó alkotmányossági – kérdésnek tekinti az ügyben alkalmazandó törvényi rendelkezés, a Btk. 226. §-ának értelmezését, alkalmazását. Önmagában az, hogy az eljáró bíróság a Btk. 226. §-át alkalmazva az indítványozó álláspontjától eltérően úgy értékelte, hogy a konkrét esetben a szándékosság – mint szükségszerű tudati oldal – nem állapítható meg, szakjogi, törvényességi kérdés. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint: „[ö]nmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [16] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt – figyelemmel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjában foglaltakra – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

*Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró*

*Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2751/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3456/2024. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.37.114/2024/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük (Váczi Ügyvédi Iroda, képviseli: dr. Váczi Péter ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz, melyben a Fővárosi Törvényszék 113.K.705.111/2021/93. számú ítélete és a Kúria Kfv.IV.37.114/2024/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kezdeményezték.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az önálló bírósági végrehajtó 2021. június 10. napján kelt 0249.V.1722/2010/162. számú megkeresésében – egyebek mellett – az indítványozók 1/4–1/4 tulajdoni hányadában lévő ingatlanra árverési vétel jogcímen tulajdonjog bejegyzést kért Budapest Főváros Kormányhivatalától.
- [3] Budapest Főváros Kormányhivatala 2021. július 6. napján kelt 362359/2/2021. számú határozatával a tulajdonjogot árverési vétel jogcímen bejegyezte.
- [4] 1.2. Az indítványozók keresetet nyújtottak be Budapest Főváros Kormányhivatala 362359/2/2021. számú határozatának megsemmisítése és az azon alapuló ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzés törlése iránt. Kérelmük indokolása szerint az alperes bejegyző határozata jogszabálysértően lefolytatott ingatlan árverésen alapult.
- [5] Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék a 113.K.705.111/2021/93. számú ítéletével a keresetet elutasította. Megítélése szerint az alperes sem anyagi jogi, sem az ügy érdemére kiható súlyos eljárási jogszabálysértést nem követett el, határozata a keresetben felhozott okokból nem jogsértő. A bíróság indokolásában kiemelte, hogy az alperes regisztratív feladatot ellátó nyilvántartó hatóság, és ezen minőségében csak a végrehajtói megkeresés alakszerűségének jogszerűségét értékelhette, így a perben a bíróság is kizárólag azt vizsgálhatta – a kereseti kérelem és a védirat keretei között –, hogy az alperes eljárása a hivatkozott anyagi jogszabályoknak megfelelt-e, illetve az ügy érdemére kiható lényeges eljárási szabálysértést elkövetett-e. A bíróság ugyanakkor rámutatott, hogy a felperesek a végrehajtó eljárásának vonatkozó jogkövetkezményéről értesül(het)tek és kifogásaikat a végrehajtási eljárásban előterjeszt(het)ték, a végrehajtási eljárás jogszerűsége körébe tartozó kérdések azonban az ingatlan-nyilvántartási ügyben nem vitathatók.
- [6] 1.3. Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperesek felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elő. Álláspontjuk szerint az alperes hatóság, illetve a törvényszék súlyosan megsértették az ügyben alkalmazandó kógens eljárásjogi szabályokat, amivel sérültek a tisztességes eljárás alapvető szabályai és ez egyértelműen kihatott az ügy érdemére is. Érvelésük szerint az alperes hatóság számos kérdésben figyelmen kívül hagyta a tulajdonjogbejegyzési kérelemmel kapcsolatos jogszabályi feltételek vizsgálatát, a törvényszék pedig indokolás nélkül mellőzte a felperesek azon hivatkozásainak részletes vizsgálatát és értékelését, amelyek rámutattak az alperesi határozat hiányosságaira és jogellenességére.
- [7] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet megvizsgálta és megállapította, hogy a befogadás feltételei nem állnak fenn, ezért annak befogadását a Kfv. IV.37.114/2024/2. számú végzésében megtagadta. Indokolása szerint mérlegelése eredményeként felülvizsgálatra okot adó körülményt nem észlelt. A Kúria hangsúlyozta, a befogadhatóságot illetően kizárólag a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 118. § (1) bekezdésében felsorolt befogadási ok(ok) fennállását vizsgálhatta, a felülvizsgálati kérelemben állított jogszabálysértésekről nem foglaltatott állást.

- [8] 2. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban a Fővárosi Törvényszék 101.K.700.974/2022/30. számú ítélete és a Kúria Kfv.III.37.548/2023/2. számú végzése alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését kérték, arra hivatkozással, hogy a támadott határozatok az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való jogukat és a XXVIII. cikk (1) bekezdésében deklarált tisztességes eljárás követelményét sértik.
- [9] A tulajdonhoz való jog sérelmét abban látták, hogy az eljáró hatóság és bíróságok önkényes és jogszabálysértő aktusai és *contra legem* jogalkalmazásuk eredményeként jogellenesen és garanciák nélkül elvonták tulajdonukat. A tisztességes eljárás követelménye sérelmeként értékelték, hogy az első fokon eljáró bíróság és a Kúria is figyelmen kívül hagyták az önálló bírósági végrehajtó jogszabálysértéseire vonatkozó kifogásaikat és ezt se nem indokolták, se nem magyarázták. Álláspontjuk szerint „a bíróságoknak kötelezően meg kell tenniük mindent az indokolási kötelezettség teljesítése körében, hogy a *contra legem* jogalkalmazás elkerülhető legyen” {lásd: alkotmányjogi panasz, Indokolás [70]}.
- [10] A beadványban az indítványozók jelezték, hogy az „árverésről felvett 0249.V.1722/2010/107. számú árverési jegyzőkönyv tartalmazza azt, hogy az árverést jogorvoslattal [i]ndítványozók megtámadták, a jogorvoslat tárgyában viszont (...) nem született jogerős döntés” az alkotmányjogi panasz benyújtásának napjáig {lásd: alkotmányjogi panasz, Indokolás [2]}.
- [11] Az indítványozók az alaptörvény-ellenesség alátámasztásaként idéztek számos alkotmánybírói határozatot.
- [12] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése előírja, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt dönteni kell annak befogadásáról. Az alkotmányjogi panasz befogadásáról az Alkotmánybíróság – figyelemmel az Abtv. 47. § (1) bekezdésére, 50. § (1) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1) és (2) bekezdéseire – tanácsban eljárva dönt. A panasz akkor fogadható be, ha az megfelel a törvényben előírt követelményeknek, különösen az Abtv. 26–27. és 29–31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezekon kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (3) bekezdés értelmében a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [13] 3.1. Az alkotmányjogi panasz a törvényi feltételeknek az alábbiak szerint felel meg.
- [14] Az indítványozók által 2024. március 25. napján kézhez vett kúriai végzés ellen 2024. május 9. napján az elsőfokú bírósághoz benyújtott alkotmányjogi panasz – az Abtv. 30. § (1) bekezdésére és az Ügyrend 28. § (1) bekezdésére figyelemmel – határidőben érkezett. A jogi képviselő a meghatalmazását csatolta.
- [15] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek eleget tesz. Tartalmazza: a) a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (az indítványozók álláspontja szerint az Alaptörvényben védett tulajdonhoz való és a tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz fűződő jogait sértették a támadott hatósági és bírósági eljárásokban hozott határozatok); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntéseket (a Fővárosi Törvényszék 113.K.705.111/2021/93. számú ítélete és a Kúria Kfv.IV..37.114/2024/2. számú végzése); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel; valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a bírói döntéseket.
- [16] Az indítványozók a rendelkezésükre álló jogorvoslati lehetőséget kimerítették.
- [17] Az indítványozók az alkotmányjogi panasz benyújtására az Abtv. 27. § (1) bekezdésében meghatározott indítványozói jogosultsággal rendelkeznek, érintettségük fennáll, tekintettel arra, hogy az alapügy felperesei voltak.
- [18] 3.2. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet végzésével visszautasította. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a Kúria olyan döntése, amelyben megállapítja, hogy felülvizsgálati eljárásra nincs lehetőség, az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti, a bírósági eljárást befejező egyéb döntés, ezért alkotmányjogi panasszal támadható. A jelen ügyben tehát a Kúria végzésével szemben helye volt alkotmányjogi panasz előterjesztésének {lásd: 3480/2023. (XI. 7.) AB végzés, Indokolás [35]}. Ugyanakkor mivel a Kúria a támadott végzést mérlegelési jogkörben hozta, ezért az Ügyrend 32. § (5) bekezdése alapján az alapügyben hozott bírói döntésre is kiterjedt az Alkotmánybíróság vizsgálata {lásd: 3095/2024. (II. 29.) AB végzés, Indokolás [33]–[35]}.
- [19] 3.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg továbbá, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartal-

mazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív, az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását. A feltételek meglétének mérlegelése az Alkotmánybíróság jogkörébe tartozik [lásd: 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]].

- [20] 3.4. A beadványban megfogalmazott, tartalmát tekintve az önálló bírósági végrehajtó jogellenesnek tartott eljárására alapított, azonban az alperes hatósággal és az eljáró bíróságokkal szemben érvényesíteni kívánt alkotmányossági kifogásokat illetően az Alkotmánybíróság először is megjegyzi – ahogyan arra az első fokon eljáró bíróság és a Kúria is kitért –, hogy az alperes hatóság csak a végrehajtói megkeresés alakszerűségét értékelhet-e, ekként a perben a bíróság is csupán azt vizsgálhatta – a kereseti kérelem és a védirat keretei között –, hogy az alperes mint nyilvántartó hatóság eljárása a jogszabályoknak megfelelt-e, illetve az alperes az ügy érdemére kiható lényeges szabálysértést elkövetett-e [lásd: Fővárosi Törvényszék 113.K.705.111/2021/93. számú ítélete, Indokolás [15]–[16]; Kúria Kfv.IV.37.114/2024/2. számú végzése, Indokolás [7]]. A beadvány tanúsága szerint az indítványozók egyébként az árveréssel szemben jogorvoslattal éltek.
- [21] 3.5. Az Alkotmánybíróság következetesen érvényesített gyakorlata, hogy lehetőleg tartózkodik a törvényértelmezési kérdésekben történő állásfoglalástól [lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]]. Az indítványozók a bírói döntéseket amiatt sérelmezték, mert a közigazgatási perben nem bírálták el az önálló bírósági végrehajtó eljárásával kapcsolatos – valójában a közigazgatási per kereteit meghaladó – kifogásaikat, ami álláspontjuk szerint alaptörvény-ellenes tulajdonelvonáshoz vezetett. Az Alkotmánybíróság az indítványnak ezt, a tulajdonhoz való jog sérelmét állító elemét úgy ítélte meg, hogy nem alkotmányossági, hanem törvényértelmezési kérdés, ekként az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem vetette fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [22] 3.6. Az eljáró bíróságok indokolási kötelezettségének elmulasztását sérelmező indítványt illetően az Alkotmánybíróság rámutat, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező indokolási kötelezettség alkotmányos követelményéből az következik, hogy a bíróság döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően köteles számot adni, ugyanakkor az indokolási kötelezettségből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége [lásd: 3309/2022. (VI. 24.) AB végzés, Indokolás [26]]. A felülvizsgálati kérelem befogadása feltételei fennállását illető kifogásokkal kapcsolatban az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy a feltételek mérlegelése nem alkotmányossági, hanem szakjogi-törvényértelmezési kérdés, melyben az Alkotmánybíróság a Kúria döntését nem bírálhatja felül [lásd: 3240/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [13]]. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, az alkotmányjogi panaszban megfogalmazott érvek alapján a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog megsértésének kételye sem merült fel.
- [23] 4. Mivel jelen ügyben az Alkotmánybíróság azt a következtetést vonta le, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz az Alaptörvény hivatkozott XIII. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében nem fogalmazott meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést és nem vetette fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét sem, ekként nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek egyikét sem, ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2024. november 26.

*Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró*

*Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2255/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3457/2024. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.21.259/2022/15. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.21.259/2022/15. számú ítélete ellen – a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.512/2022/9. számú ítéletére és a Budapest Környéki Törvényszék 4.P.20.370/2020/112. számú ítéletére is kiterjedően – terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt 2024. január 22-én, a Budapest Környéki Törvényszék útján az Alkotmánybírósághoz. Az alkotmányjogi panaszt az indítványozó az Alkotmánybíróság főtítkára felhívására 2024. április 8-án kiegészítette és egységes szerkezetbe foglalta. A panaszbeadvány a támadott bírói döntéseket az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, XIII. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) bekezdésével tartotta ellentétesnek.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panaszról és az ügyben hozott bírói döntésekből megállapítható, hogy az alapügy (egyéb vegyes kötelem, elszámolás) tárgya egy az indítványozó és a testvére között fennállt, ingatlanok közös megvásárlásával és továbbértékesítésével kapcsolatos keretmegállapodásból fakadó jogvita volt.
- [3] A bíróság által megállapított tényállás szerint az indítványozó (az alapügy I. rendű alperese) és testvére (a továbbiakban: felperes) 2003 novemberében megállapodtak, hogy jövedelmük kiegészítése céljából árveréseken ingatlanokat fognak vásárolni – közös tulajdonba, olyan arányban, ahogyan a megvételhez hozzájárultak –, majd ezeket haszonnal tovább értékesítik, és a hasznot olyan arányban osztják meg egymás között, amilyen arányban a vételárát megfizették. Ezt követően a felek több éven keresztül számos ingatlant vásároltak meg és értékesítettek ilyen módon, egymás magán-bankszámlájára pedig ezek kapcsán különböző összegű befizetéseket teljesítettek. A felek között nem volt vitás az, hogy attól függetlenül, hogy az árverésen melyikük van jelen, és az ingatlanvásárlást követően melyikük tulajdonjogát jegyzik be az ingatlan-nyilvántartásba, elismerik a másikkal ingatlan-nyilvántartáson kívüli tulajdonjogát is.
- [4] 2006. december 1-jén az indítványozó két ingatlant vásárolt, amelyek közül az egyik egy törökbálinti ingatlan 1361/4805 tulajdoni hányada volt. Ezért az indítványozó 2 807 000 Ft-ot fizetett, amelyből 1 403 500 Ft-ot a felperes átutalt a magán-bankszámlájára. Az ingatlan-nyilvántartás szerint ezen ingatlan említett tulajdoni hányada jelenleg is az indítványozó tulajdonát képezi.
- [5] 2010. január 12-én az indítványozó árverésen 8 010 000 Ft-ért megvásárolta egy budapesti ingatlan 1/2 tulajdoni illetőségét; a vételár felét a felperes a részére elutalta. Az ingatlant később végrehajtó értékesítette, aki a vételárból 2021. január 28-án az indítványozó részére – az 1/2 tulajdoni hányadra tekintettel – átutalt 16 000 000 Ft-ot. Ezen összegből az indítványozó semmit nem utalt át a felperesnek.
- [6] 2008. január 17-én és november 10-én a felperes árverésen megvásárolt egy másik budapesti, majd egy komáromi ingatlant is, és kérte a végrehajtótól, hogy ezeket egy a felek édesanyja és nagynénje által 2003-ban alapított üzletviteli tanácsadó és ingatlanforgalmazó kft. (a továbbiakban: III. rendű alperes) nevére írassa az ingatlan-nyilvántartásba. A III. rendű alperes vezető tisztségviselője a kezdetektől az indítványozó volt, tagja azonban csak 2008. november 12-én lett, amikor a felperes üzletrészét megvásárolta. A felperes 2005. szeptember 29-től 2008. november 12-ig volt vezető tisztségviselő. A felperes az ingatlanok megvásárlásáról nem szólt az indítványozónak, így azok a III. rendű alperes vagyonában sem kerültek feltüntetésre. A komáromi ingatlant a III. rendű alperes később, 2020. június 15-én értékesítette. A két ingatlan tulajdonjoga kapcsán a III. rendű alperes és a felperes között több peres eljárás is indult.
- [7] 2008. július 17-én az indítványozó a felperes kérésére átutalt a felperesnek 15 000 000 Ft-ot, majd 2010. május 25-én további 9 000 000 Ft-ot. A felperes 2011. július 3-án és 2012. augusztus 1-jén – két részletben – a

9 000 000 Ft-ot visszafizette az indítványozónak. A felek azonban nem tudtak megállapodni abban, hogy a 15 000 000 Ft-nak és a 9 000 000 Ft-nak mi volt a rendeltetése. Az indítványozó ragaszkodott a kifizetések írásba foglalásához, és ahhoz, hogy azok kölcsönnek minősülnek, ami után a felperesnek kamatot kell fizetnie. A felperes szerint azonban ezeket az összegeket egyéb befektetésekre szánták, ezért nem járt velük kamatfizetési kötelezettség. A felek kiegyensúlyozott viszonya a vita miatt megromlott, az indítványozó a testvérét beperelte kölcsön visszafizetése és jogalap nélküli gazdagodás jogcímen, és – több hatályon kívül helyezés követően – 2021-ben a bíróság kötelezte is a testvért (jelen ügy felperesét) 15 000 000 Ft megfizetésére (lásd a Kúria Pfv.21.197/2020/8. számú ítéletét). A felperes még ezen per során egy másik peres eljárást kezdeményezett az indítványozóval szemben, jogalap nélküli gazdagodás jogcímen, valamint polgári jogi társaságon alapuló elszámolási igény érvényesítésére – amely jogintézményről a felek a pereskedés során hallottak először. A felperes ez utóbbi igényét a bíróság első fokon elutasította, azonban a Fővárosi Ítéltábla másodfokon ezt a részítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat meghozatalára utasította, rámutatva, hogy a felperes a keresetváltoztatás szabályait megsértette. A felperes az eredeti keresetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 578/A. §-a és 361. § (1) bekezdése alapján 72 690 807 Ft megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket. Ezt az összeget a 24. sorszámú beadványában leszállította 65 542 967 Ft-ra, majd a 35. számú előkészítő iratában ismét fel akarta emelni az eredeti összegre, de ez a keresetváltoztatása elkészt, és erre az alperesek hivatkoztak is, ezért – a hatályon kívül helyező végzésben foglaltak szerint – az elsőfokú bíróságnak a további eljárást az alacsonyabb összegre kell lefolytatnia.

- [8] Az indítványozó és a felperes édesanyja időközben, 2016-ban elhunyt; vagyonát képezte egyebek mellett a III. rendű alperesben fennálló üzletresze. Az édesanya végrendeletében az indítványozót tette meg örökösévé, a felperest pedig kitagadta, ezért a felperes végrendelet érvénytelenségének megállapítása és köteles rész iránt újabb pert indított az indítványozóval szemben.
- [9] A felperes a polgári jogi társaságból eredő elszámolás, továbbá jogalap nélküli gazdagodás és kártérítés, illetve szerződés érvénytelenségéből eredő elszámolás iránti végleges kereseti kérelmét 109 109 573 Ft-ban jelölte meg. Hivatkozott arra, hogy a hatályon kívül helyező végzés előtt megjelölt 65 542 967 Ft-os igénye mindenképpen megalapozott; azóta azonban jelentős ténybeli változások történtek, különösen amiatt, hogy a III. rendű alperes értékesítette a komáromi ingatlant, valamint a budapesti ingatlan értékesítése is megtörtént.
- [10] 2.1. A Budapest Környéki Törvényszék a 2022. április 6-án kelt, 4.P.20.370/2020/112. számú ítéletével kötelezte az indítványozót, hogy fizessen meg a felperesnek 9 403 500 Ft-ot és ennek kamatát, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [11] A bíróság megállapította, hogy a felek azon – nem vitásan fennállt – megállapodása, hogy árveréseken ingatlanokat vásárolnak, majd azokat haszonnal tovább értékesítik, üzletszerű tevékenységnek minősült, amit csak gazdasági társasági formában végezhetnek volna; ilyen célra polgári jogi társaság nem alapítható. Egyébként sem valósultak meg a polgári jogi társaság Ptk. szerinti ismérvei a felek között, és nem is lehetne olyan szerződés létrejöttét megállapítani, amelynek a létezéséről, jogi szabályozottságáról a felek saját bevallásuk szerint nem is tudtak. Az azonban nem volt vitás, hogy a felperes és az indítványozó között 2003 novemberétől gazdasági együttműködés (keretmegállapodás) alakult ki, amelynek a lényege szerint a felek által árveréseken megvásárolt ingatlanok közös tulajdonba kerülnek, azok költségeit a felek a tulajdoni hányaduk arányában viselik, és az eladásból származó vételáron is ilyen arányban osztoznak. Így minden egyes megvásárolt ingatlan esetén közöttük eseti tulajdonközösség jött létre.
- [12] A tulajdoni igények nem évülnek el; azonban a közös tulajdonnal kapcsolatos, Ptk. 141. §-a szerinti kiadások és hasznok mint kötelmi jogi követelések, öt év alatt elévülnek. A felperesnek az indítványozóval közös ingatlanjaik kapcsán akár vételár-különbözet, akár egyéb ráfordítás alapján fennálló követeléseit ezért azok felmerülésekor, de legfeljebb öt éven belül kellett volna érvényesítenie. A jelen peres eljárást megelőzően már értékesített ingatlanok esetében tehát legkésőbb az ingatlan értékesítésekor kellett volna felszólítania az indítványozót a többeltráfordítások megfizetésére. Négy ingatlan esetében az elévülés már bekövetkezett, és arra az alperesek hivatkoztak is. Nem tudta bizonyítani továbbá azt sem a felperes, hogy az indítványozó magánbankszámlájára teljesített utalások és befizetések jogcíme mi volt, volt-e azokkal szemben az indítványozó részéről valamilyen ellentételezés. Ezek is kötelmi követelésnek minősülnek, így az általános elévülési idő vonatkozott rájuk. Egyetlen 990 000 Ft összegű utalás vonatkozásában még határidőn belülinek minősült a kereset előterjesztése, de erről a felperes nem tudta bizonyítani, hogy milyen jogcímen fizette be az indítványozó bankszámlájára, és mi alapján követeli vissza.

- [13] Az ítélet szerint az elévülés alól kivételt képez két ingatlan: a budapesti ingatlan és a törökbálinti ingatlan. Ezen ingatlanok, illetve azok megvásárolt tulajdoni hányada után a vételárat a felek – a keretmegállapodásuknak megfelelően, és általuk sem vitatottan – fele-fele arányban fizették meg. Ezt az indítványozó, korábbi közokiratba is foglalt nyilatkozatainak ellentmondva, a tárgyalás korábbi berekesztését megelőző nyilatkozatában nem ismerte el, és arra hivatkozott, hogy az ingatlan-nyilvántartásban csak ő szerepel bejegyzett tulajdonosként. A bíróság azonban rámutatott, hogy az egyéb közösen vásárolt ingatlanok értékesítése is jelzi azt, hogy a felek keretmegállapodásának a lényege az ingatlanok közös tulajdonba kerülése, a vételár közös megfizetése, majd a minél előbbi és minél magasabb áron történő eladás volt. A keretmegállapodást kitöltő egyedi szerződések azzal teljesültek, hogy a felek a közös tulajdonba megszerzett ingatlant értékesítették, a vételárral pedig elszámoltak. Ez utóbbi mozzanat a jelen per megindításáig nem történt meg; figyelemmel arra, hogy a budapesti ingatlan értékesítésére már a per folyamán került sor (a végrehajtó 2021. január 28-án utalt el az indítványozónak 16 000 000 Ft-ot), a törökbálinti ingatlan pedig jelenleg is az indítványozó tulajdona. A bíróság ezért megállapította, hogy a felperes joggal tart igényt a budapesti ingatlan után 8 000 000 Ft-ra és az azután 2021. január 28-ától, vagyis a felek szerződésének teljesedésbe menésétől esedékes késedelmi kamatra; a törökbálinti ingatlan után pedig az általa eredetileg megfizetett 1 403 500 Ft-ra és annak a keresetlevél benyújtásától számított késedelmi kamataira (lehetetlenné vált szerződés, és a felperes által a keresetlevél benyújtásával lejárttá tett követelés jogcímén).
- [14] A felperes által a magánvagyonából a III. rendű alperes részére megvásárolt ingatlanok vonatkozásában a bíróság a keresetet elutasította. Nem találta megalapozottnak továbbá a bíróság a keresetet a II. rendű alperessel szemben sem, aki az indítványozó házastársa volt.
- [15] 2.2. Az elsőfokú ítélet ellen a felperes, az indítványozó és a III. rendű alperes is fellebbezett, amely alapján eljárva a Fővárosi Ítéltábla a 2022. október 11-én kelt, 6.Pf.20.512/2022/9. számú ítéletével a fellebbezett rendelkezéseket részben megváltoztatta, az indítványozó marasztalását 8 000 000 Ft-ra és kamataira leszállította, és annak megfizetésére egyetemlegesen kötelezte a II. rendű alperest is a házastársi közös vagyonból reá eső rész erejéig.
- [16] Az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a felperes és az indítványozó között megállapodás jött létre, amely azonban nem minősül polgári jogi társaságnak. A Ptk. 200. § (1) bekezdése értelmében a felek köthettek a törvényben nem szabályozott, atipikus szerződést. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 3. § (2) bekezdése és 215. §-a nem zárja ki a felek jogviszonyának a keresettől eltérő minősítését, csak az alperes magasabb összegben történő marasztalását; a bíróság ezért nem sértette meg az eljárási szabályokat, amikor a felperestől eltérően minősítette a vizsgált szerződést.
- [17] Az ítéltábla szerint ugyanakkor nem jött létre a felek között a megvásárolt ingatlanokon eseti tulajdonközösség. „Ettől függetlenül a szerződés alapján kötelesek voltak a másik félnél az ingatlanokkal kapcsolatban felmerült költségek fele részét megtéríteni, és jogosultak voltak az értékesítésből befolyt vételár fele összegének követelésére azzal, hogy az elszámolás ingatlanonként külön-külön, a szerződés teljesítése esetén a tovább értékesítésből befolyó vételár megfizetésének időpontjában volt esedékes” {másodfokú ítélet [40]}. Az elévülés kérdésében az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bírósággal, azonban a törökbálinti ingatlan tekintetében rámutatott, hogy annak az értékesítése még nem történt meg, így a felperes elszámolásra való joga még nem nyílt meg. „A felperes és az [indítványozó] a közös gazdasági tevékenység folytatására irányuló megállapodásukat határozatlan időre kötötték, azt nem bontották fel, az elszámolás pedig egyes ingatlanonként, azok tovább értékesítésének időpontjában volt esedékes” {másodfokú ítélet [41]}. E vonatkozásban ezért az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és az indítványozót 1 403 500 Ft-ban marasztaló rendelkezés vonatkozásában a keresetet elutasította.
- [18] A budapesti ingatlan, valamint a 990 000 Ft összegű utalás mikénti megítélése kapcsán az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bírósággal.
- [19] Megállapította továbbá az ítéltábla, hogy – szemben az elsőfokú ítéletben foglaltakkal – a II. rendű alperes indítványozóval egyetemleges marasztalásának feltételei fennállnak, mert közöttük házastársi vagyontársaság állt fenn a vitatott adásvételek idején. Rámutatott a másodfokú ítélet arra is, hogy a felperesnek a III. rendű alperessel szembeni követelése (a III. rendű alperes nevére vásárolt ingatlanok miatt) jogalap nélküli gazdagodás jogcímén érvényesíthető lett volna az elévülési időn belül, de ezek vonatkozásában az elévülés már bekövetkezett.
- [20] 2.3. A másodfokú ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a felperes és az indítványozó. A Kúria a 2023. szeptember 27-én kelt, Pfv.V.21.259/2022/15. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

- [21] A felülvizsgálati kérelem elégtelen tartalma miatt nem vizsgálta érdemben a Kúria a felperes azon állítását, hogy a másodfokú bíróság okszerűtlenül és ellentmondásosan értékelte a bizonyítékokat. Aláhúzta ugyanakkor, hogy a másodfokú bíróság azért jutott arra a következtetésre, hogy a felek között polgári jogi társaság nem állt fenn, mert a megállapodásuk nem terjedt ki vagyoni hozzájárulásaik közös tulajdonba, közös használatba kerülésére. Rámutatott arra is a Kúria, hogy a felperes által a III. rendű alperes részére megvásárolt ingatlanokkal kapcsolatos kereseti elem elutasításának az indoka az elévülés volt, amelynek bekövetkeztét helyesen állapította meg a másodfokú bíróság.
- [22] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében foglaltak kapcsán arra utalt a Kúria, hogy a 60 napon túl előterjesztett észrevételek nem voltak érdemben vizsgálhatók. Ezen túlmenően a kereseti kérelemhez kötöttség megsértését [a Pp. 3. § (1)–(2) bekezdések, 215. § (1) bekezdés] tévesen állította az indítványozó, ugyanis: „A bíróság a kereseti kérelemhez és annak ténybeli alapjához kötött, [...] azaz a téves jogcím megjelölés esetén a kereset nem utasítható el, a perbe hozott jogviszonyt a bíróság a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően minősíthet.” {kúriai ítélet, Indokolás [69]}. Az indítványozó állította a Pp. 206. § (1) bekezdésének a sérelmét is, de a bizonyítékok értékelésének, valamint a tényállás megállapításának a jogszabálysértő, kirívóan okszerűtlen, iratellenes, hiányos vagy ellentmondásos voltára vonatkozó hivatkozásokat nem adott elő.
- [23] Nem volt helytálló az indítványozó azon hivatkozása sem, hogy sérült volna a Ptk. 205. § (1) és (2) bekezdése amiatt, mert a felperes ellentmondó nyilatkozatokat tett a részesedési arány körében. A felek megállapodásának tartalmát e tekintetben a bizonyítékok mérlegelésével állapította meg a bíróság, a bizonyítékok nem megfelelő mérlegelését viszont az indítványozó ilyen szempontból nem kifogásolta. Megjegyezte ugyanakkor a Kúria, hogy nem sértett jogszabályt a bíróság, amikor a szerződés tartalmára a felek nyilatkozataiból és a teljesítési időszak alatt tanúsított magatartásukból vont le következtetést.
- [24] Alapítványul állított jogszabálysértést azzal kapcsolatban is az indítványozó, hogy „az üzletszerű gazdasági tevékenység létrehozására irányuló polgári jogi társasági megállapodás semmis.” A másodfokú ítélet ugyanis – lényegében – nem erről szólt, hanem arról, hogy magánszemélyek ingatlanvásárlásra, majd haszonnal történő továbbértékesítésre és a befolyt vételár hozzájárulás arányában történő felosztására (nem nevesített) megállapodást kötöttek; ez pedig nem ütközik jogszabályba sem az időtartama, sem a rendszeressége, sem a haszonszerzési cél miatt.
- [25] Az indítványozó arra is hivatkozott, hogy a budapesti ingatlan és a törökbálinti ingatlan a megvásárlást követő egy hónapon belül értékesíthető lett volna, ezt követően pedig 5 év állt a felperes rendelkezésére, hogy az ingatlanok értékesítését és a vételárral való elszámolást kérje, vagy a szerződéstől elálljon. A Kúria szerint azonban ez az érvelés sem foghat helyt, mivel nem volt vitatott a felülvizsgálati eljárásban a felek közötti megállapodás tartalma, ebből pedig „helytállóan jutott arra a következtetésre a másodfokú bíróság, hogy az ingatlanok, a [budapesti] ingatlan értékesítésével ment teljesezésbe a szerződés, tehát ekkor nyílt meg a felperesnek az értékesítéssel elért haszon követelésére való joga és annak elévülése is ekkor indult. [...] Osztotta a Kúria azt az álláspontot is, hogy a törökbálinti ingatlan értékesítése hiányában a felperes elszámolásra való joga ezen ingatlan vonatkozásában még nem nyílt meg {kúriai ítélet, Indokolás [75]}.
- [26] Megállapította a Kúria – a jogerős ítélettel összhangban –, hogy a felperes nem szerzett tulajdont az indítványozó által árverésen megszerzett ingatlanokon. Az indítványozót így megilleti az ingatlannal való rendelkezés joga, azt értékesítheti is, azonban tulajdonosként egy másik szerződés – a felek közötti megállapodás – alapján köteles a befolyt vételár megfelelő részét azon szerződés jogosultjának (a felperesnek) átadni.
- [27] 3. Az indítványozó a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.21.259/2022/15. számú ítélete ellen – a Fővárosi Ítéletábrta 6.Pf.20.512/2022/9. számú ítéletére és a Budapest Környéki Törvényszék 4.P.20.370/2020/112. számú ítéletére is kiterjedően – az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett elő 2024. január 22-én, a Budapest Környéki Törvényszék útján az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó a panaszbeadványát az Alkotmánybíróság főtítkára felhívására 2024. április 8-án kiegészítette és egységes szerkezetbe foglalta. A panaszbeadvány a támadott bírói döntéseket az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, XIII. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) bekezdésével tartotta ellentétesnek.
- [28] 3.1. Az indítványozó fő kifogása a támadott bírói döntés kapcsán egyrészt az, hogy az fizetésre kötelezi őt a felperes irányába a budapesti ingatlan eladása után, annak ellenére, hogy ennek az ingatlan az értékesítésére mintegy 8 évvel azután került sor, hogy a felek megállapodása és együttműködése a megromlott viszony miatt megszűnt. Másrészt pedig az, hogy a bíróságok a felperes által megjelölt jogcímeiktől (polgári jogi társaság megszűnése, jogalap nélküli gazdagodás) eltérően minősítették a felek együttműködését, ezért a kereseti kérelemhez kötöttséget megsértve kötelezték őt arra, hogy az említett ingatlan vételárán osztozzon a felperessel.

Mindezek a megállapítások az indítványozó szerint a Kúria korábbi, Pfv.V.21.197/2020/8. számú ítéletében foglaltakkal is ellentétesek; ebben az ítéletben ugyanis a Kúria – amikor a 15 000 000 Ft megfizetéséről döntött – úgy fogalmazott az indokolás [17] bekezdésében, hogy a felek „a közös üzletet 2012. augusztusban szüntették csak meg.” Az indítványozó a megállapodásuk 2012 augusztusi megszüntetését – a panaszbeadvány tartalmából kitűnően – úgy értelmezi, hogy ezen időpontot követően őt semmilyen fizetési kötelezettség nem terheli a felperes felé a közös pénzből vett, de egyedül általa értékesített ingatlanok után, hiszen az együttműködésük lezárult.

- [29] 3.2. Az indítványozó érvelése szerint az, hogy a bíróság a kereseti kérelemben foglalt jogcímtől eltért, és így kötelezte őt fizetésre, sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt pártatlan bírósághoz való jogot, és a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező védekezéshez való jogot. A Pp. 121. § (1) bekezdés c) pontja és a – más ügyben hozott – Pfv.I.20.364/2012/5. számú ítélet alapján is szerepelnie kell az érvényesíteni kívánt jognak a keresetlevélben. Az indítványozó szerint ez alperesi oldalról is lényeges garancia, mert ebből tudhatja meg az alperes, hogy milyen jogi tartalommal szemben kell a „védekezését” kialakítania. Álláspontja szerint ezért az eljárási törvényben foglalt kereseti kérelemhez kötöttség erre is kiterjed. Ha ezt a bíróság nem veszi figyelembe, akkor önkényesen jár el, megbontja a jogegységet. A jelen ügyben a felperes polgári jogi társaság megszűnése miatti elszámolás és jogalap nélküli gazdagodás miatt indított pert. Az indítvány szerint a bíróság akkor járt volna el tisztességesen, ha e jogcímeket vizsgálja és csak ezek alapján dönt, és nem minősíti másként a keresetben előadottakat. Rámutat továbbá az alkotmányjogi panasz, hogy a kereset abban is következtelen volt, hogy a felek milyen arányban állapodtak meg a pénzügyi források biztosításáról és a haszon felosztásáról (fele-fele, vagy esetenként a hozzájárulás aránya), valamint hogy a szerződés mely felek között jött létre (csak az indítványozóval, vagy a II. rendű és III. rendű alperesekkel is). E kérdésekben a felek között nem volt egyetértés, ezért – az indítványozó érvelése szerint – a megállapodás nem is jött létre. Az alsóbb fokú bíróságok ezzel ellentétes megállapításai az indítványozó szerint sértik a pártatlan bírósághoz való jogot, és ellentmondanak a keresetlevélben foglaltaknak.
- [30] A pártatlan bírósághoz való jog sérelmeként értékelte az indítványozó azt is, hogy a Kúria – a támadott ítélet indokolásának [57] bekezdésében foglaltak szerint – nem bírálta el a törvényi határidőn túl a felülvizsgálati kérelméhez benyújtott kiegészítésben foglaltakat.
- [31] 3.3. Sérti továbbá az indítvány szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság alkotmányos alapértékét, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdéséből következő indokolt bírói döntéshez való jogot, hogy a Kúria két ítélete között ellentét áll fenn: A most támadott kúriai ítélet az indítványozót fizetésre kötelezi, míg a Pfv.V.21.197/2020/8. számú ítélet fent idézett része szerint a felek szerződése 2012 augusztusában megszűnt. Az indítványozó szerint így az egyik kúriai ítélet szerint a felperessel a szerződésüket megszüntették, míg a másik szerint az „jelenleg is hatályban van.” A jelen alkotmányjogi panasszal támadott kúriai ítélet – az alkotmányjogi panasz szerint – nem vizsgálta meg az indítványozó felülvizsgálati kérelmében előadott, a szerződés megszűnésére, illetve annak jogszabályba ütközésére vonatkozó érveket, emiatt is sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz és az indokolt bírói döntéshez való jogot.
- [32] 3.4. A Kúria támadott ítélete az indítványozó szerint az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való jogát is sérti, mert tulajdonosként a budapesti ingatlan eladásából származó bevétel őt illeti meg, a bíróság mégis arra kötelezte, hogy annak a felét a felperesnek fizesse meg.
- [33] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése előírja, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt döntenie kell annak befogadásáról. Az alkotmányjogi panasz befogadásáról az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján – figyelemmel az Abtv. 47. § (1) bekezdésére, 50. § (1) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1) és (2) bekezdéseire – tanácsban eljárva dönt. A panaszt akkor lehet befogadni, ha az megfelel a törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek, különösen az Abtv. 26–27. és 29–31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezekon kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak.
- [34] Jelen esetben a panasz nem felel meg ezeknek a követelményeknek, az alábbiak miatt.

- [35] 5. Az indítványozó – a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.21.259/2022/15. számú ítélete átvételének időpontjához képest – az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben, annak utolsó napján nyújtotta be az alkotmányjogi panaszt. A Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.512/2022/9. számú jogerős ítétele ellen az indítványozó határidőn belül nem terjesztett elő alkotmányjogi panaszt, ezért a jelen eljárásban az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszban felsorolt sérelmeket csak a Kúria támadott részítéletének keretei között vizsgálhatta. {hasonlóan: 3475/2023. (XI. 7.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság főtítkára felhívására az indítványozó határidőben válaszolt. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – mivel az alapeljáráásban I. rendű alperes volt – fennáll. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban az Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozott – megjelölve az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését –, továbbá a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [36] 6. Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek eleget tesz. Tartalmazza: *a)* a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza [Abtv. 27. § (1) bekezdés]; *b)* az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [a XIII. cikk (1) bekezdése kapcsán azt, hogy a bíróság az indítványozót kötelezte a budapesti ingatlan eladásából származó bevétel felperessel való megosztására, a XXVIII. cikk (1) bekezdése kapcsán pedig azt, hogy a bíróság a kereseti kérelemhez kötöttségtől eltérő, továbbá egy korábbi kúriai ítélettől eltérően minősítette a már megszűnt szerződéses együttműködést jelenleg is hatályban lévőnek]; *c)* az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést (a Kúria Pfv.V.21.259/2022/15. számú ítélete); *d)* az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [B cikk (1) bekezdés, XIII. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés]; *e)* megfelelő indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel; valamint *f)* kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a bírói döntést.
- [37] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban hivatkozott az Alaptörvény B cikk (1) bekezdése sérelmére is. A B cikk (1) bekezdése értelmében „Magyarország független, demokratikus jogállam.” Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint: „Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés *a)* az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és *b)* az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.” A hivatkozott alaptörvényi rendelkezésben a jogállamiság elve fogalmazódik meg, amely nem minősül Alaptörvényben elismert olyan jognak, amelyre önállóan alapítható alkotmányjogi panasz. Az Alkotmánybíróság jelenlegi gyakorlatában csupán a jogállamiság részeként értelmezett visszamenőleges hatály tilalma avagy a jogszabályok hatálybalépésével kapcsolatos kellő felkészülési idő hiánya szolgálhat alkotmányjogi panasz alapjául [lásd: 3121/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [89]; 3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [14]; 3167/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [13]; 35/2017. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [14]; 3059/2018. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [7]; 3039/2019. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [10]; 3149/2022. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [18]]. Mivel a jelen esetben az alkotmányjogi panasz ilyen irányú indokolást nem tartalmaz, ezért a B cikk (1) bekezdésének sérelme a jelen alkotmánybírói eljárásban nem volt érdemben vizsgálható.
- [38] 7. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [39] 7.1. Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való jog sérelmét amiatt állította, mert sérelmesnek találta, hogy őt a bíróság kötelezte a budapesti ingatlan eladásából származó bevétel felperessel való megosztására.
- [40] Ezen indítványi elem kapcsán utal az Alkotmánybíróság a támadott kúriai ítélet indokolásának [73] bekezdésére, amely szerint: „A [Pp.] 206. § (1) bekezdésének a megsértését azonban a fentiek szerint az [indítványozó] ezen az alapon nem állította, amely kizárta a másodfokú bíróság mérlegelési tevékenységének a felülvizsgálatát és egyben azt is eredményezte, hogy a megállapított tényállás a felülvizsgálati eljárásban is irányadó volt.” A megállapított – felülvizsgálati eljárásban is irányadó, és a felek által sem vitatott – tényállás szerint pedig a felek között 2003 novembere és 2012 augusztusa között fennállt egy olyan tartalmú (a Ptk.-ban nevesített szerződések szerint nem besorolható) keretmegállapodás, amely szerint ők árveréseken ingatlanokat fognak vásárolni, majd ezeket haszonnal tovább kívánják érvényesíteni, és az ebből származó hasznot olyan arányban osztják

meg egymás között, amilyen arányban a vételárat is megfizették. A bíróságok által egybehangzóan megállapított tényállás szerint e megállapodáshoz a felek tartották is magukat, amint ezt a korábbi nyilatkozataik és a magatartásuk is kifejezésre juttatta.

- [41] Az alkotmányjogi panasz ugyan nem tesz róla említést, de a megállapított tényállásból kiderül, hogy a vitatott budapesti ingatlant az indítványozó nem a saját pénzéből, hanem 1/2 részben a felperes pénzéből vásárolta meg 2010. január 12-én. Így annak értékesítésekor a keretmegállapodás alapján az indítványozót kötelmi jogi kötelezettség terhelte a befolyt vételár ugyanakkora hányadának a felperes részére történő kifizetésére. Ez a keretmegállapodásban vállalt – nem dologi jogi, nem tulajdoni, hanem – kötelmi jogi kötelezettség az indítványozó tulajdonhoz való jogával, illetve a tulajdonosként őt megillető részjogosultságokkal (rendelkezési jog, a dolog eladásának joga stb.) nem áll alkotmányjogi összefüggésben, így azokat nem is sértheti.
- [42] Megjegyzi az Alkotmánybíróság azt is, hogy – az indítványban foglaltakkal ellentétben – abból, hogy a felek között 2012 augusztusában a keretmegállapodás alapján folytatott együttműködés a jövőre nézve megszűnt, és további ingatlanokat nem vásároltak közösen, nem következik az, hogy a korábban közösen megvásárolt ingatlanok vonatkozásában ne kellene a feleknek egymással elszámolniuk. Amint pedig erre a Kúria ítélete az indokolás [75] bekezdésében – a felek keretmegállapodásának tartalmával összhangban – rámutatott, „a [budapesti] ingatlan értékesítésével ment teljesebbé a szerződés, tehát ekkor nyílt meg a felperesnek az értékesítéssel elért haszon követelésére való joga és annak elévülése is ekkor indult. Értelmszerűen ekkor derült ki az is, hogy milyen összegre tarthat igényt a jogügyletből eredően. Osztotta a Kúria azt az álláspontot is, hogy a törökbalinti ingatlan értékesítése hiányában a felperes elszámolásra való joga ezen ingatlan vonatkozásában még nem nyílt meg.” Mindezekre figyelemmel az indítványozó érvei alapján az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jog tekintetében sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés nem áll fenn.
- [43] 7.2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét több okból is állította az indítványozó.
- [44] Egyrészt arra hivatkozott, hogy a bíróság a felperes keresetében foglaltaktól eltért, amikor nem polgári jogi társaság megszűnése miatti elszámolás vagy jogalap nélküli gazdagodás, hanem a felek között fennállt – nevesítetlen szerződésnek minősíthető – keretmegállapodás alapján kötelezte őt fizetésre a budapesti utcai ingatlan értékesítése után. Ez az indítványozó szerint a Pp. 121. § (1) bekezdés c) pontjával és a Pfv.I.20.364/2012/5. számú ítéletben foglaltakkal is ellentétes, önkényes, ezért sérti a pártatlan bírósághoz való jogot. A panaszbeadvány e hivatkozása kapcsán arra hívja fel a figyelmet az Alkotmánybíróság – a Kúria hivatkozott döntéseiben foglaltakkal egybehangzóan –, hogy az indítványozó tévesen értelmezi a kereseti kérelemhez kötöttség a Pp. szerinti intézményét, illetve a felek kérelmén való túlterjeszkedés tilalmát. A keresetlevélben az érvényesíteni kívánt jogot – amely nem azonos a jogcímmel – az annak alapjául szolgáló, jogilag releváns tények előadásával kell megjelölni és bizonyítási eszközök útján igazolni. Ebből következően a fél által hivatkozott téves jogi minősítés a bíróságot nem köti, a bíróságnak kell alkalmaznia a bizonyított tényekre a jogszabályt, rossz jogcím megjelölése esetén akár annak a kijavításával és a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő minősítésével is.
- [45] Ezt tartalmazza a Kúria támadott ítéletének [69] bekezdése is, jogszabályi hivatkozásokkal és eseti döntésekkel alátámasztva: „A [Pp.] alkalmazásában a kereseti kérelemhez kötöttség nem jelent jogcímmel kötöttséget [BH2016. 172.I., BH2004. 504., EBH2006. 1422., EBH2004. 1143., BH2007. 261., Pfv.20.389/2019/8.]. A felperesnek ugyanis a keresetlevelében a bíróság döntésére irányuló határozott kérelem (kereseti kérelem) mellett a [Pp.] 121. § (1) bekezdés c) pontja alapján az érvényesíteni kívánt jogot az annak alapjául szolgáló tényeknek és azok bizonyítékainak az előadásával kell előadnia, meg kell jelölnie. A bíróság a kereseti kérelemhez és annak ténybeli alapjához kötött, azaz a keresetnek helyt adhat akkor is, ha a felperes által előadott tények a kérelmet nem a keresetlevélben jogszabályhely feltüntetésével vagy szövegesen megjelölt, hanem más jogcímen alapozzák meg, azaz a téves jogcím megjelölés esetén a kereset nem utasítható el, a perbe hozott jogviszonyt a bíróság a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően minősítheti.”
- [46] Az indítványozó által hivatkozott Pfv.I.20.364/2012/5. számú – más ügyben hozott – kúriai ítélet a kereseti kérelemhez kötöttséget ugyanígy értelmezi, a támadott döntésnek nem mond ellent. A Pfv.I.20.364/2012/5. számú ítéletből ugyan az indítványozó csak annyit idézett, hogy: „Mindezek szerint a kereset az alapját képező tényállásból, és az arra alapított, a perben érvényesíteni kívánt jogból tevődik össze. Az előbb idézett [Pp.] 121. § (1) bekezdésének c) pontja értelmében a keresetlevélben (illetve általában a kereset előterjesztésekor) a kereset alapját képező tényállításokon kívül az érvényesíteni kívánt jogot kell megjelölni.” A döntés indokolása azonban tovább folytatódik, amelyet az alkotmányjogi panasz már nem tartalmaz: „Ezzel szemben a jogcím a

kereset anyagi jog körébe tartozó eleme: a kereset jogcíme a perben érvényesíteni kívánt igény felperes által megjelölt anyagi jogi alapja. Mindezek szerint a keresethez kötöttség nem jelenti azt, hogy a bíróság a fél által tévesen megjelölt jogcímhez kötve lenne: ha a fél által előadott tények a kereseti (vagy a viszontkereseti) kérelmet más jogcímen megalapozzák, a bíróság a fél által előadott tényeket és érvényesíteni kívánt jogot az anyagi jogszabályoknak megfelelő más jogcímen értékelheti.”

- [47] Az, hogy az indítványozó a kereseti kérelemhez kötöttség jogintézményének jelentését nem fogadja el, és annak más tartalmat tulajdonít, nem veti fel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [48] Másrészt az alkotmányjogi panasz érvelése szerint azért az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, ezen belül az indokolt bírói döntéshez való jogot a támadott kúriai ítélet, mert az ellentmond a korábban hozott, Pfv.V.21.197/2020/8. számú ítéletnek a tekintetben, hogy a felek keretmegállapodása 2012 augusztusában megszűnt-e vagy sem, így ez alapján neki állhat-e még fenn fizetési kötelezettsége a felperes irányába vagy sem.
- [49] Szükséges rögzíteni, hogy az indítványozó által hivatkozott Pfv.V.21.197/2020/8. számú ítélet nem a felek között fennállt keretmegállapodás minősítéséről, az abból fakadó elszámolásról szólt, azt a pert az indítványozó az általa korábban átutalt 15 000 000 Ft és 9 000 000 Ft visszakövetelése érdekében indította. A Pfv.V.21.197/2020/8. számú ítélet indokolásának [2] bekezdése kifejezetten utal is rá, hogy a Budapest Környéki Törvényszék a polgári jogi társaság megszűnése folytán az elszámolás iránt indított per tárgyalását ezen eljárás jogerős befejezéséig felfüggesztette.
- [50] Az indítványozó – kontextusából kiragadva – a Pfv.V.21.197/2020/8. számú ítélet indokolásának [17] bekezdésében írt azon mondatot idézte, amely szerint: „A közös tevékenységre okszerűen abból sem vonható le következtetés, hogy az alperes 2010. májust követően is több alkalommal teljesített utalást vagy pénztári befizetést a felperes javára, hogy a közös üzletet 2012. augusztusban szüntették csak meg.” E megjegyzés kapcsán ismételt emlékeztet az Alkotmánybíróság az imént a 7.1. alpontban (Indokolás [42]) írtakra; vagyis arra, hogy a felek keretmegállapodás alapján folytatott együttműködésének a 2012 augusztusában történt, jövőre szóló megszüntetése nem jelenti azt, hogy az együttműködésük idején, közös pénzből szerzett ingatlanokkal ne kellene a keretmegállapodásukban foglaltak szerint elszámolniuk. Mivel a felek – nem vitatott módon – az ingatlanok tovább értékesítésből befolyó összeg felosztásában állapodtak meg, ezért az elszámolás lehetősége a keretmegállapodás fennállta alatt közös pénzből szerzett ingatlanok eladásakor nyílik meg, és e követelés elévülési ideje is ekkor kezdődik. Ezt a követelést a felperes pedig a budapesti ingatlan esetében elévülési időn belül érvényesítette.
- [51] A Pfv.V.21.197/2020/8. számú ítélet felhívott mondata tehát a jelen alkotmányjogi panasszal támadott ítélethez képest semmilyen ellentmondást nem tartalmaz, mindössze a felek „közös üzlete” 2012 augusztusi megszüntetését rögzíti, összhangban a jelen alapügy tényállásával. Emiatt nem merül fel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése összefüggésében a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés.
- [52] Harmadrészt azt is állította az indítványozó, hogy a Kúria nem vizsgálta a keretmegállapodás megszűnése, illetve jogszabályba ütközése kérdését.
- [53] A megszüntést és az ebből fakadó elszámolást érintően az Alkotmánybíróság – a támadott kúriai ítélet indokolásának [75] bekezdésével egybehangzón – fent már részletesen kifejtette az álláspontját. A jogszabályba ütközést illetően pedig arra mutat rá, hogy azt a Kúria ítélete indokolásának [74] bekezdése részletesen vizsgálta, és – egyebek mellett – megállapította, hogy: „Olyan adekvát jogszabályi rendelkezésre, amely ténylegesen tiltja a magánszemélyek ingatlanvásárlását, majd a megvásárolt ingatlan haszonnal való értékesítését, illetve az ingatlanvásárláshoz kellő tőkével nem rendelkező magánszemély részére pénzösszeg rendelkezésre bocsátása és ennek fejében az ingatlan későbbi értékesítésekor befolyt vételár hozzájárulás arányában való megosztására vonatkozó megállapodás megkötését, az [indítványozó] nem hivatkozott. Az együttműködés időtartama, rendszeressége, a haszonszerzési cél sem tesz egy ilyen tartalmú megállapodást jogszabályba ütközés címén érvénytelenné [...]”
- [54] Az indítványozó ezen állításai ezért nem felelnek meg a valóságnak, így értelemszerűen nem is vetik fel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [55] Hasonlóképpen nem veti fel a pártatlan bírósághoz való jog sérelmét az sem, hogy a Kúria a felülvizsgálati eljárásban nem vizsgálta meg az indítványozónak a hatvan napos törvényi határidőn túl benyújtott beadványában előadott hivatkozásokat.

[56] 8. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt, figyelemmel az Abtv. 29. §-ában foglaltakra, az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2024. november 26.

*Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró*

*Dr. Cziné Ágnes s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/246/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3458/2024. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 4.Pkf.20.531/2023/2. számú végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Mester Szabolcs (a továbbiakban: indítványozó) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszát a Hódmezővásárhelyi Járásbíróság 1.Pk.50.109/2023/6. számú végzésével, illetve a Szegedi Törvényszék 4.Pkf.20.531/2023/2. számú végzésével szemben terjesztette elő, és kérte a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint a Hódmezővásárhelyi Járásbíróság a 2.P.20.200/2022/18. számú végzése – melyet a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.040/2023/2. számú végzésével helybenhagyott – ideiglenes intézkedésben szabályozta a kérelmező apa (indítványozó) és a kérelmezett anyával közös gyermeke közötti kapcsolattartást. Ezt követően fordult az indítványozó kérelmével a bírósághoz, minthogy a 2023. június 17. és 18. napjára eső kapcsolattartást a kérelmezett nem a jogerős végzés szerinti időtartamban biztosította számára, valamint a gyermeket nem készítette fel a kapcsolattartásra (a kapcsolattartás a tárgyi napon reggel 9 óra helyett 15 órakor valósult meg úgy, hogy a kérelmező a gyermek személyes okmányait az indítványozónak nem adta át). Az indítványozó kérte a Hódmezővásárhelyi Járásbíróság 2.P.20.200/2022/18. számú ideiglenes intézkedésében meghatározott kapcsolattartás végrehajtását akként, hogy a kapcsolattartás pótlását a bíróság rendelje el, valamint a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bpnp.) 22/D. § (2) bekezdés *b*) pontja alapján szabjon ki pénzbírságot, és marasztalja az illeték megfizetésében.
- [3] A kérelem nyomán eljáró elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felek nem vitatták azt, hogy az indítványozó és gyermeke között 2023. június 17-én reggel 9 óra és délután 15 óra között a kapcsolattartás nem valósult meg. A bíróság elrendelte a részben elmaradt kapcsolattartás végrehajtását és felhívta a kérelmezettet, hogy a végzés kézbesítését követően az esedékes kapcsolattartásnak a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltaknak megfelelően tegyen eleget. Az elsőfokú bíróság az elmaradt hat óra kapcsolattartás pótlásának elrendelését azért tartotta indokoltnak, mivel 2023. június 17-én 15 órától megvalósult a kapcsolattartás.
- [4] Az elsőfokú végzéssel szemben benyújtott fellebbezések nyomán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú végzés nem fellebbezett részét nem érintette, a megfellebbezett rendelkezéseit megváltoztatta, a kérelmező (indítványozó) kapcsolattartás végrehajtása iránti kérelmét elutasította; mellőzte továbbá a kapcsolattartás végrehajtásának módjára vonatkozó és az azzal összefüggő figyelmeztetéseket tartalmazó rendelkezéseket. A másodfokú bíróság „elsődlegesen megállapította, hogy a kérelmező a Bpnp. 22/C. § (2) bekezdés *b*) pontja szerint kizárólag az elmaradt kapcsolattartás pótlása iránt terjesztett elő kérelmet.” Erre figyelemmel a másodfokú bíróság megítélése szerint az elsőfokú bíróság bár pontosan rendelkezett az elmaradt kapcsolattartás pótlásának módjáról és annak végső határidejéről, amely az elmulasztott időponttól számított 6 hónap. A konkrét esetben ugyanakkor 2023. június 17. napjától számítva a kérelmezettnek legkésőbb 2023. december 17. napjáig kellett volna biztosítania az elmaradt kapcsolattartás pótlását, és ekként a kérelmező 2023. július 17. napján – az önkéntes teljesítésre nyitva álló határidő lejárta előtt – terjesztette elő kérelmét, ezért az idő előtti volt. A teljesítési határidő lejártának hiányában a Bpnp. 22/B. (4) bekezdés *b*) pontjában írt és a kapcsolattartás végrehajtása alapjául szolgáló törvényi feltétel nem áll fenn. Ezért a másodfokú bíróság a kérelmező fellebbezésében foglaltakat érdemben nem vizsgálta.
- [5] A bírói döntéssel szemben előterjesztett – az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívása nyomán kiegészített – alkotmányjogi panaszában az indítványozó állította, hogy a kifogásolt bírói döntés, nevezetesen a kapcsolattartás végrehajtásának, valamint a pótlás elrendelésének elmulasztása sérti az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésben

biztosított jogát a gyermekével való kapcsolattartásra. Sérti továbbá az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdését, miszerint: „Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz”; valamint: „A szülőknek joguk van megválasztani a gyermeküknek adandó nevelést”. Az indítványozó hivatkozott továbbá arra, hogy a támadott bírói döntés „az Alkotmánybíróság 3068/2022. (11.25.) AB határozatában foglaltakat” is sérti. Álláspontja szerint a kifogásolt bírói döntés a „Római Egyezmény 8. Cikk (1) bekezdésében foglaltakkal” is ellentétes, mely szerint: „Mindenkinek joga van arra, hogy magán- és családi életét, lakását és levelezését tiszteletben tartsák.”

- [6] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendben meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [7] Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó az alapügyben kérelmező volt, jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A magánszemély kérelmező ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettség fennáll.
- [8] Az indítvány megfelel továbbá az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés *a*) pont]. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *c*) pont], illetve e vonatkozásban az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *d*) pont]. Indítványának benyújtását indokolta, kifejtve az érintett Alaptörvényben foglalt jog sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pont]. Az indítványozó kifejezett kérelmet fogalmazott meg a támadott bírói döntés megsemmisítésére nézve [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *f*) pont].
- [9] Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben előterjesztett panaszában (a jogerős végzést az indítványozó 2023. augusztus 28-án vette át, alkotmányjogi panaszát az ügyben eljáró elsőfokú bíróság útján 2023. október 25-én terjesztette elő) a rendes jogorvoslattal nem támadható jogerős bírósági végzést támadta.
- [10] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott arra, hogy a támadott bírói döntés „az Alkotmánybíróság 3068/2022. (11.25.) AB határozatában foglaltakat”, valamint a „Római Egyezmény 8. Cikk (1) bekezdésében foglaltakat” is sérti. E tekintetben az indítvány nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglaltaknak, mely szerint bírói döntéssel szemben alkotmányjogi panasszal akkor lehet az Alkotmánybírósághoz fordulni, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés „az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti”. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 27. §-a szerinti eljárásban nincs hatásköre a bírói döntés nemzetközi szerződésbe {lásd például: 3105/2023. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [21]; 14/2023. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [19]}, illetve az Alkotmánybíróság korábbi határozataiba ütközésének vizsgálatára.
- [11] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {lásd pl.: 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [12] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a bírói döntés alaptörvény-ellenességét állította az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, valamint XVI. cikk (1) bekezdése alapján. Ennek kapcsán jelen ügyben is emlékeztetni szükséges arra, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Az Alkotmánybíróság ekként a bírói döntés irányának, a bizonyítékok körének, bírói mérlegelésének és

értékelésének felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4], 3300/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]}. Az Alkotmánybíróság rámutatott már arra, hogy „[a] bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a testület hatáskörébe”. „Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [...]” {lásd először: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.

- [13] A vizsgált ügyben eljáró másodfokú bíróság megállapítása szerint a kérelmező a Bpnp. 22/C. § (2) bekezdés b) pontja szerint kizárólag az elmaradt kapcsolattartás pótlása iránt terjesztett elő kérelmet. Az indítványozó alkotmányjogi panasa szerint a kérelme többet tartalmazott ennél, és ezzel összefüggésben vélte úgy, hogy a kifogásolt bírói döntés, nevezetesen a kapcsolattartás végrehajtásának, valamint a pótlás elrendelésének elmulasztása sérti az Alaptörvényben biztosított jogait. Az alapügyben eljáró bíróságra tartozik annak megállapítása, hogy a konkrét esetben pontosan mire irányult az elbírálendő kérelem, az Alkotmánybíróság ennek megállapítására nem rendelkezik hatáskörrel, erre a bírói döntések kizárólag alkotmányossági szempontú vizsgálata nem terjedhet ki. Ezt is figyelembe véve nem állapítható meg, hogy a kapcsolattartás végrehajtásának elrendelése iránti nemperes eljárásban hozott, támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdése merülhetne fel az alapügyben elbírált kérelem tartalmának megállapítása, és az erre figyelemmel meghozott bírói döntés – a kapcsolattartás végrehajtásának, valamint a pótlás elrendelésének indítványozó által sérelmezett elmulasztása – miatt.
- [14] Az indítványozónak jelen alkotmányjogi panasz beadványában előadott érveit illetően tehát az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok (alkotmányjogi panasz, illetve a támadott bírói döntések) alapján arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján ezért nem volt megállapítható, hogy a támadott bírói döntésekkel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.
- [15] 3. A fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem tett eleget az Abtv. 27. § (1) bekezdésének, részben nem tett eleget a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, ezért az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2024. november 26.

*Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró*

*Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2362/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3459/2024. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.V.35.185/2023/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség jogi képviselője (dr. Gáldi Nóra ügyvéd) útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában az indítványozó a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.V.35.185/2023/5. számú ítélete, valamint a Fővárosi Törvényszék 106.K.700.800/2022/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, az Abtv. 43. § (1) bekezdésére figyelemmel. Álláspontja szerint a fenti, kifogásolt bírói döntések sértik az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglaltakat. Emellett az indítvány hivatkozott az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése, valamint a XI. cikk (1) és (2) bekezdései rendelkezéseire is.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőképpen foglalható össze.
- [3] Az indítványozó (mint a közigazgatási jogvita felperese) – az általa nem állami köznevelési tevékenység körében végzett gyermekétkeztetés finanszírozására költségvetési támogatási kérelmet terjesztett elő 2020. január 31-én a Magyar Államkincstár Budapesti és Pest Megyei Igazgatóságánál (a továbbiakban: elsőfokú hatóság) a Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló 2019. évi LXXI. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 2. és 7. számú mellékleteiben foglaltak szerinti költségvetési támogatás megállapítása iránt 2020. január 1-től 2020. december 31-i időszakra vonatkozóan.
- [4] Az elsőfokú hatóság a BPM-ÁHI/990-3/2020. számú, 2022. március 24-én kelt határozatával helyt adott az indítványozó kérelmének és a Kvtv. 40. §-a, 2. és 7. számú mellékleteiben foglaltak alapján a gyermekétkeztetés jogcímén járó támogatás jogcímén 52 140 000 Ft-ban állapította meg. Az indítványozó mint felperes az elsőfokú hatóság határozata ellen fellebbezéssel élt, mely határozatot az alperes az ÖNKFO/358-2/2020. számú határozatával helybenhagyta. Az indítványozó az alperes határozata ellen keresettel élt, melyet a Fővárosi Törvényszék 107.K.700.534/2022/2. számú végzésével elutasított. Az ítélettel szemben az indítványozó mint felperes felülvizsgálati kérelemmel élt, amely befogadását a Kúria Kfv.35.447/2022/2. számú végzésével megtagadta.
- [5] Az indítványozó mint felperes 2020. augusztus 31-én pótigénylést nyújtott be. Az elsőfokú hatóság a pótigénylés, valamint a rendelkezésére álló további adatok alapján eljárva, 2020. október 7-én kelt BPM-ÁHI/4218-6/2020. számú határozatával a BPM-ÁHI/990-3/2020. számú, 2020. évi támogatást megállapító határozatban és annak 1. számú mellékletében foglaltakhoz képest újra megállapította a felperes 2020. évi támogatásra való jogosultságát és módosította a támogatási összegeket. A felperes 2020. november 2-án kérelmet terjesztett elő, amelyben a költségvetési támogatás összegének módosítását kérte, lemondást és pótigénylést jelentett be. A két elsőfokú határozatban megállapított köznevelési célú támogatásoknak a módosítását kérelmezte az általa fenntartott intézmények tevékenységére tekintettel a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 37/C. § (4), (5), (6) bekezdései, valamint a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet 360/A. §-a alapján.
- [6] Az elsőfokú hatóság a 2020. december 1-jén hozott BPM-ÁHI/4926-4/2020. számú határozattal az indítványozó mint felperes által 2020. november 2-án benyújtott lemondás adatai, valamint a rendelkezésre álló adatok alapján eljárva a BPM-ÁHI/990-3/2020. számú határozatban foglaltakhoz képest újra meghatározta a támogatások összegét. Egyrészt 42 449 398 Ft különbözetet állapított meg a felperes terhére, melynek a 2020. decemberi támogatásból történő levonásáról határozott. Az intézményi gyermekétkeztetés támogatása körében – a felperes igényétől eltérően – a finanszírozható dolgozói létszámot 20,63 főben állapította meg, amely alapulvételeivel a teljes 2020. évre e jogcímén járó támogatás összegét 45 386 000 Ft-ban határozta meg, azzal, hogy a megállapítások a BPM-ÁHI/990-3/2020. számú határozat és a módosított összegeket tartalmazó BPM-

ÁHI/4218-6/2020. számú határozat változtatással érintett azonos tárgyú megállapításai helyébe lépnek, de ezek egyéb rendelkezéseit nem érintik. Az elsőfokú határozat indokolásában többek között kitért arra, hogy nem lehet intézményi szinten meghatározni az étkeztetés esetében a számított dolgozói létszámot, valamint a számított pedagógus létszámot, az óvodai intézményben alkalmazott pedagógusok kivételével, mert fenntartónként történik a Kvtv. 7. melléklet I. 6. pontja alapján a számított pedagógus létszám, és a 2. melléklet III.5. aa) pontja alapján a számított dolgozói létszám meghatározása. Az indítványozó mint felperes fellebbezése folytán eljáró alperes 2021. február 5-én hozott ÖNKFO/161-2/2021. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta és megállapította, hogy a felperest az elsőfokú határozatban részletezettek szerinti központi költségvetésből származó állami támogatás illeti meg. Kiemelte továbbá, hogy az elsőfokú hatóság helytállóan járt el, amikor a számított dolgozói létszám meghatározásánál követte a jogalkotó által meghatározott és szabályozott Kvtv. 2. számú mellékletének szerinti számítási metódus lépéseit, emellett kifejtette, hogy a számított dolgozói létszám meghatározását nem intézményi, hanem fenntartói szinten kell megállapítani.

- [7] A felperes az alperes határozatát keresettel támadta, melyben a határozat megváltoztatását kérte akként, hogy 2020. január–december hónapokra a Kvtv. 2. sz. melléklet III.5. aa) pontjában meghatározott jogcímen őt megillető támogatás összegét 61 688 367 Ft-ban állapítsa meg a bíróság. Az alperes védiratában a kereset elutasítását kérte. A jogerős ítélet a felperes keresetét elutasította. Indokolásában kiemelte, hogy abban a kérdésben kellett döntést hoznia, hogy az alperes eljárási és anyagi jogi szempontból jogszerűen állapította-e meg a felperest megillető, az általa fenntartott intézményekben elhelyezett gyermekek étkeztetésének kiadásaihoz kapcsolódó támogatás összegét, illetve annak meghatározása során a dolgozói létszámot. A bíróság elsőként megállapította, hogy az alperes határozatában levezette a gyermekétkeztetés támogatásával összefüggésben a dolgozói létszám kiszámításának módját, a felperes fellebbezésében foglaltakat megvizsgálta, így ezekkel kapcsolatban is eleget tett az indokolási kötelezettségének, ennek folytán nem sértette meg az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 81. §-ában foglaltakat. Az ügy érdemét illetően a jogerős ítélet rögzítette, hogy a felek között, a releváns tényállási elemek tekintetében azonos tényállású ügyben, azonos jogkérdésben a Kúria a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett, 2021. március 2. napján kelt, Kfv.35.472/2020/8. számú ítéletével elvi jellegű döntést hozott.
- [8] A bíróság a releváns tényállás, a jogkérdés egyezősége, valamint a felek előadásainak azonosságára tekintettel nem látta szükségét, illetve lehetőségét a kúriai ítélet döntésétől, illetve indokolásától való eltérésére. A jogerős ítélet utalt továbbá arra, hogy nem észlelt alaptörvény-ellenességet, ezért elutasította a felperes alkotmánybírósági eljárás kezdeményezésére vonatkozó kérelmét – a Kvtv. 2. számú melléklet III. 5. a) pontjának az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésébe ütközésével összefüggésben. Utalt továbbá arra, hogy a Kúria a Kfv.35.472/2020/8. számú ítélete [22], [23] és [25] bekezdéseiben rögzítette, hogy a perbelivel egyező szabályozás és az azon alapuló gyakorlat nem diszkriminatív, nem alapjogokba ütköző, valamint nem sérti az egyenlő bánásmód követelményét. Kiemelte, a jogalkotó által a Kvtv.-be foglalt, a dolgozói létszám meghatározására szolgáló számítási képlet objektív és absztrakt matematikai modellen alapul, amely az összes ellátotti létszámra és feladatellátási helyekre is figyelemmel van, így azonos feltételek esetén biztosított az arányos támogatás. A képlet ugyan nincs tekintettel az intézmények szintjén számított dolgozói létszámra, azonban nem eredményezheti az egyenlő bánásmód követelményének sérelmét, mivel egységesen alkalmazandó minden fenntartóra. A jogszabályban rögzített számítási módszer nem tesz különbséget az ellátottak vonatkozásában sem, így annak alkalmazása folytán az ő jogaik sem sérülnek. Megjegyezte továbbá, hogy önmagában attól, hogy a felperes esetében magasabb lenne a támogatás összege, ha más módszerrel, intézményenként számítanák a dolgozói létszámot, nem minősül diszkriminatívnak a felperes által kifogásolt szabályozás. Emellett utalt az Alkotmánybíróság 3093/2023. (III. 1.) AB végzésében foglaltakra. A felperes azon keresetben történő hivatkozására, amely szerint a Kvtv. kifogásolt rendelkezése eltérő értelmezésre ad lehetőséget és ezért ellentétes az Alaptörvény N) cikke (1) és (3) bekezdéseiben megjelenő, átlátható költségvetési gazdálkodás elvével, hivatkozott a Kúria precedens értékű, Kfv. IV.35472/2020/68. számú határozatára, melyben foglaltakat az adott ügyben is teljes mértékben irányadónak tekintett.
- [9] Az indítványozó mint felperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a jogerős ítélet ellen, melyben elsődlegesen annak az alperesi határozatra is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárás lefolytatására kötelezését, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte. Az alperes nem terjesztett elő felülvizsgálati ellenkérelmet. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet nem találta megalapozottnak, ezért a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Indokolásában kiemelte, hogy a felülvizsgálati eljárás során kizárólag a jogerős ítélet jogszerűsége vizsgálható, továbbá a felülvizsgálati eljárásban a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 115. § (2) bekezdése és a 108. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelem határozta meg az eljárás kereteit. A Kúria utalt arra, hogy az

elsőfokú bíróság által irányadónak tekintett Kfv.35.472/2020/8. számú eseti döntés alapjául szolgáló ügyben a felperes 2018. évi támogatásra való jogosultsága kapcsán a Magyarország 2018. évi központi költségvetéséről szóló 2017. évi C. törvény, míg a konkrét ügyben a 2020. évi központi költségvetéséről szóló 2019. évi LXXI. törvény tartalmazta a költségvetési támogatás szabályait.

- [10] Megállapította továbbá, hogy a két költségvetési törvényben a támogatás számításának alapjául szolgáló matematikai képletben a függő tényezők azonosak, ezért a két ügy egymással összevethető volt, a jogerős ítélet a fentiekben hivatkozott eseti döntést alapul vehette annak meghozatala során. Megállapította továbbá, hogy miután nem volt érdemi eltérés az alkalmazandó szabályozásban, a költségvetési támogatás számítására szolgáló matematikai képlet függő tényezői azonosak, ezért a felülvizsgálati eljárás során sem volt akadály a hivatkozott eseti kúriai döntés figyelembevételének. Az abban foglaltakat irányadónak tekintve megállapította, hogy a számítás alapjául szolgáló módszer valamennyi, adott kategóriába tartozó, felépítésüknél fogva azonosnak tekintett fenntartóra érvényesül. A számítási szabályok általános jelleggel kiterjednek az ilyen típusú és azonos kategóriába tartozó fenntartókra. A képlet valóban nem veszi figyelembe, hogy az egyes fenntartó hány intézményt tart fenn, ugyanakkor tekintettel van az ellátottak és a feladatellátási helyek számára. A Kúria hangsúlyozta továbbá, hogy a dolgozói létszám számítására nincs kihatással, hogy valamely fenntartó hány intézményt tart fenn, amennyiben releváns lenne, akkor valamilyen módon megjelenne a jogszabályban. Erre tekintettel megállapította, hogy az alperes számítási módszere felelt meg a Kvtv. szabályainak. A felperesnek az egyenlő bánásmód követelménye sérelmével összefüggő kifogásaival kapcsolatban a hivatkozott kúriai döntést szintén irányadónak tekintette. Azzal egyezően kiemelte, hogy a jogalkotó által meghatározott, a dolgozói létszám meghatározására alapított számítási képlet objektív és absztrakt matematikai modellen alapul, amely figyelemmel van az összes ellátotti létszámra és a feladatellátási helyekre is. Ezért azonos feltételek esetén biztosított az arányos támogatás. A képlet ugyan nincs tekintettel az intézmények szintjén számított dolgozói létszámra, ez azonban nem eredményezheti az egyenlő bánásmód sérelmét, mert a képlet egységesen alkalmazandó minden dolgozói struktúrára. Egyben megállapította, hogy a képlet az ellátottak vonatkozásában sem tesz különbséget, ezáltal az ő jogaik sem sérülnek. A felperes által hivatkozott körülmény, hogy az ő tekintetében magasabb lenne a támogatás összege, ha külön számítanák a dolgozói létszámot, nem vezet diszkriminációhoz.
- [11] A felperes az intézmény-finanszírozás kérdésével összefüggésben kifogásolta, hogy az intézményeknek átadandó támogatás pontos összege nem állapítható meg az alperesi módszer miatt, az nem differenciál a feladatellátási helyek között és az így kapott összesítő adatok alapján nem határozható meg a gyermekétkeztetéssel összefüggő támogatás intézményenkénti pontos összege. Emiatt az egyes intézményekre kevesebb támogatás jut, mint ha feladatellátási helyeket intézményenként összesítve lenne figyelembe véve a gyermeklétszám. A Kúria ezt az érvelést sem találta megalapozottnak. Indokolása szerint amennyiben a megállapítás módja szabályozott, az alkalmazás pedig ennek megfelelő és az nyilvánvalóan nem az alapvető jogokba ütközően diszkriminatív, akkor pusztán az indikátor adott meghatározási módja miatt, ami természetszerűleg differenciál az igénylők között, ebből az okból nem tekinthető jogellenesnek. A Kúria döntése elvi tartalmaként megállapította, hogy az adott normatív költségvetési támogatás számítása alapjául szolgáló, költségvetési törvényben rögzített módszer attól, hogy fenntartónként, az ellátottak száma alapján és nem a fenntartóhoz tartozó intézményenként rendeli tervezni és meghatározni a támogatás összegét, nem diszkriminatív, nem sérti a gyermekek intézményi étkezéshez való jogát, miután valamennyi, egy kategóriába tartozó fenntartóra azonos módon érvényesül.
- [12] 2.1. Az indítványozó az Alkotmánybírósághoz benyújtott, az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz a törvényszék ítélete, valamint a felülvizsgálati bíróság ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [13] A konkrét tényállás, az intézményi gyermekétkeztetés támogatása, az intézményi gyermekétkeztetés kapcsán az étkeztetési feladatot ellátók után járó bértámogatás, illetve ennek részeként a számított dolgozói létszám vonatkozásában részletes számítási módszert is bemutató indítványában az indítványozó előadta, hogy az elsőfokú hatóság által alkalmazott számítási módszer az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésébe ütköző, önkényes megkülönböztetését eredményez. Az alaptörvény-ellenes megkülönböztetés nézete szerint az összehasonlítható – azonos csoportba tartozó – intézményi, illetve személyi körben, a köznevelési intézmények fenntartói, tanulói, valamint dolgozói viszonylatában áll fenn.
- [14] A részletes számítást tartalmazó indokolás szerint az alkalmazott számítási módszer eredményeként a támogatás szétosztása után az egyes intézményekre lényegesen kevesebb támogatás jut, mintha önállóan – a feladatellátási helyeket intézményenként összesítve – vennék figyelembe a gyereklétszámot. Azok a tanulók, akik több intézményt, illetve feladatellátási helyet működtető fenntartó intézményével állnak tanulói jogviszonyban, hátrányos megkülönböztetést szenvednek el, mivel e számítás eredményeként az étkeztetéssel ösz-

szefüggésben finanszírozott dolgozói létszám alacsonyabb, mint azoknál a fenntartóknál, ahol kevesebb intézmény, illetve feladatellátási hely működik. Az említett gyakorlat valamennyi olyan fenntartóra nézve hátrányos, amelyik több intézménnyel rendelkezik, és az intézmények feladatellátási helyeinek száma meghaladja a hatot. Nézete szerint ebbe a körbe tartozik vélhetően valamennyi nagyobb intézményrendszerrel rendelkező egyházi intézményfenntartó. Emellett az indítványozó idézte az Alaptörvény XI. cikkének (1) és (2) bekezdéseit, továbbá az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését, anélkül azonban, hogy erre vonatkozóan bármiféle indokolást előterjesztett volna.

- [15] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése, valamint az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján jelen ügyben tanácsban jár el. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt, ennek során a tanács megvizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [16] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az indítvánnyal szemben támasztott törvényi követelményeknek. Erre nézve a következőket állapította meg.
- [17] 3.1. Az Abtv. 27. §-a alapján az „alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés *a)* az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és *b)* az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva”.
- [18] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó indítványát határidőben nyújtotta be (az indítványozó jogi képviselője a Kúria ítéletét 2024. július 15-én vette át, míg az alkotmányjogi panaszt 2024. szeptember 13-án terjesztette elő). Az Abtv. 27. §-a alapján az indítványozó a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.V.35.185/2023/5. számú ítélete a bírósági eljárást befejező, jogorvoslattal nem támadható döntésének alkotmányossági vizsgálatát kérte, amely ellen fellebbezésnek vagy további felülvizsgálatnak nincs helye, továbbá az indítványozó az Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozott, ezért az alkotmányjogi panasz e tekintetben is megfelel az Abtv. 27. §-ában előírt követelményeknek. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és érintettsége, mivel a közigazgatási jogvita iránt indított ügyben felperes [27. § (2) bekezdés *a)*–*c)* pontjai] volt, fennáll.
- [19] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére hivatkozzon. Ugyanakkor az indítványozó állítása szerint is az indítványozó által hivatkozott és állított Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében biztosított jog sérelme a bírósági eljárásban valójában nemcsak az indítványozó mint fenntartó, hanem az intézményekben tanulók Alaptörvényben biztosított jogát is érintette, ezért az alkotmányjogi panasz ebben a részében nem felel meg az Abtv. 27. §-ában előírt követelményeknek [ezzel összefüggésben lásd: 3532/2021. (XII.13.) AB végzés, Indokolás [23]]. Az indítványozó az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését ugyancsak megemlíttette, azonban az Alaptörvény ezen cikke nem minősül az Alaptörvényben biztosított jognak, amelyre alkotmányjogi panasz lenne alapítható, ezért az indítvány ezen részében nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja előírásainak.
- [20] 3.2. Az indítványi kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt további követelményeinek ugyanakkor szintén csak részben tesz eleget. Az indítvány tartalmazza: *a)* azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §) *b)* az eljárás megindításának indokát (az indítványozó álláspontja szerint a kifogásolt bírói döntés Alaptörvényben biztosított jogát sérti); *c)* az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntést; *d)* az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XV cikk (2) bekezdése]; *f)* kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt. Azonban az indítvány az Alaptörvény XI. cikk (1) és (2) bekezdései vonatkozásában az alaptörvényi rendelkezéseket csupán idézi, ezekhez semmiféle indokolást nem fűz, így az szintén nem felel meg a határozottság fent idézett Abtv. 52. § (1b) bekezdése *b)* pontjában foglaltaknak, ami az alkotmányjogi panasz eljárásban az érdemi vizsgálat akadályát képezi.

- [21] 3.3. Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [22] A bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő, Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény. Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [17]–[18]}.
- [23] Ugyanakkor a 3459/2022. (X. 28.) AB végzés – utalva a 3309/2022. (VI. 24.) AB végzésében foglaltakra (Indokolás [29]) – hangsúlyozta, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz eljárásban az Alkotmánybíróság feladata nem az, hogy az alkotmányjogi panasz alapját képező eljárás tény- és jogkérdéseit vizsgálja felül, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számon kérje a bíróságoktól (Indokolás [16]).
- [24] Az indítványozó a támadott kúriai ítéletet azért tartotta ellentétesnek az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglaltakkal, mivel az álláspontja szerint a kúriai ítélet (illetve ezen keresztül az elsőfokú hatóság ítélete) által alkalmazott, illetve jóváhagyott számítási módszer a köznevelési intézmények fenntartói között önkényes megkülönböztetést eredményezett. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a kúriai ítélet az Alaptörvény XV. cikke tekintetében nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alkotmányellenesség kételyét, mivel a felülvizsgálati bíróság ítéletében részletesen megindokolta, hogy az adott számítási módszer miért nem eredményez hátrányos megkülönböztetést, valamint ennek folytán alaptörvény-ellenességet a különböző intézményfenntartók között. Emellett a kifogásolt kúriai ítélet olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vet fel, amelynek tisztázását az Alkotmánybíróság indokoltnak tartaná.
- [25] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése tekintetében az alkotmányjogi panaszt nem találta – az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételek hiányában – befogadhatónak.
- [26] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság – tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem tett eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a), b) és e) pontjainak, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), c), h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is – az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2024. november 26.

*Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3276/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3460/2024. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.164/2020/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Fővárosi Törvényszék 18.P.22.653/2017/39. számú ítélete, a Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.613/2019/5/II. számú ítélete, továbbá a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.164/2020/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel azok álláspontja szerint ellentétesek az Alaptörvény I. cikk (2) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével, 28. cikkével, valamint a C) cikk (1) bekezdésével, az R) cikk (2) bekezdésével és a T) cikk (3) bekezdésével.
- [2] 2. Az indítvány benyújtását megelőző bírósági eljárásnak az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következőképpen foglalhatók össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó keresetet nyújtott be a Kaposvári Törvényszék mint alperes (a továbbiakban: alperes bíróság) ellen, bírósági jogkörben okozott kár megtérítése céljából. Keresetében arra hivatkozott, hogy a Siófoki Járásbíróságon a szerződés megszüntetésének jogszerűsége megállapítása, valamint az eredeti állapot helyreállítása tárgyában indított perben (melyben a Kaposvári Törvényszék hozott jogerős határozatot – a továbbiakban: előzményper) a Siófoki Járásbíróság a per lefolytatása során megsértette a per észszerű időn belül történő befejezéséhez és tisztességese eljáráshoz való jogát.
- [4] 2.2. Az előzménypernek az indítvány elbírálása szempontjából lényeges eseményei a következők.
- [5] Az indítványozó 2012. január 16-án a Siófoki Járásbíróságon keresetet terjesztett elő egy gazdasági társasággal szemben (a továbbiakban: alperes), ingatlan adásvételére irányuló szerződés megszüntetésnek jogszerűsége tárgyában; a foglaló és vételárelőleg, a foglaló kétszeres összege, az általa átadott lámpatestek és tartozékok értéke, és a szerződéskötéssel felmerült költségei megfizetését kérte kártérítés címén. A szerződés egy félkész állapotban levő lakóingatlan 1/2 tulajdoni hányadára vonatkozott és rögzítette azokat a műszaki jellemzőket, amelyekkel a kész lakásnak rendelkeznie kell. A szerződés megkötésével egyidejűleg az ingatlan vételárából az indítványozó vételárelőleg és foglaló jogcímén megfizetett 6 000 000 Ft-ot, a vételár következő részletének megfizetését sikeres fűtéspróba-hoz köthették, a fennmaradó összeget a mennyiségi és minőségi hiánypótlás nélküli műszaki átadást követően kellett volna megfizetni. Mivel az indítványozó által jelzett hibák, hiányosságok kijavítására az általa kitűzött póthatáridőben sem került sor, az indítványozó a szerződéstől elállt.
- [6] A per első, 2012. február 14. napján tartott tárgyalásán a – Magyarországon elterjedt vezetéknevű – bíró elfogultságot jelentett be figyelemmel arra, hogy az alperes ügyvezetője személyes ismerőse. Erre tekintettel a per másik bíróra került átszignálásra, aki mellett alkalmanként jegyzőkönyvvezetőként egy, a korábbi bíróval meg egyező férjzett vezetéknevű bírósági ügyintéző is eljár.
- [7] Az alperes egy későbbi tárgyaláson ellenkérelmet terjesztett elő, amelyben arra hivatkozott, hogy az indítványozó szerződéstől való elállása érvénytelen, mivel a szerződésben kikötött fizetési kötelezettségének többszöri felszólításra sem tett eleget, ami az ő késedelmét kizárta; így a szerződés nem az indítványozó, hanem az ő elállási nyilatkozata folytán szűnt meg. A teljesítés megghiúsulásáért az indítványozó felelős, ezért a foglalót elvesztette és kártérítés sem illeti meg. Hivatkozott továbbá arra, hogy az indítványozó részére elvégzett átalakítások miatt a lakást csak jelentős értékcsökkenéssel tudta értékesíteni, ezért beszámítási kifogást terjesztett elő az indítványozóval szemben.

- [8] A bíróság számos tanút meghallgatott; az ingatlan új tulajdonosai az eljárás során kevéssé voltak együttműködők. A 2012. augusztus 29-i tárgyaláson az indítványozó szakértő kirendelése iránti bizonyítási indítványt terjesztett elő, melynek a bíróság helyt adott; kirendelésére 2012. október 29-én, a szakvélemény előterjesztésére december 12-én került sor. A 2013. január 23-i tárgyaláson az eljáró bíró a tárgyalást berekesztette, a határozat kihirdetését 2013. február 6. napjára elhalasztotta; ekkor azonban a bíróság a tárgyalást ismételten megnyitotta, mivel az eljáró bíró szükségesnek tartotta helyszíni szemle tartását, és szükség szerint a szakvélemény kiegészítését. Az indítványozó 2013. február 18. napján érkezett beadványában kérte a szakvélemény helyszíni szemle tartása alapján történő kiegészítését, majd ezt a bíróság 2013. április 22. napján elrendelte. Az új tulajdonos magatartása okán a szakértő a kiegészítő szakvéleményét 2013. szeptember 25-én terjesztette elő. A bíróság 2014. január 19-én kelt ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az indítványozónak a vételárelőlegként és foglalóként megfizetett összeget, valamint az egyéb, megjelölt költségeit; az ezt meghaladó kérelmeket elutasította.
- [9] A Kaposvári Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2014. június 12. napján kelt ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta. A fellebbezésben foglaltakkal kapcsolatban kifejtette, hogy a felek a következő vételár részlet kifizetését ahhoz kötötték, hogy a próbafűtés sikeresen befejeződjön, vagyis az ingatlan fűtésrendszere kétséget kizáróan kiépüljön. A meghallgatott tanúk vallomása és a csatolt, a gázkazán beüzemeléséről szóló igazolás alapján az a következtetés vonható le, hogy a próbafűtésre határidőben sor került.
- [10] Az indítványozó a jogerős ítélet ellen perújítással élt, azt azonban a bíróság mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant elutasította. Az indítványozó az alperes ellen felszámolási eljárást kezdeményezett, melynek során a bíróság jogerős ítéletével megítélt követelése nem térült meg.
- [11] 2.3. Az Alkotmánybíróság által vizsgált eljárásban az indítványozó keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperes bíróságot az alapvető jogait ért sérelem okán 3 100 000 Ft kártérítés, továbbá 7 113 252 Ft vagyoni kára megtérítésére, mivel a Siófoki Járásbíróság a per lefolytatása során megsértette a per észszerű időn belül történő befejezéséhez és tisztességes eljáráshoz való jogát. Álláspontja szerint a per elhúzódása az alábbi okokra vezethető vissza: az eredetileg kijelölt bírő másfél hónapig késleltette a per megkezdését, amikor csak az első tárgyaláson jelentette be az elfogultságát és nem a keresetlevél kézhezvételét követően, amikor ezt a tényt észlelnie kellett. Az eljáró bíró eltúrta, hogy a tulajdonos tanúk két alkalommal se tegyenek eleget az idézésben előírt kötelezettségüknek. Nézete szerint a legnagyobb késedelmet az okozta, hogy a bírő 2012. október 29. és 2013. szeptember 30. közötti időszakban olyan kérdések vizsgálatával bízta meg a kirendelt műszaki szakértőt, amelyek a per eldöntése szempontjából nem bírtak jelentőséggel; a pert az iratokból el lehetett volna dönteni. A szakértői válaszokat a bírő fel sem használta az ítélet indokolásához, ami azt bizonyítja, hogy a szakértői vizsgálat lefolytatása értelmetlen volt. Állítása szerint a 2014. január 17-i tárgyaláson a bírő nyilvánosan elismerte, hogy a pert az iratokból és tanúvallomásokból régen eldönthette volna, de ez nem került bele a tárgyalásról felvett jegyzőkönyvbe. Az indítványozó nézete szerint az észszerűtlenül elhúzódott perrel az eljáró bírő segítséget nyújtott az alperesnek abban, hogy a céget a vagyon kimentése után fantomizálja és megakadályozza az indítványozót a megítélt összeg behajtásában.
- [12] A tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát az indítványozó szerint azzal sértette meg az eljáró bírő, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) számos szabályát az eljárás során megszegte. A bírő az általa a per során rendelkezésre bocsátott bizonyítékokat nem értékelte megfelelően, az elvárható műszaki-technikai tudással nem rendelkezett, így nem tudott eleget tenni a Pp. 3. § (3) bekezdésében és 141. § (2) bekezdésében írt tájékoztatási kötelezettségének és a 221. § (1) bekezdésében írt kötelezettségének. A bírő a per folyamán egyetlen alkalommal sem tájékoztatta a felperest, hogy mely tényt szükséges további bizonyítékokkal alátámasztania; az adott tényállásra vonatkozó egyediesített és teljeskörű tájékoztatások egyáltalán nem történtek. Álláspontja szerint a bírő pártatlanságát kétségessé teszi, hogy „kirívóan nagy számú jogszabályt sértett meg az eljárás során”, melyek megakadályozták jogai érvényesítésében, viszont nem akadályozta meg a per elhúzására irányuló cselekményeket. A 2014. január 17-i tárgyalási jegyzőkönyvet a bírő a valóságtól eltérő módon rögzítette. Amennyiben az elfogultságát bejelentő bírő és az azonos vezetéknevű jegyzőkönyvvezető házastársi voltak, az megalapozná, hogy a bírő és az alperes között meg nem engedhető kapcsolat állt fenn. Ezért indítványozta a bírő és a jegyzőkönyvvezető nyilatkozatát abban a körben, hogy a per folyamán házastársi vagy egyéb kapcsolatban álltak-e. Az indítványozó hivatkozott arra, hogy a bíróság figyelmen kívül hagyta valamennyi bizonyítékát. Mivel a Siófoki Járásbíróság iratai között a keresetlevél mellékleteként F/4., F/5. és F/6. sorszám alatt csatolt iratok nem találhatóak meg, a perdöntő jelentőségű indítványozói dokumentumokat valaki eltüntette, a bíróság határozatát ennek hiányában hozta meg. Nézete szerint a bíróság nem tett eleget az indokolási kötelezettségének. Nincs utalás arra, hogy a sikeres fűtéspróba elvégzését cáfoló

és az alperes szerződésszegését alátámasztó bizonyítékokat a bíró miért mellőzte. A tárgyalás tisztességességét befolyásolta a bíró tárgyalásvezetési stílusa, a felekkel kapcsolatos pervezetési intézkedései, a jegyzőkönyv tartalmának megállapítása. Az elsőfokú bíróság eljárásának észszerűtlenül elhúzódása miatt a jogerősen megítélt követelést nem lehetett behajtani.

- [13] Az alperes bíróság a kereset elutasítását kérte, mivel álláspontja szerint a bíróság az alapper lefolytatása során sem az indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát, sem a per észszerű időn belül történő befejezéséhez való jogát nem sértette meg. Előadta, hogy a per észszerű időn belül történő befejezéséhez való jog sérelmére alapított igény elbírálásakor a joggyakorlat szerint az egész eljárás időtartamát kell vizsgálni. Az eljárás hossza szempontjából észszerű idő az az idő, amely alatt az adott ügy elbírálható, ez pedig a konkrét jogvita kereteitől, elsősorban a kereset és az ellenkérelem által behatárolt bizonyítási eljárás terjedelmétől függ, nem pedig a felek szubjektív érzetétől. A 2012. január 16. napján indult eljárás jogerősen 2014. június 12. napján befejeződött, inaktív időszak az eljárásban nem volt, a bíróság az eljárásban szakértői és tanúbizonyítást is felvett. Ez a pertartam az alperes bíróság álláspontja szerint a lefolytatott bizonyítási eljárásra tekintettel nem tekinthető az észszerű határidő túllépésének. Hivatkozott arra, hogy a bíróság a perbe vitt jogról dönt, nem figyelni és nem feladata figyelni azt, hogy az adott peres eljárásban a felek vagyonaiból a követelés végrehajtható-e. Amennyiben nincs végrehajtható vagyon, az a bíróság magatartásától teljesen független tény, amely semmiképpen nem állhat okozati összefüggésben a bíróság peres eljárásban lefolytatott magatartásával. Az ügyben az átszignálást követően, a kereset előterjesztését követő két hónappal tárgyalást tűzött a bíróság, ez az eljárás elhúzódását nem okozhatta. Az indítványozó keresetében állított eljárási szabálysértések nem alapozhatják meg a tisztességes eljárás sérelmét. A kártérítési perben a bíróság nem rendkívüli jogorvoslati fórum, ezért az alapeljárás lefolytatásával kapcsolatos eljárásjogi és a bizonyítékok értékelésére vonatkozó sérelmek nem képezhetik tárgyát. A bíró döntési kompetenciájába tartozik arról határozni, hogy a jogvita elbírálása szempontjából konkrétan milyen bizonyítás felvételét tartja szükségesnek. A bírói mérlegelés körébe tartozik a bizonyítás eredményének értékelése is. Önmagában az, hogy a fél nem ért egyet az adott bizonyíték felvételének szükségességével vagy a bizonyítás eredményének értékelésével, nem teszi a bíróság eljárását jogellenessé. Nem róható a bíróság terhére, hogy a szemletárgy birtokosai közreműködésének biztosítása bírói intézkedést tett szükségessé. Az indítványozó az általa indítványozott bizonyítások lefolytatására mint a perek tisztességes lefolytatásához és észszerű időn belüli befejezéséhez fűződő joga sérelmét megalapozó körülményekre alappal nem hivatkozhat szükségtelesség okán.
- [14] Az indítványozó az eljárás elhúzódása miatt a Pp. 114/A. § alapján kifogással nem élt, jogorvoslati jogát nem merítette ki. Az eljáró bíró a tájékoztatási kötelezettségét nem sértette meg; a jogi képviselővel eljáró felperes a per adatai alapján megállapíthatóan tisztában volt a bizonyítandó tényekkel és a bizonyítási teherrel, a joggyakorlat szerint ilyen esetben formális írásbeli tájékoztatás elmaradása esetén nem sérül a fél tisztességes eljárás lefolytatásához fűződő joga. A jegyzőkönyvvel kapcsolatban hivatkozott arra, hogy az indítványozó nem élt jogorvoslattal, a jegyzőkönyv kijavítása iránti kérelmet nem terjesztett elő. A bíróság indokolási kötelezettségének eleget tett. Azon körülmény, hogy az iratok között az F/3–F/5 mellékletek nem szerepelnek, nem jelenti azt, hogy a per folyamatban léte alatt ne képezték volna a per anyagát, illetve a bíróság azok tartalmát a bizonyítékok mérlegelése körében ne értékelte volna. Ezt támasztja alá, hogy arra az előzményper alperese is hivatkozott, valamint a bíróság ítéletének indokolása is utal az F/3 sz. melléklet bizonyítékként történő értékelésére.
- [15] Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék megállapította, hogy nem sérült az indítványozónak a per észszerű befejezéséhez való joga. A jogerős döntés 29 hónap alatt megszületett, ami az ügy sajátosságaira (beszámítási kifogás, széles körű szakértői bizonyítás) és az átlagos elintézési időre tekintettel nem tekinthető észszerű időn túlinak. A perben nem volt inaktív időszak sem, a tanúk nem megfelelő együttműködése nem róható a bíróság terhére. A szakértői bizonyítás az ügyszóhoz tartozó témában folyt; az indítványozó maga is kezdeményezte szakértő kirendelését.
- [16] Az eljárás tisztességével kapcsolatban a bíróság rámutatott arra, hogy a Pp. 2.§ (3) bekezdésre alapított igény nem az alapperben elkövetett egyes eljárási szabálysértéseken alapul, ezért az indítványozó által hivatkozott egyes eljárási szabálysértések (pl. a szakértőt kirendelő végzés hiányosságai) a kártérítési per eldöntése során nem bírhatnak jelentőséggel. Az eljáró bíró pártatlanságának megkérdőjelezésére nem látott alapot a bíróság, az eljáró bíró elfoglaltsága az alapeljárás során az indítványozóban sem merült fel, kizárási okot sem jelentett be vele szemben. A bíróság az ítélet írásba foglalása során észlelte, hogy a keresetlevél F/4.–F/6. sorszámú mellékletei a többi irattal együtt le nem fűzött, az akta végén található szakértői vélemény mögött találhatóak. Az iratok valóban nem minden esetben számsorrendben kerültek lefűzésre, ez azonban a felperes tisztességes eljáráshoz való jogát semmilyen módon nem sérti. Az indítványozó az előzményperben nem kérte a Pp. 118. § (2) vagy (3) bekezdése alapján a jegyzőkönyv kiegészítését, ennek hiányában a jegyzőkönyvvezés hibájára a

tisztességes eljáráshoz fűződő joga megsértése keretében nem hivatkozhat. A bíróság mellőzte az eredetileg ügyszámra rendelt bíró és a bírósági ügyintéző esetleges rokoni kapcsolatának felderítésére irányuló bizonyítási indítványát, mivel annak bizonyítottsága esetén sem lehetne pusztán azon körülményből, hogy egyes (nem valamennyi) jegyzőkönyvet leíró személy az alperessel kapcsolatban áll, a bíró elfogultságára következtetni egyéb erre utaló adat hiányában. A rokoni kapcsolat fennállta a vezetéknev azonosságából nem következik.

- [17] A bíróság azt is megállapította, hogy az alperes bíróság a Pp. 3.§ (3) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettségét sem sértette meg. Az ítélet indokolása szerint nem volt olyan, az indítványozó által bizonyítandó tény, melynek bizonyíthatatlansága az indítványozó terhére esett volna. Azt, hogy volt-e sikeres fűtéspróba, az alperes tartozott bizonyítani, mivel nemleges tény bizonyításának nincs helye. A jogerős ítéletben kifejtettek szerint a bíróság az alperes által felajánlott bizonyítékok alapján fogadta el bizonyított ténynek a fűtés üzemképes állapotát. Az indítványozó arra való hivatkozása körében, hogy őt a bíróság „bizonytalanságban tartotta” a bíróság kifejtette, hogy a polgári per sajátossága, hogy a bíró a jogvitában csak a per végén, a felek álláspontjának megismerése és a bizonyítás lefolytatása után foglal állást. Ennek megsértése esetén a bíró prejudikál, ami etikai és fegyelmi felelősségét egyaránt megalapozhatja. A Pp. 224.§ (1) bekezdése határozza meg, hogy az ítélet indokolása milyen követelményeknek kell, hogy megfeleljen. Ha ezeknek nem felel meg, úgy az ítélet érdemi felülbírálatra alkalmatlan, és hatályon kívül helyezése indokolt, azonban ez nem az eljárás tisztességes lefolytatása körébe tartozó kérdés. Tekintettel arra, hogy az előzményperben eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet nem helyezte hatályon kívül, a bíróságnak nincs jogköre arra, hogy állást foglaljon abban a kérdésben, hogy az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének megfelelően eleget tett-e. A bíróság megjegyezte, hogy az ítélet indokolásának a per elbírálása során jelentős körülményekre, és nem a felek által jelentősnek tartott körülményekre kell vonatkoznia. Ahogyan arra az alperes bíróság is hivatkozott, a Pp. 2. § (3) bekezdése szerinti per nem tekinthető rendkívüli jogorvoslatnak, így a bíróság azt nem vizsgálhatja, hogy az előzményper bírósága a bizonyítékokat miként értékelte. A bíróság megállapította, hogy az eljárás egészének vizsgálata alapján annak tisztességtelensége nem volt megállapítható.
- [18] A bíróság az indítványozó vagyoni kártérítés iránti kereseti kérelmét nem találta megalapozottnak, ezért a keresetet elutasította.
- [19] 2.4. Az elsőfokú ítélettel szemben az indítványozó nyújtott be fellebbezést. A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú döntés indokolását kiegészítve utalt arra, hogy a Pp. 2. § (3) bekezdésében foglaltak alapján az (1) bekezdés szerinti jogok megsértése esetén a fél méltányos elégtételt biztosító kártérítésre akkor jogosult, ha a jogsértéssel okozott sérelem a jogorvoslati eljárásban nem orvosolható. Az indítványozó az általa előadottak alapján a tisztességes eljáráshoz való joga sérelmét arra alapította, hogy a Siófoki Járásbíróság keresete tárgyában számára kedvezőtlen döntést hozott, melynek oka a perben előadott eljárási szabálysértések és az ügyben eljáró bíró elfogultsága volt. Az előzményper elsőfokú eljárása során az indítványozó a perben eljáró bíró kizárására elfogultsága miatt kérelmet nem terjesztett elő. Az általa hivatkozott sérelmek valóságának megítélése és az ezekkel esetlegesen okozott hátrány erre irányuló kérelem alapján a jogorvoslati eljárásban lett volna orvosolható, melyre az adott ügyben eljáró másodfokú bíróságnak volt hatásköre. A per iratai alapján megállapítható, hogy a felperes a Siófoki Járásbíróság ítélete elleni fellebbezésében az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértéseire és az eljáró bíró elfogultságára nem hivatkozott, ezért ezekre alapítva utóbb, méltányos elégtételt biztosító kártérítési igény érvényesítése kizárt. Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság a perben megalapozottnak mellőzte a Siófoki Járásbíróság eljárása jogszerűségének, a bírósági ügyintéző és a kizárási okot bejelentő bíró közötti kapcsolat vizsgálatát. Erre tekintettel az indítványozó alaptalanul kifogásolta, hogy az elsőfokú ítélet részletesen nem tartalmazza az előzményper elsőfokú eljárásával kapcsolatos kifogásait és bizonyítékait.
- [20] Mivel a perben a bíróságnak nem volt feladata és hatásköre sem arra, hogy az iratok alapján felülbírálja az indítványozó által sérelmezett eljárást, a kártérítési ügy eldöntése szempontjából irreleváns, hogy a sérelmezett eljárás jogerős befejezését követően évekkel később beszerzett iratai hiányosak voltak-e. Erre tekintettel az indítványozónak az alapügy összefűzött irataiban a keresetlevél F/4–F/6 sorszámú mellékleteinek hiányával, majd azok utóbb az összefűzetlen iratok között való fellelésével kapcsolatos kifogásai a per eldöntése szempontjából jelentőséggel nem bírnak. Alaptalanul kifogásolta az indítványozó azt is, hogy a perben az elsőfokú bíróság nem vizsgálta a sérelmezett ügyben eljáró másodfokú bíróság eljárását és döntését, valamint azt, hogy a perújítási eljárásban is történt-e jogsértés, perújítási kérelme és fellebbezése elutasítása jogszerű volt-e. A bíróságnak a perben a kereset alapján nem volt feladata és hatásköre sem a sérelmezett ügyben a fellebbezés folytán eljáró másodfokú bíróság és a rendkívüli perorvoslati ügyben eljáró bíróságok eljárásának, döntésének felülvizsgálatára sem.

- [21] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet (a fellebbezéssel érintett részében) helyben hagyta.
- [22] Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [23] 3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz; indítványában a Kúria, a Fővárosi Ítéltábla, valamint a Fővárosi Törvényszék döntésének megsemmisítését egyaránt kérte, az Alaptörvény I. cikk (2) bekezdésének, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének, 28. cikkének, C) cikk (1) bekezdésének, R) cikk (2) bekezdésének, valamint T) cikk (3) bekezdésének a sérelmére hivatkozva.
- [24] Az indítványozó álláspontja szerint a bíróságok az ügyében lefolytatott per során nem biztosították számára maradéktalanul a Pp. 2. § (1) bekezdése és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által előírt alapjogait, ezért a különböző fokú bírósági eljárásokban elszenvedett jogsérelmeit 10 pontban foglalta össze az alábbiak szerint.
- „Bizonyítással kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség elmulasztása, ill. lényegesen félrevezető tájékoztatás adása miatti bekövetkezett alapjogsérelem”. Az indítványozó állítása szerint a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről a per lényegét illetően semmilyen tájékoztatást nem kapott; ezirányú kérdésére azt a választ kapta, hogy „a per jelen állása szerint nincs olyan tény, amelyet a felperes köteles lenne bizonyítani.” Ez benne azt a tudatot keltette, hogy a keresete jogosságát megfelelően bizonyította. Nézete szerint a tájékoztatás elmaradása és a félrevezető tájékoztatás korlátozta a bizonyítási eljárásban való részvételét, amivel az alperes bíróságot jogtalan előnyhöz juttatta, és ezzel megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz, a fegyverek egyenlőségéhez való jogát [a] pont].
- „A szabad rendelkezéshez való jog lényeges korlátozása miatt bekövetkezett alapjogsérelem”. E körben az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének és 28. cikkének sérelmét állította azon okból, hogy – kereseti kérelme ellenére – a bíróság csak az előzményper elsőfokú eljárás jogszerűségét vizsgálta, a másodfokú és a perújítási eljárását nem. Állítása szerint a másodfokú eljárásban sem tájékoztatták őt megfelelően, a bizonyítékait „elferdítették” vagy ignorálták; ezt pedig vizsgálni kellett volna a kártérítési perben. Az indítványozó álláspontja szerint a perben eljáró bíróságok a kereset tartalmát tévesen állapították meg, ami a Pp. 2. § (1) bekezdésének és 206. § (1) bekezdésének előírásaiba ütközik. A Kúria álláspontja a szabad rendelkezéshez való jogát korlátozta, amelyet az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti, a tisztességes eljáráshoz való joga biztosít. Álláspontja szerint a peres eljárás tisztességességét csak az eljárás egészének a vizsgálata alapján lehet eldönteni, ezért kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a perújítási eljárás vizsgálatának szükségességét [b] pont].
- „Az előzményper tisztességességét megállapító ítélet alkotmányosértő indoklása”. A Fővárosi Törvényszék megállapítása szerint az előzményperben „nem volt olyan [az indítványozó] által bizonyítandó tény, amelynek bizonyíthatatlansága [az indítványozó] terhére esett volna. Azt, hogy volt-e sikeres fűtéspróba, az alperes tartozott bizonyítani, mivel nemleges tény bizonyításának nincs helye.” Az a jogi álláspont, amely szerint az indítványozó nem bizonyíthatta az előzményperi eljárásban azt, hogy az alperes megszegte a sikeres fűtéspróba teljesítése iránti szerződéses kötelezettségét, sérti az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdését, mivel nem jelöli meg, hogy ez milyen jogszabályi rendelkezésen alapul. Az indítványozó álláspontja szerint a Fővárosi Törvényszék az előzményper tisztességességét vizsgáló bizonyítási eljárásban hivatkozás nélkül kizárta valamennyi előterjesztett bizonyítékát és érvelését a bizonyítékok köréből. Ezzel az Alaptörvény XXVIII. cikkének (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogot is formálissá tette. A Pp. 221. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenesnek állított értelmezésével megsértette az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való alapjogát és ezen keresztül az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését is. Az ítéletet a Fővárosi Ítéltábla formális eljárásban bírálta el és a tisztességtelen eljárásban hozott elsőfokú ítéletet – annak helyes indoklására való tekintettel – helyben hagyta a másodfokú bíróság. A Kúria a kérdésben nem foglalt állást [c] pont].
- „Az előzményper észszerű időn belül történt befejezését vizsgáló bizonyítási eljárásban a jelen perben előterjesztett felperesi bizonyítékok teljeskörű ignorálása – fegyverek egyenlőségének sérelme” vagyis az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének megsértése. Az indítványozó állítása szerint az elsőfokú bíróság ítéletében nem indokolta meg, hogy a keresetleveléhez csatolt 41 oldalas bizonyítási anyagot, melyhez 72 db okirati mellékletet+ 1 db perdöntő jelentőségű hangfelvétel tartozott, milyen okból kifolyólag mellőzte [d] pont].
- „Az előzményper tisztességességét a tájékoztatási kötelezettség teljesítése körében megállapító ítélet alkotmányosértő indoklása”, amely a tisztességes eljáráshoz való jogot sérti. Az indítványozó álláspontja szerint amiatt, hogy az előzményperben nem tájékoztatták a bizonyításra szoruló tényekről és a bizonyítási teherről, a konkrét jogvitára egyediesített tájékoztatást nem kapott, valamint a szakértői bizonyítással összefüggő tájékoz-

tatás is elmaradt, az eljárás nem volt tisztességes. Az indítványozó álláspontja szerint a kártérítési per elsőfokú bírósága alkotmányosértő érveléssel állapította meg az előzményper eljárásának tisztességességét az alperes bíróság tájékoztatási kötelezettsége teljesítése vonatkozásában [e] pont].

„Az előzményperi 3.P.20.043/2012/68.sz. ítélete jogszerűségi vizsgálatának elutasítása alkotmányellenes érvelés alapján – az Alaptörvény 28. cikk rendelkezéseinek megsértése”. Az indítványozó álláspontja szerint a kártérítési per elsőfokú bíróságának feladata lett volna annak a vizsgálatára is, hogy az alperes bíróság a határozatának meghozatalakor eleget tett-e a Pp. 221. § eljárási szabálya Alaptörvénynek megfelelő alkalmazásának, de ezt nem tette. A bíróság szerint az előzményper elsőfokú eljárásának bizonyítékértékelésre vonatkozó megállapításait az előzményperben benyújtott fellebbezés során lehetett vizsgálni, a kártérítési perben már nem. Az indítványozó érvelése szerint az előzményper elsőfokú ítélete jogszerűségi vizsgálatának mellőzését a bíróság a Pp. 221. § (1) bekezdése és a Pp. 2. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenes értelmezésével indokolta. Ezzel megsértette az Alaptörvény 28. cikk (1) bekezdése rendelkezését és ezen keresztül az Alkotmány R) cikk (2) bekezdését is. A Fővárosi Ítéletábrla az alkotmányos jogokat sértő elsőfokú ítéleti indoklást e körben formális eljárásban hatályban tartotta, ezért mindkét ítélet megsemmisítése indokolt. [f] pont].

„Okirati bizonyítékok bírósági kezelésével kapcsolatos kirívó jogsértés” az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való jog megsértése. Az indítványozó a Fővárosi Törvényszék polgári kezelőirodában azt tapasztalta, hogy az előzményper keresetleveléhez csatolt 22 db melléklet közül hiányoznak az F/4-F/6 jelű iratok, melyek közül az F/5 céges levél perdöntő bizonyítéknak számított. Az iratok hiányára vonatkozólag az alperes bíróság jogi képviselője a bíróság felszólítására sem tudott magyarázatot adni. Az indítványozó erre alapozta a vagyoni kártérítésre vonatkozó igényét. Az elsőfokú tárgyalás berekesztéséig a helyzet nem változott, további bizonyításra a bíróság nem kötelezte az indítványozót. A keresetet a törvényszék elutasította, azzal az indokkal, hogy a „bíróság az ítélet írásbafoglalása során észlelte, hogy a keresetlevél F/4–F/6 mellékletei a többi irattal együtt le nem fűzött, az akta végén található szakértői vélemény mögött találhatóak. Az iratok valóban nem minden esetben számsorrendben kerültek lefűzésre, ez azonban a felperes tisztességes tárgyaláshoz való jogát semmilyen módon nem sérti.” Az indítványozó az ítélethirdetés után megvizsgálta a hivatkozott iratokat és arra a megállapításra jutott, hogy azok nem az általa eredetileg benyújtott iratok, hanem csak annak másolatai. Az indítványozó fellebbezésében hivatkozott erre, a másodfokú bíróság álláspontja szerint: „Mivel jelen perben a bíróságnak nem volt feladata és hatásköre sem arra, hogy az iratok alapján felülbírálja a felperes által sérelmezett eljárást, a jelen ügy eldöntése szempontjából irreleváns, hogy a sérelmezett eljárás jogerős befejezését követően évekkel később beszerzett iratai hiányosak voltak-e. Erre tekintettel a felperesnek az alapügy összefűzött irataiban a keresetlevél F/4–F/6 sorszámú mellékleteinek hiányával, majd azok utóbb az összefűzetlen iratok között való fellelésével kapcsolatos kifogásai a jelen per eldöntése szempontjából jelentőséggel nem bírnak.” Az indítványozó álláspontja szerint azzal, hogy az elsőfokú bíróság a tárgyalás berekesztése után „talált” dokumentum-hamisítványokat szabályosan előterjesztett bizonyítéknak fogadta el, megsértette a tisztességes tárgyaláshoz való, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított alapjogát.

„Ítélethozatal a tisztességes eljáráshoz való jog halmozott megsértésével”. Az indítványozó álláspontja szerint, miután a bíróság a tárgyalás berekesztése után találta meg a hiányzó F/4–F/6 számú bizonyítékokat, ezért köteles lett volna újra megnyitni a tárgyalást, hogy az eljárásban szereplő adatokat és dokumentumokat teljes mértékben megismerhesse. A bíróságnak ki kellett volna azt is vizsgálnia, miként jutottak a korábban bizonyítottan eltűnt iratok az aktába a tárgyalás berekesztése után, valamint, hogy azok mennyire hitelesek. Álláspontja szerint utólag ki is derült, hogy a lefűzetlenül talált dokumentumok hamisítványok. „A bíróság ezen a jogsértésen keresztül az alperest jogtalan előnyhöz juttatta. Tudatos cselekményről van szó, ami a bíróság pártatlanságának a követelményét sérti. Ezzel sérült a fegyverek egyenlőségéhez fűződő alapjogom” [h] pont].

„Jogértelmezés körében elkövetett alkotmányosértés” a Pp. 2. § (3) bekezdése önkényesen kitágított értelmű alkalmazásával, amely az Alaptörvény 28. cikkét sérti. Az indítványozó álláspontja szerint a másodfokú bíróság a kártérítési bíróság illetékességének a hiányát állapította meg annak kimondásával, hogy az indítványozó „kártérítésre akkor jogosult, ha a jogsértéssel okozott sérelem a jogorvoslati eljárásban nem orvosolható”. Az ítéletábrla álláspontja szerint a hivatkozott sérelmek valóságának megítélése és az ezekkel esetlegesen okozott hátrány a jogorvoslati eljárásban lett volna orvosolható, melyre az előzményperben eljáró másodfokú bíróságnak volt hatásköre. Az indítványozó álláspontja szerint az ítéletábrla a jogalkotó szándékától eltérően értelmezte a Pp. 235. § (1) bekezdését is, ezzel az Alaptörvény 28. cikkének és R) cikk (2) bekezdésének a sérelmét idézte elő. Az ítéletábrla szerint a bíróságnak a kártérítési perben a kereset alapján nem volt feladata és hatásköre az előzményperben eljáró másodfokú bíróság és a rendkívüli perorvoslati ügyben eljáró bíróságok eljárásának, döntésének felülvizsgálatára. Ezzel megakadályozta, hogy az indítványozó keresetével érdemben bíróságához

fordulhasson, amellyel megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését, mert jogellenesen korlátozta a jogorvoslathoz való jogát [i] pont].

„Jogértelmezés körében elkövetett alkotmány sértés a Pp. 206. § (1) bekezdés előírásának önkényesen szűkített értelmű alkalmazásával”, mely az Alaptörvény 28. cikkének, és ezen keresztül az R) cikk (2) bekezdésének a megsértését okozza. Ez érinti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való jog körében a fegyverek egyenlőségének elvét is [j] pont].

- [25] Az indítványozó kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság hívja fel a bíróságot a döntés végrehajtásának a felüggesztésére.
- [26] 4. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [27] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető, jogorvoslati jogát kimerítette.
- [28] 4.1. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése (1b) bekezdésének e) pontja szerint az indítványnak indokolnia kell, hogy a sérelmezett bírói döntés miért sérti az Alaptörvény megjelölt rendelkezését. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény I. cikk (2) bekezdése, C) cikk (1) bekezdése, valamint T) cikk (3) bekezdése sérelmének vonatkozásában az indítvány semmilyen indokolást nem tartalmaz; az R) cikk (2) bekezdésének sérelmét is csak állítja az indítványozó, de ezzel kapcsolatban önálló érvet nem hoz fel.
- [29] 4.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja alapján akkor lehet az Alkotmánybírósághoz fordulni, ha a bíróság döntése „az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti”. Az Alkotmánybíróság – többek között – már a 3121/2015. (VII. 9.) AB határozatában rögzítette, hogy „mindazok az indítványi elemek, melyek nem Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítják, hanem valamely államcél vagy egyéb alaptörvényi rendelkezés megsértésének megállapítására irányulnak, alkotmányjogi panasz keretében nem bírálhatók el” (lásd: Indokolás [89]). Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény 28. cikke a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály, amely nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére önmagában hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani. (lásd pl. legutóbb: 3138/2024. (IV. 12.) AB végzés, Indokolás [17]; a korai döntések közül 3350/2012. (XI. 19.) AB végzés, Indokolás [4]).
- [30] Ugyanezen okból nem lehet egyébként alkotmányjogi panaszt benyújtani az indokolás [32] bekezdésében megjelölt alaptörvényi rendelkezésekre hivatkozva sem.
- [31] Mindezekből következően az Alkotmánybíróság a továbbiakban az indítványnak csak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének a sérelmét állító részét vizsgálhatta.
- [32] 4.3. Az Abtv. 29. §-a szerint „az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.” Ez alternatív feltétel, bármelyik megléte indokot ad a befogadásra. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének a sérelméhez kapcsolódóan az Alkotmánybíróság kialakult, számos döntésében megfogalmazott gyakorlatához képest alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdést az indítványozó nem fogalmazott meg. Ebből következően a testület a továbbiakban azt vizsgálta, hogy az indítványban felhozott érvek következtében felmerülhet-e olyan szempont, amely alapján megkérdőjelezhető, hogy a bírói döntések megfelelnek az Alaptörvénynek.
- [33] 4.4. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is utal azon gyakorlatára, mely szerint „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel [3170/2014. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [8]]. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat (lásd: 3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20])”. „A bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz azonban nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének. Miként az Alaptörvény [...] fent idézett rendelkezéseiből is kiténik, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmaguk-

ban azonban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [...]. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]–[14]}.

- [34] 4.5. Mindezekből következik, hogy az Alkotmánybíróság kizárólag a kártérítési per eljáráshoz kapcsolódóan vizsgálhatta az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét. Ennek eldöntése, hogy a kártérítési per bírósága az előzményper eljárást mennyiben vizsgálhatja felül (pl. vizsgálhatja-e, hogy az előzményperben első fokon hozott döntés tartalmazott-e megfelelő indokolást) a bíróság jogértelmezési, ténymegállapítási kompetenciájába tartozó, törvényességi és nem alkotmányossági kérdés. A kártérítési perben eljáró bíróságoknak e körben hangsúlyosan figyelemmel kellett lenniük az ügyben alkalmazandó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 349. §-ára, mely szerint az „okozott kárért a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslással nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette”. A bíróságoknak erre tekintettel kellett vizsgálniuk, hogy az indítványozó által állított, az előzményperben bekövetkezett eljárási jogsértések orvosolhatóak lettek volna-e az előzményperben, és az indítványozó élt-e a jogorvoslat lehetőségével. Mindezek alapján az indítvány *f)*, *i)* és *j)* pontjában foglalt, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének megsértésével kapcsolatos állítások alapján nem merül fel olyan körülmény, amely a bírósági eljárás tisztességes voltát kétségbe vonná.
- [35] 4.6. Leegyszerűsítve, a bírósági eljárás jellegéből fakadóan a felperesnek a kereset indításakor elő kell terjesztenie azon bizonyítékokat, amely állításait alátámasztja, az alperesnek pedig nyilatkoznia kell a keresetben foglalt állításokról, bizonyítékait szintén előterjesztve. A bíróság értékeli ezeket és ha szükségesnek látja, bizonyítást rendelhet el. A bírósági eljárás pártatlansága megköveteli, hogy az eljárás során a felperes és az alperes állításait ugyanolyan módon – a bizonyítottság alapján – értékelje a bíróság; indokolt álláspontját pedig döntésében közli. A bíróság tájékoztatási kötelezettsége abban a körben szükséges, amennyiben a felek által benyújtott bizonyítékok alapján, azok ellentmondásossága folytán nem tudja véleményét kialakítani. Ugyanakkor a bíróság csak döntésében (ítéletében) közölheti, hogy melyik fél bizonyítását fogadta el. Mindezeket figyelembe véve az indítvány *a)*, *c)* és *e)* pontjában felvetettek alapján nem merül fel olyan körülmény, amely a bírósági eljárás tisztességes voltát kétségbe vonná, így az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét valószínűsíteni.
- [36] 4.7. A keresetlevélben foglaltak, illetve a bizonyítékok értékelése, az ezekből fakadó következtetések levonása az eljáró bíróságok feladata. A bíróság a per eldöntése szempontjából más jelentőséget tulajdoníthat egyes bizonyítékoknak vagy tényeknek, mint az azt benyújtó illetve arra hivatkozó fél; ez ténymegállapítási és bizonyíték értékelési, azaz szakjogi, törvényességi és nem alkotmányossági kérdés. Nem alapozhatja meg a döntés alaptörvény-ellenességét pusztán az, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróság bizonyítékértékelésével, illetve más jelentőséget tulajdonít egyes tényeknek, mint az indítványozó. Mindezek alapján az indítvány *d)*, *g)*, *h)* pontjaiban felvetettek alapján sem merül fel olyan körülmény, amely a bírósági eljárás tisztességes voltát kétségbe vonná, így az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét valószínűsíteni. Ugyanígy szakjogi, törvényességi kérdés, hogy az eljáró bíróságok a kereset alapján csak az előzményper elsőfokú eljárást tartották vizsgálhatónak, a másodfokú eljárást és a perújítási eljárást nem vizsgálták [indítvány *b)* pontja].
- [37] 4.8. Az indítványozó álláspontja szerint a bíróságok nem tettek eleget indokolási kötelezettségüknek sem [pl. indítvány *d)* pontja]. E körben az Alkotmánybíróság utal arra a következetes gyakorlatára, mely szerint nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy a jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon [lásd pl.: 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [12]; 3430/2022. (X. 21.) AB végzés, Indokolás [19]]. A „tisztes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az alkotmánybírósági

gyakorlat szerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik azonban a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozók szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {lásd például: 3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az Alkotmánybíróság azt nem vizsgálhatja, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, csak azt értékelheti, hogy a bíróság a döntésében az eljárásban részt vevő feleknek az ügy érdemi, lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapos-sággal megvizsgálta-e, és értékelő tevékenységéről számot adott-e {lásd hasonlóan: 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]; 3196/2022. (IV. 29.) AB határozat, Indokolás [36]}.

- [38] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a kifogásolt döntések tartalmazznak indokolást mind az ügy szempontjából jelentőséggel bíró eldöntendő kérdések (így az előzményper hosszának észszerűsége, illetve az előzményper egyes eljárási elemeinek vizsgálhatósága) vonatkozásában, mind az egyes bizonyítékok értékelése körében. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[ö]nmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [39] 4.9. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének a sérelmét amiatt állította, hogy az eljáró bíróságok nem vizsgálták felül az előzményper bíróságának eljárást, ezzel „formálissá tették” a jogorvoslathoz való jogát. A bírósági jogkörben okozott kár megtérítésére irányuló eljárás önálló (kártérítés megállapítására irányuló) eljárás, nem pedig az előzményper jogorvoslati eljárása. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozót a perben (és ugyanígy az előzményperben) megillette a jogorvoslathoz való jog és élt is ezzel a jogával.
- [40] Az Alkotmánybíróság végzésének 4.5. – 4.9. pontjában (Indokolás [38]–[43]) foglaltak alapján megállapítható, hogy az indítványnak az Alaptörvény XXVII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmére alapozott része nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadási követelménynek.
- [41] 5. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 27. § (1) bekezdésének a) pontjára, 29. §-ára és 52. § (1) bekezdése (1b) bekezdésének e) pontjára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjaira tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2024. december 3.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2924/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3461/2024. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.366/2023/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (Ormai és Társai CMS Cameron McKenna LLP Ügyvédi Iroda) útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján. Az indítványozó a felülvizsgálati bírósággént eljáró Kúria Kfv.III.37.366/2023/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását, valamint megsemmisítését kérte. Az indítványozó szerint a támasztott döntés sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdésében biztosított jogát, és a B) cikk (1) bekezdésében foglaltakat.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] Az online jegyértékesítés viszonteladói piacán jelen lévő indítványozóval szemben Budapest Főváros Kormányhivatala V. Kerületi Hivatala (a továbbiakban: Kormányhivatal) közérdekű bejelentés alapján 2018. október 12. napján fogyasztóvédelmi eljárást indított. A bejelentés szerint az indítványozó weboldalán a rendelés folyamatában a következő sürgető jellegű mondatok jelentek meg: „Erre az eseményre nagy a kereslet.”, „A jegyek nagyon népszerűek erre a rendezvényre”, „62 szekcióra már elfogytak a jegyek”, „Cselekedj gyorsan! 8 másik személy nézi ezt a rendezvényt jelenleg”. A rendelés folyamatában minden lépésnél a következő sürgető mondat jelent meg: „Ezek a jegyek nem lesznek foglalva ekkortól. Kérjük, vedd figyelembe, hogy amennyiben ezeket a jegyeket most elengeded, később lehet, hogy nem lesznek elérhetőek ezen az áron”. A Kormányhivatal az indítványozó részére 2019. január 15. napján kelt határozatával a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény 47. § (1) bekezdése alapján 1,5 millió fogyasztóvédelmi bíróságot szabott ki, és az indítványozót arra kötelezte, hogy tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatát szüntesse meg. A Kormányhivatal a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Fttv.) 7. § (1) bekezdésének megsértését állapította meg. A határozat szerint az indítványozónak a homályos, érthetetlen, félreérthető mondatokkal és ezek időszerű rendelkezésre bocsátásával az volt a célja, hogy stresszhelyzetbe hozza a vásárlót, ügyleti döntését jelentősen befolyásolja.
- [4] Az indítványozó 2019. november 20. napján tájékoztatta a Kormányhivatalt, hogy a határozattal érintett kereskedelmi gyakorlatát 2019. szeptember 1. napjától módosította.
- [5] A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) 2019. december 9. napján kelt végzésével versenyfelügyeleti eljárást indított. A GVH eljárását megelőzően 2018. november 8. napján a közérdekű bejelentéssel azonos tárgyban hozzá érkezett bejelentést végzésével áttette a Kormányhivatalhoz. A GVH az áttételt arra alapította, hogy a bejelentésben megjelölt magatartás esetén nem álltak fenn az Fttv. 11. § (2) bekezdésében meghatározott körülmények, illetve a jogséttel érintett piac sajátosságai miatt nem állapítható meg a gazdasági verseny érdemi befolyásolására alkalmasság. A versenyfelügyeleti eljárása során a GVH 2019. január 1. napjától vizsgálta az indítványozó weboldalán megvalósuló jegyértékesítéssel kapcsolatos tájékoztatási és kommunikációs gyakorlatát. A GVH 2021. december 7. napján kelt határozatában megállapította, hogy az indítványozó weboldalán a vizsgált időszakban az Fttv. 3. § (1) bekezdését sértő tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytatott. Megállapította az (i) Fttv. 7. § (1) bekezdése, (ii) 8. §-a, valamint (iii) 3. § (2) bekezdése szerinti tényállás megvalósítását. Az indítványozó (i) a fizetendő vételárra vonatkozó kommunikációja során megtévesztésre alkalmas módon mulasztott azzal, hogy az árról időszerűtlenül tájékoztatta felhasználóit, valamint elmulasztotta tájékoztatni a felhasználókat az átváltási árfolyamról (az árfolyamváltás tényéről), az árfolyam platformon alkalmazott számítása módjáról; (ii) a teljes vásárlási folyamat alatt sürgető jellegű tájékoztatást tett közzé, amelyek tartalmuk és vizuális megjelenítésük révén összehatásukban alkalmasak voltak pszichés nyomásgyakorlásra; (iii) a fogyasztói ügyleti döntés torzítására is alkalmas módon nem a szakmai gondosság követelményének megfelelően

járt el, amikor nem tette egyértelművé, hogy kizárólag az értékesítés bonyolítására alkalmas közvetítő platformot üzemeltet, továbbá azt a benyomást keltette, hogy a weboldalon kialakított árakra nincs ráhatása, holott képes volt ténylegesen befolyásolni az értékesítési árakat. A GVH az indítványozóval szemben a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) 78. § (1) bekezdés a) pontja alapján – egyebek mellett – 472 millió forint versenyfelügyeleti bírói ítéletet szabott ki.

- [6] A GVH határozatával szemben az indítványozó keresetet nyújtott be a Fővárosi Törvényszékhez. Keresetében – további kereseti érvek mellett – mindenekelőtt a kétszeres értékelés tilalmának, így az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdésének, valamint az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény 1. §-nak megsértésére hivatkozott. A Fővárosi Törvényszéknek elsődlegesen arról kellett döntenie, hogy a GVH jogszerűen folytatott-e le a versenyfelügyeleti eljárást az indítványozóval szemben. Ettől függően merülhetett fel a további keresetrészek elbírálásának lehetősége. A Fővárosi Törvényszék megállapította, hogy a GVH eljárása és határozata a kétszeres értékelés tilalmába ütközött, így a GVH határozatát megsemmisítette.
- [7] A GVH felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Kúria végzésével a Fővárosi Törvényszék ítéletét hatályon kívül helyezte, a bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította. A Kúria Fővárosi Törvényszékhez intézett iránymutatása szerint a bíróságnak teljes egészében kell az indítványozó kereseti kérelmét vizsgálnia azzal, hogy a *ne bis in idem* elv sérelme kizárólag a rendelkező rész első bekezdés második albekezdésében foglalt jogsértés (a sürgető jellegű tájékoztatás) körében, 2019. január 1. és 2019. január 15. napja közötti időszakban állapítható meg, amely a szankció körében értékelendő. A döntés elvi tartalma szerint: „[h]a a fogyasztóvédelmi és a versenyfelügyeleti ügyben kiszabott büntető jellegű közigazgatási szankciók alapját ugyanazon személy ugyanazon időszakra vonatkozó egyazon tényállásra alapított jogsértése képezi, a *ne bis in idem* jogelv sérelme megvalósul. Ezt a jogkövetkezmények körében akként kell értékelni, hogy a kiszabott szankciók összege feleljen meg az elkövetett jogsértés súlyának.” A Kúria hivatkozott az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) által meghozott C-117/20. számú ügyre. Álláspontja szerint az EUB az ügyben rámutatott arra, hogy „az azonos tényállás miatt folyó eljárás nem feltétlenül sérti a *ne bis in idem* elvét, ha az eljáró hatóságok közötti kommunikáció megfelelően működik, a két eljárást összehangoltan folytatják és a kiszabott szankciók összessége megfelel az elkövetett jogsértés súlyának. A *ne bis in idem* elv lényege ugyanis jelen esetben abban áll, hogy ugyanazon cselekmény miatt ugyanazt a személyt nem lehet úgy egynél többször megtorló, represszív jellegű szankcióval sújtani, hogy az utóbb eljáró szerv nem veszi figyelembe az előbb eljárást végző szerv által már kiszabott szinten büntető jellegű szankciót. A szankcióknak együttesen kell arányban állniuk a jogsértés miatti felelősség súlyával”.
- [8] 1.2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő alkotmányjogi panaszát, amelyet az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdésében rögzített kétszeres értékelés tilalma, a *ne bis in idem* elv, és azzal összefüggésben a B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság megsértésére és az abból fakadó garanciákra alapított.
- [9] Az előadott érvelés szerint a Kúria végzésének alaptörvény-ellenessége a benne foglalt értelmezésből adódik, mert az a *ne bis in idem* elvébe ütközik.
- [10] Az alkotmányjogi panasz lényege az alábbiak szerint foglalható össze.
- [11] Az alaptörvény-ellenesség az indítványozó szerint egyrészt azon alapul, hogy a Kúria végzésével leszűkítette a Fővárosi Törvényszék mozgásterét a tettazonosság kérdésében, és a *ne bis in idem* elvét kizárólag meghatározott magatartás, és meghatározott idő esetén látta megállapíthatónak. Ez a jogelv tartalmával ellentétes, mert a Kúria a GVH eljárását az indítványozó magatartásának olyan elemei esetén is elfogadhatónak találta, ahol az indítványozó szerint fennállt a tettazonosság.
- [12] Az indítványozó a weboldalon komplex, egységet alkotó kereskedelmi gyakorlatot folytat. Mind a Kormányhivatal, mind pedig a GVH az indítványozó weboldalán folytatott teljes kereskedelmi kommunikációját vizsgálta külön-külön, állítólagosan különböző szempontok alapján. A Kúria levezetett értelmezésével egyébként egymáshoz elválaszthatatlanul kötődő, lényegében azonos magatartásokat választott szét „mesterségesen”, amely következtében egy magatartás több alkalommal is szankcionálhatóvá válik, lehetőséget biztosítva például a bíróságmaximumok megkerülésére. A Kúria értelmezése azt eredményezi tehát, hogy az eljáró hatóságok egymást követően, több alkalommal is, szétválasztva vizsgálhatják ugyanazt a kereskedelmi kommunikációt, többszöri szankció kiszabása mellett. Ez eltérő jogszabályok alapján megállapított szankciók esetén is megengedhetetlen lenne, viszont jelen ügyben a hatóságok egyaránt az Fttv. alapján jártak el. Ebben a körben kiemelte az indítványozó, hogy a GVH hatáskör hiányában a hozzá beérkező, azonos tárgyú bejelentést át is tette a Kormányhivatalhoz, majd a későbbiekben mégis megállapította hatáskörét.
- [13] A Kúria elmulasztotta figyelembe venni, hogy a Kormányhivatal határozatának való megfelelés érdekében módosította kereskedelmi gyakorlatát, amelyet jelzett is a Kormányhivatal felé. Ebből kifolyólag a tényállások kö-

zötti tényleges átfedés a Kúria által meghatározott, a Fővárosi Törvényszék vizsgálata tárgyává tehető időszaknál bővebb, a GVH eljárásának teljes időtartamára kiterjed.

- [14] A bemutatott értelmezés kiüresítené a jogelvből fakadó garanciákat, így megkérdőjelezné a jogbiztonság garanciáját.
- [15] Az indítványozó előadta, hogy Alaptörvénybe ütköző a Kúria értelmezése, amely szerint a Fővárosi Törvényszék a kétszeres értékelés tilalmának megsértését csak a szankció körében értékelheti. A Kúria a kiszabott bírságok arányosításával kívánta orvosolni az alapjogsérelmet. Ezzel viszont sérült a *ne bis in idem* elve, mivel a Kormányhivatal által ugyanazon magatartás miatt kiszabott fogyasztóvédelmi bírság mellett a GVH által meghatározott bármilyen összegű bírság – azok büntető jellege miatt – kettős értékelést eredményez.
- [16] Az alkotmányjogi panaszban az indítványozó utalt a *ne bis in idem* elv korlátozhatatlan jellegére. A büntetőjogi gyökerű elvek abszolút jellege, így korlátozhatatlansága miatt azokkal szemben nem mérlegelhető más alkotmányos jog vagy feladat. A *ne bis in idem* elv megsértése *ab ovo* alaptörvény-ellenes az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján, függetlenül az Emberi Jogok Európai Bírósága, illetve az EUB gyakorlatától. Ebből adódóan jelen esetben a korlátozás nem vizsgálható és igazolható valamely mérce alapján.
- [17] A Kúria figyelmen kívül hagyta a hazai és a nemzetközi jogvédelem egymáshoz való viszonyát is. A Kúria az EUB a vizsgált jogelvvvel kapcsolatos értelmezését automatikusan alkalmazandónak tartotta annak ellenére, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján az EUB gyakorlatának figyelembevétele nem vezethet az Alaptörvény szerinti alapjogvédelem korlátozásához. Az EUB gyakorlatra történő hivatkozása során figyelmen kívül hagyta az abban meghatározott konjunktív feltételeknek való megfelelés vizsgálatát is.
- [18] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján elsőként azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt formai és tartalmi követelményeknek. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [19] 2.1. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt az indítványozó a sérelmezett bírósági döntés kézhezvételétől számított hatvan napon belül nyújtotta be [Abtv. 30. § (1) bekezdés]. Az indítványozó jogi képviselője hiánypótlásra történő felhívást követően az alkotmánybírósági eljárásra kiterjedő meghatalmazását csatolta.
- [20] 2.2. Az alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozott kérelem feltételeinek. Az indítvány megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezéseket [a) pont]; kifejtette az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [b) pont]; megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést és az Alaptörvény megsértett rendelkezését [c) és d) pont]; tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével, illetve kifejezett kérelmet tartalmaz a támadott bírói döntés megsemmisítésére [e) és f) pont].
- [21] 2.3. Az alkotmányjogi panasz részben felel meg az Abtv. 27. §-ban meghatározott feltételeknek, az alábbiak szerint.
- [22] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló közigazgatási perben félként vett részt, érintettnek és jogosultnak is tekintendő. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdése szerinti büntetőjogi kétszeres értékelés tilalmának megsértésére gazdasági társaság is hivatkozhat {1/2024. (I. 9.) AB határozat, Indokolás [88]}.
- [23] Az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 32. § (6) bekezdése értelmében az eljárás folyamatban léte miatt alkotmányjogi panasz benyújtásának nincs helye a Kúria felülvizsgálati jogkörben hozott hatályon kívül helyező és új eljárásra utasító határozatával szemben, kivéve, ha az a tartalma alapján – a Kúria kötelező utasítása miatt – az eljárást lezáró döntésnek minősül. A Kúria jogkérdésben tett kötelező megállapítást, egyértelműen meghatározta a Fővárosi Törvényszék számára, hogy a *ne bis in idem* jogelv sérelme kizárólag meghatározott időre, a GVH határozat rendelkező részének albekezdésében foglalt jogsértésre állapítható meg. A Kúria támadott végzése tartalmilag az eljárást lezáró döntésnek minősül, ezért azzal szemben alkotmányjogi panasz benyújtásának helye van.
- [24] Az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [25] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében alkotmányjogi panasz Alaptörvényben biztosított jog sérelmére alapítható. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszt csak két kivételes esetben vizsgálja érdemben: a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, továbbá a felkészülési idő hiánya esetén {16/2021. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [21]; 3120/2023. (III. 14.) AB vég-

- zés, Indokolás [17]]. Az indítványozó érvelése azonban nem ezekre az esetekre irányult, így az alkotmányjogi panasz nem felel meg az érdemi vizsgálat feltételeinek.
- [26] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdése az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaz, ezért az indítvány ezen jog esetén megfelel az Abtv. 27. §-ben meghatározott feltételeknek.
- [27] 3. Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [28] Az indítványozó összességében a Kúria jogértelmezését, a *ne bis in idem* jogelv alaptörvény-ellenes értelmezését kifogásolta.
- [29] 3.1. Az Alkotmánybíróság kialakult gyakorlattal rendelkezik a *ne bis in idem* elv jelen ügy által felvetett értelmezésére.
- [30] A 8/2017. (IV. 18.) AB határozatában az Alkotmánybíróság már kifejtette, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdése „nem tiltja önmagában azt, hogy valakivel szemben, ugyanazon jogellenes cselekménye miatt több, más jogágba tartozó, eltérő funkciójú eljárást folytassanak le és ezek eredményeként jogkövetkezményt alkalmazzanak. A *ne bis in idem* elvében testet öltő alkotmányos garancia kifejezetten az állami büntetőhatalom visszaélésszerű gyakorlásával szemben védi az egyént, ezért annak a tilalmát foglalja magában, hogy meghatározott személlyel szemben, ugyanazon büntetendő cselekmény miatt – azt követően, hogy büntetőjogi felelősségéről jogerős döntés született – újabb, büntető szankció alkalmazására irányuló eljárást indítsanak, illetve büntető jogkövetkezményt alkalmazzanak. Az Alkotmánybíróság – összhangban a korábban ismertetett, XXVIII. cikket érintő gyakorlatával – annak mérlegelésekor, hogy a vizsgálat alá vont eljárás, illetve szankció »büntető« jellegű-e vagy sem, nem az adott eljárás jogági besorolását tekinti döntőnek, hanem az eljárás és jogkövetkezmény funkciójából indul ki. [...] Az Alkotmánybíróság értelmezésében – összegezve eddigi gyakorlatát, illetve felhasználva a nemzetközi jogvédelmi mechanizmusokban kikristályosodott mércét – az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdése tekintetében egy eljárás abban az esetben büntető jellegű, ha valamely természetes személy által megvalósított jogellenes cselekmény miatti felelősségre vonásra irányul, amennyiben az eljárás során alkalmazandó jogkövetkezmény büntetésnek minősül, azaz – célját és hatását tekintve – megtorló jellegű és prevenciót szolgáló joghátrány” {8/2017. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [35], lásd hasonlóan: 18/2022. (VIII. 1.) AB határozat, Indokolás [66]–[67]}.
- [31] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdése szerinti *ne bis in idem* elv alkalmazhatóságának előfeltétele a tényállás azonossága, azaz az *idem* és a *bis* feltétel teljesülése {1/2024. (I. 9.) AB határozat, Indokolás [83]}.
- [32] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely annak befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [33] 3.2. Az Alkotmánybíróság vizsgálta, hogy fennáll-e a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kéteyle.
- [34] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt a jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként, annak 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján a bírói döntéseket csak az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti. Az Alkotmánybíróság jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírlatára már nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [35] Az ügyben eljáró bíróságok, így a Kúria által vizsgált központi kérdés a kétszeres értékelés tilalmának megsértése volt. A Kúria megállapította, hogy a fogyasztóvédelmi bíróság kiszabásának célja a fogyasztók érdekeinek védelme a jogsértő vállalkozásokkal szemben, az szolgálja mind a megelőzést, mind pedig a megtorlást. Emellett a versenyfelügyeleti bíróság célja a vállalkozások visszatartása a tisztességtelen magatartástól, továbbá a gazdasági verseny tisztességének megtartása. A Kúria arra a következtetésre jutott, hogy az eljáró hatóságok által kiszabott bíróságok büntető jellegű szankciónak minősülnek (Kúria végzése, Indokolás [46]–[47]).
- [36] A Kúria szerint a tényazonosság hiányában nem volt akadálya a GVH eljárása lefolytatásának az árkommunikációs, az üzleti modell kommunikálására vonatkozó gyakorlat, illetve a szakmai gondosság követelményének megsértése miatt megállapított jogsértés. Ezek vizsgálatára utaló adatot, alkalmazott jogkövetkezményt a Kor-

- mányhivatal döntése nem tartalmazott. Az említett jogsértésekre tett megállapítások esetén nem merülhetett fel a *ne bis in idem* elvének sérelme. Viszont a sürgető jellegű tájékoztatások körében a kiszabott szankció alapját egyazon tényállásra alapított jogsértés képezte (Kúria végzése, Indokolás [53]–[54]).
- [37] Majd a Kúria „úgy tekintette, hogy 2019. január 1. és 2019. január 15. közötti időszakban mind az időszak, mind a tényállás azonossága megállapítható, ezáltal a *ne bis in idem* jogelv sérelme is. Ezen időszakban az alperes kifejezetten azon felperesi kereskedelmi gyakorlatot vizsgálta, amelyre vonatkozóan korábban a Kormányhivatal jogsértést állapított meg és azt bírsággal szankcionálta” (Kúria végzése, Indokolás [58]).
- [38] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria felismerte az ügy alapjogi relevanciáját, és tekintettel volt az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdésének tartalmára. Támadott végzésében kifejezetten kitért az Alkotmánybíróság gyakorlatára (Kúria végzése, Indokolás [37]–[42]), amely ismeretében, a fentiek szerint vizsgálta a tettazonosságot, valamint a Kormányhivatal és a GVH eljárásának, az alkalmazott bírság büntetőjogi természetét. A Kúria figyelembe vette az EUB versenyjogi ügyben hozott döntését is. Ezekre alapítottan állapította meg a *ne bis in idem* jogelv megsértését, helyezte hatályon kívül a Fővárosi Törvényszék ítéletét, és utasította a bíróságot új eljárás lefolytatására, új határozat hozatalára.
- [39] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy figyelembe vette, hogy a Kúria jogkérdésben hozott döntése ugyan az eljárást lezárta, de az új eljárás során hozott döntés még támadható.
- [40] A Kúria által rögzített tényállás újbóli felülvizsgálatára az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel. Így nem vizsgálhatja érdemben az Alkotmánybíróság, hogy az ügyben eljáró hatóságok eljárásának tárgyát képező jogellenes cselekmény esetén a tettazonosság megállapítható-e, és amennyiben igen, az milyen tartamban. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető az általános hatáskörű bírósági szervezetrendszer egyik felülbírálati fórumának, az alkotmányjogi panasszal kapcsolatos hatásköre is – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának védelmének keresztül – az Alaptörvény védelmét biztosítja. Ezzel áll összhangban az is, hogy az Alkotmánybíróság nem ténybírság, a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása a bíróságok, végső soron a Kúria feladata [21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [24]; lásd hasonlóan: 3006/2018. (I. 22.) AB határozat, Indokolás [22]].
- [41] Összességében a Kúria végzése esetén nem merült fel az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdése megsértésének kételye, az Alkotmánybíróság az előadottak alapján nem észlelt olyan körülményt, amely a jelen alkotmányjogi panasz érdemi vizsgálatát tenné szükségessé. Az alkotmányjogi panasz nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét sem.
- [42] 4. A fentiek alapján az alkotmányjogi panasz nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában, illetve 29. §-ban írt befogadási kritériumokat, ezért azt az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2024. december 3.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/265/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3462/2024. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv. VI.30.200/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz. Indítványukban a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 57.Pf.636.007/2020/4. számú, a Fővárosi Ítéltábla 6.Pkf.25.079/2021/2. számú, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv. VI.30.200/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték, mivel azok álláspontjuk szerint ellentétesek az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésével, IV. cikk. (1) bekezdésével, V. cikkével, XII. cikk (1) bekezdésével, XIII. cikkével, XV. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével, valamint – tekintettel arra, hogy álláspontjuk szerint nincsenek összhangban az Európai Unió irányelveivel, illetve az EUB számos döntésével – az Alaptörvény E) cikk (2) bekezdésével.
- [2] 2. Az indítvány benyújtását megelőző bírósági eljárásnak az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következőképpen foglalhatók össze.
- [3] Az indítványozók deviza alapú hitelükhöz kapcsolódóan nyújtották be keresetüket, melyet a Pesti Központi Kerületi Bíróság 33.P.86.274/2020/21. számú ítéletével elutasított.
- [4] Az indítványozók jogi képviselő igénybevételevel fellebbezést nyújtottak be az elsőfokú ítélettel szemben. A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék az ügyben alkalmazandó, a polgári peres eljárásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 235. § (1) bekezdésére hivatkozva, határidő tűzésével és a jogkövetkezményekre utalással hiánypótlásra hívta fel az indítványozókat abban a tekintetben, hogy mennyiben kívánják az elsőfokú ítélet megváltoztatását. Egyben jelezte azt is, hogy a fellebbezési kérelmet ítéleti rendelkezésre alkalmas módon kell megfogalmazniuk. Az indítványozók jogi képviselője válaszbeadványában közölte, hogy az elsőfokú ítélet teljeskörű megváltoztatását a polgári peres eljárásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 369. § (1) és (3) bekezdésének a) és c) pontjai alapján kéri. A bíróság, ismételten rámutatva arra, hogy az eljárásban a régi Pp. alkalmazandó, továbbá mivel a fellebbezés a hiánypótlást követően sem felel meg a régi Pp. rendelkezésének, a fellebbezést 57.Pf.636.007/2020/4. számú végzésével hivatalból, érdemi vizsgálat nélkül elutasította.
- [5] Az indítványozók e döntéssel szemben fellebbezést nyújtottak be a Fővárosi Ítéltáblához, mely 6.Pkf.25.079/2021/2. számú végzésével a Törvényszék végzését helybenhagyta.
- [6] A Kúria a Gfv. VI.30.200/2021/2. számú végzésével az indítványozók felülvizsgálati kérelmét hivatalból elutasította.
- [7] 3. Az indítványozók ezt követően fordultak az Alkotmánybírósághoz; indítványukban a Fővárosi Törvényszéknek a fellebbezésüket hivatalból elutasító döntése, valamint az ezt helybenhagyó, a Fővárosi Ítéltábla által hozott végzés és a Kúriának a felülvizsgálatot hivatalból elutasító végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték. Az elsőfokú, érdemi döntés megsemmisítését indítványukban nem kezdeményezték, alkotmányjogi panaszukban ugyanakkor tartalmilag az elsőfokú döntéshez kapcsolódó kérdésekben állítottak alaptörvény-ellenességet. Nézetük szerint – többek között – a bíróságok nem vették figyelembe az Európai Uniónak irányelveiben (93/13/EGK Irányelv) és az EUB döntéseiben megjelenő, a fogyasztók védelmével kapcsolatos gyakorlatát. Hivatkoztak az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésének, IV. cikk. (1) bekezdésének, V. cikkének, XII. cikk (1) bekezdésének, XIII. cikkének, XV. cikk (1) bekezdésének a sérelmére. A XXVIII. cikk (1) bekezdéséhez kapcsolódóan a kereseti kérelmük határozottsága mellett érveltek. „Az érdemi eljárás lefolytatásának hiánya Alkotmányellenessége: A kereseti kérelem tartalom szerinti elbírálása alapján megállapítható lett volna a határozott kereseti kérelem, amelynek »hiányát« az aktuális bíróság hatáskörét túllépve, a felperesi tartalmi ügyelőterjesztést felülbírlva állapította meg, ezzel kizárva a felperest – megalapozatlanul – az érdemi

ügyvizsgálat lehetőségéből, sértve ezzel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt törvényes bíróhoz történő fordulás jogát. Az alsóbíróságoknak ugyanis, szerény véleményünk szerint nincs joga a kereseti kérelem tartalmi módosítására történő felhíváshoz. A »hiánypótlási felhívás« ugyanis ilyen keresetmódosításra történő felhívást jelent és nem hiánypótlását. [...] Továbbá a kereset tartalmazza a bíróság döntésére irányuló határozott kérelmet.” Az indítványozók az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelméhez kapcsolódóan hivatkoztak az érdemi indokolás hiányára valamint olyan további szempontokat és érveket adtak elő, amelyek egyértelműen az elsőfokú döntéshez kapcsolhatók.

- [8] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét az érdemi felülvizsgálat hiányában látták, mivel a döntés csupán formai okokon alapul.
- [9] Az indítványozó hivatkoztak továbbá az „Egyezségokmány” 6. cikkére.
- [10] 4. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [11] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozók érintettnek tekinthetők és jogorvoslati jogukat a hivatkozott fővárosi törvényszéki, a fellebbezést hivatalból elutasító döntés tekintetében kimerítették.
- [12] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia; az (1b) bekezdése alapján a kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [b) pont], és indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [e) pont].
- [13] Az indítványozók által megsemmisíteni kért végzések nem a devizahitelhez kapcsolódó ügyben hozott érdemi döntések, hanem a fellebbezést érdemi vizsgálat nélkül, hivatalból elutasító döntés, illetve ennek fellebbezése és felülvizsgálata körében hozott döntés. Így tehát az elsőfokú eljáráshoz kapcsolható érvek ([lásd: az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésével, IV. cikk (1) bekezdésével, V. cikkével, XII. cikk (1) bekezdésével, XIII. cikkével, XV. cikk (1) bekezdésével, E) cikk (2) bekezdésével és részben a XXVIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatos indokolás] a jelen eljárás szempontjából nem vehetők indokolásként figyelembe.
- [14] Az indítványozók az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelme vonatkozásában hivatkoztak arra, hogy a bíróságnak érdemben el kellett volna bírálnia a fellebbezést, azonban ezen állításukat releváns, alkotmányjogilag értékelhető érvekkel nem támasztották alá.
- [15] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével kapcsolatban felmerülhet, hogy az indítványozóknak a kereseti kérelem tartalom szerinti elbírálása melletti érvelése valójában (az indítványozók szándéka szerint) a fellebbezés tartalom szerinti elbírálására vonatkozik, azonban az indokolás még ebben az esetben sem tekinthető megfelelőnek. Bár az indítványozók hivatkoztak az érdemi indokolás hiányára is, azt azonban nem fejtették ki, hogy a fellebbezést hivatalból elutasító döntésnek mely körben kellett volna még indokolást tartalmazni (a Törvényszék döntése azt ugyanis tartalmazza, hogy miért nem felel meg a fellebbezés a törvényi feltételeknek és emiatt nem lehetséges az érdemi vizsgálata).
- [16] Az indítvány tehát nem felel meg az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdésében foglalt befogadási feltételeknek.
- [17] 5. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 52. § (1) bekezdése és (1b) bekezdésének b) és e) pontjára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontjára tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2024. december 3.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/4990/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3463/2024. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.531/2021/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (Kovács Attila Krisztián Ügyvédi Iroda, ügyintéző ügyvéd dr. Kovács Attila Krisztián) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Fővárosi Törvényszék 21.G.42.081/2018/54-II. számú, valamint az azt helyben hagyó, a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.531/2021/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel azok álláspontja szerint elentételesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével, 26. cikkével és 28. cikkével.
- [2] 2. Az indítvány benyújtását megelőző bírósági eljárásnak az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következőképpen foglalhatók össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó (mint vezérügynök) és egy biztosítótársaság (a továbbiakban: alperes) között 2010 augusztusában határozatlan időre vezérügynöki szerződést jött létre, amelynek keretében az indítványozó az alperes biztosítási termékeinek értékesítését megszervezte, a biztosítási díjakat beszedte és a biztosító részére továbbította, nyilvántartást vezetett a biztosítási szerződést megkötő ügyfelekről, a szerződés adatairól, a biztosító nevében kibocsátotta a biztosítási kötvényt és rendezte a felmerült károkat. Tevékenységéért megbízási díjra volt jogosult; alvállalkozót és alügynököt is igénybe vehetett. A felek megállapodtak abban, hogy a szerződés bármelyik fél rendes felmondása folytán megszűnik; a felmondási idő 1 hónap. A szerződés rendelkezéseket tartalmazott az azonnali hatályú felmondás vonatkozásában is. A megállapodás bármely okból történő megszűnése esetén az alperes és az indítványozó kötelesek voltak elszámolni és a megszűnést követő 3 munkanapon belül az indítványozó köteles volt a közvetített biztosítási szerződésekkel kapcsolatos mindenfajta nyilvántartását az alperes részére átadni. Az indítványozó alügynöki szerződést kötött egy elektronikai cikkek adásvételével foglalkozó gazdasági társasággal, és javítói megállapodást egy másik gazdasági társasággal.
- [4] 2014 februárjában a rendes felmondás felmondási ideje tekintetében a felmondási határidőt 180 napra, azaz 6 hónapra módosították és kikötötték, hogy a szerződésben és a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvényben (a továbbiakban: Ptk.) írt megszűnési okokon túl a szerződés a Ptk. 228. § (2) bekezdése alapján a szerződő felek külön nyilatkozata nélkül megszűnik akkor és abban az időpontban is, ha az alperes és a szerződésben nevesített viszontbiztosítója közötti szerződés bármely okból megszűnik. Ezen megállapodás a vezérügynöki megállapodás elválaszthatatlan részét képezte.
- [5] Az indítványozó a biztosítási díjak átutalási kötelezettségét csak részben teljesítette. 2014. december 12-én az indítványozó és az alperes között ügyviteli megállapodás jött létre. Az ügyviteli megállapodásban az indítványozó elismerte a tartozását, és beleegyezett, hogy vezérügynök jutaléka a szerződés aláírását követő 47 hónapig havi 5 millió forinttal csökken a tartozás kiegyenlítésének részleteként; a 48. hónapban kerül sor a fennmaradó tartozás teljes kiegyenlítésére. Az első részlet beszámítására a 2015. január hónapban esedékes jutalékból került sor. A megállapodás tartalmazta, hogy ha a vezérügynöki megállapodás megszűnik, a megszűnést követő 5 munkanapon belül a felek kötelesek egymással elszámolni; az indítványozó köteles a biztosítási szerződésekkel kapcsolatos minden adatot és dokumentumot az alperes részére átadni.
- [6] Az alperes 2017 júniusában a vezérügynöki megállapodást rendes felmondással 2017. december 15. napjára felmondta. Az indítványozó jogi képviselője útján az alperes felmondását azzal fogadta el, hogy az alperes mint megbízó felmondás esetén köteles megtéríteni az indítványozónak a felmondással okozott kárát, mert a felmondással megfosztanak a korábban biztosított vezérügynöki jutalékból történő törlesztés lehetőségétől. Az alperes levelével tájékoztatta az indítványozót, hogy rendes felmondással került sor a szerződés megszüntetésére.

sére, a megszűnés időpontjaként a felperes által javasolt 2017. december 31. napját elfogadta, így a szerződés ezen a napon szűnt meg. Az indítványozó tartozásának kiegyenlítésére az alperes továbbra is igényt tartott, e célból a 2017. novemberi és decemberi jutalék összegét visszatartotta. Az indítványozó a hátralékos jutalékfizetési kötelezettségének ezt követően nem tett eleget.

- [7] Az indítványozó keresetében elmaradt hasznának és a 2017. november és december hónapokra őt megillető vezérügynöki megbízási díjának megfizetésére kérte kötelezni az alperest, tartozásának beszámítása és késedelmi kamat megállapítása mellett. Ennek indokaként arra hivatkozott, hogy az alperes minden alapos ok és indokolás nélkül mondta fel a vezérügynöki szerződést. Hivatkozott arra, hogy az ügyben alkalmazandó Ptk. 483. § (1) bekezdése értelmében alapos ok nélküli azonnali hatályú felmondás esetén meg kell téríteni a megbízott kárát. Hivatkozott arra, hogy a Legfelsőbb Bíróság 3/2006. PJE. határozatában kimondta, hogy a Ptk. 483. §-a együttesen szabályozza a megbízási szerződés felmondásának valamennyi esetét és (3) bekezdése főszabályként úgy rendelkezik, hogy ha a megbízási felmondása bármelyik fél részéről alapos ok nélkül történt, az okozott kárt meg kell téríteni.
- [8] Az indítványozó állította továbbá, hogy a vezérügynöki szerződés létrejöttét megelőzően közte és a kereskedelmi társaság között alvállalkozói szerződés jött létre, amely értelmében a szerződés bármely okból történő megszűnése esetén a kereskedő felhagy a termékre vonatkozó közvetítói és szerződéskötési tevékenységével, valamint, hogy a kereskedő azonnal felhagy az indítványozó és a biztosító társaság szellemi tulajdonát képező jogok, illetve terméknév használatával, továbbá megszünteti a szerződéses jogviszonyt. Ennek ellenére az alperes a kereskedővel közvetlenül szerződést kötött, így az indítványozó és a kereskedő között per van folyamatban a szerződésszegéssel, valamint a felperes szellemi termékének használatával kapcsolatban. Indítványozta továbbá saját korábbi ügyvezetőjének meghallgatását a közte és az alperes közti együttműködésről, megállapodásról, valamint az ügyviteli megállapodás előkészítéséről.
- [9] Az alperes a felperes kereseti kérelmének az elutasítását kérte, hivatkozva arra, hogy a szerződés felmondására nem azonnali hatállyal került sor, hanem felmondási jogát a szerződés szerinti rendes felmondás útján gyakorolta. A Ptk. 483. § (3) bekezdése az azonnali hatályú, nem pedig a szerződésnek megfelelő felmondásra vonatkozik, így az indítványozó kereseti kérelmének a jogalapja nem áll meg, a felmondás során nem tanúsított jogellenes szerződésszegő magatartást, így az indítványozót kártérítés sem illeti meg. A 3/2006. PJE határozat az ügyben emiatt nem irányadó.
- [10] A Fővárosi Törvényszék megállapította, hogy a szerződés felmondására nem a Ptk. 483. § (1) bekezdése szerinti azonnali hatállyal, hanem a 321. § (1) bekezdésében szabályozott, a felek közötti szerződés szerint került sor. Ez pedig a rendes felmondás gyakorlásához nem fűzi a kártérítés jogkövetkezményét. A bíróság megállapítása szerint az indítványozónak bizonyítania kellett volna, hogy az alperes felróható jogellenes magatartást tanúsított, amellyel okozati összefüggésben őt kár érte; erre azonban nem került sor. Az alperes nem azonnali hatályú felmondási jogot gyakorolt, így annak jogellenessége az alapos ok hiánya miatt nem állapítható meg. Mivel az általa állított jogellenes felróható alperesi magatartást és ezzel okozati összefüggésben keletkezett kártérítési igényt a perben bizonyítani nem tudta, ezért a bíróság a kereseti kérelem teljesítését mint alaptalant elutasította. Az ügyviteli megállapodás megkötésekor az indítványozó által is elismert tartozása esedékessé vált, így a részletfizetés lehetősége már önmagában kedvezmény volt, ezért a jutalék kéthavi összegének visszatartását nem ítélte jogszerűtlennek. A bíróság az indítványozó által előterjesztett tanúbizonyítási indítványokat azért utasította el, mert ezekkel csak a peres felek között létrejött szerződést megelőző előzetes tárgyalásokon elhangzottakat kívánta bizonyítani, amelyet azonban alperes megcáfolt azzal, hogy az általa előzetesen elkészített szerződéstervezet az indítványozó részére előzetesen megküldte, aki nem tett észrevételt rá, így az ügyviteli megállapodás ezzel a tartalommal jött létre. Az indítványozó által meghallgatni kívánt tanúk a szerződés megkötését megelőzően voltak az indítványozó vezetői, ezért a per tárgyát képező érdemi nyilatkozat tőlük nem volt várható, ugyanakkor a járványügyi helyzetre figyelemmel a per jelentős mértékű elhúzódását eredményezte volna.
- [11] 2.2. Az indítványozó fellebbezést nyújtott be az ítélettel szemben, melyben elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezését, másodlagosan az ítélet megváltoztatását és kereseti kérelmének helyt adását, harmadlagosan jogalap fennállásának közbenső ítélettel történő megállapítását kérte. Elsődleges kérelmét arra alapította, hogy az első fokon eljáró bíró részrehajló volt, mivel a 2020. március 3. napjára kitűzött tárgyalást megtartotta ahelyett, hogy a felek közös kérelme alapján elhalasztotta volna. A tárgyaláson az alperes jogi képviselőjével, valamint idézett tanújával megjelent, így lehetőség volt arra, hogy az indítványozó jelenléte nélkül meg nem engedett kommunikációt folytasson a bíróval, amely miatt az indítványozónak a bíró pártatlanságába vetett bizalma elveszett. Állítása szerint a bíró korábban a megjelent tanú meghallgatásától tette függővé az általa javasolt tanú meghallgatását.

- [12] A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéletábrla megállapította, hogy az indítványozó által állított „meg nem engedett kommunikáció csupán feltételezés [...], arra nézve konkrét bizonyítékkal nem szolgált. A[z indítványozó] által kifogásolt bírói cselekményekből, amennyiben eljárási szabálysértéseknek minősülnének sem következne az, hogy az eljáró bírótól a felek közötti jogvita tárgyilagosa elbírálása nem volt várható. A fellebbezésben felhozottak nem alkalmasak a Pp. 12. § f) pontja szerinti kizáró ok fennállásának az alátámasztására, ezért [az indítványozónak] az eljáró bíró kizárására irányuló kérelmét elutasító, a Fővárosi Törvényszék [...] végzésével szembeni panasza nem alapos”. A másodfokú bíróság utalt arra, hogy az első fokon eljáró bíró a tárgyalást nem tarthatta meg, „e kötelezettségének eleget tett azzal, hogy a [...] tárgyalást az azon megjelent tanú meghallgatása, és az alperes jogi képviselőjének nyilatkoztatása nélkül – kizárólag a felek közös kérelmének ismertetésére és új hatánap kitűzésére szorítkozva – elhalasztotta. A Pp. 229. § (1) bekezdése értelmében nincs akadálya annak, hogy a bíróság a tárgyalás elhalasztásáról a tárgyaláson hozzon határozatot”. A bíróság a fellebbezést érdemben is elbírálta és az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét részben eltérő indokolással helyben hagyta.
- [13] 3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz; indítványában a Fővárosi Ítéletábrla, valamint a Fővárosi Törvényszék döntésének megsemmisítését egyaránt kérte, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének, 26. cikk (1) bekezdésének és 28. cikkének a sérelmére hivatkozva.
- [14] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét egyrészt amiatt állította, hogy az első fokon eljáró bíró pártatlansága – álláspontja szerint – kétségbe vonható (lásd az elhalasztott tárgyalással kapcsolatban korábban ismertetettek), és ezzel sérült a tisztességes eljáráshoz való joga. Másrészt nézete szerint a bíróságok *contra legem* alkalmazták a Ptk. 483. §-át és a Legfelsőbb Bíróság 3/2006. számú Polgári jogegységi határozatát. Harmadrészt vitatta az ítéletábrlának a szerződési rendelkezés írásbafoglalása kötelezettségére vonatkozó indokolását (ti. hogy ha az lett volna a szándék, hogy a részletfizetés lejártá előtt ne lehessen rendes felmondással megszüntetni a megbízási jogviszonyt, akkor azt írásba kellett volna foglalni); a Ptk. 218. § (1) bekezdésének értelmezését alaptörvény-ellenesnek tartotta. Nézete szerint a 48 hónapos részletfizetési kedvezmény időbeli korlátját képezi a rendes felmondásnak. „A *contra legem* jogértelmezés az ügy lényegére hatott ki és elvonta [az indítványozó] jogalapját az általa hivatkozott jogsértés érdemi vizsgálatától. Erre hivatkozással megtagadta a másodfokú bíróság az indítványozott tanú meghallgatását és ezáltal is sérült a tisztességes eljáráshoz való jog”.
- [15] Az indítványozó nézete szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt joga amiatt sérült, mert „a keresetben előadott és a fellebbezési eljárásban is érvényesített jóhiszemű és tisztességes joggyakorlás elmulasztására alapozott másodlagos kérelmünket elmulasztotta értékelni mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság”.
- [16] Az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésének és 28. cikkének sérelmét az indítványozó abban látta, hogy nézete szerint a bíróság alapos ok nélkül figyelmen kívül hagyta a hatályos jogot és a szerződésben foglaltakat.
- [17] 4. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [18] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető, jogorvoslati jogát kimerítette; az indítvány megfelel az Abtv. 52. § (1) bekezdése foglalt feltételeknek.
- [19] 4.1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja alapján akkor lehet az Alkotmánybírósághoz fordulni, ha a bíróság döntése „az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti”. Az Alkotmánybíróság – többek között – már a 3121/2015. (VII. 9.) AB határozatában rögzítette, hogy „mindazok az indítványi elemek, melyek nem Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítják, hanem valamely államcél vagy egyéb alaptörvényi rendelkezés megsértésének megállapítására irányulnak, alkotmányjogi panasz keretében nem bírálhatók el.” {lásd: Indokolás [89]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény 28. cikke a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály, amely nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére önmagában hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani. {lásd pl. legutóbb 3138/2024. (IV. 12.) AB végzés, Indokolás [17]; a korai döntések közül 3350/2012. (XI. 19.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [20] Az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak, címzettje nem az indítványozó, ezért alkotmányjogi panaszt sem lehet közvetlenül erre alapítani. Ezért ezzel az alaptörvényi rendelkezéssel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nincs helye {lásd pl.: 3075/2024. (II. 23.) AB végzés, Indokolás [26]; 3039/2020. (II. 24.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [21] 4.2. Az Abtv. 29. §-a szerint „az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.” Ez alternatív

feltétel, bármelyik megléte indokot ad a befogadásra. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének a sérelméhez kapcsolódóan az Alkotmánybíróság kialakult, számos döntésében megfogalmazott gyakorlatához képest alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdést az indítványozó nem fogalmazott meg. Ebből következően a testület a továbbiakban azt vizsgálta, hogy az indítványban felhozott érvek következtében felmerülhet-e olyan szempont, amely alapján megkérdőjelezhető, hogy a bírói döntések megfelelnek az Alaptörvénynek.

- [22] 4.3. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is utal azon gyakorlatára, mely szerint „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {3170/2014. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [8]}. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {lásd: 3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}”. „A bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz azonban nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének. Miként az Alaptörvény [...] fent idézett rendelkezéseiből is kitűnik, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban azonban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [...]. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]–[14]}.
- [23] 4.4. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott pártatlan bírósághoz való alkotmányos alapjog a peres felek iránti előítélet-mentesség és elfogulatlanság követelményét támasztja a bírósággal szemben. Ez egyrészt magával a bíróval, a bíró magatartásával, hozzáállásával szembeni elvárás, másrészt az eljárás szabályozásával kapcsolatos objektív követelmény: el kell kerülni minden olyan helyzetet, amely jogos kétséget kelt a bíró pártatlansága tekintetében. A pártatlanság kérdését objektív és szubjektív nézőpontból egyaránt vizsgálni kell. A pártatlanság egyrészt azt a követelményt támasztja, hogy a bíróság tagjai személyes előítéletektől mentesek legyenek, másrészt – objektív nézőpontból vizsgálva – megvan-e a pártatlanság megfelelő látszata {lásd 3046/2019. (II. 16.) AB határozat, Indokolás [54]; a határozat visszautal a következő döntésekre: 3109/2013. (V. 17.) AB végzés, Indokolás [7]; 3343/2017. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [19]}.
- [24] Az indítványozó a Pp. 12. § f) pontjára („az, akitől az ügy tárgyilagossága megítélése egyéb okból nem várható), relatív kizárási okra alapította a bíró kizárására irányuló indítványát, amelyben a bíróság pártatlanságát amiatt kérdezőjelezte meg, mert az eljáró bíró és az alperesi tanú az ő jelenléte nélkül találkozhatott és esetlegesen kommunikálhatott egymással. Az indítványozó ezen indítványát a Fővárosi Törvényszék végzésben elutasította, mely döntéssel a Fővárosi Ítéletábró a fellebbezés tárgyában hozott ítéletében egyetértett. A jelen ügyben tehát két bíróság egybehangzóan foglalt állást abban a kérdésben, hogy megalapozhatja-e a bíró elfogultságát az indítványozó által törvényellenesnek tartott eljárási cselekmény. A jelen ügyben az Alkotmánybíróság annak megítélését, hogy egy, a bíróságok által jogszerűnek minősített eljárási cselekmény vezethet-e a bíró elfogultságára, olyan kérdésként azonosította, amelyet az indokolás [22] bekezdésében kifejtettek alapján nem vizsgálhat.
- [25] A bíróságok *contra legem* jogértelmezését állító indítványi elemek kapcsán az Alkotmánybíróság emlékeztet korábbi döntésére, mely szerint az „Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében egy processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti” {3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [42]}. A testület ugyanakkor nem zárta ki annak lehetőségét, hogy a *contra legem* jogalkalmazás kivételes esetben, a bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája miatt a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmének a megállapíthatóságára vezessen. Mindazonáltal még az esetlegesen *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás sem alapozza meg önmagában az alkotmányellenességet, tehát pusztán a jogértelmezés hibájára alapított alkotmányjogi panaszt – a tisztességes bírósági eljáráshoz

való joggal összefüggésben – az Alkotmánybíróság nem vizsgálja {20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]}.

- [26] 4.5. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséhez kapcsolódóan az Alkotmánybíróság megállapítása szerint az indítványozó nem indokolta meg, hogy mennyiben sértette jogorvoslatához való jogát az, hogy nézete szerint a bíróságok nem vizsgálták a jóhiszemű és tisztességes joggyakorlás elmulasztására alapozott másodlagos kereseti kérelmét.
- [27] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint, hacsak nem azonosíthatóak egyértelműen az egyes kereseti kérelmek, az eljáró bíróságra hárul annak megállapítása, hogy a keresetben megjelölt jogszabályi rendelkezések jelenthetnek-e önálló kereseti kérelmet, vagy csak a kereset többoldalú alátámasztására hivatott érvek. Jelen ügyben a bíróságoknak azt kellett megítélnie, hogy a Ptk. 4. § (4) bekezdésére hivatkozás önálló keresetnek tekinthető-e vagy a Ptk. 483. §-ához kapcsolódó érvelés kiegészítése. A bíróság ezen döntését az Alkotmánybíróság az Indokolás 4.3. pontjában kifejtettek alapján nem vizsgálhatta; különös tekintettel arra is, hogy az indítványozó kártérítés megfizetése iránt nyújtotta be keresetét, mely vonatkozásban az eljáró bíróságok nemcsak azt állapították meg, hogy az alperes magatartása nem ütközött a Ptk. 483. §-ába, hanem azt is, hogy az indítványozó nem bizonyította, hogy őt kár érte.
- [28] Az Alkotmánybíróság végzésének 4.4. – 4.5. pontjában (Indokolás [23] és köv.) foglaltak alapján megállapítható, hogy az indítványnak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmére alapozott része nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadási követelménynek.
- [29] 5. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 27. § (1) bekezdésének a) pontjára, 29. §-ára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjára tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2024. december 3.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/191/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3464/2024. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.20.003/2022/4. számú végzése, valamint Fővárosi Törvényszék 57.Pf.632.852/2021/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2. P. 89.134/2020/10. számú, a Fővárosi Törvényszék 57.Pf.632.852/2021/12. számú ítélete, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.20.003/2022/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel azok álláspontja szerint ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével, valamint 28. cikkével.
- [2] 2. Az indítvány benyújtását megelőző bírósági eljárásnak az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következőképpen foglalhatók össze.
- [3] Az indítványozó és a Nemzetgazdasági Minisztérium (jogutódja a Pénzügyminisztérium, a továbbiakban: alperes) között 2017. április 18-án GINOP-1.2.2.-15-2016-02397 azonosító szám alatt támogatói okirat alapján támogatási jogviszony jött létre bútor gyártás fejlesztése céljából. A projekt megvalósítása befejezésének határideje 2018. április 18-a, a záró kifizetési elszámolás határideje legkésőbb 2018. szeptember 30-a volt. Az alperes a támogatási összeg mintegy 90%-át kifizette. Az indítványozó 2018. április 17-én a fizikai befejezési határidő 6 hónappal történő meghosszabbítását kérte az alperestől arra tekintettel, hogy bár a projekt megvalósításához szükséges gépeket megrendelte, azok szállítására csak a III. negyedévben kerül sor, mivel a gyártók részéről történt írásbeli tájékoztatás szerint a gyártástervekben jelentős csúszás lépett fel. Az alperes a kérelmet hiánypótlási felhívást követően elutasította; az indítványozó az elutasítás ellen kifogással élt, mely kifogást az Innovációs és Technológiai Minisztérium elutasított.
- [4] Tekintettel arra, hogy az indítványozó a támogatói okiratban és a felhívásban előírtak ellenére nem nyújtotta be a záró kifizetési igénylését, az alperes szabálytalansági eljárást indított, mely szabálytalanság megállapításával zárult. Az indítványozó jogorvoslati kérelemmel élt, mely nem vezetett eredményre. Így az alperes 2020. január 24-én kelt levelében a támogatást és ezzel egyidejűleg a GINOP-1.2.2-15-2016-02397 azonosító számú Támogatói Okiratot visszavonta, és kötelezte az indítványozót, hogy az addig kifizetett támogatási összeget 30 napon belül fizesse vissza. A felek között létrejött szerződés szabályait a 2014–2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) tartalmazza, mely lehetőséget biztosított az alperesnek arra, hogy a határidőben vissza nem fizetett összeg adók módjára történő behajtása céljából az állami adóhatóságot megkeresse. Erre sor is került, azonban az alperes még a perfelvételi tárgyalást megelőzően intézkedett az indítványozóval szemben indult, adók módjára történő végrehajtás szüneteltetése iránt, majd a peres felek között létrejött részletfizetési megállapodásra tekintettel meg is szüntette azt.
- [5] Az indítványozó a Pesti Központi Kerületi Bíróságra benyújtott keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes támogatói okiratot visszavonó és támogatás visszafizetésére kötelező, 2020. január 24-én kelt jognyilatkozata jogszerűtlen. A megállapítás iránti kereseti kérelmét a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 172. § (3) bekezdésére alapította és a kereset előterjesztésének feltételei körében arra hivatkozott, hogy a támogatást visszavonó és a visszafizetésre kötelező alperesi okirat közvetlenül végrehajtható, a támogatás visszakövetelésének jogszerűsége attól függ, hogy a támogatói okirat visszavonására jogszerűen került-e sor. Ha az alperes nyilatkozata jogszerűtlen, akkor a közvetlen végrehajtás joga nem illeti meg. Az indítványozó álláspontja szerint marasztalás iránti kereseti kérelmet nem terjeszthet elő, mert a támogatási szerződés még nem folyósított részének teljesítését alappal nem kérheti. Nézete szerint az alperes a határidő meg-

hosszabbítása iránti kérelmét alaptalanul utasította el. Az, hogy az indítványozó nem nyújtotta be a záró elszámolását annak a következménye, hogy az alperes előzőleg jogsértően elutasította a határidő meghosszabbítása iránti kérelmét; a helyzetet az alperes közbenső szerződésszegéssel maga teremtette.

- [6] A bíróság megállapította, hogy az indítványozó a megállapítás iránti kereseti kérelmét a Pp. 172. § (3) bekezdése alapján terjesztette elő, amelynek szövegezéséből egyértelmű, hogy csak valamely jog vagy jogviszony fennállásának vagy fenn nem állásának a tárgyában terjeszthető elő megállapítási kereset. Az indítványozó kereseti kérelmében azonban nem valamely jog vagy jogviszony fennállását vagy fenn nem állását kérte megállapítani, hanem az alperes okiratának jogszerűtlenségét. Ezért a bíróság azt állapította meg, hogy a megállapítás iránti kereseti kérelem az indítványozó által megjelölt jogalapon nem terjeszthető elő a konkrét helyzetben, így az indítványozó keresetét megalapozatlannak találta és elutasította.
- [7] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmet és felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet nyújtott be; a Kúria a felülvizsgálatot megtagadta.
- [8] 3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz; indítványában a Fővárosi Törvényszék és a Pesti Központi Kerületi bíróság döntésének megsemmisítését egyaránt kérte, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének és 28. cikkének a sérelmére hivatkozva. Az Alkotmánybíróság főtítkárának hiánypótlási felhívását követően indítványát kiegészítette és kiterjesztette a Kúria döntésére is.
- [9] Az indítványozó rámutatott arra, hogy a támogatási jogviszony sajátos polgári jogviszony, amelyben a követelés érvényesítése a támogató alperes oldalán nem polgári, hanem közjogi, hatósági természetű. A támogató szerv a visszavonással keletkezett követelésének megfizetésére kötelezést bocsát ki, amit aztán bírósági út mellőzésével, adóhatóság útján közvetlenül hajthat végre. Ha a speciális jogszabály nem tenné lehetővé a közjogi jellegű kötelezést és közvetlen végrehajthatóságot, akkor a polgári jogviszonyokra és jogvitákra egyébként jellemző módon az alperesnek kellene követelése érvényesítése végett marasztalási pert kezdeményeznie és az indítványozó ezzel szemben hivatkozhatna a visszavonás jogszerűtlenségére. Mivel azonban követelése érvényesítése végett az alperesnek nem kell pert indítania, ezért nincs olyan jogérvényesítés (kereset), amivel szemben az indítványozó védekezhetne és védekezésként hivatkozhatna a visszavonás jogszerűtlenségére. Ezért a támogatottnak kell pert indítania, hogy a végrehajtás hátrányos következményeit elkerülje. Az indítványozó álláspontja szerint ez a per a támogatott oldalán a támogatási jogviszony, ezen belül a szabálytalansági eljárás szabályozásának módjából és következményéből eredő alapvető jogvédelmi szükséglet, és az eljáró bíróságok ezt a pert nem tették lehetővé, vagyis azt, hogy a jogvédelmi szükséghelyzetben az indítványozó az alperes visszavonó és támogatás visszafizetésére kötelező egyoldalú nyilatkozatának, kötelezésének jogszerűtlensége megállapítását kérje.
- [10] Az indítványozó hivatkozott arra, hogy a még ki nem folyósított összegre csak elvi igénye lehet, a szerződés sajátosságai folytán a további támogatási összegek még csak nem is esedékesek, ami eleve kizárja erre irányuló kereset benyújtását. A támogatási jogviszony, támogatói okirat és a feltételek az alperes jogsértő jognyilatkozatai miatt meghiúsultak és már nem teljesíthetők. A ki nem folyósított támogatási összegre irányuló marasztalás emiatt nem kezdeményezhető. „Azon túl tehát, hogy a még ki nem folyósított támogatási összegre vezetett marasztalási kereset az indítványozó alapvető jogvédelmi szükségletével igen távoli, hipotetikus, feltételes és többszörösen közvetett kapcsolatban áll csupán, összességében az alperesnek egy nem létező, illetve nem esedékes követelés iránt kellene olyan keresetet benyújtania egy lehetetlenült jogviszonyban, ami az említett okok miatt szükségképpen elutasításra kerülne. Majd amikor azt a pert [...] szükségképpen elveszítette, akkor már semmilyen jogi eszköze ne legyen, ideértve többek között az alkotmányjogi panaszt is, mivel hogy az a bírói döntés az alapjogoknak megfelelő lesz”. Az indítványozó álláspontja szerint a végrehajtás hátrányos következményei elhárításának közvetlen eszköze annak bírósági kimondása, hogy az alperes visszafizetésre kötelező aktusa jogsértő és a józan ésszel ellentétes, hogy az indítványozótól azt várnák el, hogy egy egyéb okból alaptalan és emiatt elutasításra kerülő keresetet indítson. Nézete szerint „a merev és szűkítő jogértelmezés sérti a józan ész szabályát (Alaptörvény 28. cikk), és az e körben egységesen érvényesülő bírói gyakorlatot”. A bírósági döntések miatt az indítványozót végrehajtás fenyegeti és jelentős perköltséget kellett fizetnie. „Ez önmagában alapvetően sérti a jogbiztonság alkotmányos követelményét és a jogi szabályozók alapvető rendeltetését is”.
- [11] Az indítványozó hivatkozott arra, hogy a másodfokú ítélet sugalmazása szerint az ügyben végrehajtási pernek lenne helye, azonban az alapvető jogvédelmi szükséglettel és a józan ésszel is ellentétes, hogy a végrehajtási cselekményeket és a végrehajtás hátrányos következményeit csak azért várja be, hogy a jogvita elbírálása céljából így lehetősége legyen bírósághoz fordulni, a megindult végrehajtás megszüntetését kérni. A teljes összeg visszafizetése esetén nem is indulhat végrehajtás, ami eleve kizárja a végrehajtási pert. Az indítványozó állás-

pontja szerint mindez a tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjog sérelmét jelenti. „A jogerős ítélet következménye, hogy az indítványozó számára nincs bírósági (peres) út, amellyel az ellene indítható végrehajtás alapjának, a közjogi, hatósági jellegű visszavonásnak és kötelezésnek a jogszerűtlenségét megkérdőjelezhetné oly módon, hogy azt a bíróságok érdemben el is bírálják.”

- [12] Az indítványozó nézete szerint a bekövetkezett lehetetlenülés miatt a jogviszony pusztá megállapítására irányuló kereset ellentmondásos lenne, mivel az nem áll fenn; ez értelmetlen és a józan észet sérti. Állítása szerint az eljáró bíróságok nem adtak választ az általa a perben felhozott érvekre és feltárt ellentmondásokra, ezért e körben a döntéseknek nincs indokolása. Az indítványozó arra hivatkozott, hogy ha a kétfajta kereseti kérelem típus, a megállapítás vagy marasztalás egyike sem biztosított, akkor sérül az Alaptörvény XXVIII cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjoga. „Ez nem csupán *contra legem* jogalkalmazás, hiszen ennek konkrét és közvetlen következménye, hogy az indítványozó elvesztette a jogát ahhoz, perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül elbírálja. Mivel a visszafizetésre kötelezés hatósági, közhatalmi jellegű aktus, a kereset tartalmilag és lényegét tekintve jogorvoslati jellegű is”. Az indítványozó a Kúria végzésével szemben önálló jogi érvelést nem adott elő, álláspontja szerint annak alaptörvény-ellenességét ugyanazok az okok alapozzák meg, mint a korábbi ítéletek alaptörvény-ellenességét.
- [13] 4. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [14] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető, jogorvoslati jogát kimerítette; az indítvány – a törvényszék jogerős döntése vonatkozásában – megfelel az Abtv. 52. § (1) bekezdése foglalt feltételeknek.
- [15] A Kúria felülvizsgálatot megtagadó végzése alaptörvény-ellenessége tekintetében az indítványozó önálló, érdemi érvelést tartalmazó indokolást nem terjesztett elő, így e tekintetben az indítvány nem tett eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének e) pontjában előírt indokolási kötelezettségének.
- [16] 4.1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja alapján akkor lehet az Alkotmánybírósághoz fordulni, ha a bíróság döntése „az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti”. Az Alkotmánybíróság – többek között – már a 3121/2015. (VII. 9.) AB határozatában rögzítette, hogy „mindazok az indítványi elemek, melyek nem Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítják, hanem valamely államcél vagy egyéb alaptörvényi rendelkezés megsértésének megállapítására irányulnak, alkotmányjogi panasz keretében nem bírálhatók el.” [lásd: Indokolás [89]]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény 28. cikke a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály, amely nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére önmagában hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani. [lásd pl. legutóbb: 3138/2024. (IV. 12.) AB végzés, Indokolás [17]; a korai döntések közül 3350/2012. (XI. 19.) AB végzés, Indokolás [4]].
- [17] 4.2. Az Abtv. 29. §-a szerint „az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.” Ez alternatív feltétel, bármelyik megléte indokot ad a befogadásra.
- [18] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének a sérelméhez kapcsolódóan az Alkotmánybíróság kialakult, számos döntésében megfogalmazott gyakorlatához képest alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdést az indítványozó nem fogalmazott meg. Az Alkotmánybíróság ugyanis már több döntésében vizsgálta a Korm. rendelet [és annak időbeli előzményeként tekinthető, a 2007–2013 programozási időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, az Európai Szociális Alapból és a Kohéziós Alapból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 4/2011. (I. 28.) Korm. rendelet, a továbbiakban: régi Korm. rendelet] alapján nyújtott támogatásokhoz kapcsolódó, ún. szabálytalansági eljárások során hozott döntések és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a kapcsolatát. E körben megállapította, hogy a – visszafizetési kötelezettséggel járó – támogatást visszavonó (vagy a támogatási szerződéstől elálló) döntéssel szemben biztosított a bírói út igénybevétele. „Ez azonban nem jelenti és nem is jelentheti a polgári perrendtartás alkalmazásának kizárását az ügyben [...]. A támogatási szerződéstől mint polgári jogi szerződéstől való elállás esetén a szerződésszegéssel kapcsolatban tett megállapítások a polgári bíróság előtt vitathatók (lásd a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 7. §, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 1:6. §). Erre tekintettel a (rég) Korm. rendelet 99. § (4) bekezdése nem értelmezhető a bírói út kizárásának, kizárólag a (rég) Korm. rendelet szerinti szabálytalansági eljáráson belüli jogorvoslat további igénybevétele korlátozása. Ez a korlátozás ugyancsak nem értelmezhető a polgári perrendtartás szerint a feleket és a bírót megillető jo-

gosultságok és kötelezettségek korlátozásaként, így a bizonyítás vagy a jogorvoslat vonatkozásában is a polgári perrendtartás szabályai alkalmazandók. Mindebből következően a (rég) Korm. rendelet 99. § (4) bekezdése nem képezi akadályát a bírósági út igénybevételének, illetve a polgári perrendtartás szerinti jogorvoslati lehetőségek igénybevételének sem, továbbá annak sem, hogy a bíróság a szerződéstől elállás jogszerűségét érdemben megvizsgálja (lásd hasonló szabályozással összefüggésben pl. Fővárosi Törvényszék P.23.303/2016/9., Fővárosi Ítéltábla Gf.40.660/2014/1.)” {3385/2018. (XII. 14.) AB határozat, Indokolás [30]–[31]}.

- [19] Az Alkotmánybíróság több olyan ügyben hozott döntést, amelyben a Pp. 172. § (3) bekezdése alapján indított megállapítási keresetben a támogatás visszavonásának (szerződés felmondásának) érvénytelensége, a jogviszony fennállása, illetve a visszafizetési kötelezettség fenn nem álltának megállapítását kérték az indítványozók, és ezen kérelmeket az eljáró bíróságok érdemben elbírálták. {lásd pl. 3411/2021. (X. 15.) AB végzés, 3114/2023. (III. 14.) AB végzés, 3088/2024. (II. 29.) AB végzés, 3296/2024. (VII. 24.) AB végzés}.
- [20] Ebből következően az Alkotmánybíróság a továbbiakban azt vizsgálta, hogy az indítványban felhozott érvek következtében felmerülhet-e olyan szempont, amely alapján megkérdőjelezhető, hogy a bírói döntések megfelelnek az Alaptörvénynek.
- [21] 4.3. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is utal azon gyakorlatára, mely szerint „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {3170/2014. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [8]}”. „A bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz azonban nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének. Miként az Alaptörvény [...] fent idézett rendelkezéseiből is kitűnik, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban azonban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panaszra. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [...]. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíró« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]–[14]}.
- [22] 4.4. A fentiekből következően annak vizsgálata, hogy az indítványozó által benyújtott (konkrét) kereseti kérelem megfelel-e a Pp. 172. § (3) bekezdésében foglalt feltételeknek, az eljáró bíróságok és nem az Alkotmánybíróság feladata. Az első és másodfokon eljáró bíróságok indokolása szerint az érdemi elbírálásra azért nem kerülhetett sor, mert az indítványozó nem jog fennállását (tehát nem annak megállapítását kérte, hogy a támogatói okirat visszavonása érvénytelen, így megilleti őt a támogatás és nem áll fenn visszafizetési kötelezettsége), hanem csak az alperes döntése jogszerűségének megállapítását kérte. Az eljáró bíróságok nem azt állapították tehát meg, hogy a támogatási okiratok visszavonásához kapcsolódóan nem vehető igénybe bírói út, nem nyújtható be a Pp. 172. § (3) bekezdése alapján megállapítási kereset, hanem azt, hogy a benyújtott kereseti kérelem nem felel meg a Pp. rendelkezésének, mivel pusztán csak a jogszerűség megállapítását kérte. (A jogszerűség megállapításából ugyanis önmagában nem következik a támogatási jogviszony feléledése; a bírósági ítéletek logikájából következően az indítványozónak annak megállapítását kellett volna kérnie, hogy továbbra is fennáll a támogatási jogviszony, mivel az okirat visszavonása jogszerűtlen volt.)
- [23] A megfelelő kereseti kérelem előterjesztése a felperesek feladata; nem veti fel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt, a bírósághoz való fordulás alapjogának feltételezett sérelmét, ha a kereset amiatt kerül elutasításra, hogy a bíróság megítélése szerint annak benyújtására (megfogalmazására) nem megfelelően, nem a törvényi feltételek szerint került sor.
- [24] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt, jogorvoslatihoz való joga sérelmét ugyanazon okból állította, mint a bírósághoz fordulás jogának sérelmét. Az Alkotmánybíróság megállapítása szerint az indítványozó az eljárás során élt a jogorvoslati jogával: a szabálytalansági eljárásban hozott döntéssel szemben a Korm. rendelet 166. § (1) bekezdése szerinti jogorvoslati kérelmet terjesztett elő, majd bírósághoz fordult; az elsőfokú ítélettel szemben fellebbezéssel élt és felülvizsgálati kérelmet is benyújtott, melyeket az eljáró fóru-

mok elbíráltak. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogorvoslathoz való jogból nem következik, „hogy a jogorvoslatot elbíráló szervnek a kérelemnek minden körülmények között helyt kell adnia, az azonban feltétlenül, hogy az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassák és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálják”. {lásd: 3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [16]}. Az indítvány tehát azt a kételyt sem alapozza meg, hogy a bírói döntések ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével.

- [25] 5. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 27. § (1) bekezdésének *a*) pontjára, 29. §-ára, 52. § (1) és (1b) bekezdésének *e*) pontjára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjára tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2024. december 3.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/215/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3465/2024. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Bfv.III.1.043/2021/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Siklér Ernő ügyvéd) útján, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Bfv.III.1.043/2021/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel az álláspontja szerint ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével. Az indítványozó állította a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 652. § (6) bekezdésnek alaptörvény-ellenességét is, ennek megsemmisítését azonban nem indítványozta.
- [2] 2. Az indítványozót adócsalás bűntette és más bűncselekmények miatt a Szegedi Ítéltábla jogerősen elítélte. Az indítványozó új meghatalmazott védője felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriára a Be. 648. § a) és b) pontjára hivatkozással. Az indítványozó korábbi védője már nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amely alapján a Kúria 2017. július 20-án hozott Bfv.II.1870/2016/7. számú végzésével az első- és másodfokú ítéletet az indítványozó tekintetében hatályában fenntartotta.
- [3] A Legfőbb Ügyészség nyilatkozatában a felülvizsgálati indítvány – ismételtség okán történő – elutasítására tett indítványt.
- [4] A Kúria megállapította, hogy a felülvizsgálati indítványban foglaltak alapján felülvizgálatra nincs törvényi lehetőség, mivel a Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 649. § (3)–(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdés pedig kimondja, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. A bíróság rámutatott arra, hogy ugyanazon jogosulton az ugyanazon eljárási pozícióban lévő személyeket kell érteni, így amennyiben az indítványozó védője korábban már felülvizsgálati indítványt nyújtott be, újabb felülvizgálat indítványozására a védő nem jogosult, akkor sem, ha személyében változás történt, újabb védő meghatalmazására került sor. A felülvizsgálati indítvány előterjesztése ugyanis eljárási pozícióhoz, és nem személyhez kötődik. Erre tekintettel a Kúria a felülvizsgálati indítványt elutasította.
- [5] 3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz; indítványában a Kúria döntésének megsemmisítését kérte, mivel az nézete szerint ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével. Az Alkotmánybíróság főtítkárának hiánypótlási felhívását követően indítványát kiegészítette.
- [6] Az indítványozó hivatkozott az Alkotmánybíróság 21/2016. (XI.30.) AB határozatára, kiemelve, hogy a határozat szerint „a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog része a pártatlanság követelménye, amely az eljárásban részt vevő személyekkel szembeni előítélet-mentes, elfogulatlan eljárás követelményét jeleníti meg. Ezen döntésben megfogalmazott követelmények ellenére született meg az ügyben a felülvizsgálati indítvány elutasítása, amely alaptörvény-ellenes”. Hivatkozott a tisztességes eljáráshoz való jog nemzetközi és magyarországi értelmezésre, kiemelve a fegyverek egyenlősége elvének szerepét és kapcsolatát a *fair trial* elvével, a védelemhez való jog hatékonyságának és a védelemre való felkészülés kellő idejének és eszközeinek követelményével.
- [7] A Kúria indítványban hivatkozott végzése álláspontja szerint azáltal sérti a tisztességes eljáráshoz való alapjogot, hogy pusztán formai okra hivatkozva mellőzi a felülvizsgálati indítvány érdemi elbírálását. A korábban benyújtott és elbírált felülvizsgálati kérelem és a Kúria végzésében elbírált kérelem csak részben volt azonos; az utóbbi kérelem hivatkozott az ügyészség elfogultságára, az eljárási feladatok megoszlásának sérelmére valamint az egymással érdekellentétben álló vádlottak védelmét ellátó védők kapcsán megvalósult sérelemre is. Nézete szerint ezek a felvetések alapján kérdőjelezi meg, hogy a büntető eljárás lefolytatására az Alaptörvényben

lefektetett tisztességes eljárás keretében került sor, mind a védelemhez való jog, mind a védekezéshez való jog, mind az iratok megismerhetőségének elve szempontjából. A két kérelem tehát nem tekinthető azonos tartalmúnak. „A Kúria azzal, hogy tartalmában elzárkózott az indítvány megismerésétől magát a felülvizsgálati eljárást üresítette ki, sértve ezzel a tisztességes eljáráshoz való jogot” – állította az indítványozó. Hozzátette: „a Kúria által hivatkozott Be. 652. § (6) bekezdése pedig alaptörvény ellenesen korlátozza a bírósághoz fordulás jogát, amelynek szervezeti oldala – a szintén az Alaptörvény által deklarált – az igazságszolgáltatás bírói monopóliumának elve. A fentiek hiányában a Kúria végzése szemben áll az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében írtakkal is”. Nézete szerint azáltal, hogy a Kúria formális döntést hozott, elzárkózott a felülvizsgálat érdemi elbírálásától, a bírósághoz fordulás jogát alaptörvény ellenesen korlátozta; ez alapján ugyanis „nincs lehetőség az egyébként fennálló jogsértések orvoslására. A fenti döntés illetve a felhívott jogszabály sérti és kiüresíti az Alaptörvény fenti cikkében biztosított jogot”. Az indítványozó – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése mellett – idézte a XXIV. cikk (1) bekezdését is.

- [8] 4. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [9] 4.1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető, jogorvoslati jogát kimerítette. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Ennek a feltételnek az indítvány – az alábbiakban részletezettek szerint – csak részben felel meg. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének *f*) pontja alapján az indítványnak kifejezett kérelmet kell tartalmaznia az alaptörvény-ellenesnek tartott jogszabályi rendelkezés megsemmisítésére. Az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított indítvány a hiánypótlást követően sem tartalmazza ezt a kérelmet.
- [10] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének *b*) pontja szerint egyértelműen meg kell jelölni az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Az indítványban idézett Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdéséhez kapcsolódóan ez a feltétel nem teljesül.
- [11] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének *e*) pontja szerint az indítványban megfelelően, alkotmányjogilag értékelhető módon meg kell indokolni, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése tekintetében az indítvány ezt a feltételt nem teljesíti, mivel külön indokolást nem tartalmaz, csak a XXVIII. cikk (1) bekezdéséhez kapcsolódó alaptörvény-ellenességgel kapcsolatos érveket tartja alkalmazandónak.
- [12] Az indítvány tehát abban a részében felel meg az Abtv. 52. §-ában foglalt követelményeknek, amelyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséhez kapcsolódóan állít alaptörvény-ellenességet.
- [13] 4.2. Az Abtv. 29. §-a szerint „az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.” Ez alternatív feltétel, bármelyik megléte indokot ad a befogadásra.
- [14] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelméhez kapcsolódóan az Alkotmánybíróság kialakult, számos döntésében megfogalmazott gyakorlatához képest alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdést az indítványozó nem fogalmazott meg.
- [15] Ebből következően az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy az indítványban felhozott érvek következtében felmerülhet-e olyan szempont, amely alapján megkérdőjelezhető, hogy a Kúria döntése megfelel az Alaptörvénynek.
- [16] Az indítványból kitűnően a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét alapvetően a felülvizsgálatot megelőző büntetőeljáráshoz kapcsolódóan állítja az indítványozó; a Kúria döntése annyiban sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, hogy a pusztán formálisan meghozott döntés kiüresíti ezt az alapjogot. Az indítványozó nem állította, hogy a Kúria eljárása során processzuális alapjogsértésre sor került volna.
- [17] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Be. 652. § (6) bekezdése mérlegelést meg nem engedő módon meghatározza, hogy minden jogosult – a 649. § (3)–(5) bekezdésében megfogalmazott szűk kivételtől eltekintve – csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt. Ezen kizáró szabály tekintetében nincsen jelentősége annak, hogy az ismételten benyújtott indítvány tartalmában – részben vagy egészben – megegyezik-e a korábban benyújtott felülvizsgálati indítvánnyal. A 652. § (7) bekezdésében foglaltak sem értelmezhetőek úgy, hogy a többszörös benyújtás tilalma csak az azonos tartalmú felülvizsgálati indítványokra vonatkozik.
- [18] A Kúria tehát kizárólag a rá irányadó, kógens, mérlegelést nem megengedő jogszabályi rendelkezésnek, a Be. 652. § (6) bekezdésének tett eleget akkor, amikor az ismételten benyújtott felülvizsgálati indítványt tartalmi vizsgálat nélkül, formai okból, az ismételt benyújtás kizártságára tekintettel elutasította. Az elutasítás során nem

vizsgálhatta, hogy a korábbi és az újabb felülvizsgálati kérelem mennyiben egyezik meg; maga az ismételt benyújtás ténye képezte akadályát az érdemi elbírálásnak.

- [19] Az Alkotmánybíróság megállapítása szerint fogalmilag kizárt, hogy pusztán a kógens jogszabályi rendelkezést megfelelően alkalmazó döntés meghozatalával a jogalkalmazó megsértse az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt, tisztességes bírói eljáráshoz való jogot. A Be. 652. § (6) bekezdésének alkotmányossági vizsgálatára megfelelő indítvány hiányában nem kerülhetett sor.
- [20] Az indítvány alapján tehát nem merül fel kétség a Kúria döntésének alkotmányosságával kapcsolatban, így az indítvány befogadására nincs lehetősége az Alkotmánybíróságnak.
- [21] 5. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)-(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 29. §-ára, 52. § (1) és (1b) bekezdésének *b*), *e*) és *f*) pontjára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjára tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2024. december 3.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/382/2022.

HELYESBÍTÉS

Az Alkotmánybíróság Határozatai 2024. évi 25. számában közzétett 3417/2024. (XI. 28.) AB határozat előadó alkotmánybírója dr. Patyi András alkotmánybíró.

Az Alkotmánybíróság Határozatait az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu
A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtítkára
layout: www.escom.hu
Kiadja az ORAC Kiadó Kft., 1037 Budapest, Montevideo u. 14.
Felelős kiadó: dr. Frank Ádám, a kft. ügyvezetője
Internet: www.orac.hu • E-mail: info@orac.hu
HU ISSN 2062-9273